

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA
TOLMIN**

**GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
MOST NA SOČI**

2021 - 2030

Štev.: 01 - 06 / 21

OSNUTEK

VSEBINA

POVZETEK	5
UVOD	7
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	9
1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	9
1.1.1 <i>Lega</i>	9
1.1.2 <i>Relief</i>	11
1.1.3 <i>Podnebne značilnosti</i>	11
1.1.4 <i>Hidrološke razmere</i>	12
1.1.5 <i>Matična podlaga in tla</i>	12
1.1.6 <i>Krajinski tipi, gozdnatost</i>	13
1.1.7 <i>Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote</i>	15
1.1.8 <i>Živalski svet</i>	21
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	22
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	24
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE	25
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM	25
1.5.1 <i>Lovstvo</i>	25
1.5.2 <i>Kmetijstvo</i>	27
1.5.3 <i>Poselitev</i>	27
1.5.4 <i>Infrastruktura</i>	27
1.5.5 <i>Druge aktivnosti v prostoru</i>	28
1.5.6 <i>Ostale gospodarske dejavnosti</i>	28
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI	28
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	29
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	29
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	30
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE	31
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE	34
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	37
3 OPIS STANJA GOZDOV	38
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV	38
3.2 LESNA ZALOGA	39
3.3 PRIRASTEK	40
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	40
3.5 TIPI SESTOJEV	42
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	43
3.7 KAKOVOST DREVJA	43
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA	44
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	44
3.10 ODMRLO DREVJE	46
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	47
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	47
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	48
4.2.1 <i>Posek</i>	49
4.2.2 <i>Gojitvena in varstvena dela</i>	53
4.2.3 <i>Gradnja gozdnih prometnic</i>	53
4.2.4 <i>Opravljenega dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov</i>	54
4.2.5 <i>Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2011 - 2020</i>	54
4.2.6 <i>Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2011 - 2020</i>	54
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	57
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDov	57
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	59
5.2.1 <i>Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika deb. strukt. oz. razmerja raz.faz</i>	59
5.2.2 <i>Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov</i>	61

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	63
6.1 SPLOŠNI CILJI	63
6.2 USMERITVE	64
6.2.1 Splošne usmeritve.....	64
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	66
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali.....	77
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.....	78
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.....	78
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti	78
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	78
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.....	80
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih.....	82
6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer posamezna izbira drevja za posek ni potrebna	82
6.3 UKREPI	82
6.3.1 Možni posek	82
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela.....	84
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	84
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	84
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic	85
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM ZUNAJ NASELIJ	87
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	88
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI	90
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV.....	90
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	91
9.2.1 RGR 30140: TOPLOLJUBNA BUKOVJA	91
9.2.2 RGR 30840: ZMerno KISLOLJUBNA BUKOVJA	97
9.2.3 RGR 31740: PODGORSKA BUKOVJA.....	103
9.2.4 RGR 32140: GORSKA BUKOVJA	110
9.2.5 RGR 70000: VAROVALNI GOZDOVI	117
9.2.6 RGR 81740: PODGORSKA BUKOVJA ZA PREMENO	123
10 LITERATURA.....	129
11 NAČRT SO IZDELALI	130
12 PRILOGE.....	132
12.1 OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GGE	132
12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RGR	135
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠTVIH	147
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH	151
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH	155
12.6 PRIKAZ PREOBLIKOVANJA ODSEKOV Z NOVIM NAČRTOM GGE	156
12.7 CENA GOZDNEGA DELA IN CENA LESA PRI IZRAČUNU EKONOMSKE PRESOJE	156
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	157
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN	157
13.2 VEČFUNKCIONALNA OBMOČJA	158
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	160
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV	161
13.5 OBMOČJA GOZDOV POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI	162
13.6 OBMOČJA GOZDOV POMEMBNA ZA OHRANITEV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI.....	163
13.7 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH.....	164
13.8 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA	165
13.9 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU.....	166

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	9
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	14
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	14
Preglednica 4/D-GP: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	15
Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ	20
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	22
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki)	22
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave	22
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	24
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami	24
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč	25
Preglednica 12/D-SH: Stanje habitatov	27
Preglednica 13/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami	30
Preglednica 14/N-PSCI: Natura pSCI območje	32
Preglednica 15/N-SPA: Natura SPA območje	32
Preglednica 16/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	32
Preglednica 17/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic / kvalifikacijske vrste živali	33
Preglednica 18/D-EPO: Ekološko pomembna območja	34
Preglednica 19/D-EPO: Zavarovana območja	35
Preglednica 20/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru	36
Preglednica 21/D-KD: Registrirana kulturna dediščina	36
Preglednica 22/D-ID: Izjemna drevesa	37
Preglednica 23/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)	38
Preglednica 24/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	38
Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih	39
Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	39
Preglednica 27/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	39
Preglednica 28/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	40
Preglednica 29/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	40
Preglednica 30/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	41
Preglednica 31/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	41
Preglednica 32/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	41
Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	43
Preglednica 34/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	43
Preglednica 35/K: Kakovost drevja	43
Preglednica 36/PŠD: Poškodovanost drevja	44
Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	45
Preglednica 38/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah	45
Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje v GGE	46
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	49
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	50
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	50
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	51
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	52
Preglednica 45/D-PP: Primerjava poseka med izračunom po ploskvah in evidenco	52
Preglednica 46/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE	53
Preglednica 47/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)	53
Preglednica 48/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2011 - 2020 po namenu	54
Preglednica 49/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 - 2021	58
Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021	58
Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	58
Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge v GGE	59
Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	59
Preglednica 54/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	82
Preglednica 55/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	84
Preglednica 56/D-GGC: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE	85
Preglednica 57/D-GGC: Gozdni predeli, potrebni odpiranja z gozdnimi prometnicami	85
Preglednica 58/EP1: Prikaz prihodka od lesa (€)	88
Preglednica 59/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE	89

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1/D-PL: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja	52
Grafikon 2/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 260 letih v GGE (ha).....	57
Grafikon 3/D-PEG: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po raz. f. v enodobnih gozdovih ..	59
Grafikon 4/D-PGP: Primerjava debelinske strukture v gozdovih za premeno.....	60
Grafikon 5/D-RGR: Površina posameznih rastiščnogojitvenih razredov v GGE (ha).....	90

KAZALO KART

Karta 1: Krajinski tipi in lega gozdnogospodarske enote v GGO	10
Karta 2: Pregledna karta lastništva.....	23
Karta 3: Pregledna karta lovišč.....	26

KARTE (PRILOŽENE)**KARTNI DEL NAČRTA**

- Karta št. 1: Pregledna karta v merilu 1 : 50.000*
Karta št. 2: Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 3: Karta rastišč v merilu 1 : 25.000
Karta št. 4: Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 5: Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 6: Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000
Karta št. 7: Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 8: Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000
Karta št. 9: Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000
Karta št. 11: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25.000
Karta št. 12: Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000

PROSTORSKI DEL NAČRTA

- Karta št. 1: Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000*
Karta št. 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah v merilu 1 : 25.000

POVZETEK

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	7.094,43	1.857,79	79,42	9.031,64
Delež (%)	78,50	20,60	0,90	100,00

Površina gozda se je v gozdnogospodarski enoti (GGE) Most na Soči v zadnjih desetletjih stalno povečevala¹.

Močno prevladujejo zasebni gozdovi (78,5 %).

Gozdnatost je 74,36 % in se neprestano povečuje. Površina gozda v GGE se je v zadnjih 260-ih letih povečala za 3,69-krat (20,16 % → 74,36 %).

Preglednica D-KG: Gozdni fondi po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	7.430,64	31,7	213,7	245,4	0,85	4,49	5,34	19,3	19,2	19,3	88,5
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	12,8	13,0	13,0	68,4
Skupaj vsi gozdovi	9.031,64	27,2	205,4	232,6	0,73	4,25	4,98	19,1	18,4	18,4	86,2
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	5.984,89	33,5	213,7	247,2	0,90	4,49	5,38	19,4	19,5	19,5	89,6
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	1.109,54	5,8	165,1	170,9	0,17	3,10	3,27	12,5	12,4	12,4	64,8
Skupaj vsi gozdovi	7.094,43	29,2	206,1	235,2	0,78	4,27	5,05	19,2	18,6	18,7	87,1
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	1.391,90	24,7	213,9	238,7	0,65	4,51	5,17	18,9	18,1	18,2	84,2
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	465,89	7,1	172,1	179,1	0,16	3,22	3,38	14,3	14,5	14,5	76,9
Skupaj vsi gozdovi	1.857,79	20,3	203,5	223,8	0,53	4,19	4,72	18,5	17,4	17,5	82,9
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	53,85	16,2	213,5	229,7	0,46	4,57	5,03	17,5	17,6	17,6	80,3
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN brez načrtovanega poseka	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	25,57	12,7	145,4	158,1	0,37	2,80	3,18	2,2	13,8	12,9	64,2
Skupaj vsi gozdovi	79,42	15,1	191,6	206,7	0,43	4,00	4,43	13,4	16,7	16,4	76,6

Lesna zaloga je bila določena z opisi sestojev, korigirana z izmero lesne zaloge in prirastka na stalnih vzorčnih ploskvah. Lesna zaloga se je zmanjšala za 3,0 % (239,8 → 232,6 m³/ha), prirastek pa za 35,3 % (7,71 → 4,98 m³/ha).

V GGE močno prevladuje bukev (49,05 %). Z večjim deležem so zastopani še črni gaber (10,05 %), smreka (8,08 %), lipa in lipovec (7,66 %), gorski javor (5,02 %) in veliki jesen (4,59 %).

Kakovost drevja je podpovprečna, boljša je pri iglavcih. Poškodovanost drevja je 17,7 %, najbolj veje in krošnja 13,2 %.

Ohranjenost in ekološka stabilnost gozdov v GGE je dobra. V GGE je poprečno kar 95,59 odmrlih dreves na ha oziroma 43,24 m³/ha, kar predstavlja 18,6 % celotne lesne mase. Zaenkrat je tudi zadosti gozdnih jas, omejnikov in vrzeli, ki povečujejo biotsko raznolikost v GGE.

¹ Glej tudi poglavji 1.2 Površina gozda in 5.1 Razvoj gozdnih fondov.

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
Varovanje gozd. zemljišč in sesto.	3.415,85	37,3	37,3	1.428,10	15,6	15,6	4.308,53	47,1	47,1	9.152,48
Hidrološka	20,61	0,2	0,2	7.460,06	81,5	81,5	1.671,81	18,3	18,3	9.152,48
Ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.274,08	24,8	24,8	2.199,12	24,0	24,0	4.679,28	51,1	51,1	9.152,48
Klimatska	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Zaščitna	587,46	97,8	6,4	13,50	2,2	0,1				600,96
Higiensko-zdravstvena	0	0,0	0,0	24,48	0,3	0,3	9.128,00	99,7	99,7	9.152,48
Obrambna	7,02	6,3	0,1	105,12	93,7	1,1				112,14
Rekreacijska	68,83	0,8	0,8	21,84	0,2	0,2	9.061,81	99,0	99,0	9.152,48
Turistična	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Poučna	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Varovanja naravnih vrednot	386,82	10,5	4,2	3.300,42	89,5	36,1				3.687,24
Varovanja kulturne dediščine	45,74	60,0	0,5	30,53	40,0	0,3				76,27
Estetska	0	0,0	0,0	0,20	100,0	0,0				0,20
Lesnoproizvodna	7.269,42	81,2	79,4	227,98	2,5	2,5	1.451,37	16,2	15,9	8.948,77
Pridobivanja drugih gozdnih dobrin	21,98	10,4	0,2	188,69	89,6	2,1				210,67

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami funkcionalno vezanimi na gozd (zaraščajoče površine, gozdne jase, melišča znotraj gozda, ipd.). Lesnoproizvodna funkcija se prikazuje na površini gozda, kjer je dopusten možni posek.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. 10 od 15 prisotnih funkcij v GGE je poudarjenih na 1. stopnji.

S prvo stopnjo poudarjenosti izstopajo funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in lesnoproizvodna funkcija.

Preglednica MP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	23.958	22.779	0	108	0	0	46.845		
	%	51,2	48,6	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,1	71,3
Listavci	m³	191.224	141.816	0	7.674	0	0	340.714		
	%	56,1	41,6	0,0	2,3	0,0	0,0	100,0	18,3	88,6
Skupaj	m³	215.182	164.595	0	7.782	0	0	387.559		
	%	55,5	42,5	0,0	2,0	0,0	0,0	100,0	18,4	86,1

Možni posek se je zmanjšal za 15 % (455.502 m³ → 387.559 m³).

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	10,51	0,00	0,00	10,51
Sadnja	ha	3,17	0,00	0,00	3,17
Obžetev	ha	6,34	0,00	0,00	6,34
Nega mladja	ha	4,57	0,00	0,00	4,57
Nega gošče	ha	15,31	33,91	0,00	49,22
Nega letvenjaka	ha	26,74	12,91	0,00	39,65
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	42,48	10,52	0,00	53,00
Zaščita s premazom	ha	9,51	0,00	0,00	9,51
Vzdrževanje travinj	ha	85,80	0,00	0,00	85,80

Pri gojitvenih delih prevladuje nega mlajših razvojnih faz, pri biomeliorativnih pa vzdrževanje travinj v gozdnem prostoru.

UVOD

Pričujoči gozdnogospodarski načrt za gozdove GGE Most na Soči v sedanjem obsegu² je **peti**.

Prvi (skupni) načrt (1979-1988) (*Aleksander Hvorostanski in sodelavci*) je bil izdelan leta 1979, je podal solidno prostorsko razdelitev gozdov, določil osnovne gozdnovegetacijske tipe, nejasna pa je bila razdelitev gozdov na vrste obratovanja in slabo ugotovljeni gozdni fondi.

Drugi načrt (1989–1998) (*Iztok Mlekuž in sodelavci*) predstavlja kvaliteten preskok, saj že obravnava gozdove po družbeno gospodarskih kategorijah in gospodarskih razredih, temeljitejše pa so obdelane tudi gozdne združbe in skrbnejše upoštevana večnamenska vloga gozdov. Glavno pomanjkljivost so predstavljali še vedno premalo natančno ugotovljeni gozdni fondi zaradi pretežno okularne cenoitve. Načrt je bil izdelan pragmatično in operativno uporabno.

S sprejetjem novega Zakona o gozdovih³ in ustanovitvijo Zavoda za gozdove Slovenije, se je reorganizirala gozdarska služba in spremenila pristojnost izdelave gozdnogospodarskih načrtov gospodarskih enot. Posledica je bila izdelava letnih načrtov v prehodnem obdobju zaradi zamika veljavnosti. Izdelana sta bila letna gozdnogospodarska načrta za leti 1999 in 2000.

Tretji načrt (2001–2010) (*Danijel Oblak in sodelavci*) je vsebinsko temeljil, poleg Zakona o gozdovih, ki je postavil nove temelje trajnostnemu, večnamenskem in sonaravnemu gospodarjenju z gozdovi, tudi na Pravilniku o vsebini gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov, ki je natančno predpisal vsebino gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Uporabljene so bile najsodobnejše metode in pripomočki, med katerimi je bilo za vsebino načrta ključno digitalno zajemanje in prikaz podatkov ter uveljavitev kontrolne vzorčne metode na celotni površini. Temeljitejše so bile obdelane funkcije gozdov in gozdne združbe. Natančnejše so bili pridobljeni podatki za izračun gozdnih fondov in zato kvalitetnejše zastavljeni usmeritve, cilji in ukrepi.

Četrty načrt (2011–2020) (*Danijel Oblak in sodelavci*) je pri ciljih, usmeritvah in ukrepih upošteval gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (*Kozorog in sodelavci, 2011*) in novo Resolucijo o nacionalnem gozdnem programu (2007) ter Operativni program upravljanja območij Natura 2000 (2006), po katerem je načrt pomemben za prilagojeno gospodarjenje z gozdovi vključenimi v Natura 2000. Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode, vendar kvalitetnejši pripomočki (GPS naprave, barvni DOF-5,...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah pa se je izboljšala ocena prirastka in tarif. Z digitalizacijo gozdnih vlak se je dobil precej boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE, kartirana pa je bila tudi fitocenološka karta.

Peti načrt (2021-2030) (*Danijel Oblak in sodelavci*) je izdelan na podlagi Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo⁴ in Priročnika za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot ter ob upoštevanju Zakona o gozdovih in Resolucije o nacionalnem gozdnem programu⁵. Pri ciljih, usmeritvah in ukrepih je upoštevan gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin (*Kozorog in sodelavci, 2011*) in Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020)⁶, po katerem je gozdnogospodarski načrt pomemben za varstvo in ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatnih vrst na območjih Natura 2000. Pri zbiranju oziroma korekciji podatkov so bile uporabljene enake metode (GPS naprave, barvni DOF-5, Lidar, ...), iz zaporednih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah smo še izboljšali oceno prirastka in tarif. Za gozdni rob je bila prevzeta raba tal (MKGP), ki smo jo ustrezno uskladili in dopolnili. Z digitalizacijo gozdnih vlak smo dobili precej

² Po določilih gozdnogospodarskega načrta za gozdnogospodarsko območje Tolmin iz leta 1971 so se morale posamezne manjše enote združiti v večje, tako da sta se združili takrat ločeni enoti Most na Soči in Trebuša.

³ Uradni list RS, št. 30/93 in nasl. (glej poglavje 10 Literatura).

⁴ Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.

⁵ Uradni list RS, št. 111/07.

⁶ Sprejet na Vladi RS 9. 4. 2015.

boljši pregled nad realno odprtostjo gozdov v GGE, vektorizirana pa je bila tudi fitocenološka karta.

Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Most na Soči je po operativnem programu - Program upravljanja območij Natura 2000 - načrt rabe naravnih dobrin, ki je lahko neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000 in sicer za naslednja območja:

- SI3000255 SAC Trnovski gozd - Nanos
- SI5000025 SPA Trnovski gozd
- SI3000230 SAC Idrijca s pritokih
- SI3000124 SAC Krasnica
- SI3000032 SAC Pri Modreju – melišča
- SI3000209 SAC Jama pod Smogodnico

V načrtu so uporabljene nekatere **okrajšave**, ki pomenijo:

AS – agrarna skupnost,
DKN – digitalni katastrski načrt,
EPO – ekološko pomembna območja,
GGE – gozdnogospodarska enota,
GGN – gozdnogospodarski načrt,
GGO – gozdnogospodarsko območje,
GERK – grafična enota rabe kmetijskega gospodarstva,
GPN – gozdovi s posebnim namenom,
KC – kamionska cesta,
KE – krajevna enota,
KO – katastrska občina,
LD – lovska družina,
LPN – lovišče s posebnim namenom,
LZ – lesna zaloga,
MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
ODD – oddelek,
ODS – odsek,
OE – območna enota,
Pravilnik - Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih,
PSR – proizvodna sposobnost rastišč,
RGR – rastiščnogojitveni razred,
Rk – rastiščni koeficient,
SAC – posebna varstveno območje (direktiva o habitatih),
SPA – posebno varstveno območje (direktiva o pticah),
SVP – stalne vzorčne ploskve,
TNP – Triglavski narodni park,
ZG - Zakon o gozdovih,
ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
ZON – Zakon o ohranjanju narave,
ZRSVN – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE predstavlja osrčje gozdnogospodarskega območja Tolmin saj leži v njegovem geografskem središču⁷. Fitogeografsko jo uvrščamo v jugovzhodnoalpski in zahodnodinarski sektor ilirske province. Lego ji zarisuje razgiban in pester svet na prehodu iz predalpskega sveta v zunanje dinaride. Na severu jo omejuje svet Baške grape, na vzhodu Cerkljansko in Idrijsko hribovje, na jugu Trnovska in Banjška planota ter na zahodu reka Soča.

GGE skoraj v celoti leži v občini Tolmin (del)⁸, le del Govcev v Gorenji Trebuši je v mestni občini Nova Gorica (del)⁹.

GGE leži v dvanajstih (12.) katastrskih občinah in sicer: Ponikve (2245)¹⁰, Most na Soči (2246), Tolminski Lom (2255), Kanalski Lom (2697), Idrija pri Bači (2256), Slap ob Idrijci (2257), Pečine (2258), Šentviška Gora (2259), Prapetno Brdo (2260), Gorenja Trebuša (2261), Lazna (del) (2298)¹¹, Utre (2699). K.o. Lazna leži v MO Nova Gorica, ostale pa v občini Tolmin.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
Nova Gorica				171,61	
	2298	LAZNA	173,32	171,61	del
Tolmin				8.860,03	
	2245	PONIKVE	1.138,85	713,64	
	2246	MOST NA SOČI	723,29	500,87	
	2255	LOM	981,28	715,24	
	2256	IDRIJA PRI BAČI	504,43	371,53	
	2257	SLAP	876,78	658,18	
	2258	PEČINE	491,48	245,00	
	2259	ŠENTVIŠKA GORA	1.879,42	1.369,60	
	2260	PRAPETNO BRDO	1.951,41	1.580,49	
	2261	GORENJA TREBUŠA	2.333,69	1.946,52	
	2697	KANALSKI LOM	553,41	346,55	
	2699	UTRE	494,27	412,41	
Skupaj			12.146,38	9.031,64	

⁷ GGE na severu meji z GGE Baška grapa (KE Tolmin), na severo-vzhodu z GGE Cerčno, na jugo-vzhodu z GGE Kanomlja (KE Cerčno), na skrajni južni točki (Sedej), kjer je stičišče štirih enot, točkovno meji na GGE Idrija II (KE Idrija), na jugo-zahodu z GGE Trnovo (KE Gorica), na zahodu z GGE Banjšice (KE Gorica) in na severo-zahodu z GGE Tolmin. Od 20. enot GGO Tolmin meji kar na 7 GGE (od GGE Brda in GGE Predmeja je oddaljena le nekaj 100 m), od 6 KE v OE Tolmin pa meji na 4.

⁸ 98,57 % (11.973,06 ha) GGE je v občini Tolmin. GGE zavzema 31,4 % občine Tolmin.

⁹ 1,43 % (173,32 ha) GGE je v mestni občini Nova Gorica. GGE zavzema 0,58 % MO Nova Gorica.

¹⁰ Registrska številka katastrske občine.

¹¹ Oddelki 159, 160 in 161a, 161b.

Karta 1: Krajinski tipi in lega gozdnogospodarske enote v GGO

**Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta
(Karta št. 1: Pregledna karta)**

1.1.2 Relief

GGE lahko označimo z naslednjimi geografskimi enotami:

- + *Dolina reke Idrijce od Dolenje Trebuše do izliva v Sočo,*
- + *Dolini reke Idrijce v zgornjem toku in potoka Hotenje,*
- + *Severni obronki Banjške planote (Tolminski in Kanalski Lom, Grudnica),*
- + *Šentviška planota,*
- + *Dolina Trebuščice z Gorenjo Trebušo.*

Geografske enote se reliefno med seboj precej razlikujejo saj jih karakterizirajo značilnosti predalpskega in dinarskega sveta, ki imata prav tu izrazito stičišče.

Dolini reke Idrijce in v nadaljevanju potoka Hotenje (Dolenja Trebuša) v ravni liniji razdeljujeta GGE na dva dela skoraj na pravilni polovici.

Dolina reke Idrijce v spodnjem toku predstavlja najnižje območje GGE. Čeprav dolina ni široka so se v njej razvila številna naselja s kmetijskimi površinami na meji z reko Idrijco in njenimi prodišči. Dno doline predstavlja najmanj gozdnati del GGE.

Zgornji del doline Idrijce in dolina potoka Hotenje sta v pretežnem delu ozki, pobočja nad vodotokoma pa strma, razčlenjena s številnimi grapami, potoki in hudourniki.

Severni obronki Banjške planote predstavljajo gričevnat in dokaj plani svet Tolminskega in Kanalskega Loma ter Grudnice. Značilnost ji dajejo številni kraški pojavi (vrtače, terase, polja).

Šentviška planota predstavlja razpotegnjen planotast svet s precejšnjim kraškim značajem, brez vodovja.

Dolina Trebuščice z Gorenjo Trebušo je slikovita ozka dolina, ki se le v zgornjem delu razširi v nekoliko planotast svet, ki meji na Vojskarsko planoto. Za njo so značilna strma pobočja, razrezana s številnimi grapami¹², po katerih tečejo potoki¹³ ali hudourniki.

GGE v primerjavi z drugimi na Tolminskem nima izrazito visokih vrhov. V Grudnici je najvišji vrh Tratarjev vrh (1.053 m nmv), na Šentviški planoti Črvov vrh (974), v dolini Hotenje blizu Oblakovega vrha pod hribom Hudournik neimenovani vrh (**1.137**), v Gorenji Trebuši pa Bendijski vrh (1.038).

V GGE ni kraja s kotlinskim značajem, tri naselja pa imajo izrazito stičiščno in križiščno lego – Most na Soči, Bača pri Modreju in Dolenja Trebuša.

Ravninskih predelov je v GGE malo. Izrazito ravninski del je le pas ob spodnjem toku reke Idrijce in nekaj planega sveta na Šentviški planoti.

Najnižja točka v enot je izliv potoka Vogrščka v reko Sočo (**112** m nmv) na meji z GGE Banjšice.

Na razvoj in prostorsko razprostranjenost gozdov v GGE najbolj vplivata strmina in lega (ekspozicija), drugi elementi reliefa so manj pomembni. Gozdovi so običajno omejeni na strma pobočja in severne lege. Južne lege so manj gozdnate, na položnejšem svetu in na dnu dolin pa so ob vodotokih skoraj izključno naselja, polja, travniki, pašniki in senožeti.

1.1.3 Podnebne značilnosti

Območje GGE združuje v pretežnem delu klimatske značilnosti predalpskega sveta zahodne Slovenije.

Temperature so v primerjavi s kontinentalnim delom Slovenije, zaradi vpliva submediteranske klime, nekoliko višje. Poletja so bolj suha in toplejša, zime so milejše. Maksimalna letna

¹² Primer: Makčeva grapa, Srna grapa.

¹³ Primer: Gačnik.

amplituda je visoka saj znaša okoli 55°C. Povprečna letna temperatura nižjih delov GGE presega 10°C (prim.: Most na Soči 10,4°C).

Padavine so obilne. V zahodnem delu GGE okoli 2.300 mm, v severnem 2.600, zlasti veliko pa jih je v južnem in jugovzhodnem delu GGE, kjer z nadmorsko višino naraščajo (3.000 mm in več). Padavinski režim kaže dokaj enakomerno razporeditev preko celega leta, z rahlim jesenskim maksimumom.

Debelina in trajanje snežne odeje sta odvisni od nadmorske višine in lege. V dolini Soče, spodnjega toka Idrijce in Bače je snega malo in ne obleži dalj časa; na Šentviški planoti, Banjšicah in v Dolenji Trebuši je več snega, največ pa v Gorenji Trebuši (na meji z Vojskim), ki dlje časa obleži (debelina do 50 cm, 1-2 meseca).

Slana se redno pojavlja spomladi do aprila ali maja, v jeseni pa že konec septembra.

Pozebe so pogoste predvsem v višjih legah (nad 700 m).

Megla je pogost pojav (tudi nad 100 dni) v zaprtih in vlažnih dolinah zlasti v jesenskem času.

V nadmorski višini 500-1000 m (zlasti Kanalski Lom, Dolenja in Gorenja Trebuša) se pojavlja žled, ki včasih povzroča večje škode (prim. leto 2014).

Vetrovi so sorazmerno redki, v glavnem šibki in le mestoma povzročajo manjše škode na gozdovih (Kanalski Lom, Gorenja Trebuša).

V pretežnem delu GGE je klima zelo ugodna za rast in razvoj gozda. Obilo padavin tudi v vegetacijski dobi ob primernih poletnih temperaturah in milih zimah brez vremenskih ujm omogoča gozdu dobre življenjske pogoje. Vegetacijska doba traja v nižjih legah tudi do 6 mesecev, na Šentviški planoti, v Dolenji in Gorenji Trebuši pa od 4-5 mesecev.

1.1.4 Hidrološke razmere

Hidrološke razmere v GGE niso homogene. Medtem ko je območje Trebuše dobro preprejeno s površinskim vodovjem pa je območje Šentviške planote, ki predstavlja skoraj tretjino GGE, brez voda. Prav to območje, poleg Dolgega Laza in Veternika na robu Banjške planote, mestoma izkazuje zakraseli značaj.

Glavna vodotoka sta reka Soča in njen pritok reka Idrijca. Soča ima na začetku in koncu GGE leva pritoka Potočnico in Vogršček. Najpomembnejša pritoka Idrijce pa sta reki Trebuščica s potokom Hotenjo in Bača.

Edina stoječa voda v GGE je akumulacijsko jezero pri Mostu na Soči.

Erozijski procesi so prisotni zlasti v povirju Trebuščice in Hotenje in v hudourniških območjih (Govci v Gorenji Trebuši, Utre, Stopnik, Skopica). Občasno so ob obilnem deževju poplavljeni nižinska območja v spodnjem toku reke Idrijce (Slap ob Idrijci, Idrija pri Bači, Bača pri Modreju).

1.1.5 Matična podlaga in tla

a) Matična podlaga

Geološki procesi (endogene in eksogene zemeljske sile) so v GGE ustvarile pestro geološko podlago, ki jo nakazujejo že prej opisane reliefne oblike.

l) Kamenine, na katerih so razvita kislata tla:

+ rdečkast in vijoličast lapor;

+ skrilavec, peščenjak, tufit;

+ porfirit, keratofir, diabaz in njihovi tufi.

Te kamnine gradijo 15% GGE. Površinsko so obsežneje zastopane na območju Gorenjega Loga, Drobočnika in Tolminskega Loma, severnem robu Šentviške planote nad Rakovcem, predelom med Ponikvami in Pečinami, pobočjih Utr pod Šebreljami, spodnjih delih pobočij

levega brega Trebuščice. Na teh kamninah so prisotne zaobljene oblike reliefa z razmeroma globoko zarezanimi grapami. Prisotno je hitro preperevanje, nepropustnost za vodo in občutljivost na vodno erozijo.

II) Kamenine, na katerih se pojavljajo nevtralna ali bazična tla:

- + *karbonatni nanosi rek in potokov;*
- + *pobočni grušč;*
- + *glacialni morenski drobir in fluvioglacialni material;*
- + *apnenec, apnenčeva breča in konglomerat, apnenec z roženci, dolomitiziran apnenec;*
- + *dolomit, dolomit z roženci.*

Skupno gradijo 85% GGE, od tega je več kot 50% dolomita, dolomita z roženci in dolomitiziranega apnenca. Reliefne oblike so ostrejšje, mestoma močno podvržene eroziji.

b) Tla

Glede na značaj matične podlage srečamo v GGE dva osnovna tipa tal.

I) Tla na nekarbonatnih kameninah:

- + *Rankerji* so plitva in siromašna tla z značilnim A-C profilom.
- + *Kisla rjava tla* so plitva do srednje globoka, vlažna, skromno humozna.
- + *Rjava tla* so razvita na flišnih sedimentih in so od kislih najpogostejša. Večinoma so srednje globoka do globoka, vlažna, z ugodnim vodnim režimom in relativno hitrim razvojem.

II) Tla na karbonatnih kameninah:

- + *Rendzine* pokrivajo strma pobočja in grebene na apnenčasti in dolomitni podlagi. Zaradi različne matične podlage, naklona in lege se med seboj razlikujejo po stopnji razvoja, globini profila, humoznosti, vodni kapaciteti, preskrbljenosti s hranili, biološki aktivnosti.
- + *Pokarbonatna rjava tla* so razvita na bolj izravnanih reliefnih oblikah (ob vznožjih pobočij, na zaravninah, v dolinah, na planotah). So plitva do srednje globoka, izjemoma globoka, propustna za vodo, biološko srednje ali dobro aktivna in dokaj humozna. Površinska skalovitost je na apnencu večja kot na dolomitu.
- + *Sprana (lesivirana) pokarbonatna rjava tla* imajo značilen aluvialen E horizont in so zaradi spiranja delcev gline svetlejša ter bolje preskrbljena z vodo.

Naštete glavne talne enote se pogosto medsebojno prepletajo in gradijo talne kompleksne, ki pestrost talne odeje še bolj povečujejo. Glede na rodovitnost so tla razvrščena v sledečem vrstnem redu: *rjava tla na flišu; rahlo kisla rjava tla na flišu; pokarbonatna rjava tla na krednih in jurskih apnencih; pokarbonatna rjava tla na triasnih apnencih, pobočnih gruščih in morenah; obrečna tla; rendzine na osojnih legah; rendzine na prisojnih legah.*

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

GGE je glede krajinskih tipov zelo homogena. Pretežni del uvrščamo v **gozdnato krajino**¹⁴ (93,4 %), le območje Govcev v Gorenji Trebuši pripada **gozdni krajini**¹⁵ (4,3 %), ravninski del spodnjega toka reke Idrijce od Slapa do Mosta na Soči pa **kmetijski in primestni krajini** (2,3%).

¹⁴ V gozdnato krajino uvrščamo območja, kjer se gozd mozaično prepleta z drugimi rabami in praviloma pokriva 40-85% površine.

¹⁵ V gozdno krajino uvrščamo območja, kjer gozd popolnoma prevladuje (gozdnatost je večja kot 85%) in v njih ni kmetij ali drugih trajnih naselij.

Glede na regionalno razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji¹⁶ uvrščamo skoraj celotno območje GGE v zahodnoslovensko predalpsko krajino (hribovje) (2.1)¹⁷ predalpske regije (2). To hribovje je nadalje razdeljeno na Tolminsko (2.1.2) in Idrijsko-Cerkljansko hribovje (2.1.3). Območje okoli Most na Soči predstavlja osrednje Tolminsko krajinsko podenoto (2.1.2.02), spodnji del doline Bače pri izlivu v Idrijco pa krajinsko podenoto Dolino Bače (2.1.2.03). Pretežni del GGE pripada Idrijsko-Cerkljanski krajinski enoti, ki ima dve podenoti: območje Šentviške planote (2.1.3.01) in območje Dolenje in Gorenje Trebuše, ki spada k Cerkljanski (2.1.3.02).

Majhen del GGE - rob Banjške planote (4.1.1) (Kanalski Lom, Grudnica) – je uvrščen v Trnovsko-Nanoško planoto (4.1) kraške regije notranje Slovenije (4).

Skupna površina GGE je 12.146,38 ha, od tega je 9.031,64 ha (74,36 %) gozda.

Negozdni površini funkcionalno vezani na gozd je 120,86 ha (1,00 %; 1,34 % gozda).

Zaraščajočih kmetijskih površin v gozdnem prostoru je 82,88 ha (0,68 %).

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajini v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Vrsta krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
GOZDNA	385,13	393,52	97,87	4,26
GOZDNATA	8.427,22	11.107,02	75,87	93,31
KMETIJSKA IN PRIMESTNA	219,29	645,84	33,95	2,43
Skupaj	9.031,64	12.146,38	74,35	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	12.146,38	100,00
Gozd	9.031,64	74,36
Ostala gozdna zemljišča	19,14	0,16
- daljnovodi	19,14	0,16
- obore	0,00	0,00
- rušje	0,00	0,00
Ostali gozdni prostor	101,72	0,84
- močvirja	0,00	0,00
- pobočni grušči	5,14	0,04
- skalovja in površine nad gozdno mejo	0,00	0,00
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	13,70	0,11
- zaraščajoče površine	82,88	0,68
- infrastrukturni objekti	0,00	0,00
- drugo (vodotoki..)	0,00	0,00
Skupaj gozdni prostor	9.152,50	75,35
Negozdni prostor	2.993,88	24,65
- zaraščajoče površine	0,00	0,00
- ostale površine znotraj gozda	0,00	0,00
- drugo	2.993,88	24,65

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov.

¹⁶ Glej poglavje 10 Literatura: Marušič, I. in sodelavci.

¹⁷ Oštevilčenje po metodologiji (glej gornji vir).

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Preglednica 4/D-GP: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
A	Vrbovje s topolom, črnojelševje in sivojelševje	16,35	0,2
512	Grmičavo vrbovje	5,70	0,1
611	Gorsko obrežno sivojelševje	6,19	0,1
612	Orogeno vrbovje	4,46	0,0
D	Podgorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	2.025,23	22,4
551	Preddinarsko podgorsko bukovje	1.704,84	18,9
552	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	320,39	3,5
P	Kisloljubno podgorsko-gorsko bukovje	140,13	1,6
751	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	140,13	1,6
F	Osojno bukovje	1.186,90	13,1
581	Osojno bukovje s kresničjem	1.186,90	13,1
J	Gorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah	1.470,74	16,3
632	Predalpsko gorsko bukovje	1.470,74	16,3
U	Kisloljubno gorsko bukovje	767,57	8,5
781	Kisloljubno gorsko bukovje	767,57	8,5
K	Jelovo bukovje	123,80	1,4
642	Predalpsko–dinarsko jelovo bukovje	123,80	1,4
H	Javorovje, velikojesenovje in lipovje	33,67	0,4
600	Podgorsko gorsko lipovje	32,92	0,4
651	Gorsko javorovje z brestom	0,75	0,0
G	Toploljubno bukovje	2.135,46	23,6
591	Preddinarsko toplotoljubno bukovje	1.875,78	20,8
593	Primorsko bukovje	259,68	2,9
E	Toploljubni listnati gozdovi	871,19	9,6
563	Predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	803,97	8,9
565	Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu	67,22	0,7
I	Bazoljubno borovje	260,60	2,9
621	Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje	219,59	2,4
622	Obrežno rdečeborovje	2,72	0,0
623	Bazoljubno črnoborovje	38,29	0,4
	Skupaj	9.031,64	100,0

Karta gozdno rastiščnih tipov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

Evropsko pomembni gozdni habitatni tipi so podrobneje opisani v poglavju 2, v sklopu funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

GGE je zaradi vzajemnega delovanja ekoloških dejavnikov (relief, klima, matična podlaga, tla) **vegetacijsko zanimiva in pestra**. Raznolikost je poleg matične podlage in razgibanega reliefa pogojena s prisotnostjo treh fitogeografskih območij: predalpskega na severu, severovzhodu in severozahodu GGE, dinarskega na jugu in jugovzhodu GGE ter submediteranskega na skrajnem zahodu GGE. Gozdne združbe se med seboj pogosto prepletajo mozaično, deloma tudi v višinskih pasovih.

V GGE so najbolj razširjeni bukovi gozdovi, kar je glede na naravne razmere in posledično rastišča tudi najbolj naravno. Zaradi močnih človekovih vplivov v preteklosti pa je ponekod naravna drevesna sestava tudi močno spremenjena (prim.: prisojna pobočja v bližini vasi Gorenji log, Modrej, Idrija pri Bači, Slap ob Idrijci, Dolenja Trebuša).

V nadaljevanju podajamo opis gozdnih združb, ki so bile dosedaj kartirane in so na karti v merilu 1 : 25.000 v Kartnih prilogah, opisane pa so tudi nekatere, ki se mozaično pojavljajo na manjših površinah. Fitocenološka karta je bila izdelana pred desetletjem, z obnovo GGN le posodabljammo imena gozdnih združb skladno z novo tipologijo gozdnih rastiščnih tipov Slovenije¹⁸.

¹⁸Andrej Bončina in sodel.: Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Oddelek za gozdarstvo in ZGS. Ljubljana 2021.

A Vrbovje s topolom, črnojelševje in sivojelševje

Grmičavo vrbovje (*Salicetum incano-purpureae* Sillinger 1933 var. geogr. *Knautya drymeia* Šilc & Čušin 1999, morda tudi *Salicetum albae* Issler 1926), se pojavlja na obširnih, občasno poplavljenih prodiščih ob Bači, Idrijci in Soči v nadmorski višini od 175 do 260 m. Bistven vpliv na te gozdove ima rečna dinamika z nanosom in odnašanjem gradiva. Pogosto so ta rastišča pionirski stadiji, ki zaradi ekoloških razmer ne dosežejo višjih razvojnih stopenj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode. Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti.

Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj.

V grmovni plasti najdemo vrbe (siva (*Salix eleagnos*) in redkeje rdeča (*Salix purpurea*)), ponekod tudi bela (*salix alba*). Vrbovje je omejeno na grmovne oblike gozda na rečnem obrežju in doseže višine do desetih metrov.

Rastiščni tip predstavlja razvojno stopnjo v smeri razvoja **gorskega obrežnega sivojelševja** (*Alnetum incanae*), ki fragmentarno uspeva na terasah ob Idrijci. Matično podlago sestavljajo starejši rečni sedimenti (konglomerat, prod, pesek), mestoma se pojavljata aluvij in vršaj. Tla na poplavljenih rečnih tleh so narazvita, brez horizontov, pod vplivom vode (oglejenost). Razkroj opada je otežen. Nekoliko bolj razvita s humusom bogatejša tla najdemo v notranjosti. V drevesni plasti so poleg sive jelše (*Alnus incana*) in črne jelše (*Alnus glutinosa*) združbi pogosto primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), rdeča vrba (*Salix sanguinea*) in bela vrba (*Salix alba*) in lipovec (*Tilia cordata*). Jelša je lahko prisotna v zelo majhnem deležu. Grmovna plast: rdeči dren (*Cornus sanguinea*), navadna leska (*Corylus avellana*), sinjezelena robida (*Rubus caesius*). V bujni zeliščni plasti izstopajo kronica (*Leucjum vernus*), navadni mali zvonček (*Galanthus nivalis*), lopatičasta zlatica (*Ranunculos ficaria*), žefran (*Crocus napolitanus*), volčja jagoda (*Paris quadrifolia*), trlistna veternica (*Anemone trifolia*), peterolistna konopnica (*Cardamine pentaphyllos*), čemaž (*Allium ursinum*), navadni kopitnik (*Asarum europeum*), navadna rumenka (*Galeobdolon flavidum*), ki se pojavlja na starejših rečnih sedimentih (konglomerat, prod, pesek).

Znotraj skupine rastišč sta na majhnih površinah kartirana tudi nižinsko črnojelševje (*Alnetum glutinosae*) in **orogeno vrbovje** (*Lamio orvalae-Salicetum eleagni*).

D Podgorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Preddinarsko podgorsko bukovje (*Hacquetio-Fagetum* var. geogr. *Ruscus hypoglossum*) in **Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih** (*Hacquetio-Fagetum* Košir 1962, var. geogr. *Anemone trifolia* Košir 1979) je v podgorskem pasu od dolinskega dna 220 m nm. v. do nadmorske višine 600 do 700 m, na položnih do zmerno strmih prisojnih in osojnih pobočjih. Ohranjenih sestojev je le malo. V matični podlagi dolomit, dolomitiziran apnenec, mestoma lapornati apnenec. Tla so plitva do srednje globoka, dokaj skeletna, zmerno rodovitna, največkrat rjava pokarbonatna, redkeje rendzine. Najdemo ga v nižinskem pasu na levem in desnem bregu reke Idrijce, v osrednjem in zahodnem delu Šentviške planote in v Gorenji Trebuši. Zaradi močnega človeškega vpliva je naravna zgradba zelo spremenjena. V drevesni plasti so bukvi (*Fagus sylvatica*) primešani beli gaber (*Carpinus betulus*), graden (*Quercus petraea*), maklen (*Acer campestre*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), češnja (*Prunus avium*), ponekod tudi antropogeno vnesena smreka (*Picea abies*). Med grmovnicami so zlasti pogosti navadni bršljan (*Hedera helix*), navadni srobot (*Clematis vitalba*), navadna leska (*Corylus avellana*), navadna trdoleska (*Euonymus europaea*). V zeliščni plasti pa so pogosti navadni kopitnik (*Asarum europeum*), širokolistna grašica (*Vicia oroboides*), gola dremota (*Cruciata glabra*), navadno tevje (*Hacquetia epipactis*), trobentica (*Primula vulgaris*), ženikelj (*Sanicula europaea*), zimzelen (*Vinca minor*).

P Kisloljubno podgorsko-gorsko bukovje

Kisloljubno bukovje z rebrenjačo (*Blechno-Fagetum* Horvat ex Marinček 1970) uspeva na talno pogojenih (kisla do zelo kisla rjava tla s surovim humusom) nekarbonatnih kamninah (tuf, tufit, porfirit, keratofir, diabaz) na pobočjih Šebreljskega vrha nad Stopnikom (Prdivnik, v Ložku) v nadmorski višini od 450 do 900 m. Med reliefnimi oblikami prevladujejo zmerno strma pobočja, ki prehajajo v izravnane planote in kopaste grebene, v katere so vrezani globoki jarki. V ohranjenih sestojih je bukev izrazito prevladujoča drevesna vrsta. Mestoma so ji posamično primešani graden, domači kostanj, smreka in jelka. V grmovni plasti se poleg pomladka bukve pojavljajo še robida (*Rubus fruticosus*), navadna krhlika (*Frangula alnus*) in jerebika (*Sorbus aucuparia*). Med zelišči se raztreseno pojavljajo rebrenjača (*Blechnum spicant*), borovnica (*Vaccinium myrtillus*), belkasta bekica (*Luzula luzuloides*).

F Osojno bukovje

Osojno bukovje s kresničjem (*Arunco-Fagetum* Košir 1962) je aconalna združba, ki uspeva v nadmorski višini od 250 m do 1.000 m na strmih, osojnih, severnih in severovzhodnih pobočjih nad dolino Idrijce, Hotenje, Gačnika, Pršjaka in Trebušnice (Govci). Geološka podlaga je dolomit, mestoma s primesjo apnenca, na katerem so razvite plitve do srednje globoke (vznožje pobočij), skeletne rendzine z ugodno obliko humusa. Rastišča so vlažna, pod vplivom vode so se na vznožju pobočij in v jarkih razvila globlja tla.

Prevladujoča drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji pogosto primešani plemeniti listavci- gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), gorski brest (*Ulmus glabra*) in trdi listavci- črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), beli gaber (*Carpinus betulus*), mokovec (*Sorbus aria*), alpski negnoj (*Laburnum alpinum*). Pogostejše grmovnice so navadni volčin (*Daphne mezereum*), puhastolistno kosteničevje (*Lonicera xylosteum*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*). Med zelišči prevladujejo deveterolistna mlaja (*Dentaria enneaphyllos*), trpežni golšec (*Mercurialis perennis*), gozdni planinšček (*Homogyne sylvestris*), trlistna vetrnica (*Anemone trifolia*), bodeča podlesnica (*Polystichum aculeatum*); navadno kresničje (*Aruncus dioicus*) se pojavlja redkeje.

J Gorsko bukovje na karbonatnih in mešanih kamninah

Predalpsko gorsko bukovje (*Lamio orvalae-Fagetum* (Ht. 1938) Borhidi 1963 var. geogr. *Dentaria pentaphyllos* Marinček (1981) 1995) je conalna združba, ki porašča spodnji del gorskega pasu. Združba zavzema v GGE največje strnjene površine, v glavnem na zmerno strmih do strmih pobočjih (20-40°). Prevladuje apnenčasta matična podlaga (primes laporja in dolomita), površinska skalovitost je izražena. Rastišča so pod vplivom vlažnega gorskega podnebja, lege so osojne in prisojne, povprečna letna temperatura je relativno visoka, vegetacijsko obdobje je dolgo. Tla so slabo razvita, skeletna, plitva do srednje globoka, rjava pokarbonatna ali rendzine. Globlja in bolj razvita tla so v vrtačah, jarkih in drugih ulekninah. Združba je razširjena na osojnih pobočjih nad Idrijco in Hotenjo, na robu Banjske planote (Grudnica, Kalski breg), v vzhodnem delu Šentviške planote in v zgornjem delu grape Gačnika. Tudi v teh gozdovih so človekovi posegi v preteklosti povzročili predružačeno drevesno sestavo (povečan delež trdih listavcev in smreke - nasadi). Bolj ohranjeni so njeni sestoji le v odmaknjenih predelih Gačnika in Jlenka. Glavna drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji primešani gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), gorski brest (*Ulmus glabra*). Navadna smreka (*Picea abies*) je primešana posamič ali v šopih (ni naravna zmes te združbe, pač pa je subspontana) ter velikopovršinsko na umetno osnovanih površinah. V grmovni plasti najdemo navadno lesko (*Corylus avellana*), alpsko kosteničevje (*Lonicera alpigena*), črni bezeg (*Sambucus nigra*) in navadni volčin (*Daphne mezereum*). V zeliščni plasti, ki se skozi leto močno spreminja, so pogoste vrste deveterolistna in peterolistna mlaja (*Dentaria enneaphyllos*, *D. pentaphyllos*), velecvetna mrtva kopriva (*Lamium orvala*), trlistna penuša (*Cardamine trifolia*), brstična mlaja (*Dentaria bulbifera*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurescens*), navadna zajčja deteljica (*Oxalis acetosella*). Diagnostične za to združbo so tudi praproti (*Dryopteris filix-mas*, *Polystichum aculeatum* idr.).

U Kisloljubno gorsko bukovje

Kisloljubno gorsko bukovje (*Luzulo-Fagetum* var. *geogr. Cardamine trifolia*) se pojavlja nad 900 m nadmorske višine na homogenih, zmerno nagnjenih, z globokimi grapami zajedenih pobočjih prisojnih leg. Tla so zelo globoka in vlažna, zato je ta vrsta tal občutljiva na antropogene vplive. V drevesnem sloju prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), primešani so ji navadna smreka (*Picea abies*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*) in jelka (*Abies alba*).

K Jelovo bukovje

Predalpsko–dinarsko jelovo bukovje (*Omphalodo-Fagetum* (Tregubov 1957) Marinček et al. 1993 var. *geogr. Anemone trifolia* (Puncer 1975) Zupančič 1995 (mscr.) = *Abieti-Fagetum praealpino-dinaricum* Puncer 1979) ponazarja prehod med dinarskim in predalpskim jelovo-bukovim gozdom. Na večji površini uspeva le v Gorenji Trebuši na robu Vojskarske planote (Bendija, Poljane) v višinskem pasu od 700 do 1.000 m. Združba se razprostira na reliefno razgibanem visokokraškem svetu. Matično podlago v glavnem tvori dolomit, deloma ploščasti apnenec s primesjo laporja. Tla so plitva skeletna rendzina (na dolomitu) in skeletna rjava pokarbonatna tla na mešani apnenčasto-lapornati podlagi. V drevesni plasti prevladujeta bukev in jelka. Skupinsko je primešana smreka, posamično pa gorski javor, črni gaber, macesen. Pogoste vrste grmovne plasti so navadni volčin (*Daphne mezereum*), kimastoplodni šipek (*Rosa pendulina*), puhasto in alpsko kosteničevje (*Lonicera xylosteum*, *L. alpigena*). Značilne in pogoste vrste zeliščne plasti so gozdna bilnica (*Festuca altissima*), goli lepen (*Adenostyles glabra*), trilstna penuša (*Cardamine trifolia*), deveterolistna konopnica (*Dentaria enneaphyllos*), gozdni planinšček (*Homogyne sylvestris*), gozdna šašulica (*Calamagrostis arundinacea*).

H Javorovje, velikojesenovje in lipovje

Podgorsko gorsko lipovje (*Saxifraga petraea–Tiliatum*) uspeva na zelo strmih skalnih pobočjih ali v prepadnih grapah in dolinah pod Crkovernico nad Postajo, nad Gorenjim Logom in Vogrščkom na nadmorski višini 200 do 1.000 m. Združba se pojavlja na ekstremno skalovitih rastiščih v gozdovih, kjer prevladujejo bukovi gozdovi asociacij *Lamio orvalae-Fagetum* in *Ostryo-Fagetum*. Floristično sestavo asociacije *Saxifraga petraea–Tiliatum* sestavljajo predvsem termofilne in vlagoljubne vrste. Sestoji te združbe so po vrstni sestavi verjetno podobni prvobitnim, saj je bil vpliv človeka zaradi skalnatosti in velikih naklonov omejen. Diagnostične vrste asociacije so: lipa (*Tilia platyphyllos*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*) in skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*). Zgornjo drevesno plast v združbi oblikujejo lipa (*Tilia platyphyllos*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipovec (*Tilia cordata*), v spodnji drevesni plasti sta primešana še mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) je prisoten redko in posamično. V grmovni plasti prevladujejo rumeni dren (*Cornus mas*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), navadni volčin (*Daphne mezereum*), navadna leska (*Corylus avellana*) in puhastolistno kosteničevje (*Lonicera xylosteum*). Vrste zeliščne plasti so klinolistni kamnokreč (*Saxifraga cuneifolia*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*), rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurescens*), gladka lakota (*Galium laevigatum*), jelenov jezik (*Phyllitis scolopendrium*), jesenska vilovina (*Sessleria autumnalis*).

Gorsko javorovje z brestom (*Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani*) je zastopano z neznatno površino.

G Toploljubno bukovje

Preddinarsko toplotjubno bukovje (*Ostryo-Fagetum* M. Wraber ex Trinajstić 1972 var. *geogr. Acer obtosatum*) porašča obsežne površine na zmerno strmih do strmih južnih in jugozahodnih pobočjih in grebenih nad Idrijco, Hotenjo, Trebuščico in Gačnikom, v Gorenji Trebuši pa tudi na zložnih do zmerno strmih planotastih legah. Uspeva od nižin (250 m nm.v.) do nadmorske višine 1.000 m. Geološka podlaga je največkrat skladovit in masivni dolomit z roženci, dolomitiziran apnenec, redkeje ploščasti apnenec. Tla so plitva do srednje globoka skeletna rendzina, mestoma plitva skeletna rjava pokarbonatna tla. Tla se hitro izsušijo.

V drevesni plasti prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamezno primešani zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski negnoj (*Laburnum alpinum*), graden (*Quercus petraea*). Bukvi so ostale vrste primešane posamezno, v primeru goloseka je lahko več č. gabra in m. jesena. Mestoma najdemo beli gaber, gorski javor, smreko, veliki jesen in divjo češnjo. V primeru velikih presvetlitev ali golosekov se grmovna plast zelo razvije. Med grmovnicami so prisotne dobrovita (*Viburnum lantana*), rumeni dren (*Cornus mas*), češmin (*Berberis vulgaris*), enovrati glog (*Crataegus monogyna*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*). Množičnejše zastopane vrste zeliščne plasti so beli šaš (*Carex alba*), navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*), trpežni in okroglostni golšec (*Mercurialis perennis*, *M. ovata*), navadni jetrnik (*Hepatica nobilis*), črni teloh (*Helleborus niger*) in spomladanska resa (*Erica carnea*).

Primorsko bukove (*Seslerio autumnalis-Fagetum* (Ht.) M. Wraber ex Borhidi 1963 var. geogr. *Anemone trifolia* Dakskobler 1991) je razširjeno v gorskem primorskem pasu (od 750 do 1.050 m nmv) na robu Banjške planote (okoli Kanalskega Loma in Grudnice) in pod Penčkovim gričem na severnem robu Šentviške planote. Relif je razgiban, skalovit, le redko zaobljen. Prevladujejo srednje strma, vetrovna, proti jugu ali jugozahodu odprta pobočja. Geološka podlaga je rudistni ali grebenski apnenec, tudi ploščast apnenec s primesjo rožencev. Tla so plitva do srednje globoka, skeletna: rendzina ali pokarbonatna rjava tla.

E Toploljubni listnati gozdovi

Predalpsko črnogabrovje in malojesenovje (*Ostrya carpinifoliae-Fraxinetum orni* Aichinger 1933) je aconalna združba, ki porašča izrazito tople, strme in prisojne lege (prepadi, strma pobočja, grebeni) s sušno mezoklimo v nadmorski višini od 300 do 1.000 m. Geološka podlaga je dachsteinski apnenec, apnenec z vložki apnenčevih breč in dolomit. Tla so zelo plitva in kamnita, skeletna rendzina s prhninastim humusom. Združbo najdemo na ekstremnih rastiščih, na strmih pobočjih nad dolino Idrijce (Skopica), Hotenje, Trebušnice (Vrše, Kobilica, Stador), v grapah Gačnika, Pršjaka in pod Penčkovim gričem na robu Široke drage.

Drevesno plast tvorita črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*), katerima so posamezno primešani graden (*Quercus petraea*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), rdeči in črni bor (*Pinus sylvestris*, *P. nigra*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski negnoj (*Laburnum alpinum*). Grmovno plast sestavljajo zlasti češmin (*Berberis vulgaris*), navadni šipek (*Rosa canina*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), rumeni dren (*Cornus mas*), šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), čistilna kozja češnja (*Rhamnus catharticus*). V zeliščni plasti se pojavljajo vrste skalnih razpok, npr. pozidna rutica (*Asplenium ruta-muraria*) in rjavi sršaj (*Asplenium trichomanes*), in kamnitih travišč, npr. pisana vilovina (*Sesleria albicans*). Veliko površino pogosto zastirata spomladanska resa (*Erica carnea*) in pisana šašulica (*Calamagrostis varia*).

Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu (*Seslerio autumnalis-Ostryetum carpinifoliae* HT. et H-ič 1950) porašča zelo majhne površine izpostavljenih, prisojnih, zmerno strmih pobočij na zahodu GGE, kjer sega vpliv submediteranske klime globoko v notranjost po dolini Soče in njenih pritokih. Predstavlja drugotno združbo na rastiščih asociacije *Seslerio autumnalis-Fagetum*. Relief je razgiban, pester, skalovit, ostrih potez. Združba se pojavlja v nadmorski višini od 250 do 750 metrov, na apnencu, ki ga pokriva proto do plitva rendzina.

Drevesno plast tvori črni gaber, ki so mu mestoma primešani mali jesen, puhasti hrast in cer. Med grmovnicami so opaznejše navadni ruj (*Cotinus coggygria*), bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), dobrovita (*Viburnum lantana*), rumeni dren (*Cornus mas*).

V zeliščnem sloju so zlasti prisotne jesenska vilovina (*Sesleria autumnalis*), lasasti beluš (*Asparagus tenuifolius*).

I Bazoljubno borovje

Predalpsko-dinarsko bazoljubno rdečeborovje (*Genisto januensis-Pinetum sylvestris* Tomažič 1940) se pojavlja se na zelo majhnih, raztresenih površinah v Gorenji Trebuši (prim. Pršjak) v nadmorski višini od 300 do 900 metrov, na izrazito toplih, južnih in jugozahodnih strmih legah, pobočjih in grebenih. Dolomitna in apnenčasta matična podlaga se meša s skalami in gruščem. Talni tip je plitva rendzina, slabo razvita, mestoma neustaljena in slabo

rodovitna. Drevesni sloj sestavljata rdeči in črni bor, mestoma sta posamič primešani črni gaber in mali jesen. V grmovni plast so zlasti prisotni češmin (*Berberis vulgaris*), rumeni dren (*Cornus mas*) in dobrovita (*Viburnum lantana*). V zeliščni plasti so pogoste triroba košeničica (*Genista januensis*), kranjski prstnik (*Potentilla carniolica*), mesnordeči dimek (*Crepis slovenica*) in spomladanska resa (*Erica carnea*).

Obrežno rdečeborovje (*Brachypodio-Pinetum sylvestris*) se pojavlja na zelo majhni površini.

Bazoljubno črnoborovje (*Fraxino orni-Pinetum nigrae* Martin-Bosse 1967 var.geogr. *Primula carniolica* Dakskobler 1998) se pojavlja na strmih in prepadnih pobočjih Govcev nad Gorenjo Trebušo v nadmorski višini od 500 do 750 m. Matična podlaga je dolomit, dolomitiziran apnenec in apnenec. Tla so plitva, slabo razvita, v glavnem neustaljena, slabo rodovitna, skeletne rendzine. Drevesno plast tvori črni bor, ki so mu mestoma primešani mali jesen, mokovec in črni gaber. V grmovni plasti so zlasti prisotni dlakavi sleč (*Rhododendron hirsutum*), navadni brin (*Juniperus c.*), šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), dlakava panešplja (*Cotoneaster tomentosus*). V zeliščni plasti so površinsko zastopanejšje spomladanska resa (*Erica carnea*), pisana šašulica (*Calamagrostis varia*), žanjevec (*Polygala chamaebuxus*), pisana vilovina (*Sesleria albicans*).

Ostali rastiščni tipi (evidentirani na manjših površinah):

+ **Združba bukve in pravega kostanja** (*Castaneo sativae-Fagetum sylvaticae* Marinček et Zupančič 1995 var. geogr. *Anemone trifolia* Dakskobler 1996 nom. Prov.; okoli Gorenjega Loga, Drobočnika, mestoma na Šentviški planoti (Ponikve), v srednjem delu doline Hotenje in v Gorenji Trebuši);

+ **Združba bukve in pirenejskega ptičjega mleka** (*Ornithogalo pyrenaici-Fagetum*; okoli Gorenjega Loga, Tolminskega in Kanalskega Loma);

+ **Združba črne čmerike in velikega jesena** (*Veratro nigri-Fraxinetum excelsioris*; v hladnih in vlažnih grapah nad Idrijco, v Gorenji Trebuši);

+ **Združba velikega jesena in gorskega javorja** (*Hacquetio-Fraxinetum excelsioris* Marinček in Wallnofer, Mucina et Grass 1993; Šentviška planota (grapa Kostanjevec), dolina Trebuše, pobočja Crkavnice nad Postajo);

+ **Združba modrike in črnega gabra** (*Seslerio albicantis-Ostryetum* Lausi, Gerdol et Piccoli 1982 corr. Poldini et Vidali 1995; Gorenji Log);

+ **Združba bukve in dlakavega sleča** (*Rhododendro hirsuti-Fagetum* Accetto ex Dakskobler 1998; Govci nad dolino Trebuše, pod Hudournikom nad dolino Hotenje, osoje v Gačniku, Pršjaku in nad Kozjekom);

+ **Združba bukve in jelke in belkaste bekice** (*Luzulo albidaea-Fagetum* Meusel 1937 var.geogr. *Cardamine trifolia* (Marinček 1983) Marinček & Zupančič 1995 *abietetosum* (Marinček & Dakskobler 1988) Marinček & Zupančič 1995 (sin. *Luzulo-Abieti-Fagetum* H. Mayer 1963 *praealpinum* Marinček & Dakskobler 1988; pod Šebreljskim vrhom).

Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ

Drevesna vrsta	LZ (m ³ /ha)	Delež (%)	Drevesna vrsta	LZ (m ³ /ha)	Delež (%)
Smreka	18,81	8,08	Gorski brest	0,12	0,05
Jelka	0,69	0,30	Lipa in lipovec	17,83	7,66
Rdeči bor	3,63	1,56	Beli gaber	7,62	3,27
Črni bor	2,15	0,92	Češnja	1,02	0,44
Macesen	1,92	0,82	Maklen	0,41	0,18
Bukev	114,24	49,05	Mokovec	1,90	0,82
Graden	6,81	2,92	Črni gaber	23,40	10,05
Kostanj	0,39	0,17	Mali jesen	2,41	1,03
Robinija	1,03	0,44	Trepetlika	1,80	0,77
Oreh	0,03	0,01	Breza	2,22	0,95
Gorski javor	11,69	5,02	Vrbe	0,49	0,21
Ostrolistni javor	0,84	0,36	Negnoj	0,76	0,33
Veliki jesen	10,68	4,59	SKUPAJ	232,59	100,00

V primerjavi s preteklim načrtom se je delež nosilnih dveh drevesnih vrst spremenil: smreke zmanjšal (10,8 → 8,1 %), bukve pa povečal (47,4 → 49,1).

1.1.8 Živalski svet

Na območju GGE naravne življenjske razmere omogočajo obstoj in prisotnost številnih vrst prostoživečih živali.

Najštevilčnejša je **srnjad** (*Capreolus capreolus*). Enakomerno poseljuje celotno območje GGE. Trend številčnosti je stabilen, vendar se že kažejo znaki upadanja številčnosti, predvsem zaradi širjenja drugih vrst, predvsem jelenjadi. **Jelenjad** (*Cervus elaphus*) se je v zadnjih dvajsetih letih razširila praktično na celotno območje GGE. Številčnost populacije jelenjadi je bila v preteklosti v izrazitem porastu, z visokimi odvzemi pa smo verjetno zaustavili njeno nadaljnjo rast. Nekdanja tolminska in zahodno visokokraška popucija sta se združili v enovito populacijo prav na območju GGE. Zaradi prisotnosti jelenjadi pričakujemo upad številčnosti nekaterih drugih vrst, predvsem srnjadi. **Gams** (*Rupicapra rupicapra*) je mozaično prisoten na celotnem območju GGE. Največja gostota gamsov je na območju Govcev, Trebuše in Oblakovega vrha. Številčnost populacije je v zadnjem desetletju znatno porasla. **Muflon** (*Ovis ammon musimon*) je vnesena vrsta. V LD Most na Soči so naselili muflone v začetku sedemdesetih let. Naselitev je bila zelo uspešna. Mufloni so se razširili tudi na območje Trebuše, vendar je nadaljnje širjenje nezaželeno. **Divji prašič** (*Sus scrofa*) se pojavlja na celotni površini GGE. Največ prašičev je na Šentviški planoti in Mostu na Soči, kjer je prisotnost prašiča povezana tudi s škodami na kmetijskih površinah. Letno pojavljanje prašičev precej niha, prirastek je odvisen tudi od obilja ponudbe hrane v preteklem letu.

Poljski zajec (*Lepus europaeus*) je prisoten na območju celotne GGE. Populacija je številčno stabilna in celo v rahlem porastu.

Med psi so prisotni **lisica** (*Vulpes vulpes*), **šakal** (*Canis aureus*) in **volk** (*Canis lupus*). Lisic je veliko, prisotne so v vsej GGE. Njihova številčnost je podvržena nihanju zaradi bolezni, predvsem pasje kuge in garjavosti. V GGE Most na Soči se šakal in volk večinoma pojavljata posamično teritorialno ali pa klateško.

Medved (*Ursus arctos*) je prisoten le občasno. GGE spada v tako imenovano robno območje, ki obkroža medvedov osrednji življenjski prostor. Na to območje občasno prehajajo medvedje iz osrednjega območja na jugu GGE. Prisotnost medveda je včasih pogojena z manjšimi škodami na domači živini, čebelah ali pridelkih (silazne bale).

Od mačk sta v GGE zastopana tako **divja mačka** (*Felis silvestris*) kot tudi **ris** (*Lynx lynx*). Številčnost divje mačke je dokaj stalna, za risa pa lahko trdimo, da je v zadnjih letih njegova številčnost upadla, vendar pa je še vedno občasno prisoten. Prisotnost risa je velikokrat pogojena tudi s škodami na drobnici.

Med kunami je največ **kune belice** (*Martes foina*), katere številčnost je še v porastu, med ostalimi pa najdemo še **kuno zlatico** (*Martes martes*), **dihurja** (*Mustela putorius*), **jazbeca** (*Meles meles*), **hermelina** (*Mustela erminea*) in **podlasico** (*Mustela vulgaris*). Ob vodotokih je prisotna tudi **vidra** (*Lutra lutra*).

Monitoring **velikega petelina** (*Tetrao urogallus*) kaže, da v GGE ni aktivnih rastišč. Mogoče bi ga še našli na območju Trebuše. Med ostalimi gozdnimi kurami najdemo v ohranjenih habitatih **gozdnega jereba** (*Tetrastes bonasia*), njegova številčnost je zadovoljiva.

Med ujedami so stalno prisotne **kanje**, **kragulji**, **sokoli** in **orli**. **Planinski orel** (*Aquila chrysaetos*) je v območju GGE stalno prisoten, najverjetneje gnezdi v Govcih.

Med vrani sta najštevilčnejša **krokar** in **siva vrana**.

V območju GGE so stalno ali pa sezonsko prisotni še **kljunači**, **golobi grivarji**, številne so **sove** in ptiči pevci.

Kvalifikacijske vrste¹⁹ **vezane na gozdne površine znotraj GGE so:** **volk** (*Canis lupus*), **bukov kozliček** (*Morimus funereus*), **alpski kozliček** (*Rosalia alpina*), **širokouhi/mulasti netopir** (*Barbastella barbastellus*), **veliki navadni netopir** (*Myotis bechsteini*), **navadni ris** (*Lynx lynx*), **rjavi medved** (*Ursus arctos*), **hribski urh** (*Bombina variegata*), **črna žolna**

¹⁹ Glej tudi v poglavju 2.1 funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

(*Dryocopus martius*), **kožača** (*Strix uralensis*), **belohrbti detel** (*Dendrocopos leucotos*), **veliki pupek** (*Triturus carnifex*), **navadni koščak** (*Austropotamobius torrentium*).

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozda v GGE je 9.031,64 ha (gozdnatost 74,36 %), od tega je v občini Tolmin 98,10 % gozdov, 1,90 % pa v mestni občini Nova Gorica.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	7.094,43	1.857,79	79,42	9.031,64
Delež (%)	78,50	20,60	0,90	100,00

Površina gozda se je v primerjavi s prejšnjim GGN povečala za 0,47 %

Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu preverjena, usklajena in dopolnjena.

Pri **lastniških kategorijah gozdov** močno prevladujejo zasebni gozdovi (78,5 %), čeprav se je njihov delež v primerjavi s prejšnjim načrtom zmanjšal na račun državnih gozdov (81,4 : 16,8 → 78,5 : 20,6) predvsem zaradi odkupov.

Zakon o denacionalizaciji²⁰, Zakon o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS²¹ in Zakon o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic²² so prinesli v preteklosti v lastniške razmere gozdov v GGE velike spremembe.

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	40,42	40,42	3,52	3,52
1 do 5 ha	36,88	77,30	25,81	29,33
5 do 10 ha	13,76	91,06	26,10	55,44
10 do 30 ha	7,98	99,04	32,51	87,95
30 do 100 ha	0,96	100,00	12,05	100,00
nad 100 ha	0,00	100,00	0,00	100,00
Skupaj	100,00		100,00	

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) 2011	Delež (%) 2021	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	38,30	40,42	1.405	1.405
1 do 5 ha	31,20	36,88	1.148	2.553
5 do 10 ha	17,30	13,76	508	3.061
10 do 30 ha	10,60	7,98	238	3.299
30 do 100 ha	2,50	0,96	104	3.403
nad 100 ha	0,10	0,00	0	3.403
SKUPAJ	100,00	100,00	3.403	

Število lastnikov se je povečalo (1.419 → 3.403) zaradi upoštevanja solastnikov. Vseh posesti je 1.868. Načrtno gospodarjenje z gozdovi je oteženo zaradi velike razparceliranosti in drobne posesti saj ima 75 % lastnikov do 5 ha gozdne posesti, ki pa je po večini parcelno dislocirana. Zasebnih lastnikov z več kot 100 ha gozda v GGE ni. Na Šentviški planoti in Gorenji Trebuši je večja povprečna gozdna posest z značajem celkov.

Izpostaviti velja AS kot posebno obliko skupne lastnine.

²⁰ Uradni list RS, št. 27/91-I, 56/92– odl. US, 13/93– odl. US, 31/93, 24/95– odl. US, 20/97– odl. US, 23/97– odl. US, 65/98, 76/98– odl. US, 66/00, 66/00– ORZDen27, 11/01– odl. US, 54/04– ZDoh-1 in 18/05– odl. US.

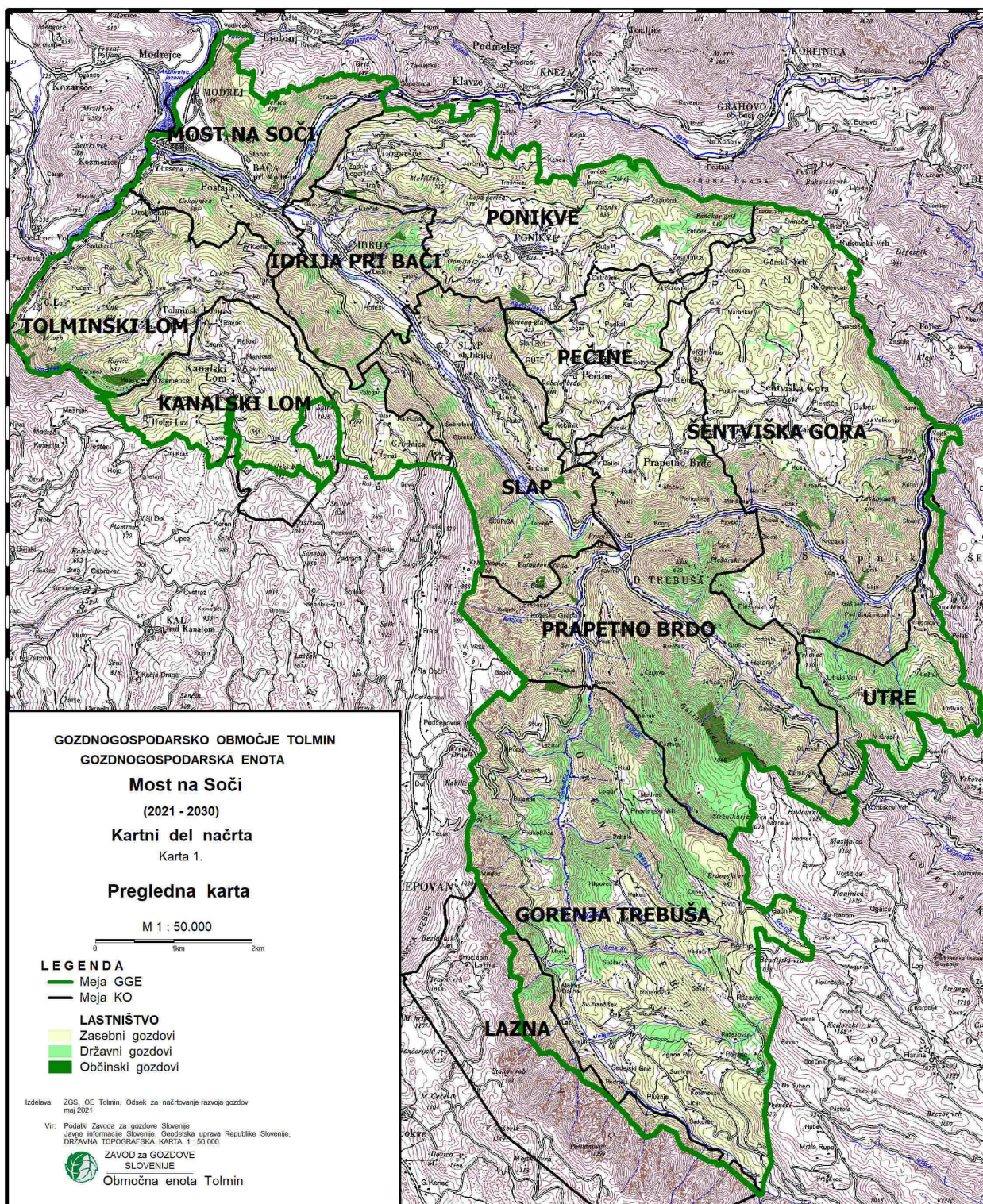
²¹ Uradni list RS, št. 10/93 (ne velja več).

²² Uradni list RS, št. št.5/94, 38/94, 69/95, 22/97, 56/99, 72/00, 87/11, 14/15– ZUUJFO in 74/15– ZAgrS.

AS so premoženjske skupnosti fizičnih in pravnih oseb, ki preko organov AS skupno upravljajo in razpolagajo z nepremičnim premoženjem ter gospodarijo s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Po drugi svetovni vojni so bile AS zaradi novega družbenega reda odpravljene, njihovo premoženje pa nacionalizirano. Z osamosvojitvijo, denacionalizacijo in Zakonom o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti in vrnitvi njihovega premoženja in pravic so nekatere AS ponovno zaživele, kar posledično močno spreminja razvoj posestne sestave.

Na območju GGE je AS Kanalski Lom.

Karta 2: Pregledna karta lastništva

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Zaradi zahtevnih terenov, razdrobljene gozdne posesti ter slabe kakovosti gozdnih lesnih sortimentov lastniki gozdov za gradnjo gozdnih prometnic niso zainteresirani. Odprtost gozdov s prometnicami tako ni ugodna.

Ob obnovi načrta smo digitalizirali tudi gozdne vlake. V gozdovih, kjer je kot pravilno sredstvo predviden traktor je 370,29 km gozdnih vlak, odprtost je 79,1 m/ha. Spravilne razdalje so dokaj ugodne, preko 60 % območij z obstoječim in potencialnim traktorskim pravilom ima spravilne razdalje, krajše od 400 m. V zadnjem desetletju je bilo zgrajenih nekaj kilometrov gozdnih vlak, ki izboljšujejo možnosti za sečnjo. Žal so bile vlake pretežno zgrajene ali obnovljene v predelih, ki so lažje dostopni. Kar 57 % gozdov pa je zaprtih z gozdnimi prometnicami. Med zaprte gozdove z gozdnimi cestami po 1. členu Uredbe²³ sodijo tudi gozdovi, v katerih je pravilna razdalja daljša od 1.200 m.

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja - v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	4.682,04	91,3	5,2	62,1	22,4	2,8	5,0	2,5
Z žičnico	444,79	8,7	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj²⁴	5.126,83	100,0	9,2	56,6	23,9	3,4	3,8	3,1
Ni odprto²⁵	3.904,81	43,2	-	-	-	-	-	-

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	38,96	1,84	40,80	4,31
Javne ceste	138,10		197,29	15,29
Skupaj	177,06		238,09	19,60

Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste, ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

V GGE je 238,09 km vseh cest ne glede na vrsto ali lastništvo. Gozdnih cest, ki so vse makadamske, je v GGE 38,96 km. Odprtost gozdov s cestami v GGE (19,60 m/ha) je večja od povprečne odprtosti v območju (18,1 m/ha).

Podatki iz evidence gozdnih cest kažejo, da se v zadnjem načrtovalnem obdobju v GGE zgradilo 1,47 km gozdnih cest. Vzrok relativno velikemu obsega gradnje je bil žledolom v letu 2014 sofinanciranje gradnje preko javnih razpisov za operacijo Ureditve gozdne infrastrukture, potrebne za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014-2020. Zaradi nižjih stroškov gradnje je opazen interes tudi po gradnji daljših gozdnih vlak, primernih za spravilo s traktorskimi prikolicami – deloma gre tudi za rekonstrukcijo opuščenih vojaških ali poljskih poti.

Obseg vzdrževanja gozdnih prometnic je vezan na razpoložljiva sredstva, ki jih pridobiva občina za gozdne ceste (pristojbine, državni proračun). Višina sredstev ne zadostuje za vsakoletno vzdrževanje. Možno je izvajati manjša popravila ali tekoča vzdrževalna dela. Problem nastane pri večjih škodah ob (pogostih) večjih nalivih (plazovi, zasutje odtočnih jaškov, sanacije udorov in podobno).

Glede na današnjo dinamiko lahko rečemo, da je letni obseg rednega vzdrževanja gozdnih cest zagotovljen za dobro polovico gozdnih cest. Če ne upoštevamo izrednih razmer je možna 2-letna periodika vzdrževanja; pri okoli 2.000 mm padavin na leto je periodika vzdrževanja predolga.

²³ Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15).

²⁴ Vsi gozdovi razen GPN, brez ukrepanja.

²⁵ Ni odprto: v primeru traktorskega spravila je to območje brez vlak, v primeru žičniškega spravila pa brez pristopne ceste (Uradni list RS, št. 42/1998). Šteje se, da območje ni odprto s cestami, če je večje od 100 ha in je povprečna pravilna razdalja več kot 1.200 m in več kot 800 m za spravilo z žičnico.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Območje GGE je v primerjavi s sosednjimi GGE dokaj gosto naseljeno, čeprav razen Mosta na Soči v GGE ni večjega kraja. Značilna je poselitev v bolj ali manj strnjenih vaseh in zaselkih. Pomembnejše vasi so: Tolminski in Kanalski Lom, Pečine, Ponikve, Šentviška gora, Idrija pri Bači, Slap ob Idriji, Dolenja Trebuša, Gorenja Trebuša.

Število prebivalcev se je v zadnjih 150 letih močno zmanjšalo (cca 6.750 → cca 2.850, indeks 0,42). Pred II. svetovno vojno še ni zaznati bistvenega upada (62-letni indeks je 0,94), po II. sv.vojni pa se prične prebivalstvo iz hribovskih predelov seliti v večje industrijske centre, v dolino ali koncentrirati v večjih hribovski krajih. Izgradnja manjših industrijskih obratov in boljša cestna povezava z večjimi kraji sta začasno zadržali odseljevanje z dežele. Neugodna je tudi starostna struktura prebivalcev podeželja, saj prevladujejo starejši ljudje. Izrazito središče v GGE je Most na Soči, ki beleži stabilno strukturo prebivalstva.

V GGE deluje osnovna šola Most na Soči z vrtcem in s podružničnima šolama Podmelec in Dolenja Trebuša. V GGE deluje splošna ambulanta na mostu na Soči v okviru ZD Tolmin.

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

Območje GGE ni bilo nikoli industrijsko razvito. V glavnem naselju Most na Soči so delovala manjša do srednja podjetja, drugod v GGE posamezni obrati, podjetniki in obrtniki. Mnoga podjetja, ki so do leta 1990 omogočala polno zaposlenost, so zaradi izgube trgov ugasnila. Po letu 2014 so posamezniki, kot samostojni podjetniki, pričeli s sanacijo gozdov po žledolomu, vetrolomih in gradaciji lubadarja.

Splošne značilnosti življenjskih razmer v GGE:

- + *večina aktivnega prebivalstva je zaposlenega izven GGE, dopolnilno se ukvarja z delom na kmetiji;*
- + *zaradi gospodarske (tudi COVID-19) krize so zaposlitve v zasebnem sektorju negotove;*
- + *število prebivalcev pada, trend se umirja;*
- + *mladi se po zaključku šolanja ne vračajo domov ampak si delo iščejo v večjih centrih;*
- + *perspektivna panoga turizem se počasi razvija (kmečki turizmi, turizem na in ob Soči);*
- + *kmetijstvo je dopolnilna dejavnost, pravih kmetov je malo;*
- + *dohodki iz gozda so za lastnike na nekaterih območjih (Šentviška planota, Gorenja Trebuša) pomembni.*

1.5.1 Lovstvo

V GGE spadajo, v lovsko upravnem smislu, celotna lovška družina (LD) Most na Soči, večji del LD Trebuša in LD Planota in manjši del LD Jelenk.

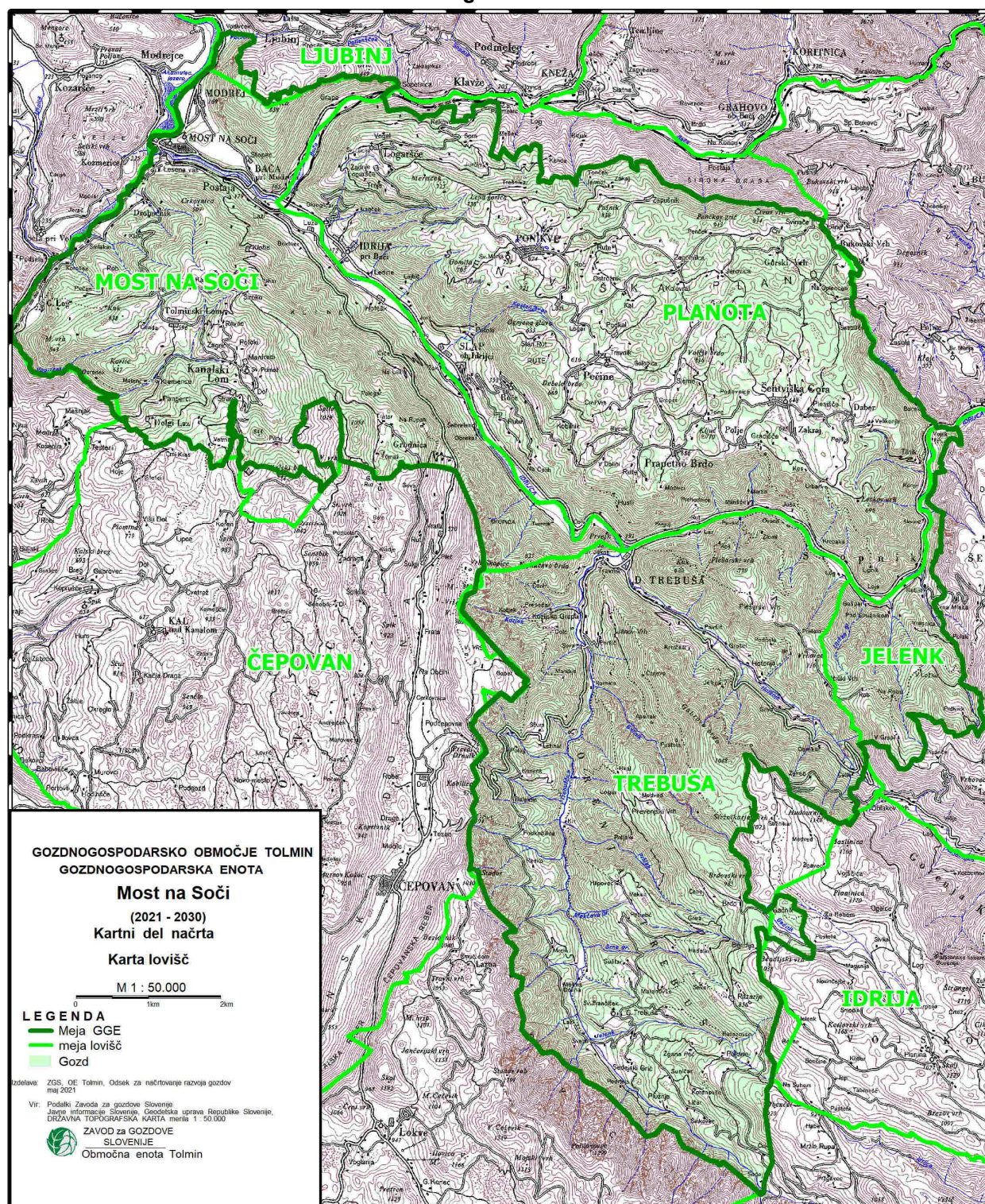
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
1114	PLANOTA	2.778,56	del
1202	MOST na SOČI	2.068,22	
1208	TREBUŠA	3.725,97	del
1217	JELENK	458,89	del
	Skupaj	9.031,64	

LD Most na Soči, LD Trebuša in LD Planota so združena v Lovsko zvezo Gornje Posočje s sedežem v Tolminu. LD Planota leži v XI. Triglavskem, LD Most na Soči in LD Trebuša v XII Zahodno visoko kraškem lovsko upravljalnem območju. LD Jelenk spada v Lovsko zvezo Idrija in v Zahodno visoko kraško LUO. V okviru OZUL-a lovišča usklajujejo svoje gospodarjenje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem. Od leta 1995 dalje je načrtovanje gospodarjenja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem prevzel ZGS. Osnova za načrtovanje je LUO, oziroma

zaokroženo populacijsko območje posamezne vrste, in ne več lovišč. Vsa lovišča gospodarijo v okviru načrtov. Glavne značilnosti lovišč so velika reliefna razgibanost in pestro menjavanje kmetijskih in gozdnih zemljišč.

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Preglednica 12/D-SH: Stanje habitatov

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Ukrepi
-------	---------------------	-----------------------	-----------------------------------	--------

Volk (<i>Canis lupus</i>)	Je prilagodljiv, ključni sta zadostna plenska baza (25 km ²) in odsotnost človekove dejavnosti (velika gostota naselij in prometnic, netoleranca).	Stanje je ugodno. Splošna ocena populacije je dobra.	Njegovo centralno območje so gozdni masivi dinarskih jelovo-bukovih gozdov (občasno opažen na območju LD Trebuša in Most na Soči).	/
Rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	Gozdni prostor prepreden s kmetijsko krajino, pomembni so mladi stadiji gozda – plodonosne vrste.	Stanje je ugodno. Splošna ocena populacije je odlična.	GGE je koridor za prehod med Alpami, Kolovratom in Trnovskim gozdom, zato je prisoten le občasno.	/
Navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	Gozdnati prostor, ki je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami.	Stanje je neugodno. Populacija risa v celotni Sloveniji je v upadu.	V GGE je redek, vendar še vedno prisoten (zabeležen je bil v Idriji pri Bači in dolini Trebušnice).	/

1.5.2 Kmetijstvo

Od prvih poselitev v poznem starem in zgodnjem srednjem veku dalje je pretežno kmečko prebivalstvo živelo skoraj izključno od kmetijstva, predvsem od živinoreje, kar je imelo za posledico obsežne krčitve. Položnejše in nižje ležeče predele so ljudje uporabljali za polja in travnike, strmeje in višje ležeče pa za senožeti in pašnike. Gozdovi so se ohranili le na strmih ali slabše rodovitnih mestih.

V preteklem stoletju se je zaposlitvena struktura ljudi precej spremenila saj se je večina za delo zmožnih zaposlila v industriji zato je ostalo le malo čistih kmetov. Kmetijstvo je v glavnem dopolnilna dejavnost, čeprav predstavlja precejšnjemu delu gospodinjstev pomemben prihodek. Živinoreja je dobro razvita na Šentviški planoti in Lomu.

Po dveh desetletjih stagnacije in nazadovanja kmetijstva je v zadnjih petih letih občutiti porast kmetijske dejavnosti na območju GGE, kar je verjetno posledica dobre kmetijske subvencijske politike ter porast povpraševanja po lokalno pridelani hrani pri turističnih ponudnikih. V zadnjih letih je opaziti povečano zanimanje za ponovno vzpostavitev travnih površin iz pionirskih gozdov in grmišč.

1.5.3 Poselitev

V območju GGE je 25 naselij. Za vse geografske enote je značilna strnjena poselitev razen za območje Gorenje Trebuše, kjer prevladujejo samotne, velike in zaokrožene kmetije. Širjenje naselij je prisotno v nižinskem delu GGE (Most na Soči, Modrej, Idrija pri Bači, Slap ob Idrijci), medtem ko je v hribovitih predelih še vedno opazen trend zapuščanja osamljenih kmetij in koncentracija prebivalstva v večjih naseljih. Ponekod (zlasti Planota in Trebuša) so te kmetije zanimive za počitniške hišice.

Večjih posegov v gozdni prostor zaradi poselitve ni pričakovati. Gradnja stanovanjskih hiš, gospodarskih in športno-turističnih objektov je predvidena le v negozdnem prostoru okoli večjih naselij, kot so Most na Soči, Modrej, Šentviška Gora.

1.5.4 Infrastruktura

Cestno omrežje je dobro razvito saj do vseh naselij vodijo asfaltirane ceste. V zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja se je elektrificiralo vse vasi (tudi Gorenje Trebušo), v večini uredilo vodovodno omrežje in napeljalo telefon. Skrb tolminske občine je v nenehnem izboljšanju tudi že obstoječe inrastrukture, kar pa predstavlja za občino velik strošek zaradi majhnih in oddaljenih naselij ali celo samotnih kmetij.

V zadnjem desetletju se veliko denarja vlaga v izboljšanje infrastrukture (od lokalnih, krajevnih in gozdnih cest, do komunalne infrastrukture, kot so vodovodi (Loma), vodohrami, čistilne naprave, kanalizacije, ipd.) na celotnem območju GGE. Po precejšnjem delu GGE (v glavnem po gozdnem prostoru) poteka 110 kV daljnovod, ki veže Tolminsko z Bovškim.

Večjih infrastrukturnih posegov v gozd oz. gozdni prostor ni in jih ne pričakujemo.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru

Iz struge reke Bače imetniki koncesij odvažajo plavine (gramoz in pesek), v Gorenji Trebuši je gramoznica pri Renku, na Pečinah pa odvzem kamenja (skreli) za tlakovanje.

Na območju GGE je tudi več lovskih koč (Široko, Ponikve, Gorenja Trebuša, Grudnica). Na Ponikvah je CB koča, skakalnica in smučišče, pomembnejši razgledni točki pa sta na Črvovem vrhu in Senici.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Turizem postaja vedno pomembnejša panoga, zato je temu primerna tudi obremenitev okolja. Obiskana so zlasti kopališča ob Idrijci in Bači, ribarjenje in čolnarjenje po Idrijci in Soči, pohodništvo in planinarjenje, kolesarstvo po Šentviški Planoti, v zadnjem času pa se odkrivajo tudi ostaline iz daljne in bližnje (1. sv. vojna) preteklosti.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Stopnjo požarne ogroženosti smo določili na podlagi Pravilnika o varstvu gozdov²⁶. Glede na stopnjo požarne ogroženosti delimo gozdove v GGE na štiri skupine²⁷:

1. Zelo velika požarna ogroženost

Gozdovi lahko zagorijo že zaradi najmanjšega izvora ognja po nekajdnevem sušnem vremenu. Gašenje požara je težavno; ogenj se običajno razvije v vršni požar in gozd lahko popolnoma uniči. V GGE sodijo v to kategorijo mladi smrekovi nasadi v dolini Idrijce (pod in nad čepovansko cesto) in na širšem območju Gorenje Trebuše. Njihova skupna površina znaša okoli 60 ha ali 0,7% skupne površine gozdov.

2. Velika požarna ogroženost

V to stopnjo spadajo gozdovi oz. območja gozdov toploljubnih listavcev, toploljubni bukovi gozdovi in borovja na strmih, sušnih, prisojnih legah v dolini Idrijce in Hotenje ter v Gorenji Trebuši. Njihova površina znaša okoli 2.750 ha ali 31% skupne površine gozdov. Ogenj se v njih ponavadi omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovne in zeliščne vegetacije so sicer lahko zelo velike, vendar požar običajno ne uniči gozdov.

3. Srednja požarna ogroženost

V to stopnjo spadajo gozdovi oz. območja starejših, pretežno smrekovih gozdov (stari nasadi iglavcev, ki so danes mešani z listavci) na južnih legah, manj ogroženi panjevski gozdovi predvsem na prisojnih legah in drugi gozdovi na pretežno strmih prisojnih legah. Ti gozdovi se pojavljajo na območju cele GGE. Površina teh gozdov je okoli 3.700 ha ali 42% skupne površine gozdov.

4. Majhna požarna ogroženost

Območje vseh ostalih gozdov v GGE, ki so mnogo manj ogrožena, gozdovi manj občutljivi in ogenj v njih ne more povzročiti večje škode.

Iz analize evidence požarov v GGE je razvidno, da so požari najpogostejši na prisojnih pobočjih nad reko Idrijco med Dolenjo Trebušo in Stopnikom, nad potokom Hotenja (prisojna pobočja pod Utram in Plešarskim vrhom) in mestoma v Gorenji Trebuši (Govci). Ponavadi gori trava, redkeje grmovje in gozd, povzročitelj požarov pa je v glavnem človek. Gašenje večjih gozdnih požarov zelo otežuje težka dostopnost in slaba prehodnost požarno ogroženih predelov. Zaradi

²⁶ Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16.

²⁷ Priloga PVG-IX/3: Metodologija za določanje stopnje požarne ogroženosti gozdov (Priloga 2 gornjega uradnega lista).

redkega pojavljanja gozdnih požarov v gozdovih doslej ni bilo nobenih posebnih preventivnih protipožarnih ukrepov (protipožarne preseke, zidovi, ipd.).

Naravne danosti omogočajo v sušnem obdobju gorenje skoraj vse leto. Najbolj so takrat ogroženi gozdovi ob kmetijskih površinah, kjer je še prisotno požiganje trave in kmetijskih odpadkov.

Organizacijsko in tehnično protipožarno varstvo je zadovoljivo urejeno.

Protipožarna služba je organizirana v prostovoljnih gasilskih društvih Most na Soči (2. kategorija), Ponikve-Planota (1. kategorija), Dolenja Trebuša (1. kategorija), Kneža (1. kategorija; Logaršče), Čepovan (2. kategorija; k.o. Lazna, Grudnica). Po potrebi sodelujejo tudi sosednje: Tolmin (4. kategorija), Šebrelje (1. kategorija).

Preventivne protipožarne ukrepe kaže usmeriti predvsem v pomoč in sodelovanje z naštetimi gasilskimi društvi.

Preventivno varstvo pa zajema tudi postavitve opozorilnih tabel, ki se jih postavlja na območjih požarno ogroženih gozdov.

Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12)

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Meja GGE je bila v preteklosti smiselno določena glede na geografske značilnosti in potek mej katastrskih občin zato se v zadnjih desetletjih ni spreminjala. S preteklimi načrti se je v manjšem obsegu spremenil potek mej oddelkov in odsekov zaradi prilagoditve sestojnim in lastniškim razmeram, s preteklim načrtom pa se je popravilo ali na novo oblikovalo nekatere meje odsekov zaradi nove določitve predloga varovalnih gozdov.

Število oddelkov je zato v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem ostalo enako - 161, od tega jih je 39 razdeljenih na 81 odsekov. Skupaj so torej v GGE 203 gozdarske prostorske enote²⁸.

Povprečna površina oddelkov je 56,10 ha gozda (75,44 ha vse površine).

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

GGE leži na območju Krajevne enote Tolmin, ki ima sedež v Tolminu. GGE je organizacijsko razdeljena na dva revirja.

Organizacijsko – kadrovska shema je naslednja:

Krajevno enoto Tolmin vodi Uroš Mavrar, univ.dipl.inž.gozd..

REVIR MOST NA SOČI

(šifra 303, sedež v Tolminu, vodja: Franci Ličer, inž.gozd.)

obsega k.o.Most na Soči, k.o.Tolminski Lom, k.o.Kanalski Lom, k.o.Idrija pri Bači, k.o.Slap ob Idrijci, k.o.Gorenja Trebuša, k.o.Lazna.

(oddelki 1-11, 47-75, 82-127, 159-161);

REVIR ŠENTVIŠKA PLANOTA

(šifra 304, sedež v Tolminu, vodja: Marko Gasparič, univ.dipl.inž.gozd.)

obsega k.o.Ponikve, k.o.Pečine, k.o.Šentviška gora, k.o.Prapetno Brdo, k.o.Utre.

(oddelki 12-46, 76-81, 128-158).

Revirja smiselno razdeljujeta GGE v smeri jugovzhod – severozahod skoraj v ravni črti.

²⁸ V ureditvenem obdobju 1989-2000 je bilo 196 gozdarskih prostorskih enot, v prejšnjem (2001-2010) pa 211, od tega je bilo 43 oddelkov razdeljenih na 93 odsekov.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Osnove za ovrednotenje funkcij so opisane s tremi stopnjami pomembnosti. Pri tem:

- + **1. stopnja poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja.** Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni namenu zaščite.
- + **2. stopnja pomembno vpliva na način gospodarjenja.** Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.
- + **3. stopnjo imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo.** Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. 10 od 15 prisotnih funkcij²⁹ v GGE je poudarjenih na 1. stopnji.

S prvo stopnjo poudarjenosti izstopajo funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in lesnoproizvodna funkcija, z drugo stopnjo poudarjenosti pa hidrološka funkcija.

Skupna površina³⁰ ekoloških funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 5.710,54 ha, na 2. stopnji 11.087,28 ha in skupaj 16.797,82 ha.

Skupna površina socialnih funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 1.095,87 ha, na 2. stopnji 3.579,25 ha in skupaj 4.675,12 ha.

Skupna površina proizvodnih funkcij na 1. stopnji poudarjenosti je 7.291,40 ha, na 2. stopnji 416,67 ha in skupaj 7.708,07 ha.

Preglednica 13/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
Varovanje gozd. zemljišč in sestojev	3.415,85	37,3	37,3	1.428,10	15,6	15,6	4.308,53	47,1	47,1	9.152,48
Hidrološka	20,61	0,2	0,2	7.460,06	81,5	81,5	1.671,81	18,3	18,3	9.152,48
Ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.274,08	24,8	24,8	2.199,12	24,0	24,0	4.679,28	51,1	51,1	9.152,48
Klimatska	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Zaščitna	587,46	97,8	6,4	13,5	2,2	0,1				600,96
Higiensko-zdravstvena	0	0,0	0,0	24,48	0,3	0,3	9.128,00	99,7	99,7	9.152,48
Obrambna	7,02	6,3	0,1	105,12	93,7	1,1				112,14
Rekreacijska	68,83	0,8	0,8	21,84	0,2	0,2	9.061,81	99,0	99,0	9.152,48
Turistična	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Poučna	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	9.152,48	100,0	100,0	9.152,48
Varovanja naravnih vrednot	386,82	10,5	4,2	3.300,42	89,5	36,1				3.687,24
Varovanja kulturne dediščine	45,74	60,0	0,5	30,53	40,0	0,3				76,27
Estetska	0	0,0	0,0	0,2	100,0	0,0				0,2
Lesnoproizvodna	7.269,42	81,2	79,4	227,98	2,5	2,5	1.451,37	16,2	15,9	8.948,77
Pridobivanja drugih gozdnih dobrin	21,98	10,4	0,2	188,69	89,6	2,1				210,67

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami funkcionalno vezanimi na gozd (zaraščajoče površine, gozdne jase, melišča znotraj gozda, ipd.). Lesnoproizvodna funkcija se prikazuje na površini gozda (ki je vključena v gospodarjenje).

V GGE je 82,87 ha gozdov (ekocelice) z nullo (0) stopnjo poudarjenosti lesnoproizvodne funkcije.

²⁹ V GGE ni prisotna raziskovalna funkcija.

³⁰ S prekrivanjem.

2.1 Ekološke funkcije

VAROVANJE GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (varovalna funkcija)

Kot varovalne smo ovrednotili tiste gozdove, ki v zaostrenih in ranljivih ekoloških razmerah varujejo sebe, svoja zemljišča ali nižje ležeče sestoje in zemljišča pred erozijskimi pojavi, ki jih povzročata voda in veter ali preprečujejo zemeljske in snežne plazove, usade in valjenje kamenja ter predele gozdov nad mejo strnjenega gozda.

Varovalna funkcija je najpomembnejša ekološka funkcija gozdov GGE. 38 % gozdov ima prvo stopnjo poudarjenosti, 54 % prvo ali drugo stopnjo poudarjenosti. Glavna območja gozdov z izjemno poudarjeno varovano funkcijo so strma pobočja nad vodotoki Trebuščico (Govci), Pršjakom, Gačnikom, Hotenjo, Vogrščkom in Idrijco (gornji del) ter na strmih, prisojni pobočjih Senice. Drugo stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na položnejših delih teh pobočij. Gozdovi na reliefno umirjenem svetu Šentviške in Banjske planote, v spodnjem toku reke Idrijce in v gornjem delu Gorenje Trebuše imajo majhen varovalni pomen »Varovalni« gozdovi zagotavljajo in ohranjajo odpornost na erozijske pojave kot so valjenje kamna, hudourniki, proženje snežnih plazov, saj gre za plazovita, strma, skalovita in kamnita, pretežno tudi sušna območja.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Gozd ohranja čistost talnice, tekočih voda in povečuje stalnost vodnega odтока.

Območje GGE se glede na hidrološki pomen gozdov deli na dva dela: severni del (Šentviška in Banjska planota) zaradi planotastega sveta in precej propustne matične podlage nima večjih vodnih virov; južni del (Gorenja Trebuša, dolini Idrijce in Hotenje), zgrajen pretežno iz karbonatnih kamnin, ima obilo manjših vodotokov, ki se s strmim padcem in kratkim tokom stekajo v Trebuščico, Hotenjo in Idrijco. Pomembno vlogo tako opravljajo zlasti gozdovi v Gorenji Trebuši (Govci, Jelenk), nad dolino Idrijce (Stopnik), v Grudnici, obrežni gozdovi ob Idrijci in Trebuščici, in območja gozdov ob posameznih izviroh. Ti gozdovi mehansko in biološko čistijo vodo in preprečujejo njeno hitro odtokanje s površja.

Vodovarstvena območja, območja poplavne nevarnosti, erozijska območja in plazovita območja prikazuje karta 7 Prostorskega dela načrta (glej poglavje 13.7).

Seznam jam je v Preglednici 3 (stran 15) Naravovarstvenih smernic³¹.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki v krajini zagotavljajo pestrost življenja ali so pomembni kot življenjski prostor (rastišča) redkih ali ogroženih prosto rastočih rastlin oziroma redkih, ogroženih ali ekosistemsko pomembnih vrst prosto živečih živali.

1. stopnjo poudarjenosti imajo zlasti gozdovi z nahajališči redkih rastlinskih vrst in gozdovi, v katerih stalno ali začasno bivajo redke ali ogrožene živalske vrste.

Po Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah³² je še veliko ogroženih živalskih vrst, ki so potencialno prisotne tudi v GGE, vendar so njihovi habitati premalo proučeni in poznani, da bi jih lahko primerno zavarovali oziroma prostorsko opredelili.

2. stopnjo poudarjenosti ima zlasti *območje Nature 2000*³³, ki se večinoma prepleta z zimovališči, grmišči in mirnimi conami. Del (2.683,48 ha, 22,10 %) GGE leži v območju Nature 2000, od tega je 2.169,54 ha gozda (17,86 %).

Območje Natura 2000 v GGE obsega: glej Prostorski del načrta - Karta 6b.

³¹ Naravovarstvene smernice (glej poglavje 10 Literatura) so v dokumentacijskem arhivu ZGS OE Tolmin.

³² Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08– odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19.

³³ Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13, 39/13– odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Preglednica 14/N-PSCI: Natura pSCI območje

Identifik. št.	Ime	Rastlinske in živalske vrste / Habitatni tipi
SI3000255	Trnovski gozd - Nanos	Zveri: volk (<i>Canis lupus</i>), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>), navadni ris (<i>Lynx lynx</i>) Hrošči: bukovi kozliček (<i>Morimus funereus</i>), alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>) Raki: navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) Netopirji: širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>) Dvoživke: hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) Negozdni habitatni tipi: jame, ki niso odprte za javnost Gozdni habitatni tipi: Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih, (<i>Sub</i> -)mediteranski gozdovi črnega bora
SI3000230	Idrijca s pritoki	Raki: navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) Negozdni habitatni tipi: Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov
SI3000124	Krasnica	Raki: navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>) Negozdni habitatni tipi: jame, ki niso odprte za javnost
SI3000032	Pri Modreju-melišča	Ni vrst ali HT na katere bi imelo gospodarjenje z gozdovi neposreden vpliv
SI3000209	Jama pod Smogodnico	Negozdni habitatni tipi: jame, ki niso odprte za javnost

Preglednica 15/N-SPA: Natura SPA območje

Identifik. številka	Ime	Vrste ptic za katere je posebno varstveno območje opredeljeno
SI5000025	Trnovski gozd	kozača (<i>Strix uralensis</i>), črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>)

Preglednica 16/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip/vrsta	Območje habitata	Opis habitatnega tipa/vrste	Od tega v GGE (ha)	Ocena stanja
Jame, ki niso odprte za javnost	Habitatni tip je omejen na severne predele enote, kjer enota prehaja v Trnovski gozd (znotraj območja Natura 2000)	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in ketišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.	2394	Splošna ocena stanja na območju je odlična.
Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Varovana bukovja najdemo znotraj območja Trnovski gozd - Nanos (južni del GGE)	Ilirski bukovi gozdovi uspevajo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb. Za Ilirske bukove gozdove je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najboljše ohranjeni v dinarskem svetu. Največji problem danes je oteženo pomlajevanje zaradi objedanja.	1170	Splošna ocena stanja na območju je odlična.
Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih	Zasedajo manjše površine znotraj drugih sestojev, največkrat jih najdemo v jarkih, na obrobjih vrtač.	Sem štejemo vse gozdove plemenitih listavcev od okoli 400 do 1200 m nadmorske višine, ki se pojavljajo v obliki otokov znotraj bukovih združb. Poraščajo vlažna in hladna pobočja, skalnate jarke in vrtače, pretežno na karbonatni podlagi. V drevesni plasti prevladujejo gorski javor, veliki jesen in bukev, jelke se pojavljajo le posamič. Habitatni tip se je ohranil zlasti tam, kjer bukev ni konkurenčna. Pojavlja se na manjših površinah raztreseno po vsej Sloveniji.	65	Stanje je nepoznano, podatki iz conacije ne ustrezajo realnemu stanju.
(Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora	Varovalni gozdovi na nekaterih območjih v Govcih	(Sub)mediteranski gozdovi črnega bora rastejo na suhih, strmih apnenčastih in dolomitnih pobočjih v vlažnem in hladnem podnebju (padavin je nad 2000 mm letno, povprečna letna temperatura je 6-8°C). Tla so plitva, zelo podvržena eroziji, zato imajo ti gozdovi velik varovalni pomen. Drevesne vrste zastopata predvsem črni in rdeči bor. Pri nas se habitatni tip pojavlja v Trnovskem gozdu, na Nanosu in v Julijskih Alpah. Podvržen je številnim naravnim motnjam (erozija, vetrolomi, požari).	38	Sestoji so v glavnem prepuščeni naravnemu razvoju. Splošna ocena stanja na območju je odlična.
Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	Pojavljajo se linijsko ob reki Idrijci	Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnati podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice.	161	Habitatni tip je dobro ohranjen, splošna ocena stanja na območju je dobra.

Preglednica 17/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic / kvalifikacijske vrste živali

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Opis habitata	Ekološke zahteve	Od tega v GGE (ha)	Ocena stanja
volk (<i>Canis lupus</i>)	Njegovo centralno območje so veliki gozdni masivi dinarskih jelovo-bukovih gozdov. Na širšem območju Trnovskega gozda.	Je izreden, pretežno nočno dejaven plenilec, podnevi pa se zadržuje v skritih ali v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Volkovi se združujejo v krdele in se zaradi skupinskega lova lotevajo tudi večjih živali. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	2334	Vrsta je pogosta, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)	V cono je vključen cel potencialni habitat, torej celotni gozdni prostor znotraj območij Natura 2000.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodnosne vrste. Na izbiro življenjskega prostora močno vpliva človek.	2355	Splošna ocena stanja je odlična (SDF, 2016).
ris (<i>Lynx lynx</i>)	V cono je vključen celotni gozdni prostor znotraj območij Natura 2000.	Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	2297	Stanje je kljub trenutni doselitvi neugodno.
Širokouhi/ mulasti netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	Zaradi omejenih podatkov o vrsti je za njeno varovanje opredeljen celoten kompleks dinarskih gora v Sloveniji.	Hibernira posamično večinoma v drevesnih duplinah in v stavbah, v zelo mrzlem vremenu pa se zateka v jame. Hrani se z majhnimi žuželkami. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami in ob gozdnem robu. Pri izbiri lovišč kaže preferenco proti površinam z velikim deležem listopadnih dreves. Za varovanje vrste je bistveno varovanje gozdnega habitata, zlasti starih dreves.	2261	Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>)	Splošno razširjena vrsta v Trnovskem gozdu in širše.	Živi v strukturno bogatih gozdovih, s slojem grmičevja in nizkih dreves, predvsem v dinarskih jelovo-bukovih gozdovih do 1800 m visoko. Prezimuje v stavbah in jamah oziroma umetnih rovih. Poleti si najde zatočišče v drevesnih duplih in gnezdiščih, zatočišča pa menja vsak ali vsak drugi dan. Ogroža ga zmanjševanje gozdnih površin (predvsem starih sestojev).	2261	Splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	Tipična mrestišča so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.	Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah in grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. V Sloveniji je vrsta splošno razširjena in je relativno pogosta, živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu.	7209	Vrsta je redka, ni dovolj podatkov za oceno stanja.
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Gozdovi so njegova prezimovališča, prezimuje tudi v grmiščih, na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu.	Je vrsta gričevnatega in hribovitega sveta. Najraje se razmnožuje v srednje velikih kalih ali stoječih mirnih vodah z bujnim obrežnim in vodnim rastlinjem in čisto vodo, ki se zelo redko izsušijo. Za ohranjanje vrste je pomemben obstoj ekoloških koridorjev, ki vse habitate na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto. V Sloveniji je vrsta splošno razširjena, vendar so populacije zelo majhne in hitro podležejo negativnim vplivom.	2394	Vrsta je redka, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	Je vrsta, ki je pogosta in stalno prisotna v bukovih gozdovih.	Ličinke te vrste se razvijajo v trhlini različnih drevesnih vrst. Razvoj poteka tri do štiri leta. Odrasle hrošče privablja vonj ranjenih in posekanih dreves, pretežno bukke, jelke, pa tudi hrasta. Ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Odrasli osebkovi so v Sloveniji aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter na skladovnicah posekanih debel. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu.	1977	Vrsta je pogosta, splošna ocena populacije je dobra. (SDF, 2016).
alpski kozliček (<i>Rosalina alpina</i>)	Je vrsta, ki je prisotna v bukovih gozdovih.	Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukov les in šore. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost za vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrsta živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les močno privablja osebkove te vrste, ki tu odlagajo jajčeca, zarod pa ob predelavi propade.	1545	Vrsta je na območju redka. Splošna ocena stanja je dobra (SDF, 2016).
navadni koščak (<i>Austropotamo bius torrentium</i>)	Prisoten je v nekaterih vodotokih v porečjih Idrijce in Trebušnice.	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izgiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi boleznih račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega) ter mehanskih posegov v vodotoke.	Idrijca 161,1 Trnovski gozd 86,2 Krasnica 3,34	Vrsta je prisotna, splošna ocena je dobra.
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	Potencialen habitat kozače na območju Trnovskega gozda so predeli strnjene jelovo-bukovega gozda.	Kozača naseljuje v Sloveniji večinoma jelovo-bukove gozdove Omphalodo-Fagetum s.lat. Kozača potrebuje gozd debeljaka in pomlajenca z dovolj velikim številom velikih dupel in poldupel. Tolerira prebiralno sečnjo in ekstenzivno gospodarjenje z gozdom – pobiranje določenega deleža odmrlih vej, omejeno izločanje sušic ter vzdrževanje določenega števila posek in presvetlitev (neposeljenih in manjših od 2 ha). Izgiba se naseljenim območjem.	56,8	Vrsta je pogosta, Stanje ocenjujemo kot dobro.
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	Stari strnjeni sestoji z velikim deležem odmirajočega drevja.	Najbolj ji ustrezajo iglasti in jelovo-bukovi gozdovi s številnimi presvetlitvami in vrzelmi. Omejena je na starejše sestoe z dovolj velikim številom potencialnih gnezdišč (debelo drevje, predvsem bukke). Pomembna so predvsem drevesa, ki imajo ravno deblo in imajo na višini 4-10 metrov malo stranskih vej ter so na tej višini debela vsaj 35 cm. Potrebuje dovolj veliko mrtvo lesno maso, ki ji nudi potrebno količino hrane.	56,8	Vrsta je pogosta, Stanje ocenjujemo kot dobro.
belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	Kjer je velik delež bukke in so v terminalni razvojni fazi (velik delež mrtvega lesa listavcev večjih dimenzij).	Je najredkejša vrsta detla in največji med našimi detli (cca 24-26 cm). Je stalnica, gnezdi od IV do VII, mladiči so gnezdomci. Najbolj pogost je v gozdnih rezervatih dinarskega območja. Hrani se z žuželkami drevesnih debel (larve drevesnih hroščev). Teritorij je velik od 50-150 ha (odvisno od ustreznosti habitata). Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokim deležem odmrlih in starih debelih dreves listavcev, predvsem bukke. Hrani se pretežno z žuželkami drevesnih debel (larve drevesnih hroščev), ki jih nabira tudi na ležečih deblih.	56,8	Vrsta je redka, Monitoringa za vrsto ni, ocene stanja ni mogoče podati.

Preglednica 18/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
56700	Idrijca s pritoki	Reka Idrijca z nekaterimi pritoki na območju med Idrijo in izlivom v Sočo. Idrijca je vodnata predalpska reka z neenakomernim strmcem, kar se odraža v menjavanju brzic in umirjenih predelov s prodišči. Njene bregove porašča značilna obrečna vegetacija. Je življenjski prostor ogroženih vrst rib (kot so: soška postrv, blistavec, kapelj...), navadnega koščaka in kranjskega jegliča.
55400	Soča	V GGE Most na Soči poteka po SZ meji od Gorenjega Loga do Modreja, v gozdni prostor pa sega le od Gorenjega Loga do Mosta na Soči.
58100	Jama pod Smogodnico	Vodoravna jama severno od Tolminskega Loma (na severnih obronkih Banjške planote). Jama ima bogato jamsko favno in je habitat endemnega hrošča. Je 600 metrov dolga in 15 metrov globoka izvorna jama.
57300	Krasnica	Jama in potok Kostanjevec, v soteski katerega leži jama, se nahajata na južnem pobočju Šentviške planote. Jama je splet slikovitih, ponekod kapniških, vodnih rogov s skupno dolžino 197 m in višinsko razliko 26 m. Jama je habitat nevretenčarjev, potok pa je habitat navadnega koščaka.
58800	Melišča pri Modreju	Termofilna melišča nad Modrejem na zahodnem pobočju Senice. Območje je rastišče nekaterih ogroženih živalskih in rastlinskih vrst kot npr. pironove meteljke, ki jo pri nas najdemo le v Soški dolini. Na širšem območju se posamično pojavlja stalno prisotna tisa tako v sestoju jelke kot belega gabra. V veliki večini so ženska drevesa tise.
53300	Trebuša	Zelo globoka in kratka predalpska dolina s pestrimi geološkimi, geomorfološkimi (delno zakrasela) in hidrološkimi pojavi. Za območje je značilna velika pestrost habitatnih tipov. Strma pobočja z prepadnimi stenami doline Trebušice in pritokov so rastišča ogroženih in endemnih rastlinskih vrst kot npr.: <i>Primula carniolica</i> , <i>Primula x venusta</i> (V), <i>Daphne blagayana</i> (V), itd.
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Najbolj razširjen gozdni habitatni tip v tem prostoru so Ilirsko – bukovi gozdovi. Poleg velikih zveri so najbolj razširjene živalske vrste vezane na gozdni in obgozdni prostor iz naslednjih skupin: netopirji, ptice, hrošči in metulji. Ker se osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri pretežno prekriva z osrednjim dinarskim krasom, so za ta prostor značilne tudi jamske živali iz kraškega podzemlja.

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo kmetijske površine pred vetrom ali pozebo, lokalno uravnavajo in izboljšujejo podnebne razmere ali klimatske ekstreme v območjih naselij, rekreacijskih in drugih uporabnih površin.

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

2.2 Socialne funkcije

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Zaščitna funkcija je po površini prve stopnje najpomembnejša socialna funkcija v GGE (6,4 %). Zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo gospodarske, predvsem infrastrukturne objekte ter naselja pred naravnimi pojavi (neugodna mikroklima, bočni veter, padanje kamenja, proženje plazov, idr.), ki bi lahko ogrozili njihov obstoj ali prispevajo k nemotenemu delovanju (varovanje tal, utrjevanje infrastrukturnih teles, blažitev škodljivih emisij, idr.).

To funkcijo opravljajo gozdovi, ki na strmih brežinah ob javnih cestah iz Tolmina proti Mostu na Soči (Senica), Dolenje Trebuše proti Želinu (Stopnik), Dolenje Trebuše proti Čepovanu (Drnulk) in iz Dolenje v Gorenjo Trebušo varujejo ceste pred padanjem kamenja in peska, proženjem plazov, bočnim vetrom in zdrsi zemljišča. Enako vlogo opravljajo ob železniški progi Most na Soči – Avče.

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo bivalna in turistična naselja in rekreacijske površine pred škodljivimi in nadležnimi vplivi imisij (hrup, prah, aerosoli, plin, žarčenje) ali blažijo škodljive ter nezaželene učinke industrijskih objektov.

V GGE ni gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti te funkcije.

OBRAMBNA FUNKCIJA

Izjemno poudarjeno obrambno vlogo ima gozd na območju vojaškega skladišča na Šentviški Gori (odd. 44).

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Rekreacijsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so pomembni kot rekreacijski prostor za obiskovalce in omogočajo ljudem stik z naravo, mir in spremembo okolja.

V GGE so zlasti pomembni gozdovi ob Soči in Idrijci v širši okolici Mosta na Soči ter manjši gozdni predeli ob rekreacijskih objektih na Šentviški planoti.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistično funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki oblikujejo funkcionalno ali estetsko celoto turističnih objektov ali turističnih poti.

Z vidika turizma so zlasti pomembni gozdovi okoli Mosta na Soči, ob sprehajalni in kolesarski poti po Šentviški planoti, skakalnem centru na Ponikvah, drugih tematskih poteh in planinski poti na Poldanovec.

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

POUČNA FUNKCIJA

Poučno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so namenjeni seznanjanju javnosti z lastnostmi in zakonitostmi gozda, njegovimi funkcijami, z drugimi ekosistemi v gozdnem prostoru in delom v gozdu. Takšni gozdovi so zlasti gozdovi ob zelo obiskanih turističnih točkah in šolah.

V GGE so vsi gozdovi s 3. stopnjo poudarjenosti te funkcije.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, drevesa in redki ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so zaradi izjemnih naravnih vrednot določeni kot naravna dediščina in gozdovi, ki vsebujejo druge vrednote okolja (izjemne naravne strukture, izjemni pogledi, razgledišča, ipd.).

Ti gozdovi so zlasti gozdovi na območjih naravnih vrednot, ki so razglašeni z odlokom³⁴.

Funkcija se prepleta z biotopsko funkcijo in območji Nature 2000.

Preglednica 19/D-EPO: Zavarovana območja³⁵

ZAP. ŠT.	IME	STATUS	GPN
1	Gačnik	NS	DA
2	Smoganica (jama)	NS	DA
3	Trebuša: Žvepleni izvir	NS	DA
4	Gorenja Trebuša: V malnih (soteska s slapovi)	NS	DA
5	Kostanjevec (soteska in jame)	NS	DA
6	Pršjakova grapa	NS	DA
7	M'kcova grapa	NS	DA
8	Geološke plasti pri Ključu	NS	NE

³⁴ Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Tolmin (Uradno glasilo, št. 4/87).

³⁵ Zavarovana območja so ožja ali širša območja narave, za katere je vlada ali pristojni organ ene ali več lokalnih skupnosti ali skupaj vlada in pristojni organ ene ali več lokalnih skupnosti sprejel akt o zavarovanju (55. člen ZON).

Preglednica 20/D-NV: Naravne vrednote³⁶ v gozdnem prostoru

ID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS	ST. POUD.
2123	Senica - sestoj tise na zahodnih in južnih pobočjih	Sestoj tise na zahodnih in južnih pobočjih Senice nad Mostom na Soči	ekos, bot	NVLP	1
2558	Gorenja Trebuša - rastišče blagajevga volčina	Rastišče blagajevga volčina (<i>Daphne blagayana</i>) v Gorenji Trebuši	bot	NVDP	1
3452	Govci - severni obronki Trnovskega gozda	Severni obronki Trnovskega gozda nad dolino Trebuše, rastišče ogroženih rastlinskih vrst	bot, geomorf	NVDP	1
3885	Hudournik	Vrh in severna pobočja Hudournika, vrha severozahodno od Vojskega, rastišče kranjskega jegliča (<i>Primula carniolica</i>)	bot, geomorf, ekos	NVLP	2
321	Trebuša - dolina	Dolina Trebuše, rastišča kranjskega jegliča (<i>Primula carniolica</i>) in blagajevga volčina (<i>Daphne blagayana</i>)	geomorf, (bot, hidr)	NVDP	2
4126	Vogršček - soteska	Soteska Vogrščka, levega pritoka Soče, z občasnim vodnim tokom v volčanskih apnencih	geomorf, (geol, hidr)	NVLP	2
2549	Snra grapa	Grapa potoka Snra grapa, desnega pritoka Trebušnice	geomorf, hidr	NVDP	2
2550	Jelenkova grapa	Grapa potoka Jelenk, desnega pritoka Trebušnice, z manjšimi koriti v srednjem delu toka	geomorf, hidr	NVDP	2
8894	Utrška grapa	Porečje Utrške grape, levega pritoka Idrijce pri Stropniku	geomorf, hidr	NVLP	2
8895	Pretoki - grapa	Porečje grape izpod Vrha Kuka, levi pritok Idrijce pri Stropniku	geomorf, hidr	NVLP	2
2548	Mkčeva grapa	Soteska s slapovi, levi pritok Trebušnice v Trebuši	geomorf, hidr	NVDP	1
1442	Grapa v Malnih	Soteska v lehnjaku s petimi slapovi, levi pritok Trebušnice	geomorf, hidr	NVDP	1
2136	Kostanjevec - soteska	Soteska potoka Kostanjevec, desnega pritoka Idrijce, pod Šentviško planoto	geomorf, hidr, , zool	NVDP	1
1308	Pršjakarska grapa	Soteska potoka Pršjak, desnega pritoka Trebušnice	geomorf, hidr, bot, zool, ekos	NVDP	
3712	Gačnik	Potok Gačnik, desni pritok Trebušnice, s slapovi in profili zgornjetriasnih kamnin ter fosilnimi školjkami Myophora in Pachycar	hidr, geomorf, bot, geol	NVDP	
686	Žveplenica	Žvepleni kraški izvir na levem bregu Trebušnice v Gorenji Trebuši	hidr, geol	NVDP	
4494 V	Soča dolvodno do sotočja z Idrijco	Reka Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	hidr	NVDP	
294 V	Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	Rehka Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	hidr, geomorf, (zool)	NVDP	
75V	Idrijca s pritoki	Idrijca s pritoki, levi pritok Soče	hidr, geomorf, (bot, zool)	NVDP	
3711	Trebušica	Najdaljši levi pritok Idrijce v dolini Trebuše	hidr, geomorf, bot, ekos	NVDP	
3364 V	Čepovanski dol	Suha dolina med Trnovskim gozdom in Banjšicami	geomorf	NVDP	

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki so v vplivni okolici objektov kulturne dediščine, jih preraščajo ali so njihov del. Ti gozdovi so zlasti v bližini območij kulturne dediščine³⁷, ki je razglašena z odlokom in gozdovi na območjih ostale kulturne dediščine. Med kulturno dediščino so zlasti pomembni tisti objekti in območja, ki so posebej zavarovani z odlokom (Uradno glasilo, št. 5/1990 in 6/1993). V gozdnem prostoru so ohranjena tudi nekatera izjemna kamnita mejna znamenja.

Preglednica 21/D-KD: Registrirana kulturna dediščina

EŠD	IME	STATUS
188	Idrija pri Bači – Plano grobišče Na robu	Arheološka dediščina
18092	Prapetno – arheološko območje Na Lesi	Arheološka dediščina
4908	Slap ob Idrijci – arheološko najdišče V bregu	Arheološka dediščina
5025	Logaršče – arheološko najdišče Na Brdu	Arheološka dediščina
5033	Slap ob Idrijci - Gradišče Grad	Arheološka dediščina
5035	Šentviška Gora – arheološko območje Lukmanov grič	Arheološka dediščina
5036	Šentviška Gora – prazgodovinsko grobišče Prevala in Lipce	Arheološka dediščina
16353	Šentviška Gora – gradišče Berlotov rob	Arheološka dediščina
18088	Polje pri Šentviški Gori – arheološko območje Gradišče	Arheološka dediščina
18089	Šentviška Gora – prazgodovinsko grobišče Na Dobcu	Arheološka dediščina
18096	Pečine – srednjeveško grobišče Kaplanija	Arheološka dediščina

³⁶ Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava.

³⁷ Strokovne podlage Zavoda za varstvo kulturne dediščine z dne 26. 2. 2021 (glej poglavje 10 Literatura).

18097	Pečine – arheološko območje Gradišče	Arheološka dediščina
18098	Dolenja Trebuša – arheološko najdišče Grad – Plešarski vrh	Arheološka dediščina
18100	Kanalski Lom – arheološko najdišče V Glavi	Arheološka dediščina
18101	Grudnica – arheološko območje Gradec	Arheološka dediščina
18102	Dolenja Trebuša – arheološko najdišče Sovodenj	Arheološka dediščina
18103	Dolenja Trebuša – arheološko najdišče Prvejk	Arheološka dediščina
19020	Ponikve – ruševine cerkve sv. Miklavža	Arheološka dediščina
27530	Gorski Vrh – grobišče Jerovca	Arheološka dediščina
9461	Šentviška Gora - vas	Naselbinska dediščina
23133	Most na Soči - naselje	Naselbinska dediščina
24311	Polje pri Šentviški Gori - vas	Naselbinska dediščina
28747	Daber - vas	Naselbinska dediščina
29607	Tilnik - zaselek	Naselbinska dediščina

ESTETSKA FUNKCIJA

Estetsko funkcijo opravljajo gozdovi v okolici izjemnih dreves.

Preglednica 22/D-ID: Izjemna drevesa

Vrsta drevesa (krajeno ime)	Dimenzije drevesa			oddelek	Koordinate		Leto
	H (m)	obseg (cm)	premer (cm)	odsek	y	x	evid.
Črni topol v Stopniku	37	375	119	34	5106452	5415275	2007
Tisa na Senici	/	116	37	2a	5113000	5404420	2010
Tisa na Senici	18*	91	29	1c	5113275	5404329	1998
Črni bezeg pri Krmenku	10*	199	63	85b	5102856	5408941	2007
Hrast graden v Lomu	29,5	313	100	57	5110232	5403949	2007
Drnulja v Korenovšah	8	90	29	105	5097889	5411683	2007

2.3 Proizvodne funkcije

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Površinsko je najbolj pomembna proizvodna funkcija v GGE. Lesnoproizvodno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na rodovitnejših rastiščih, na katerih je mogoče pridelovati večje količine kakovostnega lesa.

Pomembnejšo lesnoproizvodno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki mejijo na Vojskarsko planoto (Sojčarjev gozd), in na Utrah (Prdivnik, V Ložku). Tu so rastišča z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo (nad 8 m³/ha), ki omogočajo gozdovom nadpovprečno rastnost.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

To funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki omogočajo nabiranje oziroma pridobivanje večjih količin nelesnih gozdnih dobrin. 2. stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi na območjih nabiranja gob nad Gorenjo Trebušo (Matanovše, Za Jelenkom) in na meji z GGE Baška grapa (Za Rakovcem).

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Lovnogospodarsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi in z njimi povezani ekosistemi v gozdnem prostoru, ki so pomembni za izboljšanje prehranskih razmer za divjad, ki jo je dovoljeno loviti, oziroma ožja območja, ki so pomembna za gojitev divjadi.

Ti gozdovi so zlasti okoli lovnogospodarskih objektov (lovske preže in podobno), ki služijo krmljenju divjadi ter gozdne jase, grmišča in košenice, ki so vzdrževane³⁸.

V GGE so prisotni na območju Tolminskega Loma (Kosoud), Gorenje Trebuše in Šentviške planote, kjer izboljšujejo prehranske razmere divjadi in kjer se nahaja visoka gostota populacij velikih rastlinojedov.

³⁸ Podrobnejši seznam glej v Letnih načrtih lovišč.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 23/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vecnamenski gozdovi	5.984,89	1.391,90	53,85	7.430,64
Varovalni gozdovi	1.109,54	465,89	25,57	1.601,00
Skupaj	7.094,43	1.857,79	79,42	9.031,64

V kategorijo **varovalnih gozdov** so uvrščeni tisti gozdovi, ki so vključeni v Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom³⁹.

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (Karta št. 4)

Preglednica 24/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
30140-Toploljubna bukovja	55110-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Ruscus hypoglossum	21,01	1,5
	58110-Arunco-Fagetum	63,10	4,4
	59110-Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum	953,01	66,6
	59310-Seslerio autumnalis-Fagetum	166,94	11,7
	62110-Genisto janauensis-Pinetum silvestris	146,36	10,2
	63210-Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyll	55,58	3,9
	Drugo	25,39	1,7
	Skupaj RGR	1.431,39	100,0
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	55110-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Ruscus hypoglossum	61,17	6,5
	62110-Genisto janauensis-Pinetum silvestris	14,27	1,5
	63210-Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyll	19,67	2,1
	75110-Blechno-Fagetum	140,13	15,0
	78110-Luzulo-Fagetum var. geogr. Cardamine trifolia	680,62	72,7
	Drugo	19,92	2,2
	Skupaj RGR	935,77	100,0
31740-Podgorska bukovja	55110-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Ruscus hypoglossum	1.343,22	70,6
	55210-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Anemone trifolia	70,34	3,7
	59110-Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum	110,94	5,8
	59310-Seslerio autumnalis-Fagetum	31,37	1,6
	63210-Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyll	198,44	10,4
	78110-Luzulo-Fagetum var. geogr. Cardamine trifolia	77,31	4,1
	Drugo	70,32	3,7
	Skupaj RGR	1.901,93	100,0
32140-Gorska bukovja	55110-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Ruscus hypoglossum	41,92	1,8
	56310-Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni	44,55	2,0
	58110-Arunco-Fagetum	767,92	33,9
	59110-Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum	118,48	5,2
	63210-Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyll	1.151,93	50,8
	64210-Omphalodo-Fagetum var. geogr. Saxifraga cuneifolia	106,38	4,7
	Drugo	193,85	8,6
	Skupaj RGR	2.268,03	100,0
81740-Podgorska bukovja za premeno	55110-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Ruscus hypoglossum	236,43	26,5
	55210-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Anemone trifolia	198,43	22,2
	56310-Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni	132,99	14,9
	59110-Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum	222,09	24,9
	59310-Seslerio autumnalis-Fagetum	59,46	6,7
	Drugo	44,11	4,9
	Skupaj RGR	893,50	100,0
VECNAMENSKI GOZDOVI		7.430,66	100,0
70000-Varovalni gozdovi	55210-Hacquetio-Fagetum var. geogr. Anemone trifolia	51,30	3,2
	56310-Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni	584,45	36,5
	56520-Seslerio autumnalis-Ostryetum	46,97	2,9
	58110-Arunco-Fagetum	346,03	21,6
	59110-Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum	467,65	29,2
	62310-Fraxino orni-Pinetum nigrae	33,59	2,1
	63210-Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyll	37,97	2,4
	Drugo	33,02	2,1
	Skupaj RGR	1.600,98	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		1.600,98	100,0
Skupaj vsi gozdovi		9.031,64	100,0

³⁹ Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13 in 39/15.

3.2 Lesna zaloga

Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%
Smreka	5,5	16,1	20,3	22,3	35,8	18,8	8,1
Jelka	4,3	16,3	19,8	27,0	32,6	0,7	0,3
Bor	10,4	18,2	28,0	20,5	22,9	5,8	2,5
Macesen	6,2	20,6	20,2	23,1	29,9	1,9	0,8
Bukev	10,6	25,2	26,2	22,1	15,9	114,1	49,2
Hrast	19,8	29,8	21,7	17,6	11,1	6,8	2,9
Plemeniti listavci	14,3	27,1	24,5	20,5	13,6	42,2	18,1
Drugi trdi listavci	17,5	30,0	24,9	16,8	10,8	37,1	15,9
Mehki listavci	22,8	31,0	19,7	16,8	9,7	5,2	2,2
Iglavci	6,6	16,8	21,9	22,1	32,6	27,2	11,7
Listavci	13,2	26,8	25,3	20,5	14,2	205,4	88,3
Skupaj	12,4	25,7	24,9	20,7	16,3	232,6	100,0

Sestava skupin drevesnih vrst je naslednja: SMREKA (smreka); JELKA (jelka), BORI (rdeči, črni); MACESEN (macesen); BUKEV (bukev); HRASTI (graden, dob); PL.LISTAVCI (gorski in ostrolistni javor, veliki jesen, gorski brest, lipa in lipovec, oreh, češnja); DR.TR.LISTAVCI (beli in črni gaber, kostanj, robinija, maklen, mokovec, mali jesen); MEHKI LISTAVCI (črna in siva jelša, trepetlika, topol, breza, vrbe, jerebika, nagnoj).

Lesna zaloga je dokaj podobna med II. in III. debelinskim razredom ter I. in V.. Med drevesnimi vrstami izrazito izstopa bukev, opaznejši delež imajo še plemeniti in drugi trdi listavci. Bukvev je prisotna v starejših gozdovih, ostali dve skupini drevesnih vrst pa v mlajših, plemeniti listavci mestoma tudi v starejših na flišnati podlagi.

Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m³	245.842	206.913	37.732	1.197
	m³/ha	27,2	29,2	20,3	15,1
Listavci	m³	1.855.105	1.461.919	377.969	15.217
	m³/ha	205,4	206,0	203,5	191,6
Skupaj	m³	2.100.947	1.668.832	415.701	16.414
	m³/ha	232,6	235,2	223,8	206,7

Največjo lesno zalogo na hektar imajo zasebni gozdovi, kar je podobno gozdovom Baške grape, Tolminskega in deloma Kobariškega, ne pa tudi gozdovom v območju, kjer prevladujejo državni kompleksi (Trnovski gozd, Idrijski gozdovi). Razlogov je več: slabša odprtost zasebnih gozdov, manjši interes za sečnjo zlasti v težko dostopnih predelih, boljša rastišča zasebnih gozdov, intenzivno gospodarjenje z državnimi gozdovi s precejšnjim uvajanjem sestojev v obnovo ali direktnimi premenami.

Preglednica 27/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (v m³/ha)	Število vzorčnih ploskev	+E (%)
1	30140 – Toploljubna bukovja	1.431,38	210,3	54	7,3
	30840 – Zmerno kisloljubna bukovja	935,78	273,1	48	
	31740 – Podgorska bukovja	1.901,93	273,8	76	
	32140 – Gorska bukovja	2.268,06	249,7	85	
2	70000 – Varovalni gozdovi	1.601,00	173,1	30	18,6
	81740 – Podgorska bukovja za premeno	893,49	204,3	19	
SKUPAJ		9.031,64	232,9	312	

Lesna zaloga se je ugotavljala z meritvami na SVP. V prvem stratumu so združeni gozdovi RGR, kjer je večnamensko gospodarjenje, v drugem stratumu so združeni gozdovi RGR za premeno in varovalni gozdovi.

V prvem stratumu je bila postavljena zgoščena mreža SVP 1.000 x 250 m, v drugem stratumu pa mreža 1.000 x 500 m. Izmerjeno je bilo 312 SVP⁴⁰ (po programu 313, 1 ni bila v gozdu). Na 124-ih je bila izvedena druga meritev, na 183-ih je bila izvedena tretja meritev, 6 je bilo praznih. Tako je bila izmerjena povprečno ena na 28,94 ha gozda; zajetih in izmerjenih je bilo 4.554 dreves z lesno zalogo 2.858 m³.

Interval zaupanja ocene lesne zaloge (s 5%-nim tveganjem) je 19,04 m³/ha (8,2 %).

Lesna zaloga se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem zmanjšala za 2,9 % (239,8 → 232,9 m³/ha) zaradi naravnih ujm in posledično precej večjega deleža sestojev v obnovi z bistveno nižjo lesno zalogo kot v preteklosti.

NAČIN UGOTAVLJANJA TARIF

Tarife smo izračunali povsem na novo iz meritev višin na stalnih vzorčnih ploskvah, ločeno po RGR in po drevesnih vrstah. Ker za večino RGR ni bilo dovolj meritev po skupinah drevesnih vrstah za ustrezno stratificiranje, smo podatke o tarifah dopolnili z združenimi podatki iz stalnih vzorčnih ploskev iz sosednjih GGE po območnih RGR ali pa prevzeli tarife izračunane za celotno GGE. Na ravni odseka smo uporabili tarifo za prevladujoči debelinski razred oziroma razvojno fazo ustreznega RGR (po metodi KUŠAR, 2007).

3.3 Prirastek

Prirastek je bil določen po metodi prirastnih nizov. Osnova za izračun so bile SVP, kjer sta bili izvedeni že dve meritvi. Ponovitev meritev je bila izvedena na 183 ploskvah.

Preglednica 28/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,13	0,19	0,17	0,13	0,11	0,73	14,6
Listavci	1,11	1,36	0,91	0,58	0,28	4,25	85,4
Skupaj	1,24	1,55	1,08	0,71	0,39	4,98	100,0

Letni prirastek se je v primerjavi s prejšnjim GGN zmanjšal za 2,73 m³/ha (35,3 %). Glavni razlog so naravne ujme (žledolom, vetrolom, napad lubadarja), ki so močno poškodovale krošnje in s tem prirastno moč dreves.

Največji prirastek je v zasebnih gozdovih, ki zajemajo razvojne faze v dobi največjega priraščanja (starejši drogovernjak), najmanjši pa je, kot pri lesni zalogi, v državnih gozdovih. Prirastek z naraščanjem debeline pada.

Preglednica 29/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd.	Državni gozd.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	6.575	5.554	987	34
	m ³ /ha	0,73	0,78	0,53	0,43
Listavci	m ³	38.384	30.289	7.778	318
	m ³ /ha	4,25	4,27	4,19	4,00
Skupaj	m ³	44.960	35.843	8.765	352
	m ³ /ha	4,98	5,05	4,72	4,43

Prirastni nizi so v prilogi.

⁴⁰ Pri prejšnji obnovi načrta je bilo izmerjenih 313 SVP, obdobje prej 202.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Razvojne faze smo izločali z opisi sestojev in vrisom na DOF-5. V razvojno fazo drogovnjakov smo uvrščali tudi opuščene panjevece boljših zasnov in drogovnjake panjevskega nastanka, kjer je smiselno skupinsko postopno gospodarjenje in redčenje. Razgibane sestoje, kjer se prepletajo mladovje, starejši pionirski sestoji in drogovnjaki slabših zasnov smo uvrstili v raznomerne sestoje.

Preglednica 30/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga m³/ha
			Površina		Zasnova (%)				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	99,98	1,1							
Drogovnjak	1.835,64	20,3							228,8
Debeljak	2.580,78	28,6	34,63	1,3	23,1	72,6	4,3	0,0	326,6
Sestoj v obnovi	1.322,90	14,6	617,15	46,7	12,5	52,7	31,6	3,2	222,6
Raznomoerno (sk-gnz)	917,32	10,2	4,68	0,5	60,5	13,7	25,8	0,0	198,2
Panjevec	1.828,09	20,2							161,9
Grmičav gozd	60,81	0,7							35,1
Pionirski gozd z grmišči	386,12	4,3							165,2
Skupaj	9.031,64	100,0	656,46	7,3					232,6

Primerjava površinskih deležev razvojnih faz kaže, da se je na račun priraščanja povečal delež debeljakov (23,3 % → 28,6 %) na račun zmanjšanja drogovnjakov (31,0 % → 20,3 %), zaradi sanacij gozdov po naravnih ujmah pa se je povečal delež sestojev v obnovi (7,1 % → 14,6 %)

Zasnova podmladka je zadovoljiva, slabša je predvsem na opuščenih kmetijskih površinah in tam, kjer se je premočno uvajalo v obnovo, še zlasti na prisojnih ali skalovitih legah.

Zasnova večinoma ustreza pričakovani vrstni sestavi in kakovosti nosilcev funkcij.

Preglednica 31/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	103,98	10,39	7,91	1,93	359,21	5,39	100,49	60,53	6,63	656,46
%	15,84	1,58	1,20	0,29	54,72	0,82	15,31	9,22	1,01	100,00

Podmladka je veliko, opazno se je delež povečal (3,03 % → 7,26 %), v primerjavi z bližnjimi GGE Tolminskega GGO (Soča-Trenta 7,04 %, Baška grapa 5,60 %, Bovec 3,74 %, Banjšice 3,62 %, Tolmin 3,43 %, Brda-Kolovrat 1,74 %). Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v površinsko obsežnih raznomoernih sestojih in v deloma presvetljenih debeljakih, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka majhen. Največ je podmladka tistih drevesnih vrst, ki tudi sicer prevladujejo v deležu lesne zaloge: bukke (54,7 %), smreke (15,8 %), plemenitih listavcev (15,3 %). V pionirskih gozdovih se pojavljajo tudi drugi trdi listavci predvsem črni in beli gaber.

Preglednica 32/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	99,98	8,7	30,9	46,9	13,5	3,3	51,6	43,0	2,1	41,4	44,3	11,6	2,7
Drogovnjak	1.835,64	2,5	32,0	58,4	7,1	5,6	43,8	50,6	0,0	39,9	31,6	25,8	2,7
Debeljak	2.580,78					9,4	50,6	40,0	0,0	35,8	42,6	17,8	3,8
Sestoj v obnovi	1.322,90					23,7	65,1	11,2	0,0				
Raznomoerno (sk-gnz)	917,32					2,3	45,5	52,2	0,0				
Panjevec	1.828,09												
Grmičav gozd	60,81												
Pionirski gozd z grmišči	386,12	0,0	59,2	34,5	6,3								
Skupaj	9.031,64												

Sestoji, kjer se določa zasnova, so dobrih zasnov, v glavnem negovani (nekoliko slabše drogovnjaki, ki v dobršem delu še niso bili redčeni), z normalnim drevesnim sklepom (neredčeni letvenjaki z izrazito tesnim).

3.5 Tipi sestojev

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo zlasti na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost. V pretežnem delu smo se pri oblikovanju sestojev naslonili na že izločene sestoje pred 10-imi leti, ki smo jih s pomočjo novejših DOF-ov, rabe tal (MKO) in Lidar podatkov kabinetno posodobili in deloma terensko preverili.

Vseh opisanih sestojev je 804. Povprečna površina sestojev je 11,23 ha⁴¹.

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo zlasti na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost.

Gozdove GGE, glede na prevladujočo drevesno sestavo in zgradbo, v grobem razdelimo na 5 sestojnih tipov (ki pa se glede na razvojno fazo še nadalje delijo):

- + *mešani sestoji listavcev in iglavcev*,
- + *nasadi smreke in drugih iglavcev*,
- + *toploljubni bukovi sestoji*,
- + *grmičavi in panjevski sestoji toplotoljubnih listavcev na ekstremnih rastiščih*,
- + *pionirski sestoji z grmišči na opuščeni kmetijskih površinah*.

Mešani sestoji listavcev in iglavcev so najbolj razširjeni (okoli 62 % površine gozdov) in gospodarsko najpomembnejši v GGE. Razširjeni so na bukovih rastiščih na karbonatni in nekarbonatni (večinoma flišni) matični podlagi v podgorskem in gorskem pasu. Preteklo gospodarjenje je povzročilo zmanjšanje deleža bukve, povečal pa se je delež plemenitih in trdih listavcev ter pospeševanih iglavcev, zlasti smreke. Glavne listnate drevesne vrste po zastopanosti so: bukev, veliki jesen, lipa, gorski javor, črni in beli gaber, češnja, gorski brest, na flišu tudi graden. Delež iglavcev je različen: največ jih je na Šentviški planoti (smreka, macesen), na Senici (jelka), v Gorenji Trebuši (smreka, jelka, rdeči in črni bor, macesen).

Nasadi smreke in drugih iglavcev zavzemajo okoli 3 % površine gozdov in so nastali bodisi z direktno premeno malodonosnih in pionirskih gozdov na flišu (državni gozdovi) ali z umetno obnovo po velikopovršinskih sečnjah na golo (zasebni gozdovi). Nasadi so večinoma stari okoli 40 let (množična sajenja v letih 1985 – 1990). Glavna drevesna vrsta je smreka, manjše površine pa so posajene z macesnom, črnim in rdečim borom, ki so jim primešani posamezni listavci (veliki jesen, gorski javor, iva, mokovec).

Toploljubni bukovi sestoji zavzemajo okoli 18 % površine gozdov in prevladujejo na prisojnih zmerno strmih do strmih pobočjih v Gorenji Trebuši, Kanalskem Lomu, dolinah Idrijce in Hotenja. Pomembni so zaradi opravljanja varovalne vloge, medtem ko so gospodarsko manj zanimivi. Dolgoletno ekstenzivno gospodarjenje in paša sta povzročila zmanjšanje deleža bukve in poslabšanje njene vitalnosti, kvalitete in zasnove, njeno mesto pa so zavzeli toplotoljubni listavci (črni in beli gaber, mali jesen) in iglavci (zlasti rdeči in črni bor).

Grmičavi in panjevski sestoji toplotoljubnih listavcev na ekstremnih rastiščih poraščajo najbolj izpostavljene in strme lege na pobočjih in grebenih nad Idrijco, Trebušico in Hotenjo. Predstavljajo okoli 12 % površine vseh gozdov in opravljajo zelo pomembno varovalno vlogo.

Pionirski sestoji z grmišči na opuščeni kmetijskih površinah so nastali v zadnjih petdesetih letih z zaraščanjem opuščeni travnikov, pašnikov in senožeti, na rastiščih z dobro proizvodno sposobnostjo. Njihov delež v površini gozdov znaša okoli 5 % in se z nadaljnjim zaraščanjem še povečuje. Razširjeni so na območju Tolminskega in Kanalskega Loma, na zahodnem in jugozahodnem robu Šentviške planote, na pobočjih nad Idrijco in deloma v preteklosti že močno zaraščeni Gorenji Trebuši. Sestoje gradijo številne pionirske drevesne in grmovne vrste: lipa, veliki jesen, gorski javor, češnja, leska (Tolminski in Kanalski Lom), breza,

⁴¹ V prejšnjem ureditvenem obdobju je bilo izločenih 1.436 sestojev, s povprečno velikostjo 6,27 ha.

trepetlika, smreka (Šentviška planota), rdeči in črni bor, mali jesen (Gorenja Trebuša). Zaradi sorazmerno dobre odprtosti, rastišč in ugodnih terenskih razmer so primerni za premenilna redčenja.

Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Hrastovi gozdovi	6,58	0,1
Gozdovi bukve in hrasta	3,10	0,0
Bukovi gozdovi	2.056,74	22,8
Drugi pretežno listnati gozdovi	5.170,02	57,3
Gozdovi bukve in jelke	0,37	0,0
Gozdovi bukve in smreke	317,46	3,5
Jelovi gozdovi	7,82	0,1
Smrekovi gozdovi	55,64	0,6
Borovi gozdovi	15,71	0,2
Drugi pretežno iglasti gozdovi	57,37	0,6
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.340,83	14,8
Skupaj	9.031,64	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2).

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 34/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	2.827,34	38,0	4.234,41	57,0	368,89	5,0	0,00	0,0	7.430,64	82,3
Varovalni gozdovi	455,78	28,5	1.128,59	70,5	16,63	1,0	0,00	0,0	1.601,00	17,7
Skupaj vsi gozdovi	3.283,12	36,4	5.363,00	59,3	385,52	4,3	0,00	0,0	9.031,64	100,0

Ohranjenost gozdov se v zadnjem desetletju ni spremenila. Okoli 35 % je ohranjenih, z naravno drevesno sestavo, 60 % pa delno spremenjenih in sicer pretežno tisti, ki so bili močnejše izsekani in so se zarasli s pionirskimi drevesnimi vrstami, ali pa nastali naravno na nekdanjih kmetijskih površinah (prim. Šentviška planota, območje Lomov) in gre za sukcesijski stadij. Močno spremenjeni so tisti, ki so nastali z direktno premeno, predvsem s smreko.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 35/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	129	6,2	14,0	39,5	31,0	9,3
Jelka	14	0,0	50,0	42,9	7,1	0,0
Bor	35	2,9	25,7	42,9	17,1	11,4
Macesen	27	11,1	44,5	33,3	7,4	3,7
Bukev	827	1,8	9,2	29,6	33,8	25,6
Hrast	60	1,7	11,7	33,3	33,3	20,0
Plemeniti listavci	326	0,6	5,2	33,7	36,0	24,5
Drugi trdi listavci	75	0,0	0,0	12,0	26,7	61,3
Mehki listavci	11	0,0	9,1	27,3	36,3	27,3
Skupaj iglavci	205	5,9	22,4	39,5	23,9	8,3
Skupaj listavci	1.299	1,4	7,8	29,8	33,8	27,2

Skupaj	1.504⁴²	2,0	9,8	31,1	32,5	24,6
---------------	---------------------------	------------	------------	-------------	-------------	-------------

Opomba: Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm, ocenjenem na stalnih vzorčnih ploskvah.

Kakovost drevja se je v zadnjih 10-ih letih poslabšala. Že v preteklosti je bilo odlične kakovosti drevja zelo malo (5,2 %→2,0 %). Prej je prevladovala dobra do zadovoljiva kakovost, sedaj se je ta struktura premaknila v slabše kakovostne razrede, tudi kot posledica naravnih ujm in pomanjkanja nege v preteklih desetletjih. Kakovost je boljša pri iglavcih, zlasti pri macesnu, medtem ko je kakovost bukve povprečna. Izrazito slaba je pričakovano kakovost pri mehkih listavcih.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 36/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo / koreničnik	3,8
Veje / krošnja	13,2
Osutost krošnje	0,7
Skupaj	17,7

Poškodovanost drevja v GGE, ocenjena na drevesih, ki so bila zajeta v SVP, se je bistveno povečala. V prejšnjem ureditvenem obdobju je bilo nepoškodovanih 94,8 % dreves, sedaj jih je 82,3 %. Najbolj se je povečala poškodovanost vej in krošnje (3,1 %→13,2 %), deloma tudi debela in koreničnika (1,8 %→3,8 %). Podoben porast poškodovanosti beležimo tudi v sosednjih GGE (prim. Kobarid 93,3 %→83,8%, veje/krošnja 4,5 %→13,0 %). Glavni razlogi so žled v letu 2014 (prizadene predvsem najbolj pogosto drevesno vrsto - bukev), kotaleče kamenja s pobočij in zaradi plazov ter manjši delež zaradi spravila ob gozdnih prometnicah. Osutosti krošnje praktično ni.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Naravno gozdno mladje, ki omogoča doseganje naravnih pestrih in stabilnih gozdnih sestojev, je ključni element sonaravnega in mnogonamenskega gospodarjenja z gozdovi, hkrati pa je tudi pomemben sestavni del hrane rastlinojedi parkljasti divjadi. Gozdno mladje na različnih rastiščih gradijo različne drevesne vrste. Le-te so divjadi različnih vrst različno priljubljene, razlikujejo pa se tudi v občutljivosti na poškodbe zaradi objedanja. S hranjenjem (objedanjem) z različnimi drevesnimi vrstami in njihovimi deli rastlinojeda parkljasta divjad vpliva na vrstno sestavo in kakovost gozdnih sestojev, s tem pa posledično tudi na sestavo in razvojno dinamiko gozdnih ekosistemov. Objedenost mladja in spremembe v njegovi drevesni sestavi so zato pomemben kazalnik usklajenosti populacijskih gostot velikih rastlinojedov z gozdom, kot najpomembnejšim sestavnim delom njihovega življenjskega okolja.

Za reševanje problematike usklajenosti med rastlinojedo parkljasto divjadjo in njenim okoljem (gozdom) je pomembno strokovno lovsko upravljavsko in gozdnogospodarsko načrtovanje. Strokovno načrtovanje zahteva dobro poznavanje stanja populacij rastlinojede divjadi in njihovega življenjskega okolja. Pomemben kazalnik življenjskega okolja rastlinojede divjadi ter razvojne dinamike gozdnih ekosistemov je poznavanje kazalnikov stanja gozdnega mladja (npr. drevesna sestava, preraščanje drevesnih vrst med posameznimi višinskimi razredi, stopnja objedenosti). Informacije o teh kazalnikih lahko pridobimo na različne načine. Periodični popisi objedenosti gozdnega mladja so eden izmed možnih in tudi pogosto uporabljenih načinov pridobivanja tovrstnih informacij. Takšni popisi, ob drugih kazalnikih stanja okolja in populacij divjadi, nudijo tudi pomembne povratne informacije o pravilnosti in učinkovitosti postavljenih lovsko upravljavskih in gozdnogospodarskih ciljev in ukrepov.

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa ne terenu prostorsko ni vezana na

⁴² Pri prejšnjem načrtu je bilo v analizo zajetih 1.551 dreves.

območje LUO, ampak se opravlja po »ekoloških enotah« (popisne enote - PE) pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd.

V letih 2014, 2017 in 2020 smo v vseh popisnih enotah v LUO izvedli drugi, tretji in četrti popis objedenosti gozdnega mladja. Ugotavljamo, da so sistematično pridobljeni podatki pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

V vsaki popisni enoti se najprej določi vse možne ploskve za popise gozdnega mladja, ki temeljijo na mreži stalnih vzorčnih ploskev (v nadaljevanju SVP), namenjenih za spremljanje stanja in razvoja gozdov in so sestavni del gozdne inventure. Pogoji za določitev ploskve za popis objedenosti gozdnega mladja je, da SVP leži v sestojih v obnovi ali debeljaki, ki imajo smernico za obnovo, in kjer je delež mladja najmanj 10 %, ali v prebiralnih in drugih raznomernih sestojih. V vsaki popisni enoti se nato iz nabora vseh možnih ploskev naključno izbere 51 ploskev. Pri vsakem ponovnem popisu se tretjino popisnih ploskev za objedenost zamenja.

V letu 2020 smo izvedli četrti popis objedanja gozdnega mladja po novi metodi.

V letu 2020 se obseg popisnih enot ni spreminjal in je bil enak kot leta 2017, ko je bil izveden tretji popis objedanja gozdnega mladja po novi metodi.

GGE skoraj v celoti leži v popisni enoti Tolmin, katera se prostorsko večinoma pokriva z RGR podgorska bukovja na karbonatih. Popisna enota se nahaja na večjem delu LUO, kjer se prepletajo populacije srne, jelena, muflona, gamsa in divjega prašiča. Glavni graditelji sestojev v RGR so smreka, bukev in plemeniti listavci.

Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost(%)
1. do 15 cm	34.806	/
2. 16-30 cm	38.221	23,7
3. 31-60 cm	23.303	26,1
4. 61-100 cm	8.237	18,5
5. 101-150 cm	3.585	13,6
Skupaj 2-5	73.345	23,4

* Po novi metodologiji nismo več ugotavljali objedenosti v razredu mladja do 15 cm.

Preglednica 38/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
SM	19	1	206	1	504	2,9	1	193		2	163	9,1	6	207		1	1.067	2,8
JE	6	1	206	1	311	19,0	1	207	14,3	2	148	20,0	3	104	14,3	1	770	17,3
MAC	1				15	100											15	100,0
BU	50	7	2.471	26	9.940	7,6	48	11.229	10,0	61	5.037	7,6	63	2.267	7,2	39	28.473	8,5
HR	2				15			15									30	
PL	49	75	25.950	58	22.162	31,8	30	6.963	46,6	13	1.037	52,9	7	267	61,1	41	30.428	36,1
TL	35	16	5.458	11	4.207	25,0	15	3.392	40,2	19	1.541	30,8	19	667	22,2	13	9.807	31,0
ML	17	1	515	3	1.067	11,1	6	1.304	25,0	4	311	23,8	2	74		4	2.755	18,8
IGL	22	1	412	2	830	10,7	2	400	7,4	4	311	14,3	9	311	4,8	3	1.852	9,6
LST	53	99	34.394	98	37.391	24,0	98	22.903	26,5	96	7.926	18,7	91	3.274	14,5	97	71.493	23,7
Σ	53	100	34.806	100	38.221	23,7	100	23.303	26,1	100	8.237	18,5	100	3.585	13,6	100	73.345	23,4

Delež poškodovanih osebkov (vse drevesne vrste skupaj) v populaciji gozdnega mladja popisne enote se je v letu 2017 zmanjšal glede na leti 2010 in 2014. Med letoma 2017 in 2020 ni bilo ugotovljenih značilnih razlik.

Objedenost gozdnega mladja (bukev) v popisni enoti se je med letoma 2010 in 2020 značilno spremenila, v letu 2020 se je zmanjšala glede na leto 2010 in 2014.

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje v GGE

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	4,32	28,98	33,30	2,66	50,25	52,91	6,98	79,23	86,21
	m ³ /ha	1,26	9,54	10,80	0,79	16,70	17,49	2,05	26,24	28,29
30 - 49 cm	št./ha	0,66	2,83	3,49	0,17	5,21	5,38	0,83	8,04	8,87
	m ³ /ha	0,91	4,46	5,37	0,23	7,95	8,18	1,14	12,41	13,55
50 in več cm	št./ha	0,06	0,17	0,23	0,00	0,28	0,28	0,06	0,45	0,51
	m ³ /ha	0,16	0,49	0,65	0,00	0,75	0,75	0,16	1,24	1,40
Skupaj	št./ha	5,04	31,98	37,02	2,83	55,74	58,57	7,87	87,72	95,59
	m ³ /ha	2,33	14,49	16,82	1,02	25,40	26,42	3,35	39,89	43,24

Iz popisa drevja na SVP izhaja, da je v GGE poprečna gostota 713 živih dreves/ha in 95 odmrlih, skupaj torej 808.

Število odmrlega drevja na hektar v GGE (95 dreves/ha, 43 m³/ha) je precej nad povprečjem za Tolminsko GGO (32 dreves/ha, 13,1 m³/ha). Ohranjenost in ekološka stabilnost gozdov v GGE je zelo dobra. Zaradi nižje intenzivnosti gospodarjenja je v GGE poprečno kar 95 odmrlih dreves na ha (I. 2011 – 60), oziroma 43,24 m³/ha (I. 2011 – 25,30 m³/ha), kar predstavlja 18,57 % celotne lesne mase. Pravilnik o varstvu gozdov⁴³ namreč določa v povprečju vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v RGR. Stojčega drevja je 16,82 m³/ha, oziroma 7,2 % stoječih odmrlih dreves glede na celotno lesno zalogo. Prisotnost gozdnih jas, omejkov, grmišč in vrzeli še povečuje biotsko raznolikost v GGE, posledice žledoloma in vetroloma pa se bodo odrazile tudi v povečanju odmrle lesne mase, tako stoječe, kot ležeče. Cilj je uravnoteženje razmerja 50:50 med tanjšim in debelejšim odmrlim drevjem ter med ležečim in stoječim.

Glede na obstoječe strokovne ocene potreb ptic duplaric po sušicah preračunano na ha v različnih skupinah gozdnih združb oziroma RGR⁴⁴ bi bilo potrebno imeti za gorska bukovja v I. debelinskem razredu 2 %, v II. 0,2 %, v III. razredu pa 0 % odmrle lesne mase. Zato ocenjujemo, da je tudi glede na strukturo po razširjenih debelinskih razredih število odmrlega drevja glede na strokovna priporočila več kot ustreza.

⁴³ Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16 (prvi odstavek 6. člena).

⁴⁴ Papež, J., Perušek, M., Kos, I., 1997: Biotska raznovrstnost gozdnate krajine.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 *Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti*

Današnja zgradba in razširjenost gozdov je neločljivo povezana z gospodarjenjem v preteklosti, še posebej z načinom in intenzivnostjo kmetijskega gospodarstva.

Zgodovina gospodarjenja z gozdovi GGE se bistveno ne razlikuje od ostalih gozdov na Tolminskem. Območje je bilo poseljeno že nekaj stoletij pred našim štetjem, vendar so se največji vplivi na razširjenost in zgradbo gozdov zgodili od konca srednjega veka do druge polovice prejšnjega stoletja, ko je bilo območje v času največje poseljenosti z izjemo nekaj enklav praktično brez gozdov. Že pred 300 leti je bilo na območju Lomov (prim. Klohi, Grudnica) in v Trebuši močno prisotno oglarjenje. Oglje so potrebovali za kovaštvo, predvsem za izdelavo poljedeljskega orodja. Ob oglarjenju so pogosto pridobivali tudi pepeliko, ki so jo uporabljali za izdelavo stekla. Tako je v 18. in 19. stoletju v dolini Trebuščice obratovala celo steklarna.

V gozdovih se je paslo, kosilo, nabiralo steljo klestilo veje za vejnik (frod) in sekalo drva. Strma prisojna pobočja nad dolino Idrijce so zaradi paše drobnice vse bolj prehajala v grmišča. Industrijalizacija in agrarna kriza, ki je zajela Avstrijo v 60. in 70. letih 19. stoletja, je sprožila prvi val odseljavanja iz odročnejših predelov in zmanjševanje ekstenzivne živinoreje. Ugodne klimatske razmere so pogojevale hitro ponovno širjenje gozda na opuščene pašnike, senožeti in travnike ter celo njive in sadovnjake. Semensko osnovo so tvorili stari panjevski koši bukve, lipe in ostalih drevesnih vrst, ki so ostali na opuščenih gmajnah. V procesu zaraščanja se jim je pridružila smreka, ki so jo kmetje radi pospeševali tudi s presajanjem naravnega mladja. Omeniti velja, da so prve smreke na območje Šentviške planote prinesli pred približno 250 leti s Cerkljanskega.

Proces zaraščanja se je z leti umirjal, vendar ni nikoli povsem prenehal, v polpretekli dobi pa se je ponovno močno povečal. V 70.-ih letih prejšnjega stoletja so se največje spremembe pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi zgodile z ustanovitvijo TOK-a (temeljne organizacije kooperantov). Do konca 80.-ih je bilo zgrajenih večina gozdnih cest in vlak, močno se je povečal tudi posek, vendar je ta gospodarski zagon pustil za seboj tudi negativne posledice. V gozdovih, ki so se odpirali se je posekalo tudi večkratni etat, premene so se izvajale v zrelih debeljakih ne pa v malodonosnih gozdovih, po ukinitvi TOK-a so zaradi prenehanja izvajanja nege propadli nasadi smreke, ki so bili osnovani v zadnjih letih.

Posledice opisanega gospodarjenja s prostorom se kažejo v povečani površini gozdov, zmanjšanem deležu ohranjenih gozdov na račun izgospodarjenih gozdov, grmičavih gozdov termofilnih listavcev in grmišč. V sestavi devesnih vrst se je zmanjšal delež bukve, močno se je poslabšala njena genetska zasnova, povečal pa se je delež smreke ter rdečega in črnega bora. Najpomembnejši vpliv na gospodarjenje koncem prejšnjega stoletja je imela sprememba organizacije gozdarstva. Opustitev gradnje gozdnih prometnic in sorazmerno nizka cena lesa ter kurilnega olja sta v začetku 90-ih let precej upočasnili izvajanje predvidenega poseka in gojitvenih ter varstvenih del. Prenehanje kooperantskih odnosov v TOK-ih, občasna slaba konjunktura lesa, nered na trgu ipd. je močno vplivalo na višino sečnje v posameznih obdobjih.

Glavna sprememba, ki se iz preteklosti nadaljuje tudi v današnji čas pa je opuščanje kmetijske rabe zemljišč. Gozdovi preko raznih sukcesijskih stadijev ponovno prihajajo na površine, kjer so bili v preteklosti izkrčeni.

Obsežne pionirske in malodonosne gozdove je gozdarstvo v prejšnjem sistemu »absorbiralo« in z velikimi vložki dela in sredstev spreminjalo v intenzivne nasade iglavcev. Danes so ti sestoji marsikje prepuščeni naravi, posebno v zasebnih gozdovih, kjer je zanimanje za opravljanje gojitvenih del zelo majhno.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

Glavne usmeritve in izvajanje gospodarjenja z gozdovi v dobi veljavnosti preteklega načrta so bile, ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti, temeljne gozdnogojitvene smernice: uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Osrednji cilj je bil z vsakim ukrepom izboljšati pogoje za razvoj sestoja v smeri zelenega stanja, opredeljenega z načeli trajnosti, mnogonamenskosti in sonaravnosti. Pomemben cilj je bil tudi približevanje optimalni naravni in debelinski strukturi, puščanju debelejšega in vitalnega drevja ter izboljšanju pravih razmer.

Poudarek je bil tudi na negi raznomernih gozdov s poudarkom na akumulaciji lesne zaloge in izboljšanju naravne sestave drevesnih vrst.

Gospodarjenje z gozdovi je bilo večinoma pod vplivom splošnih razmer na območju GGE. Zanimanje za sečnjo v pogojih razdrobljene zemljiške posesti in težkih pravih razmer je bilo sorazmerno majhno. Velik delež poseka so opravili podjetniki, ki prevzemajo delo od posameznih lastnikov. Na ta način do določene mere presežejo neugodne pogoje zaradi razdrobljene zemljiške delitve in pogostih solastništev. Izpostaviti velja tudi precej visok delež spravila lesa z žičnimi žerjavi. Gospodarske družbe so se s tovrstnimi stroji v zadnjem desetletju še dodatno okrepile, s čimer za gospodarjenje postaja dostopno čedalje širše območje, pritiski na gozd v smislu sečnje pa intenzivnejši. Najpomembnejša značilnost tega obdobja pa je izredno visok delež sanitarnega poseka zaradi žledoloma in vetrolomov ter posledično gradacije podlubnikov. Brez teh dveh naravnih ujm bi višina sečnje bila še na mnogo nižji ravni, saj je gospodarjenje v gozdovih na opuščeni kmetijskih površinah zaradi slabe kvalitete in nizkih lesnih zalog v pionirskih razvojnih fazah, za lastnika manj zanimivo. Poleg tega je v GGE tudi mnogo varovalnih gozdov, v katerih je delo usmerjeno le v zagotavljanje vitalnosti teh sestojev in sanitarno sečnjo.

Velik delež lastnikov (samooskrba z drvmi, prodaja) dela v gozdu opravlja sama. Na področju GGE je poleg večjih izvajalskih podjetij, prisotno tudi precej manjših izvajalcev (s.p. - jev), ki opravijo delo za lastnike, ki tega fizično niso več sposobni. Velik delež sečnje (v zadnjih letih ter tudi še danes) predstavlja sanitarna sečnja, kar je posledica žledoloma (gradacija lubadarja, sušeče oslabela drevesa od žleda ter sušenje velikega jesena).

4.2.1 Posek

Posek po rastiščnogojitvenih razredih in primerjava z načrtovanim

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2011 do 2020 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30140-Toploljubna bukovja	Iglavci	4.968	9.451	190,2	4,0
	Listavci	22.671	27.487	121,2	11,8
	Skupaj	27.639	36.937	133,6	15,8
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	Iglavci	8.802	14.642	166,3	6,3
	Listavci	27.163	28.491	104,9	12,2
	Skupaj	35.965	43.133	119,9	18,4
31740-Podgorska bukovja	Iglavci	21.930	26.001	118,6	11,1
	Listavci	50.532	38.541	76,3	16,5
	Skupaj	72.462	64.542	89,1	27,6
32140-Gorska bukovja	Iglavci	12.678	20.573	162,3	8,8
	Listavci	52.426	50.082	95,5	21,4
	Skupaj	65.104	70.654	108,5	30,2
33090-Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	1.682	4.229	251,4	1,8
	Listavci	2.029	6.376	314,3	2,7
	Skupaj	3.711	10.605	285,8	4,5
50140-Toploljubna bukovja s panjevskim gospodarjenjem	Iglavci	290	69	23,6	0,0
	Listavci	5.735	2.163	37,7	0,9
	Skupaj	6.025	2.232	37,0	1,0
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	489	389	79,5	0,2
	Listavci	11.044	19.295	174,7	8,2
	Skupaj	11.533	19.684	170,7	8,4
81740-Podgorska bukovja za premeno	Iglavci	1.879	1.040	55,4	0,4
	Listavci	9.596	3.274	34,1	1,4
	Skupaj	11.475	4.314	37,6	1,8
skupaj	Iglavci	52.718	76.392	144,9	32,7
	Listavci	181.196	175.709	97,0	75,1
	Skupaj	233.914	252.101	107,8	107,8

Ureditveno obdobje od 2001 do 2010 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30140-Topoljubna bukovja	Iglavci	4.968	2.806	56,5	1,2
	Listavci	22.671	10.481	46,2	4,5
	Skupaj	27.639	13.287	48,1	5,7
30840-Zmerno kisloljubna bukovja	Iglavci	8.802	7.108	80,8	3,0
	Listavci	27.163	12.895	47,5	5,5
	Skupaj	35.965	20.003	55,6	8,6
31740-Podgorska bukovja	Iglavci	21.930	12.446	56,8	5,3
	Listavci	50.532	15.122	29,9	6,5
	Skupaj	72.462	27.567	38,0	11,8
32140-Gorska bukovja	Iglavci	12.678	6.144	48,5	2,6
	Listavci	52.426	15.784	30,1	6,7
	Skupaj	65.104	21.928	33,7	9,4
33090-Jelova bukovja dobrih rastišč mešana z iglavci	Iglavci	1.682	1.910	113,5	0,8
	Listavci	2.029	979	48,3	0,4
	Skupaj	3.711	2.889	77,9	1,2
50140-Topoljubna bukovja s panjevskim gosp.	Iglavci	290	161	55,4	0,1
	Listavci	5.735	611	10,6	0,3
	Skupaj	6.025	771	12,8	0,3
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	489	342	69,9	0,1
	Listavci	11.044	3.426	31,0	1,5
	Skupaj	11.533	3.767	32,7	1,6
81740-Podgorska bukovja za premeno	Iglavci	1.879	1.516	80,7	0,6
	Listavci	9.596	2.302	24,0	1,0
	Skupaj	11.475	3.818	33,3	1,6
skupaj	Iglavci	52.718	32.432	61,5	13,9
	Listavci	181.196	61.600	34,0	26,3
	Skupaj	233.914	94.032	40,2	40,2

Možni posek je bil v preteklem ureditvenem obdobju prvič v celoti realiziran odkar se določa možni posek in ne etat. Realizacija v preteklih ureditvenih obdobjih je bila le okoli 40 %.

Posek po lastniških kategorijah

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m3	48.050	152.874	200.924	4.582	26.316	30.898	86	2.006	2.092	52.718	181.196	233.914
Izveden - m3	84.560	167.270	251.830	11.481	27.028	38.509	161	1.749	1.910	96.202	196.046	292.249
Realizacija - %	176,0	109,4	125,3	250,6	102,7	124,6	187,0	87,2	91,3	182,5	108,2	124,9
Povp. drevo - m3	0,70	0,46	0,52	1,03	0,51	0,60	0,68	0,49	0,50	0,73	0,47	0,53

V zasebnih gozdovih je bil možni posek realiziran 125,3 %, državnih 124,6 % in občinskih 91,3 %. Vzrok za izjemno realizacijo so naravne ujme v preteklem ureditvenem obdobju.

Posek po vrstah poseka

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	1.078	18.594	16	28	23	4.624	58.700	597	191	707	84.560		
	%	1,3	22,0	0,0	0,0	0,0	5,5	69,5	0,7	0,2	0,8	100,0	29,0	141,4
Listavci	m ³	4.112	33.991	74	2.689	154	5.444	114.438	2.720	3.031	663	167.316		
	%	2,5	20,3	0,0	1,6	0,1	3,3	68,4	1,6	1,8	0,4	100,0	14,0	72,4
Skupaj	m ³	5.190	52.585	90	2.717	177	10.068	173.138	3.317	3.222	1.370	251.876		
	%	2,1	20,9	0,0	1,1	0,1	4,0	68,7	1,3	1,3	0,5	100,0	16,9	86,6

Državni gozdovi

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
Redčen.	Pomlad.	Prebir.												
Iglavci	m³	41	2.373	0	0	0	738	7.417	641	233	38	11.481		
	%	0,4	20,7	0,0	0,0	0,0	6,4	64,6	5,6	2,0	0,3	100,0	34,1	
Listavci	m³	266	7.753	0	9	0	289	17.226	328	984	177	27.032		
	%	1,0	28,7	0,0	0,0	0,0	1,1	63,7	1,2	3,6	0,7	100,0	11,0	
Skupaj	m³	307	10.126	0	9	0	1.027	24.643	969	1.217	215	38.513		
	%	0,8	26,3	0,0	0,0	0,0	2,7	63,9	2,5	3,2	0,6	100,0	13,7	

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
Redčen.	Pomlad.	Prebir.												
Iglavci	m³	2	64	0	5	0	22	66	2	0	0	161		
	%	1,2	39,6	0,0	3,2	0,0	13,5	41,1	1,4	0,0	0,0	100,0	7,5	39,8
Listavci	m³	136	489	0	95	0	139	847	31	11	0	1.750		
	%	7,8	27,9	0,0	5,4	0,0	8,0	48,4	1,8	0,7	0,0	100,0	8,5	51,8
Skupaj	m³	138	553	0	100	0	161	913	33	11	0	1.910		
	%	7,2	29,0	0,0	5,2	0,0	8,4	47,9	1,7	0,6	0,0	100,0	8,4	50,4

Skupaj GGE

		Vrste poseka									Posek skupaj	%	%	
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve				Nedov. posek
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	1.121	21.030	16	33	23	5.384	66.183	1.240	424	745	96.202		
	%	1,2	21,9	0,0	0,0	0,0	5,6	68,8	1,3	0,4	0,8	100,0	29,3	143,3
Listavci	m ³	4.513	42.234	75	2.793	154	5.873	132.511	3.078	4.027	839	196.097		
	%	2,3	21,5	0,0	1,4	0,1	3,0	67,6	1,6	2,1	0,4	100,0	13,4	69,5
Skupaj	m ³	5.634	63.264	91	2.826	177	11.257	198.694	4.318	4.451	1.584	292.299		
	%	1,9	21,6	0,0	1,0	0,1	3,9	68,0	1,5	1,5	0,5	100,0	16,3	83,7

Ker v GGE prevladujejo zasebni gozdovi, je struktura poseka v celotni GGE zelo podobna strukturi poseka v teh gozdovih in zanjo veljajo enake ugotovitve. Po vrsti poseka v GGE pričakovano prevladuje sanitarna sečnja, ki na nivoju GGE dosega 68 % vsega poseka. Podatek kaže na obseg gospodarjenja, ki ga je v GGE narekovala narava sama. Pomladitvene sečnje predstavljajo 92 % negovalnega poseka. Ostalih vrst sečenj je sorazmerno malo.

Posek po skupinah drevesnih vrst**Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst**

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	28,4	35,2	4,6
Jelka	0,5	13,1	0,1
Bor	3,4	16,3	0,6
Macesen	0,7	9,1	0,1
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	51,0	16,6	8,3
Hrast	2,4	17,1	0,4
Pl. Ist.	8,4	10,3	1,4
Dr. tr. Ist.	4,7	5,5	0,8
Meh. Ist.	0,5	3,7	0,1

Skupaj iglavci	33,0	29,3	5,4
Skupaj listavci	67,0	13,4	10,9
Skupaj	100,0	16,3	16,3

51 % poseka odpade na bukev, 79,4 % pa na bukev in smreko skupaj. V deležu posamezne drevesne vrste prednjači smreka, posekano jo je bilo 35,2 % ali 4,6 % njene LZ.

Posek po debelinskih razredih

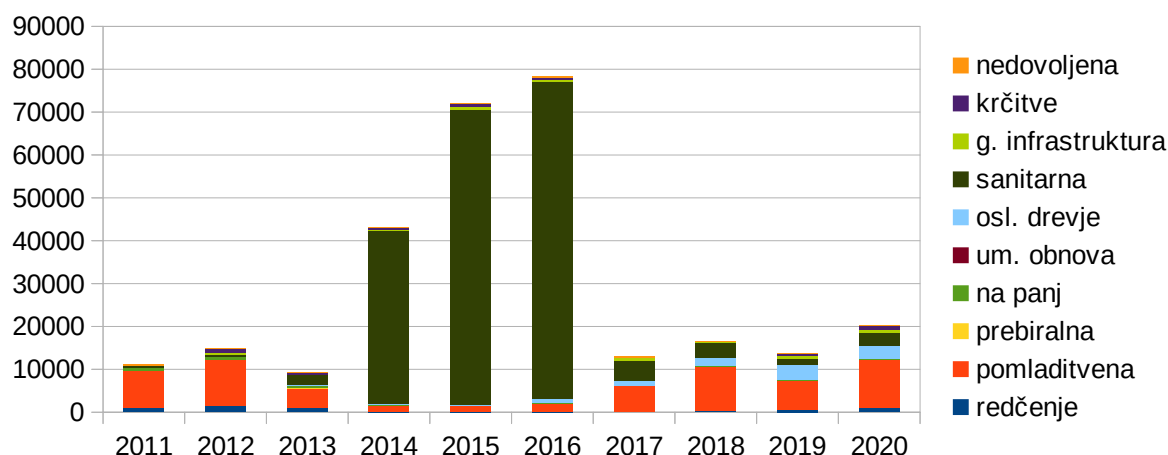
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	16,6	35,1	22,5	25,5	51,1	29,3	10,9
Listavci	6,9	11,7	15,0	20,0	23,5	13,4	22,2
Skupaj	7,9	14,0	16,6	21,8	33,5	16,3	33,1

Intenzivnost poseka narašča po debelinskih razredih, izpostavi velja izredno nizko intenzivnost v najtanjšem debelinskem razredu, ki pa je sicer iz gozdnogojitvenega vidika izredno pomembna.

Ob povprečni letni višini 29.230 m³ lesa posek po letih ureditvenega obdobja ni bil uravnotežen. V prvih letih (2011-2013) je bil precej nizek, tudi pod 10.000 m³. Posek začne koreniteje naraščati s sanacijo žledoloma 2014, izrazito pa izstopa zaradi sanacije od podlubnikov napadenih dreves leta 2016, ko je dosegel 78.253 m³, kar predstavlja 26,7 % poseka v vsem ureditvenem obdobju. Izven obdobja sanacije po ujmah prevladujejo pomladitvene sečnje.

Grafikon 1/D-PL: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

Delež evidentiranega poseka je 94%, posek po evidencah je znotraj meje intervalne ocene poseka na SVP. Odstopanje je gotovo posledica sanacije žledoloma, ko v gozdu ostane tudi 30 % in več lesne mase, sicer pa je razlika med bruto in neto odkazano lesno maso 15 %. Evidenca poseka v času žledoloma se namreč ni vršila na podlagi označenega drevja za posek, kot je to običajno, temveč na podlagi generalne odločbe, ki je zajemala več oddelkov skupaj ali pa celoten kataster, lastniki pa so revirnemu gozdarju sporočali neto posekano lesno maso, ki jo je ta preko znanih pretvorbenih faktorjev med bruto in neto lesno maso pretvoril v bruto posek za posameznega lastnika. Pri tem pa ni bila evidentirana neizkoriščena lesna masa večjih ostankov že sprhnelega lesa dreves, ki jih lastniki niso odpeljali iz gozda (odlomljeni in prepereli vrhači, že preperela ležeča debela na pol prelomljenih dreves, razcefrani ostanki debel ...). Ocenjujemo, da je to pglavitni razlog razlike med evidentiranim posekom in oceno poseka po SVP.

Preglednica 45/D-PP: Primerjava poseka med izračunom po ploskvah in evidenco

2011 - 2020	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%

Iglavci	52.718	96.202	182,5	134.864	56.084	255,8
Listavci	181.196	196.097	108,2	175.511	56.137	96,9
Skupaj	233.914	292.299	125,0	310.374	87.407	132,7

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 46/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	106,08	17,20	16,2	16,00	0,00	0,0
Priprava tal	ha	8,64	0,95	11,0	0,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	1,58	0,95	60,1	0,00	0,00	0,0
Obžetev	ha	1,67	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Nega mladja	ha	270,77	0,00	0,0	3,96	0,00	0,0
Nega gošče	ha	307,93	0,00	0,0	26,05	1,80	6,9
Nega letvenjaka	ha	156,86	3,22	2,1	3,73	9,50	254,7
Nega ml. drogovnjaka	ha	63,60	4,72	7,4	11,52	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	5,85	0,95	16,2	0,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	20,28	0,0	0,00	0,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	240,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	32,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	3.261,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	1,42	0,00	0,0	123,50	17,20	13,9
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	8,64	0,95	11,0
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	1,58	0,95	60,1
Obžetev	ha	0,00	0,00	0,0	1,67	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	274,73	0,00	0,0
Nega gošče	ha	3,78	0,00	0,0	337,76	1,80	0,5
Nega letvenjaka	ha	0,32	0,00	0,0	160,91	12,72	7,9
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,00	0,00	0,0	75,12	4,72	6,3
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	5,85	0,95	16,2
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	20,28	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	0,00	240,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	32,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	3.261,00	0,0

Realizacija gojitveno-varstvenih del je bila v glavnem slaba, zlasti nega mlajših razvojnih faz. Vzrok je v majhni zainteresiranosti lastnikov za tovrstna dela. V pozitivnem smislu izstopajo le nekatera biomeliorativna dela s področja lovstva ter varstvo gozdov pred žuželkami, zaščita z ograjo, vzdrževanje travinj.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Zaradi slabše povezanosti lastnikov gozdov, relativno nizke odvisnosti ljudi od gozda ter zahtevne gradnje je izgradnja gozdnih prometnic slaba in bisteno odstopa od načrtovane. Izredno zahtevne terenske razmere (strmine, plazljive hribine, hudourniške grape, ipd.) se pridobivanje lesa pretežno izvaja v okvirih obstoječe infrastrukture. Za novogradnje gozdnih cest se lastniki gozdov oz. investitorji redkeje odločajo predvsem zaradi velikega števila lastnikov v načrtovanih predelih odpiranja gozdov.

Preglednica 47/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)

Leto	Novogradnje	Rekonstrukcije	Skupaj
2011	0	0	0
2012	2.180	0	2.180
2013	0	0	0
2014	4.500	650	5.150
2015	2.120	6.400	8.520
2016	3.850	0	3.850

2017	1.150	0	1.150
2018	2.700	0	2.700
2019	2.510	0	2.510
2020	0	5.570	5.570
SKUPAJ	19.010	12.620	31.630

V preteklem načrtovalnem obdobju je bilo v GGE načrtovanih 4,7 km gradenj gozdnih cest in 3,3 km vlak. Tudi zaradi odpravljanja posledic žledoloma ter posledično manj zahtevnih postopkov se je del teh načrtov realiziral, zgrajenih in rekonstruiranih je bilo 1,5 km gozdnih cest (Utre in Opale) ter 31,6 km gozdnih vlak.

Gradnja gozdnih cest žal ni zaživela kljub možnostim sofinanciranja preko Programa razvoja podeželja 2014 – 2020.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Obsežnejših del za krepitev funkcij gozdov izven rednega gospodarjenja nismo načrtovali, predvidevala se je le postavitev turističnih tabel in ureditev piknik prostorov, kar je bilo narejeno v okviru sodelovanja s številnimi souporabniki prostora, ki so tudi izvajalci posameznih del. V preteklem ureditvenem obdobju se je upoštevalo usmeritve za ohranjanje in krepitev funkcij gozdov ob izvajanju gozdnogojitvenih ukrepov, člani lovskih družin pa so skrbeli za redno vzdrževanje krmišč in travinj, kar je bilo tudi načrtovano. Poleg tega je močno prisoten pri postavljanju turistične infrastrukture v preteklem obdobju ustanovljen Zavod za turizem Dolina Soče v sodelovanju z Občino Tolmin.

Od drugih del, drugih uporabnikov prostora, ki krepijo ali neposredno vplivajo na funkcije gozdov, je bilo zlasti veliko narejenega na področju turistične (prim. pot Lom je moj dom) in rekreacijske funkcije. Slovenske železnice so za zaščito železniške proge Jesenice - Nova Gorica izvajale sečnje za krepitev zaščitne funkcije tudi s postavitvijo tehniških objektov (železna sidra, mreže in ograje).

Osnovna šola Most na Soči vzdržuje Kosmačevo učno pot, ki v pretežnem delu poteka po gozdnem prostoru.

Turistično društvo Šentviška Planota vzdržuje po Šentviški Planoti sprehajalno in kolesarsko pot, ki nam prikažeta vso pestrost in lepoto tamkajšnjih gozdov.

Krajevna skupnost Gorenja Trebuša vzdržuje table ob naravnih znamenitostih v gozdnem prostoru. Na območju Gorenje Trebuše pa so obnovljene tudi markacije transverzale kurirjev in vezistov NOB.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2011 - 2020

Preglednica 48/D-KRC: Krčitev gozdov v obdobju 2011 - 2020 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
0,21	2,35	12,53	0,00	0,00	0,00	15,09

V primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem (2001-2010) se je obseg krčitev nekoliko povečal (13,37→15,09 ha). Največ je bilo krčitev v kmetijske namene skladno z 21. členom ZG, ki v zadnjih letih ustrezno rešuje problem povratne rabe kmetijskih zemljišč, ki so se nekoč zarasle. Ostalih krčitev je sorazmerno malo. Ocena sprejemljivosti vseh krčitev je sicer pokazala, da te niso posegale v površine z izjemno poudarjenimi ekološkimi ali socialnimi funkcijami. Izdanih je bilo tudi 8 strokovnih presoj paše v gozdu na skupni površini 770,72 ha.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2011 - 2020

Pri **ocenjevanju doseganja** postavljenih ciljev v GGE v preteklem ureditvenem obdobju moramo upoštevati značilnosti tega območja: lastniško strukturo gozdov (močno prevladujejo zasebni gozdovi), razdrobljenost zasebne gozdne posesti, ostarelo populacijo, pravilno slabo odprte gozdove, ponekod zahtevne terenske razmere, odvisnost lastnikov od dohodkov iz gozda je majhna, zlasti pa naravne ujme (žledolom, vetrolomi, gradacije lubadarja), kar vse je povzročalo motnjo pri doseganju nekaterih postavljenih ciljev.

V preteklem ureditvenem obdobju so bili, glede na vse navedeno, dosežki **postavljenih ciljev naslednji**:

1. Povečanje prihodka od lesa (posekano za 58.385 m³ (25 %) več lesa.
2. Ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter zagotavljanje ustreznega okolja za prostoživeče divje živali. Glede na navedene kazalnike (delež odmrlega drevja, razgibana sestojna zgradba, višina lesne zaloge, ipd.) je bil ta cilj dosežen, z izjemo kazalnika ustreznega deleža pomlajenih površin (mladovij in pomlajencev), ki se je (a nezadostno) povečal, zato prehrabena osnova za prostoživeče divje živali še ni najbolj ustrezna.
3. Usklajena raba gozdov je bila v celoti dosežena. Prav tako sta bila dosežena tudi cilja na zavarovanih območjih, t.j. varstvo in ohranjanje narave in izboljšanje varovalne sposobnosti gozdov.
4. Realizacija poseka se je zaradi že navedenih razlogov povečala⁴⁵.
5. Realizacija gojitvenih in varstvenih del je slaba, predvsem zaradi nezainteresiranosti lastnikov gozdov, deloma tudi koncesionarja in lokalne skupnosti. Zainteresiranost lastnikov gozdov, zlasti za izvajanje gojitvenih in varstvenih del, je težko predvidljivo in se spreminja z ekonomskimi razmerami v družbi. Odpiranje gozdov z novimi gozdnimi prometnicami pa je, v zaostreni finančni situaciji, težko izvedljivo.
6. Cilj zagotavljanja trajnih vrednostnih donosov gozda se je skušalo doseči s približevanjem modelnemu razmerju razvojnih faz in zgradb sestojev predvsem z ukrepom pomlajevanja, je pa le-to še vedno porušeno zaradi močnega presežka gozdov v katerih se ne izvajajo nobeni ukrepi in so prepuščeni naravnemu razvoju. V pravilno odprtih gozdovih je to razmerje bistveno bolj uravnoteženo. Posledica je bila, da se je s primerno intenzivnostjo gospodarilo le v dolinskih in ostalih dobro odprtih gozdovih v GGE.
7. Cilj ohranjati gozdni ekosistem z veliko sposobnostjo naravnega pomlajevanja in usklajen odnos med rastlinojedo divjadjo in gozdom je bil pretežno uresničen saj je bilo naravno pomlajevanje večine ključnih naravnih drevesnih vrst (bukev, plemeniti listavci) zagotovljeno in uspešno. V dolgoročnih lovsko upravljaljskih načrtih je bila zagotovljena stabilna populacija rastlinojedih lovnih vrst (jelenjad, srnjad), zato se škode po divjadi v skupnem obsegu ne povečujejo, so pa lokalno bolj prisotne na manjših predelih.
8. Cilj oskrba lokalnega prebivalstva z gradbenim lesom in drvni oz. lesno maso za kurjavo je bil, glede na povečan posek v primerjavi z obdobjem 2001-2010, dosežen.
9. Cilj ohranjanje gozdarstva kot tradicionalne dejavnosti in s tem kulturne dediščine v kulturni krajini je bil, glede na izvedena dela, dosežen.
10. Cilj vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic in odpiranje težje dostopnih gozdnih kompleksov z žičnicami, glede na obseg gradnje gozdnih cest, je bil deloma dosežen.
11. Funkcije gozdov so bile skozi gospodarjenje v preteklem desetletju optimalno upoštevane in zagotovljene tudi z vidika izdajanja soglasij, mnenj in projektnih pogojev; na nobenem območju ni prišlo do motenj ali konfliktov.

Splošna (povzeta) ocena

⁴⁵ V ureditvenem obdobju 2001 – 2010 je bila realizacija le 40,2 %.

Čeprav se nekateri problemi gospodarjenja v GGE, med katerimi izstopajo razdrobljena zasebna gozdna posest, ki ovira načrtno gospodarjenje z gozdom, slaba odprtost gozdov in težke pravilne razmere, vlečejo že nekaj desetletij, so gospodarjenje z gozdom predvsem v zadnjih štirih letih narekemale naravne ujme – žledolom v letu 2014 in gradacija podlubnikov v naslednjih letih z daleč največjim obsegom v letu 2016. Posledica naštetega je zelo neenakomerna intenzivnost sečnje po posameznih sestojih in odsekih. Medtem ko se v petini od 161 oddelkov sečnja sploh ni izvajala, je v eni četrtini presegla s Pravilnikom dovoljenih 130 %. Ponekod se tako srečujemo s presvetljenimi in nestabilnimi sestoji ter goličavami oz. drastičnimi spremembami sestojev, ki bi jim nujno morala slediti sadnja in intenzivni ukrepi nege, vendar obojega zaradi majhne naveznosti lastnikov na gozd in odsotnosti interesa po načrtnem gospodarjenju tudi v zadnjih štirih letih praktično ni bilo.

Kljub temu da se je realizacija sečnje v zadnjem desetletju v primerjavi s preteklostjo močno povečala in je zaznati tudi nekoliko večji interes lastnikov gozdov po gospodarjenju, smo se od ciljev gospodarjenja, zlasti glede **ohranjanja rastiščnega potenciala, zgradbe gozda in negovanosti ter stabilnosti gozdnih sestojev** ter marsikje tudi **naravnega pomlajevanja** zaradi sanacije žledoloma in lubadark, v zadnjem desetletju oddaljili.

Vendar pa tovrstne ujme s seboj prinašajo tudi pozitivne učinke. Izpostaviti velja **izboljšano razmerje razvojnih faz**, zlasti povečanje površine mladovij in sestojev v obnovi, ki jih prepogosto primanjkuje. Zaradi številnih presvetljenih in pomlajenih površin se je **izboljšala prehranska osnova za divjad** in zmanjšala objedenost gozdnega mladja. **Več je odmrlega drevja**, ki prispeva k biotski pestrosti. Zgradilo se je več kilometrov gozdnih prometnic, zaradi česar so se ponekod izboljšale pravilne razmere in odprtost gozdov. **Povečalo se je število izvajalskih podjetij**, ki so (tudi s pomočjo razpisov Programa razvoja podeželja) danes bolje izobraženi in opremljeni za delo v gozdovih. Zaradi zmogljivih strojev imajo tudi večji interes po gospodarjenju z gozdom in k prodaji lesa na panju spodbujajo lastnike gozdov, kar bi v prihodnje lahko privedlo do bolj **intenzivnega in načrtnega gospodarjenja z gozdovi** v GGE.

Zaradi prevladujoče drobne zasebne posesti, majhne navezanosti na gozd, težkih pravih razmer in slabe odprtosti gozdov bo ob gozdnogospodarskem načrtovanju potrebno pretežen del časa in pozornosti nameniti dialogu z lastniki, njihovem ozaveščanju, izobraževanju, povezovanju, komunikaciji z izvajalci, skupnemu iskanju najustrežnejših rešitev ter njihovi implementaciji v gospodarjenje z gozdovi. Le na ta način bodo gozdnogospodarski cilji, predstavljeni v nadaljevanju tega načrta, v prihodnjem desetletju lažje dosegljivi.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

Površina

Površina gozda se je v zadnjih desetletjih, ko se je ugotavljala s pomočjo terenskih opisov sestojev in ne s pomočjo katastrskih podatkov, natančneje ugotavljala in se je povečevala.

Leta 1979 je bila 7.742 ha, leta 1989 7.834 ha (1,18 % povečanja), leta 2001 8.820 ha (12,6 % povečanja), leta 2011 8.989 ha (1,9 % povečanja). S tem načrtom se je površina gozda v GGE povečala še za 0,5 % na 9.032 ha.

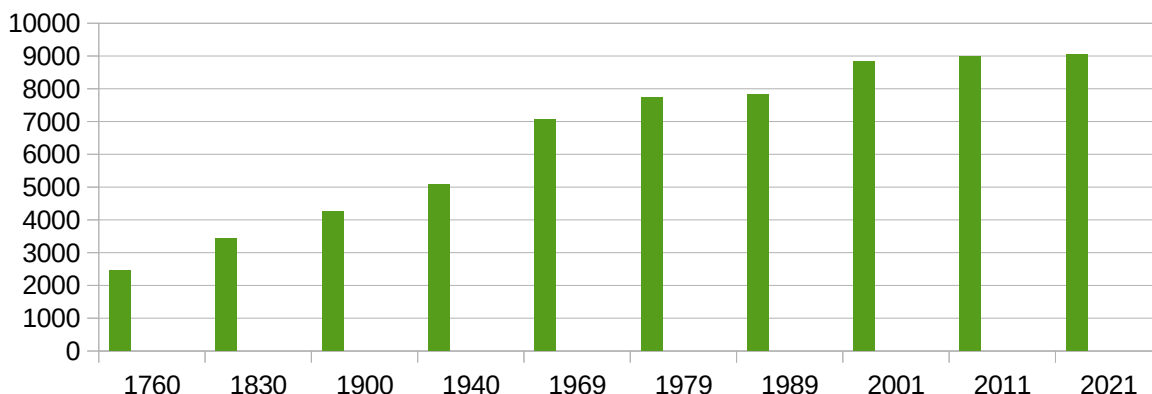
Kot podlaga za gozdni rob je bila prevzeta raba tal MKGP, ki je bila na terenu ustrezno dopolnjena.

Dejanske spremembe v krajini nam ponazori tudi podatek, da je bilo v letu 1760 20 % površine GGE gozdov, danes pa kar 74 %.

Gozdnatost, ki je na začetku 20. stoletja znašala okoli 35 %, je danes 74 %.

Pri **lastništvu gozdov** močno prevladujejo zasebni gozdovi (78,5 %).

Grafikon 2/RGF: Razvoj površine gozda v zadnjih 260 letih v GGE (ha)

Površina gozda se je skozi zgodovino spreminjala predvsem zaradi intenzivnosti rabe prostora.

V srednjem veku je razvoj ekstenzivne živinoreje imel za posledico obsežne krčitve in zmanjšanje površine gozdov predvsem na Šentviški planoti. Poleg tega so v dostopnejših in primernejših gozdovih pasli živino, nabirali steljo, kosili, klestili veje za vejnik (»frodla«) in sekali drva ter s tem postopoma degradirali te gozdove. Takšno gospodarjenje se je z večanjem števila prebivalcev vse bolj stopnjevalo, višek pa je doseglo po zemljiški odvezi v prejšnjem stoletju, ko sta bila večja gozdna kompleksa samo v Gorenji Trebuši in dolini Hotenje. Stanje se je pričelo spreminjati proti koncu 19. stoletja, ko sta industrializacija in agrarna kriza povzročili večje odseljevanje ljudi z dežele in opuščanje ekstenzivne živinoreje. V začetku 20. stol. je paša in košnja celo zniževala površino gozda. Gozd se je zaradi ugodnih klimatskih razmer začel ponovno širiti na kmetijske površine (pašnike, travnike, senožeti). Proces zaraščanja se je za razliko od drugih GGE, kjer je bil intenziven predvsem v zadnjih 50-tih letih, začel že pred več kot stoletjem in je bil dokaj enakomeren vse do zadnjega desetletja, ko se je opazno umiril, vendar ni nikoli povsem prenehal. V polpreteklosti (1960-1970) se je opuščanje in zaraščanje kmetijskih površin zopet zelo povečalo. Kljub temu, da so bile kmetijske rabe na slabših tleh precej opuščene že v prejšnjih načrtovalnih obdobjih, se zaraščanje počasi, a še vedno nadaljuje in s tem tudi površina gozda.

Lesna zaloga, prirastek, možni posek

Preglednica 49/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 - 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	8.820,96	38,2	170,2	208,5	0,78	3,18	3,96	0,37	0,70	1,07
2011	8.989,07	35,8	204,0	239,7	1,41	6,30	7,71	0,93	4,13	5,07
2021	9.031,64	27,2	205,4	232,6	0,73	4,25	4,98	0,52	3,77	4,29

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Površina, lesna zaloga, prirastek in možni posek so se v zadnjih desetletjih, vse od prvih načrtov v letu 1969, povečevali predvsem zaradi večjega deleža prirastnikov nastalih po II. svetovni vojni, ki dosegajo v zadnjih letih svoj optimum, in natančnejših meritev, ki so posledica izpopolnjenih metod in pripomočkov za pridobivanje podatkov. Izjema je zadnje obdobje zaradi že navedenih razlogov (naravne ujme).

Lesna zaloga se že od leta 1969, ko se je zmanjšala intenziteta sečenj, krepi. Tako je od poprečnih okoli 112 m³/ha, narasla že na 240 m³/ha, sedaj sicer padla na 233 m³/ha.

Prav tako je naraščal **prirastek**, ki pa zadnja desetletja ne narašča s stopnjo kot lesna zaloga.

Možni posek se je prav tako skozi desetletja povečeval, le da je bil v obdobju po letu 1990 slabše realiziran.

Izrazito povečevanje lesnih zalog in prirastka je bolj posledica manjšega obsega sečenj, kot pa načrtna akumulacije. Upoštevati je potrebno, da ima precejšen delež pionirskih gozdov le nizko lesno zalogo. Skozi različna načrtovalna obdobja so se tudi spreminjale metode zajemanja podatkov in s tem natančnost ugotavljanja gozdnih fondov. V prvem desetletju (1969) se je gozdne fonte le cenilo. V drugem desetletju so se izvajale polne premembe za potrebe ugotavljanja tarif in prirastka, gozdne fonde pa se je izmerilo z Bitterlichovo metodo. V tretjem desetletju (1989) se je kombiniralo polno premerbo in Bitterlichovo metodo. V zadnjih treh desetletjih se podatke zajema z kontrolno vzorčno metodo in se metoda ni spremenila (razen pri izračunu tarif in prirastka).

Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	13,3	0,6	3,5	1,0	0,0	52,1	1,6	13,4	13,1	1,4
2011	10,8	0,4	2,8	0,9	0,0	47,4	2,6	16,3	16,8	2,0
2021	8,1	0,3	2,5	0,8	0,0	49,2	2,9	18,1	15,9	2,2

V zadnjih 40-ih letih sta se zmanjšala deleža bukke in smreke predvsem zaradi vključevanja zaraščenih površin v gozd. Teh površin se v 80-ih letih prejšnjega stoletja zaradi raznovrstne in specifične rabe ni vključevalo v gozd. Zato se povečuje delež plemenitih listavcev, predvsem velikega jesena, gorskega javorja in lipe. Iglavce (predvsem smreko na Šentviški planoti in rdeči bor v Gorenji Trebuši) se je v preteklosti intenzivno sekalo (tudi sanitarne sečnje). Bukev še vedno močno prevladuje, čeprav se je njen delež v lesni zalogi nekoliko zmanjšal (52 % → 49 %), predvsem na račun plemenitih listavcev (13 % → 18 %). Povečal se je tudi delež drugih skupin listavcev (16 % → 21 %).

Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	50,0	71,6	52,0	61,6	153,1	73,2	108,3	111,8	70,8	81,3	157,1	96,1	86,8
Listavci	80,0	94,1	121,7	198,5	283,9	123,7	112,1	116,2	137,9	207,1	280,0	132,8	183,5
Skupaj	80,0	91,9	107,0	155,5	236,6	114,5	111,7	115,7	120,0	161,4	229,4	125,8	161,7

Tudi indeksi razvoja strukture lesne zaloge in prirastka kažejo, da se drevje vse bolj debeli, lesna zaloga pa kopiči v najdebelejših debelinskih razredih. Poleg tega indeksi v najdebelejšem razredu kažejo na dejstvo, da so bili podatki o debelini drevja v preteklosti očitno podcenjevani

in s tem tudi problemi v zvezi s tem (staranje in s tem upad kvalitete oziroma izkoristljivosti lesa). Na te spremembe so, poleg sestojnih razmer, vplivale spremenjene tarife in druga meritev na stalnih vzorčnih ploskvah.

Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge v GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	327.902	1.464.570	1.792.472
Prirastek (letni*10)	67.152	282.068	349.220
Sečnje po evidenci	96.202	196.097	292.299
Pričakovana zaloga	298.852	1.550.541	1.849.393
Ugotovljena zaloga	245.842	1.855.105	2.100.947
% (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	82,3	119,6	113,6

Kontrolni izračun kaže, da je dejanska lesna zaloga za 13,6 % višja kot pričakovana, pri listavcih celo za 20 %, pri iglavcih pa manjša za 18 %. Glavni del odstopanja gre predvsem na račun spremenjenih tarif in prirastka (drugo merjenje na SVP), ki je bil v preteklosti v nekaterih RGR podcenjen.

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika deb. strukt. oz. razmerja raz.faz

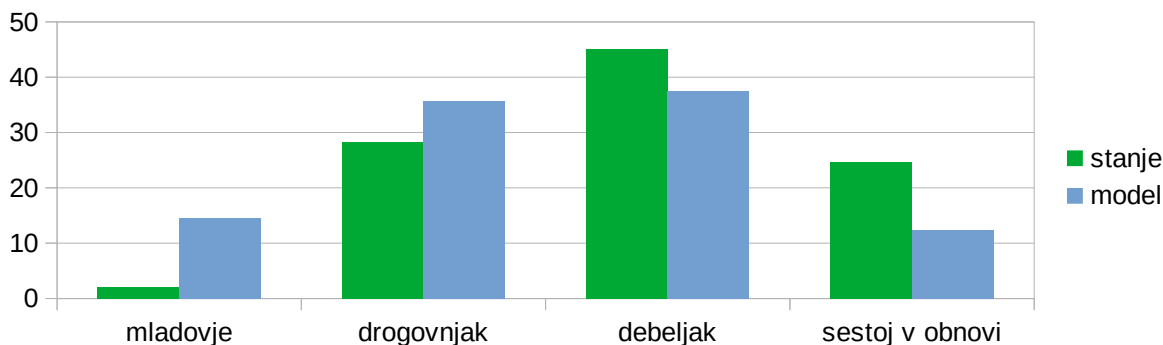
Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje Razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	%
Mladovje	99,98	1,1	1,7	19	14,6	852,54	-12,9
Drogovnjak	1.835,64	20,3	31,4	47	35,5	2.072,95	-4,1
Debeljak	2.580,78	28,6	44,2	39	37,3	2.178,06	+6,9
Sestoj v obnovi	1.322,90	14,6	22,7	18	12,6	735,75	+10,1
Raznomerno (skup.-gnez.)	917,32	10,2					
Panjevec	1.828,09	20,2					
Grmičav gozd	60,81	0,7					
Pionirski gozd z grmišči	386,12	4,3					
Skupaj	9.031,64	100,0	100,0	123	100,0	5.839,30	0,00

Model smo določili na podlagi izhodiščnih modelov, ki so temeljili na strokovnih podlagah, ki jih je izdelal ZGS za potrebe območnih načrtov. Primerjava pokaže presežek debeljakov in sestojev v obnovi, ki so posledica sanacije naravnih ujm.

V GGE je 6.537,15 ha (72,38 %) enodobnih gozdov z zastornim in skupinsko postopnim gospodarjenjem, ki so zajeti v štiri RGR.

Grafikon 3/D-PEG: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po raz. f. v enodobnih gozdovih

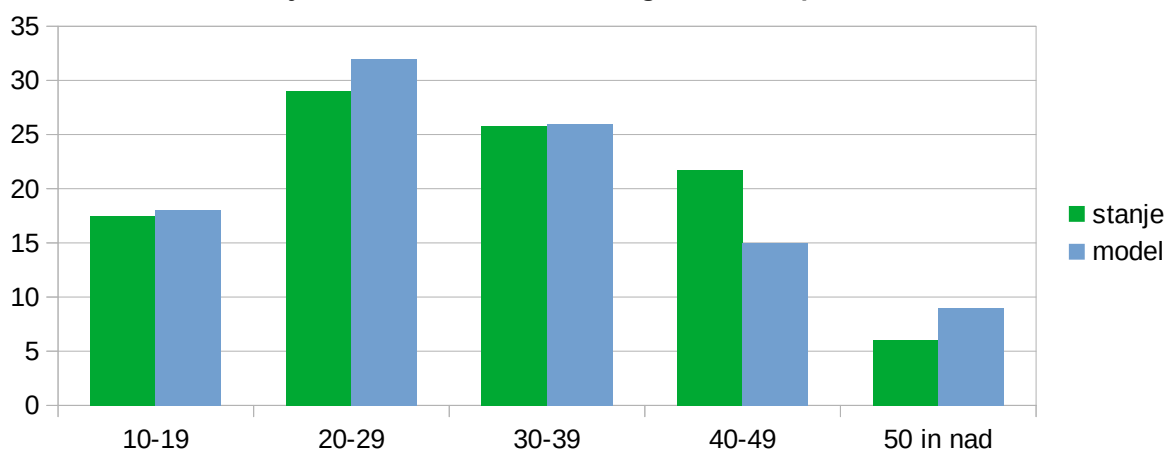

Primerjava razvojne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih kaže podobno sliko, kot za celotno GGE, da prevladujejo debeltaki in sestoji v obnovi, primanjkuje pa ostalih razvojnih faz. Povprečna proizvodna doba v enodobnih gozdovih s skupinsko postopnim gospodarjenjem je okoli 128 let (višje ležeči 140, zasmrečeni 120), pomladitvena doba pa okoli 20 let (višje ležeči 30). Trenutna lesna zaloga je 251, ciljna 289, modelna 315 m³/ha. Prirastek je 5,53 m³/ha. Povprečna proizvodna sposobnost rastišč je 6,98 m³/ha, kar pomeni, da ni v celoti izkoriščena.

V GGE je 1.601,00 ha (17,73 %) varovalnih gozdov, kjer so predvideni minimalni ukrepi zlasti zaradi večanja stabilnosti teh gozdov ter težkih sečnih in spravilnih razmer, ki jih ponekod naravne razmere povsem onemogočajo. Možni posek smo določili na podlagi gozdnogojitvenih možnosti in potreb. Prevladuje panjevec, grmičav in pionirski gozd (57,1 %). Naravna zgradba sestojev je precej spremenjena (71 %), zdravstveno stanje je dobro. Naravna obnova je glede na zahtevne, mestoma ekstremne razmere zadovoljiva. Kakovost drevja je večinoma slaba, poškodovanost je nadpovprečna. Odmrlega drevja je nadpovprečno veliko (154/ha).

V GGE je 893,49 ha (9,89 %) gozdov za premeno. Prevladujejo drogovnjaki in panjeveci (po 30 %), raznomernih sestojev, deloma pionirskega značaja, je 20 %. Rastiščni potencial ni izkoriščen. Dejanska lesna zaloga je 204 m³/ha, ciljna 217 m³/ha, modelna pa precej višja (248 m³/ha). Močno prevladujejo listavci (97 %), iglavce najdemo le posamič ali v šopih. Kvaliteta sestojev je slaba, prav tako sestojna zasnova, ohranjenost in negovanost. Pionirske drevesne vrste se bujno pomlajujejo. Je pa te sestoj na velikih površinah prizadel žled.

Grafikon 4/D-PGP: Primerjava debelinske strukture v gozdovih za premeno

Pri debelinski strukturi prevladuje drevje v drugem in tretjem debelinskem razredu, a ga je kljub temu premalo, večji presežek pa je v starejšem debeltaku. Lesna zaloga v raznomernih gozdovih je nižja od modelne, zato prevladuje ukrep nega raznomernega gozda s poudarkom

na krepitvi lesne zaloge. Gre namreč za pretežno pionirske gozdove, kjer izvajamo hkrati tudi premenilno redčenje.

Temeljni problemi pri zagotavljanju trajnosti v GGE so:

- V letu 2014 je **žledolom** poškodoval del gozdov v GGE, posledično je v iglastih gozdovih nastopila gradacija lubadarja. Največjo škodo so utrpeli srednjedobni gozdovi v pasu nad 500 m n.m.v. Kasneje je del gozdov prizadel tudi vetrolom.
- **Varovalni gozdovi predstavljajo 18 %** gozdov v GGE, posamezni predeli znotraj gospodarskih odsekov, pa imajo ravno tako poudarjeno varovalno funkcijo vendar niso izločeni posebej v odseke.
- **Slaba odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami in težke spravilne razmere.** V gospodarskem pogledu je trajnost gospodarjenja v večnamenskih gozdovih ogrožena zaradi pomanjkljive odprtosti in posledično manjše sečnje, kar pogojujejo tudi zahtevne terenske razmere.
- **Porušeno razmerje razvojnih faz.** Že nekaj desetletji primanjkuje mladovij v primerjavi z modelnim stanjem, z izrazitim presežkom debeljakov in sedaj tudi pomlajencev.
- **Neuravnotežena realizacija možnega poseka.** V preteklem desetletju je bila zelo dobra realizacija možnega poseka v območjih gozdov, kjer je potekala sanacija po naravnih ujmah, zelo slaba pa v ostalih območjih, predvsem v zasebnih gozdovih kot posledica nezainteresiranosti lastnikov za sečnjo in razdrobljenosti gozdne posesti. Obenem pa je presežek realizacije pri iglavcih, ki jih že tako primanjkuje, zaradi sanitarnih sečenj.
- **Lastniške razmere.** Razdrobljena gozdna posest in veliko število lastnikov gozdov pomeni slabšo realizacijo gozdarskih ukrepov.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Zaradi pestrosti geografskih enot v GGE⁴⁶ imamo različne usklajenosti funkcij v prostoru in s tem povezane zagotovitve trajnosti. Izrazita razlika je med gorskim in nižinskim delom GGE. Na splošno velja, da s padanjem nadmorske višine in posledično večjo prisotnostjo človeka narašča konfliktnost v gozdnem prostoru.

Večjih neusklajenosti med posameznimi funkcijami sicer ni. Največ prekrivanj je med socialnimi (rekreacijska, turistična, varovanje naravnih vrednot) in proizvodnimi (lesnoproizvodnimi) funkcijami - predvsem z drugo stopnjo poudarjenosti. Pač pa prihaja zaradi zaraščanja do večjih sprememb namembnosti zemljišč (iz kmetijskih v gozdna).

Ekološke funkcije. So deloma ogrožene. Varovalna funkcija v pretežnem delu ni ogrožena, saj so ti gozdovi večinoma na strmih in odmaknjenih legah. Problematična območja so ob Soči in Idrijci, kjer se pojavlja veliko interesov, in tam, kjer so sestoji nevitalni, predvsem zaradi starosti in otežene zmožnosti obnove. Poseben problem se pojavlja pri gradnji gozdnih prometnic v gospodarske gozdove preko varovalnih gozdov in gozdov s poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti, vendar v preteklem desetletju večjih konfliktov ni bilo, ker ni bilo večjih gradenj. Hidrološka funkcija in klimatska funkcija nista ogroženi saj v bližini vodnih zajetij ni onesnaževalcev, niti ni v GGE večjih industrijskih ali kmetijskih obratov. Zaradi območja, ki spada pod Naturo 2000, je potrebno na f. ohranjanja biotske raznovrstnosti paziti zlasti pri posegih v večnamenskih gozdovih. Stanje gozdov in s tem povezana porušena raznomerna zgradba ni ugodna za ekološke funkcije. Ob izjemni gozdnatosti bo v prihodnje manj zaraščajočih površin, logov, jas in lazov, zato bo manjša biotska raznolikost in prehrambene možnosti za prostoživeče divje živali.

⁴⁶ Glej poglavje 1.1.2 Relief.

Socialne funkcije. So mestoma in delno ogrožene. Ob vse večjih zahtevah družbe do naravnega prostora pogosto prihaja do resnih konfliktov ali celo izključevanja med posameznimi načini rabe. To je izrazitejše tam, kjer se prepletajo različne rabe prostora, potrebe domačinov in želje turistov. Zlasti je opaziti vse večje izražanje zahtev do nedotakljivosti zasebne lastnine, ki pa se spopada s prostim prehodom skozi gozd zlasti po različnih planinskih in turističnih poteh, ki so bile narejene že pred več desetletji. Z novjšimi (Poti po Šentviški planoti, Lom je moj dom) v glavnem ni problemov, ker so večinoma urejene po že obstoječih poteh. Zaraščanje pa povzroča izginjanje nekaterih vedutnih koridorjev in razglednih točk, ki jih bo potrebno v prihodnje načrtno vzdrževati. Vse večja je tudi zainteresiranost različnih rab prostora ob Soči in Idrijci.

Trajnost (lesno)proizvodne funkcije je kot posledica slabe odprtosti in neugodnih lastniških razmer močno ogrožena zaradi neizvajanja načrtovanih ukrepov, zlasti obnove gozdov, nadaljevanja ter zaključevanja obnove gozdov, zaradi česar je močno porušeno razmerje razvojnih faz, delež mladovja pa je majhen. Potencialno je ogrožena v primeru naravnih nesreč (plazovi, požari, žledolomi, vetrolomi, snegolomi), kar se je izkazalo tudi v preteklem desetletju, in zaradi neenakomerne odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, kar povzroča tudi neenakomerno obremenjenost s sečnjo. Posledično je deloma ogrožena tudi lovskogospodarska funkcija (predvsem zaradi pomanjkanja mladovij in posledično manjše prehrabene osnove za divjad) ter tudi biotopska funkcija (predvsem zaradi močnega zaraščanja in vse manjše pestrosti krajine (vse manjšega deleža lazov in grmišč).

Z gozdarsko dejavnostjo se na splošno ne ogrožajo funkcije gozdov v GGE, pač pa prihaja do motenj in konfliktov pri številnih drugih načinih rabe.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Proizvodni cilji:

- sonaravno, trajnostno in mnogonamensko gospodarjenje;
- realizacija gojitvenih in varstvenih del, predvsem v kakovostnih in ogroženih sestojih (nekdanji nasadi, prizadeti sestoji);
- intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami in izboljšanje spravilnih razmer;
- zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu in povečanje rabe lesa kot gradbenega materiala in energenta;
- povečanje dodatnega prihodka iz gozdov in sečnje zaradi blagovne prodaje lesa;
- rastiščem optimalno prilagojena drevesna sestava sestojev;
- pospeševati rabo lesa s ciljem ohranjanja poseljenosti podeželja, dodatnega prihodka, ob sonaravni rabi prostora, usmerjeni v negovanost kulturne krajine;
- izboljšati naravno razmerje med gozdom in divjadjo;
- izboljšati organiziranost, povezovanje in usposabljanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic in gojitvena ter varstvena dela;
- zagotoviti trajnostno komunikacijsko povezavo z lokalno skupnostjo za zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za gradnjo gozdnih prometnic; sodelovati s SiDG, turističnimi ponudniki, lovci, gasilci, PRC in drugimi souporabniki gozdnega prostora zaradi doseganja skupnih ciljev. Sodelovati z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode ter ZRSVN in ZVKD pri drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja.

Socialni cilji:

- usmerjen razvoj turizma in rekreacije v gozdu s sodelovanjem drugih uporabnikov prostora;
- zaščitene ceste in objekti pod strmimi pobočji; skrbno izvajati preventivno varstvo gozdov in nujna dela za zagotavljanje zaščitne funkcije;
- usklajenost rekreacije, turizma in paše z ekološkimi cilji;
- urejeni hudourniški jarki;
- ohranjene naravne vrednote in objekti kulturne dediščine;
- popularizacija in vzgoja širše javnosti o vlogi gozdov in javne gozdarske službe.

Ekološki cilji:

- malopovršinsko raznodobni in vitalni večnamenski gozdovi, ki zagotavljajo trajnost donosov ob upoštevanju ekoloških vlog gozda, s prilagojenim deležem razvojnih faz ciljnemu stanju;
- sonaravni in trajnostno gospodarjeni varovalni gozdovi z raznomernimi, raznodobnimi, mešanimi sestoji z naravno sestavo drevesnih vrst;
- ohranjati ugodno stanje vseh varstveno pomembnih vrst in habitatnih tipov, še zlasti kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov v območju Nature 2000;
- preprečevati poslabšanje ekološkega in kemijskega stanja voda oziroma ohranjati dobro stanje voda s ciljem ohranjanja virov pitne vode.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Splošne usmeritve za doseg ciljev:

- Pri gospodarjenju upoštevati splošne usmeritve: v večnamenskih gozdovih oblikovati skupinsko-raznodobno strukturo, z gozdnogojitvenimi ukrepi s poudarkom na pomlajevanju povečati delež mladovij.
- Okrepiti je potrebno spremljanje, usmerjanje ter nadzor v gozdovih.
- Nega mešanih mladovij – pomoč smreki in plemenitim listavcem, lokalno hrastu. V enodobnih čistih smrekovih mladovij intenzivno pomagati bukvi in plemenitim listavcem. Ukrepi naravnani predvsem v uravnavanje zmesi in pozitivno izbiro. Odstranjevanje predrastkov.
- Letvenjake redčiti enkrat v desetletju, odvisno od zasnove in drevesne vrste, posebno pozornost nameniti nasadam.
- Zlasti intenzivnejša redčenja naj bodo v mlajših drogovnjakih (10 – 15 let, jakost do 20 %); poudarek redčenj naj bo na povečanju stabilnosti in kakovosti sestojev in povečanju vrstne raznolikosti sestojev (iglavci, bukev, plemeniti listavci).
- Starejše, negovane sestoje, pustimo priraščati do akumulacije vrednostnega prirastka in krepitev lesnih zalog, mestoma izvajati zmerno redčenje.
- S pospešeno obnovo pričeti povsod, kjer je sestoj dosegel kulminacijo vrednostnega prirastka, v debeljakih s slabšo zasnovo pa tudi prej, prav tako v nekakovostnih ali zdravstveno oslabilih sestojih in v presvetljenih debeljakih. Obnova gozdov naj bo izpeljana z naravnim pomlajevanjem. Paziti na stojnost sestojev.
- Pospešeno nadaljevanje in zaključevanje obnove v sestojih v obnovi.
- Sadnja naj bo izjema kot spopolnitev naravnega mladja pri sanacijah (zlasti žledoloma in vetroloma).
- V starejših pionirskih sestojih na dobrih rastiščih intenzivno izvajati premenilna redčenja. Ukrepi naj gredo v smeri oblikovanja srednjega gozda. Mlajše razvojne faze prepustiti naravnemu razvoju.
- V panjevskih sestojih s slabo zasnovo na slabših rastiščih izvajati malopovršinsko panjevsko gospodarjenje prilagojeno rastiščnim razmeram s poudarkom na pomlajevanju. V kvalitetnejših delih puščati kvalitetne semenjake (cca 150/ha) in jih pripraviti na indirektno premeno.
- V lesnoproizvodnih gozdovih gospodariti s prilagojenimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami posameznemu RGR. V bukovih sestojih mestoma dajati prednost zastornemu gospodarjenju.
- Večje krčitve strokovno presojati z vidika varovalne, hidrološke, klimatske, zaščitne funkcije, funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.
- V varovalnih gozdovih se je potrebno omejiti le na najnujnejše posege. Ukrepe moramo prilagoditi rastišnim razmeram.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na:
 - erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
 - plazljivih območjih prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč;
 - plazovitem območju prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča;
 - poplavnem območju prepovedano izvajati vse dejavnosti in vse posege v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, vse ureditve pa

načrtovati tako, da se poplavna varnost ne bo poslabšala. Načrtovani posegi morajo biti usklajeni s prepovedmi in omejitvami iz te točke ter pogoji in omejitvami iz veljavne Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Za zmanjšanje visokih pretokov je priporočljivo, da je delež negozdnih površin, vrzeli in mladja do starosti 10 let pod 25 % vodozbirnega območja.

- Na vodovarstvenih območjih upoštevati veljavne predpise s področja zavarovanja vodnih virov. Na vodozbirnih območjih naj se zagotavlja stalna pokrovnost vegetacije.
- V skladu z veljavnimi predpisi s področja upravljanja z vodami je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na plazljivih območjih je prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, kar povzroča pospeševanje plazenja zemljišč; na plazovitem območju pa je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu z veljavno zakonodajo s področja upravljanja z vodami pridobiti vodno soglasje.
- V ožjih obrežnih pasovih izvajati izbiralno sečnjo z namenom odstranitve starih in nestabilnih dreves, v primeru, da le ta ogrožajo dolvodna območja.
- Uporabljati tehnologijo dela, ki je prilagojena konkretnim razmeram v pogledu reliefa, matične podlage, odprtosti gozdov in stopnje razvoja tehničnih sredstev. Uporaba konjev v zahtevnejših, zaprtejših in občutljivejših terenih namesto prilagojenih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiiva namesto razstreliva.
- Iskati možnosti za intenzivnejše odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami, tudi s krajšimi odcepi gozdnih vlak.
- Upoštevati naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice, tako splošne, podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve kot varstvena priporočila za ravnanje na območju pričakovanih naravnih vrednot ter varstvenih usmeritev za varstvo habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij (Natura 2000), enot arheološke kulturne dediščine in priporočil za ohranjanje biotske raznovrstnosti v krajini ter ZTNP-1 in načrt upravljanja ZO.
- Negovati in pospeševati sodelovanje z drugimi pomembnimi uporabniki gozdnega prostora zlasti občino Tolmin, MO Nova Gorica, Posoškim razvojnim centrom, LD-ji, Zavodom za turizem Dolina Soče, gasilskimi društvi.
- Lastnike gozdov izobraževati predvsem na področju varnega dela v gozdu, nege mlajših razvojnih faz gozda, krojenja lesnih gozdnih sortimentov, vzdrževanja gozdnih prometnic in možnega povezovanja za skupno gospodarjenje z gozdovi. V 10-letnem obdobju na posameznem zaokroženem območju vsaj 2 x organizirati zbornice lastnikov gozdov.
- Povečati oz. podaljšanje sodelovanje ZGS z lokalno skupnostjo pri aktivnejšem gospodarjenju z gozdovi in to sodelovanje razširiti še na agrarno skupnost Lom in večje lastnike gozdov.

Ob upoštevanju večnamenskosti in sonaravnosti bomo trajnost dosegli z naslednjimi temeljnimi gozdnogojitvenimi smernicami: uvajanje debeljakov v obnovo, pospešeno nadaljevanje obnove in njeno zaključevanje, redčenje kvalitetnih in perspektivnih letvenjakov in drogovnjakov, delno tudi debeljakov.

Poudarek bo zlasti na: premenilnih redčenjih in drugih oblikah postopne premene pionirskih gozdov, uravnavanju strukture raznomernih gozdov s katero izboljšamo zasnovo in drevesno sestavo v korist plemenitih listavcev in bukve. Pomemben cilj je tudi približevanje optimalni debelinski strukturi, puščanju debelejšega in vitalnega drevja.

V GGE ni območij na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Najbolj se prekrivata varovalna in zaščitna funkcija (prim. Senica, Stopnik), ki pa se glede načina gospodarjenja ne izključujeta. Gozdčki okoli Mosta na Soči, ki imajo več funkcij poudarjenih na prvi stopnji, naj bi služili okoliškim prebivalcem za oddih in rekreacijo, zato se v njih izvajajo predvsem sanitarne sečnje in ukrepi za pospeševanje estetske in poučne funkcije (informacijske table, pestrost drevesnih vrst, gozdni rob,...).

V GGE je še največ prekrivanj ekoloških in socialnih funkcij s proizvodno funkcijo na drugi stopnji, kjer je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

+ **Načini gradnje in uporaba mehanizacije.** Občasno in mestoma se uporablja tehnika in tehnologija, ki okolju ni prijazna. Zlasti je to problematično v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih. Vsi posegi v gozdni prostor morajo biti strokovno preverjeni in nadzorovani. Uporabljati bager namesto buldožerja, pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.

+ **Neevidentirana rastišča ali gnezdišča redkih ali ogroženih živalskih in rastlinskih vrst.** Pri večjih posegih je potrebno upoštevati najnovejša opažanja in informacije o morebitni prisotnosti ogroženih in občutljivih vrst ter izvesti podroben ogled.

+ **Konflikti med uporabniki območja ob Soči in Idrijci.** Potrebno je zagotoviti avtohtonost obrežnih gozdov, posege pa usmerjati na negozdne ali zaraščajoče predele.

+ **Sečnja v okolici planinskih poti in drugih tematskih poti (Lom je moj dom, tematske poti po Šentviški planoti, Kosmačeva učna pot, idr.).** Izogibati se večjim sečnjam zlasti v poznem spomladanskem, poletnem in zgodnjem jesenskem času. Dosledno izvajati sečni red, tudi sanitarne sečnje. Kupe vej in sečne ostanke zlagati na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti poti in ne kvarijo naravnega izgleda.

Da bi zagotovili usklajeno rabo gozdnega prostora (krepitev vseh funkcij) je potrebno upoštevati naslednje usmeritve po posameznih funkcijah gozdov. Tako v te usmeritve, kot v druga poglavja so vgrajene tudi naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice in usmeritve⁴⁷.

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

+ Ukrepi v teh gozdovih so omejeni le na krepitev varovalne funkcije: sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov in malopovršinska obnova sestojev za zagotovitev varovalne funkcije. V bukovih sestojih na boljših rastiščih je možna malopovršinska sečnja zaradi krepitev stojnosti in povečevanja razgibanosti sestojev. Ukrepi morajo biti zmerni in malopovršinski, prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.

+ Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bo s tem okrnjena varovalna vloga teh gozdov.

Za nujne posege v varovalne gozdove (širitev javnih cest, koridorski infrastrukturni posegi, manjši posegi zaradi socialnih funkcij,...) so potrebni ustrezni varovalno tehnični ukrepi, za tovrstne posege pa je potrebno predhodno dovoljenje pristojnega ministra.

+ Poleg varovalne vloge opravljajo pogosto ti gozdovi še druge funkcije (hidrološko, zaščitno, f. ohranjanja biotske raznovrstnosti, f. varovanja naravnih vrednot), zato je tudi te potrebno pri posegih upoštevati. V teh primerih veljajo režim in smernice, ki so strožje pred tistimi, ki so milejše.

+ Podrobnejše usmeritve glej tudi druga ustrezna poglavja (prim. RGR 70000 – Varovalni g.).

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

+ Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1)⁴⁸ in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov, ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode in so sestavni del arhivskega dela načrta. Rabo in posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da

⁴⁷ Naravovarstvene in kulturnovarstvene smernice so na razpolago na sedežu ZGS OE Tolmin, Tumov drevored 17, Tolmin. Glej 10 - Literatura.

⁴⁸ Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15 in 65/20).

se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

Na karti 7 prostorskega dela načrta so prikazana s hidrološkega vidika pomembna območja. Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi ZV-1:

- **Vodna in priobalna zemljišča**⁴⁹ so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku (2018)⁵⁰. Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer je pri posegih v prostor, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1, potrebno pridobiti soglasje DRSV.
- Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. in 84. člen ZV-1. Značilnosti prepovedanih dejavnosti na **poplavnih območjih**, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča, so opredeljene v 86. členu ZV-1. Prepovedi na **erozijskih območjih**, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske ali bočne erozije, določa 87. člen ZV-1. Znotraj **potencialnih erozijskih območij**, ki so prikazana na karti 7, se po presoji javne gozdarske službe na območjih, kjer dejansko obstaja možnost erozije, uveljavi režim gospodarjenja z gozdovi, ki velja za erozijska območja. Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Prepovedi opredeljuje 88. člen ZV-1.
- Na plazljivih območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin.
- Na **vodovarstvenih območjih** (skladno s 74. člen ZV-1 jih določi vlada) je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati Pravilnik (2004)⁵¹ ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena ZV-1).

Za pridobitev **vodnega soglasja in pravice graditi** je potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ.
- Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje, je potrebno upoštevati Pravilnik (2009b)⁵².
- Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

⁴⁹ Kriteriji za določitev mej priobalnega zemljišča so sicer začasni in veljajo do sprejetja predpisa, ki je v pripravi (zunanja meja na vodah 1. reda 15 metrov na območjih naselij in 40 m zunaj območij naselij od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda in na ostalih celinskih vodah, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo, pa 5 m od vodnega zemljišča, priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi).

⁵⁰ Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (Uradni list RS, št. 58/18).

⁵¹ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

⁵² Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

- Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)⁵³ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe (2008)⁵⁴, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.
- Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.
- Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.
- Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004)⁵⁵.
- Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.
- Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju GGE.
- Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:
 - ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
 - ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
 - se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
 - bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
 - je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.
- Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

⁵³ Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09).

⁵⁴ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20).

⁵⁵ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16).

+ Na območjih **zavarovanih brezen** je prepovedano onesnaževanje in vsi posegi v breznu ter okolici vhoda. Prepovedano je tudi spreminjati vegetacijsko odejo v neposredni okolici brezen ter vse vrste gradenj ob vseh vstopih v brezna.

+ Stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, erozijska, plazljiva, plazovita, poplavna območja, vodovarstvena območja).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

+ Gospodarjenje z gozdom naj zagotavlja ohranitev ali vzpostavitev naravne oz. naravi podobne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov.

+ Za ekocelice naj se izbere debelejša poškodovana drevja, drevja z dupli, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje, v kolikor pa takega drevja ni v zadostni količini, se izbere izmed ostalega drevja.

+ Ekocelice se določijo na območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst, če je možno na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini.

+ Zlasti na rastišču divjega petelina je prepovedana gradnja gozdnih cest, sečnja je zmerna in izven dobe rastišča, ohranjati je potrebna značilna drevesa, plodonosna drevja, mešanost drevesnih vrst in ustrezna (razgibana) zgradba sestojev.

+ Pri izvajanju gozdnogospodarskih del naj se izogiba aktivnim gnezdiščem, brlogom ali zavetiščem, neaktivna pa naj se ohranjajo. V času reproduktivnega obdobja živali (pomladni in zgodnje poletni čas) naj se izogiba gozdarsko tehničnim opravilom predvsem v mladovjih in starejših debeljaki (npr. gradbeni posegi, sečnja in spravilo), s katerimi bi vznemirjali živali.

+ Za transport lesa naj se na erozijskih oziroma labilnih območjih uporabljajo pravilna sredstva, ki imajo najmanjši negativni vpliv na erozijo, pomembne habitate oziroma rastišča.

+ Ohranjajo naj se vodni ekosistemi (gozdne mlake, kali, izviri, studenci) in ostali negozdni ekosistemi v gozdnem prostoru (jase, melišča, skalovja...).

+ Pri gospodarjenju z gozdom naj se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne vrste (drevesne vrste s sadeži), drevesa z dupli, votla drevesa in sušice. Sicer zadosten delež odmrle lesne mase naj bo večji v najdebelejših debelinskih razredih.

+ Prisotnost te funkcije je potrebno stalno dopolnjevati (ob izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, ob ogledu gozda pred izdajo soglasja, ipd.), ugotovitve pa upoštevati pri posameznih posegih.

+ Potrebno je oblikovanje biokoridorjev in zavetišč, ki bodo prilagojeni ekologiji posamezne redke ali ogrožene vrste.

+ Na **območju Nature 2000** je potrebno v čim večji možni meri ohranjati naravno razširjenost kvalifikacijskih habitatnih tipov ter habitatov kvalifikacijskih živalskih ali rastlinskih vrst, ohranja ustreznost abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov (nujno usklajevanje odstrela divjadi z uspešnostjo naravne obnove), njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo, ohranjati ali izboljševati kakovost habitatov kvalifikacijskih živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze (mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali), ohranjati povezanost habitatov populacij kvalifikacijskih rastlinskih in živalskih vrst in omogočati ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj kar najbolj prilagoditi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir, oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, rastlinam pa prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Gostota populacij divjadi naj se ne povečuje nad mejo, ki še omogoča naravno obnovo sestojev z vsemi rastišču primernimi vrstami. Prakticira naj se sonaravna raba gozdov, s katero se ohranjajo grmišča in gozdni robovi.

V gospodarskih gozdovih naj se vzpostavi in ohranja najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji).

Ohranja naj se naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjanih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju naravne sestave gozdnih združb.

V gozdu in gozdnem robu naj se ohranja majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže (usmeritev ne velja za vodne površine na gozdnih vlakah).

Gozdno gospodarsko dejavnost in gradnjo gozdne infrastrukture naj se uskladi z ukrepi varovanja rjavega medveda.

Drevesa z dupli in poldupli, odmrli in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik, naj se ohranja kot habitatno drevje (kozača za gnezdenje pogosto uporablja vrhove oz. štrclje odlomljenih dreves večjih dimenzij, zato naj se tudi takšna drevesa prednostno uvršča med habitatna drevesa).

Na območju naj se ne prakticira strojne sečnje.

Zaradi ekoloških zahtev posameznih živalskih vrst in habitatnih tipov je potrebno upoštevati še naslednje:

Vrste/HT: navadni ris (*Lynx lynx*), volk (*Canis lupus*), rjavi medved (*Ursus arctos*), širokouhi/mulasti netopir (*Barbastella barbastellus*), veliki navadni netopir (*Myotis bechsteini*), bukov kozliček (*Mormus funereus*), alpski kozliček (*Rosalia alpina*), veliki pupek (*Triturus carnifex*), hribski urh (*Bombina variegata*), kozača (*Strix uralensis*), črna žolna (*Dryocopus martius*), belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*), (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (91K0), Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Aremonio-Fagion)), (Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora, Javorovi gozdovi (*Tilio-Acerion*) v grapah in na pobočnih gruščih.

Ohranja naj se rastišču primerna drevesna sestava gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjanih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primernejše drevesne sestave. Spodbuja naj se naravno pomlajevanje. V kolikor je potrebna obnova s sadnjo (npr. v primeru večjih ogolelih površin po žledu in gradacijah lubadarja), naj se tudi pri sadnji vzpodbuja naravno sestavo gozdnih združb (sadrnje se ne izvaja s sadnjo tujerodnih vrst in s sadikami neustreznih provenienc). Smreko naj se sadi le v manjših jedrih in kot predkulturo. V modelnem in ciljnem stanju strukture gozdov po razvojnih fazah naj se načrtuje najmanj 30 % delež sestojev z odraslim drevjem (razvojne faze debeljak, raznomerni sestoji, sestoji v obnovi in prebiralni gozdovi). Ohranja naj se območja brez aktivnega gospodarjenja.

Jame⁵⁶

V neposredni bližini vhodov jam in nad znanimi rovi naj se ne načrtuje gozdnih prometnic ali drugih objektov, naj se prilagodi potek trase tako, da se jami izogne, oz. naj se že v fazi načrtovanja vključuje naravovarstveno službo. V neposredni okolici (cca. 30 m) naj se ohranja stalna zastrtost. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.

Hribski urh, veliki pupek

V gozdu in gozdnem robu naj se ohranja majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic. Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles. Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.

⁵⁶ Seznam jam se nahaja v naravovarstvenih smernicah dostopnih na sedežu ZGS OE Tolmin.

Netopirji

Ohraniti naj se 1 do 2 habitatni drevesi listavcev na ha, debelejši od 30 cm (določa PUN-Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015 – 2020, zaradi vzpostavljanja primerne habitatne za širokouhega in velikega navadnega netopirja). Habitatna drevesa so odmrta in živa drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami, drevesa z dupli oziroma gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik. Habitatna drevesa naj se na terenu vidno označi (npr. s simbolom P ali kljun < ter zavede v odkazilnem manualu (šifra 317 kalo oz. habitatno drevje)).

Javorovi gozdovi (Tilio-Acerion) v grapah in na pobočnih gruščih

V javorovih sestojih naj se ohranja sonaravna zgradba sestojev, brez vnosa (sadnje) iglavcev. Kjer zgradba ni naravna, naj se postopno zmanjšuje delež rastišču neprimernih drevesnih vrst. Pri negi in obnovi naj se pospešuje vrste, ključne za ta rastišča (javorji, lipe

Medved, volk, ris

Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri. V razdalji najmanj 200 m od aktivnih medvedjih brlogov, se v obdobju 15. 12. do 30. 4. dela v gozdu ne izvajajo. V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo.

Bukov kozliček, alpski kozliček

Ohranja naj se vsaj 3 % od celotne lesne zaloge mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera. Posekan les listavcev na območjih povečane aktivnosti alpskega in bukovega kozlička, se v času od 15. maja do 15. avgusta iz gozda transportira najkasneje v 14 dneh po poseku (določa PUN). Iz drugih območij, se posekan les iz gozda transportira čim prej.

CONA A: Mokrišča

VRSTE/HT: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*), Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov.

OPIS CONE: V cono so vključena vodna telesa in obvodni pasovi v porečju Idrijce in Trebušnice. V cono so vključena tudi zavarovana območja, kjer veljajo varstveni režimi (Gačnik, V Malnih (soteska), M'kova grapa, Kostanjevec).

USMERITVE: Ohranja naj se mokrotne oz. zamočvirjene površine ter se na takih površinah ohranja stara drevesa in večji delež odmrle lesne mase. Ohranja naj se obvodna drevnina, tako da se jo v največji možni meri prepušča naravnemu razvoju. Morebitno redčenje obvodne drevnine naj bo selektivno, ohranja se čim večja zastrtost krošenj nad vodotokom (priporočljiva je 80 % zastrtost). Ob vodotokih se ohranjajo naravne brežine prepredene s koreninskim sistemom lesnih vrst. Pri morebitni gradnji gozdnih prometnic v neposredni bližini vodotokov je treba paziti, da so vlake toliko odmaknjene od vodotokov, da se pri gradnji ali spravilu lesa, material ne spira v vodotok. Gradnja naj se izvaja izven obdobja od začetka junija do 15. novembra (razmnoževalni čas navadnega koščaka). Spravilo lesa naj ne poteka po strugi (tudi če je struga suha - presahnjena). Možno je pravokotno prečkanje vlake čez vodotok izven obdobja od začetka junija do 15. novembra (razmnoževalni čas navadnega koščaka).

KLIMATSKA FUNKCIJA

- + Večji posegi v gozdni prostor na območju izjemne poudarjenosti te funkcije niso dovoljeni.
- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna sečnja in direktne premene.
- + Z ukrepi je potrebno pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Zgradbo sestoja je potrebno prilagoditi vrsti vremenske skrajnosti, ki je prisotna. V primeru močnega vetra je potrebno večati stojnost sestoja, oblikovati klinasti gozdni rob, v sestoji je potrebno ohranjati polnilni sloj oziroma oblikovati dvoslojno zgradbo sestoja.
- + Redno je potrebno izvajati varstvo pred škodljivci in boleznimi.

ZAŠČITNA FUNKCIJA

- + Veljajo podobne usmeritve, kot pri varovalni funkciji, saj se praviloma ti dve funkciji prekrivata.
- + Čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojena infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.
- + Sistem gospodarjenja naj bo prilagojen dejstvu, da sestoj čim manj obremenjuje tla, hkrati pa naj čim bolj varuje nižje ležeči objekt pred raznimi vplivi: zniža se proizvodno dobo, gospodari se z nižjimi zalogami, zmanjša se ciljno debelino dreves in poveča število dreves na hektar.

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

- + Prepovedana je večjepovršinska oplodna in panjevska sečnja ter direktne premene.
- + Pospeševati obstojnejše drevesne vrste, praviloma v mešanosti, ki je zelo blizu naravne.
- + Spremljanje zdravstvenega stanja po posameznih drevesnih vrstah, pri gospodarjenju se pospešuje odpornejše drevesne vrste.

REKREACIJSKA IN TURISTIČNA FUNKCIJA

- + Z malopovršinskimi ukrepi zagotavljamo pestro zgradbo sestojev, ohranjanje zanimivih dreves, skalnih in drugih geomorfoloških tvorb v gozdu. Zlasti je pomembno oblikovati pester gozd s spreminjajočo obliko, zgradbo, barvo. Poudariti zanimive habituse dreves ali drevesnih skupin in odpirati zanimive razglede iz gozda. Gozdna opravila organizirati in strokovno izvesti, ko je pričakovan najmanjši obisk. Gozdovi ob rekah naj ohranijo avtohtono zgradbo in mešanost drevesnih vrst.
- + Uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravilu lesa: konji v zahtevnejših in občutljivejših terenih namesto težkih traktorjev, uporaba bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva.
- + Dosledno in sprotno izvajanje sečnega reda, zlaganje kupov vej in sečnih ostankov na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti po obstoječih poteh in estetskega izgleda ob njih.
- + Upoštevanje vedutno sečnjo na razglediščih, kjer povečujemo razglednost in ponekod osončenost (zlasti do hiš in naselij) tudi z intenzivnejšo panjevsko sečnjo, zniževanjem višine sestoja (poseka visokih dreves) in dovoljenju za krčitev gozda.

POUČNA FUNKCIJA

V okolici potencialnih gozdnih učnih predelov⁵⁷ ohranjati pestro drevesno sestavo in puščati zanimive drevesne in grmovne vrste.

Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Je ni.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti na površinski in podzemeljski geomorfološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote. Na botanični in zoološki naravni vrednoti pa tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.

Sicer pa je potrebno upoštevati:

+ *Površinske geomorfološke naravne vrednote*

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge

⁵⁷ Glej poglavje 2.2 Socialne funkcije.

rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

+ Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Upoštevati je potrebno varstveni režim izhajajoč iz Zakona o varstvu podzemnih jam⁵⁸. Poleg tega se na površju nad znanimi rovi jame izvaja takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote. Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala. Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

+ Geološke naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena. Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

+ Hidrološke naravne vrednote

Ne slabša se kvalitete vode. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

+ Ekosistemske naravne vrednote

Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope. Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

+ Botanične naravne vrednote

⁵⁸ Uradni list RS, št. 2/04, 61/06-ZDru, 46/14-ZON-C in 21/18-ZNorg.

Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču. Rastlin naj se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče. Rastlin se ne požiga. Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst. Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

+ Zoološke naravne vrednote

Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovпада z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo. Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje. Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst. Eksplozije ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja. Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z dediščino ter vsebinski in prostorski kontekst območij (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote KD minimalni;
- dovoljeno je izbiralno redčenje, končni poseki so nesprejemljivi.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheološke dediščine:

Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pred posegi pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS. Zemeljski posegi (kot

so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.) so pogojno sprejemljivi. Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe komunikacije, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih komunikacij ni sprejemljiva. Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika. Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov kot je zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča kot so terase. Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves. Ob posegih v zemljino mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne območne enote ZVKDS. V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS /prvi odstavek 26. člena ZVKD-1/.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavbne dediščine, varuje se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje naselbinske dediščine, varuje se:
 - morfološka zasnova naselja,
 - prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
 - prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
 - varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove,
 - odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:
 - krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
 - značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamelca drevesa),
 - odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
 - preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;
- območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:

- zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze),
- grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief),
- rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin,
- vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;
- območje memorialne dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

V primeru poseganja v kulturno dediščino ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Konkretna usmeritve za posamezne enote kulturne dediščine so prikazane v opisih odsekov v obrazcih E4.

ESTETSKA FUNKCIJA

- + Izbor načina gospodarjenja, drevesnih vrst in intenzivnosti gospodarjenja je potrebno prilagoditi estetski funkciji.
- + Nadaljnjo evidentiranje izjemnih dreves in ohranjanje le-teh pri izvajanju ukrepov v gozdu.
- + Poleg ohranjanja že evidentiranih objektov s poudarjeno estetsko funkcijo je potrebno še dopolnjevanje takih objektov, zlasti izjemnih dreves in zanimivih skupin dreves.
- + Podobne objekte se ohranja v dogovoru z lastnikom gozda, za večje ali vrednejše objekte je potrebno sprožiti postopek za ustrezno zaščito.

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

- + Podrobnejše usmeritve za to funkcijo so podane po posameznih RGR v poglavju 9.2.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

- + Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa, izvajanju sečnega reda, ipd.) je potrebno upoštevati lovsko tehnične in lovsko gojitvene objekte v gozdu.

+ Pri izvajanju premen je potrebno upoštevati potrebe po ohranitvi grmišč in gozdnih jas za zagotavljanje habitatov prostoživečih divjih živali. Pri tem je potrebno upoštevati smernice lovskogojitvenih načrtov.

Manj ranljive površine

Manj ranljive gozdne površine so površine, kjer ni poudarjena nobena ekološka, socialna ali gospodarska funkcija gozda. V te površine je možno malopovršinsko posegati tudi za druge namene pod določenimi splošnimi pogoji:

- Da se v prostorske plane lokalnih skupnosti ob sodelovanju ZGS določi površine, namenjene za krčitve.
- Na podlagi lokacijske informacije in presoje za kritična območja prepletene rabe mora krajevno pristojen revirni gozdar označiti drevje oziroma določiti površino za posek in predpisati usmeritve in zahteve pri poseku.
- Da se upošteva druge pogoje in omejitve pri konkretnem posegu, ki jih predpiše ZGS.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Pri gozdnogojitvenem načrtovanju in določanju drevja za posek upoštevati sledeče usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja življenjskih razmer prosto živečih živali s poudarkom na ohranjanju ptičjega sveta.

Gozdni sestoji:

- + ohranjanje posameznih osebkov in skupin starejšega drevja vseh vrst,
- + puščanje takih osebkov in skupin dve proizvodni dobi v obliki prihranjevcev,
- + puščanje vsaj enega debelejšega drevesa glavnih vrst v oddelku do propada,
- + z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih,
- + ohranjanje vseh grmovne vrste,
- + ohranjanje votlega in suhega drevja,
- + ohranjanje grmišč in travinj znotraj gozdnega prostora,
- + ohranjanje živih dreves z dupli,
- + ohranjanje vseh dreves z gnezdi premera nad 40 cm,
- + zaščita gnezd redkih vrst in kolonijskih gnezdišč,
- + ohranjanje zastrtost oziroma sestojni sklep nad jamami,
- + zagotavljanje in vzdrževanje pester in dovolj širok gozdni rob.

Vodne kotanje in izviri v gozdu:

- + ob vodnih kotanjah in izvirih v polmeru ene do dveh drevesnih višin ohranjanje tesen sklep krošenj,
- + skozi taka območja ne graditi vlak in opravljati spravila, nižja intenzivnost sečenj v celotnem zbirnem območju.

Za ohranjanje biodiverzitete v gozdu je zlasti pomembno tudi odmrlo drevje v gozdu, ki predstavlja habitat mnogim prostoživečim živalskim vrstam. Po Pravilniku o varstvu gozdov se delež načrtno puščene odmrle biomase izrazi v razmerju med količino odmrle ter odmirajoče lesne biomase stoječega drevja in lesno zalogo določenega gozda, ki mora biti večja od 3 %. Glede na zadostno stanje odmrle lesne mase se načrtno pušča predvsem debelejša odmrlo drevje v gozdu.

Pri gospodarjenju z gozdom moramo skrbeti za vse duplarje in pri tem upoštevati naslednje:

- + Isto sušico lahko uporablja več vrst ptic duplarjev.
- + Ptice iste vrste običajno ne dolbejo dvakrat v isto drevo.
- + Velike sušice lahko nadomestijo manjše, obratno ni mogoče.

+ Ko zadovoljimo potrebe vrste, ki zahteva največje število sušic določene debeline v prsni višini, zadovoljimo tudi potrebe drugih vrst v tej skupini.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Gospodarjenje z varovalnimi gozdovi je usmerjeno v zagotovitev zdravega, stabilnega, malopovršinsko raznodobnega gozda s prevladujočim deležem vitalnih razvojnih faz.

Posegi v varovalne gozdove, ki niso povezani z gospodarjenjem z gozdovi in ne bodo bistveno vplivali na varovalno funkcijo, se lahko izvedejo skladno z režimom varovanja v aktu o razglasitvi oziroma na podlagi predhodnega dovoljenja pristojnega ministra.

Gospodarjenje je usmerjeno v obnovo prestarih sestojev (zlasti tam, kjer je pomembna tudi zaščitna funkcija) in izvajanje nujnih varstvenih del ter za izboljšanje varovalnih učinkov gozda (prvo redčenje, sanitarne sečnje, sanacije žarišč in usadov, pomladitev nevitarnih sestojev, ipd.). Ukrepi naj bodo malopovršinski.

Podrobnejše usmeritve za gozdnogospodarske ukrepe glej RGR 70000 (poglavje 9.2.7).

Gozdnih rezervatov v GGE ni.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Požarno ogroženi so zlasti nasadi iglavcev in iglasti gozdovi (predvsem borovi na ekstremnih rastiščih), grmišča in zaraščajoče površine ter panjevcji na prisojnih izpostavljenih legah (glej poglavje 1.6 o požarni ogroženosti gozdov). Požarno ogroženi so tako nasadi iglavcev v Hotešku, manjše površine na obeh planotah in v Gorenji Trebuši, grmišča in zaraščajoče površine v Govcih, gozdovi na prisojnih pobočjih v dolini Idrijce. V vseh teh območjih je potrebno postaviti opozorilne table in izvajati reden nadzor, hkrati pa preventivno obveščanje in informiranje ljudi o nevarnostih in prepovedi kurjenja v naravnem okolju, zlasti v spomladanskem času. Obenem je potrebno redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembna za učinkovito gašenje požarov. Za gozdove z zelo veliko, veliko in srednjo požarno ogroženostjo je potrebno v skladu s 46. členom Pravilnika o varstvu gozdov izdelati načrt varstva pred požari.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenskih sestojev v GGE ni. Glede na potrebe bi bilo možno določiti primerne objekte za smreko, bukev in plemenite listavce.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

TEHNOLOGIJA DELA

Glede na predvidevanja na področju gradenj (poudarek na gradnji traktorskih vlak), ni pričakovati večjih tehnoloških izboljšav na področju pridobivanja lesa. Za spravilo na daljše pravilne razdalje se bo po vsej verjetnosti uporabljalo traktorske prikolice (z nakladalnikom) za prevoz lesa po vlakih. Več bo tudi rekonstrukcij gozdnih vlak (širitve in popravilo ovinkov) za potrebe prevoza lesa s traktorskimi prikolicami.

Usmeritve:

+ Osnovno pravilno sredstvo je traktor (adaptiran kmetijski traktor s priključki). Priporoča se uporaba srednje težkih traktorjev (tip Zetor, Torpedo, Univesale, IMT, ...) s pogonom na obe osi.

- + Ob vprašljivi gradnji gozdnih prometnic v predvidenem obsegu bo uporaba žičničarskega spravila pogostejša in hkrati nujna zaradi slabše odprtosti gozdov.
- + V primeru, da žičnica prečka planinsko ali drugo pot, je potrebno traso oz. delovišče ustrezno zavarovati in opremiti z opozorilnimi tablam.
- + V primeru zastorne sečnje je potrebno trasirati žičnice z zamikom nekoliko prečno po pobočju (izogibanje trasiranja linije po vpadnici pobočja zaradi plazov).
- + Na daljših vlakih in tam, kjer ni možnosti za gradnjo gozdnih cest, naj se uporablja traktorska prikolica za prevoz lesa.
- + Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlitja.

GRADNJA IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH PROMETNIC

Pri gradnjah gozdnih prometnic moramo upoštevati pravilne razmere. V pretežni meri gre za žičničarsko spravo.

Glede na splošne stokovne usmeritve je prepovedano graditi gozdne prometnice v pasu rušja pod gorami, v hudourniških grapah in drugih predelih zavarovane naravne dediščine.

Pri načrtovanju gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu. Pri načrtovanju poteka trase je potrebno predvideti čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene, vendar na tak način, da ne bo poslabšana obstoječa stabilnost brežin vodotokov. Na takih območjih so posegi dovoljeni le v kolikor bodo zagotovljeni zaščitni ukrepi, s katerimi se prepreči negativne vplive na stanje površinskih in podzemnih voda.

Usmeritve:

- + Glede na to, da ni pričakovati uvajanja ali uporabe težjih gozdarskih traktorjev (zgibnikov), je ustrezna širina gradenj gozdnih vlak do 3,0 m, izjemoma v krivinah 3,5 m; v primerih načrtovanj vlak za uporabo traktorskih prikolice pa priporočamo širino 3,5 m.
- + Za realizacijo možnega poseka v javnih gozdovih je nujna izgradnja prometnic (glej poglavje 6.3.5 in karto ter besedilo št. 9 v Prostorskem delu načrta).
- + Glede na stanje je smiselna dograditev ustreznega sistema vlak tam, kjer bo tudi v prihodnje traktorsko spravo.
- + Maksimalen naklon vlak ne sme preseči mejnih vrednosti zapisanih v pravilniku o gozdnih prometnicah, ki so: na kamniti talni podlagi 40 %, na podlagi iz mešane hribine, malo občutljivi na erozijo 25 %, na podlagi iz zemljine, občutljivi na erozijo 12 %.
- + Gradnja prometnic naj poteka na pobočjih z manjšimi nakloni, upoštevajoč čim manjše razgaljanje tal, vkope in dolžino prometnice. Uporaba težke mehanizacije je na erodibilnih tleh omejena ali prepovedana.
- + Izogibati se je treba poškodbam zgornjega ustroja gozdnih cest (npr. vlačenje lesa, vožnja z gosencarji).
- + Priporoča se bagerska gradnja gozdnih prometnic, ki je glede na terenske razmere prijaznejša okolju.
- + Celoletna in pravočasna manjša popravila gozdnih cest po spomladanski odjugi in večjih nalivih.
- + V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občino in ZGS.
- + Potrebna je utrditve posameznih strmejših delov gozdnih cest, tudi z asfaltacijo.
- + Nasipne in odkopne brežine ob prometnicah je potrebno zatraviti ali zasaditi z avtohtonimi grmovnicami, ki dobro vežejo podlago. Ob presternih ali visokih brežinah je možno le-te utrditi s kamnitimi zložbami.

- + Kjer gozdne prometnice sekajo grape s potoki ali hudourniške jarke, je potrebno izvesti ustrezne prepuste (ali zgraditi most).
- + Na vseh reliefno razgibanih območjih naj se načrtuje ustrezno dimenzionirane ureditve prečnega in vzdolžnega odvodnjavanja z namenom preprečevanja ali zadrževanja erozijskih procesov.
- + Potrebno je sprotno in celoletno vzdrževanje gozdnih cest.
- + Potrebno je najrazličnejše povezovanje lastnikov gozdov za gradnjo gozdnih prometnic.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev vodnega soglasja za gradnjo gozdnih prometnic in izvedbo gozdarskih del je potrebno:

- + v kolikor trasa posega na erozijsko ali plazljivo območje, izdelati elaborat iz katerega bo razvidna obstoječa stabilnost ter erozijska ogroženost s predvidenimi preventivnimi ukrepi;
- + v kolikor trasa posega na poplavno območje je treba upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje;
- + v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti tekstualno in grafično ustrezno prikazan potek trase, z vrisanimi vodotoki ter prikazanimi priobalnimi pasovi;
- + dokumentacija mora vsebovati tudi značilne prereze (profile) ter oblikovanje trase gozdne prometnice in terena;
- + obdelati in ustrezno prikazati odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območja gozdne prometnice in načrtovati poseg tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer, ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih;
- + morebitno prečkanje grap ali strug nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je potrebno predložiti hidravlični izračun prevodnosti visokih voda;
- + odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazovito ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah;
- + odlaganje odpadnega gradbenega, rušitvenega in izkopnega materiala na priobalna in vodna zemljišča, na brežine in v pretočne profile vodotokov ter na nestabilna ali mesta, kjer bi lahko prišlo do splazitve ali erodiranja, ni dovoljeno.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri presoji o dopustnosti in možnostih posegov v gozdu ter drugih dejanj v gozdnem prostoru (gozd in negozdni prostor, ki je ekološko oz. funkcionalno povezan z gozdom) je potrebno upoštevati oz. usklajevati naravne možnosti in omejitve, predpise ter interese pobudnikov posegov in pripravljavcev prostorskih načrtov.

Po usmeritvah državnih prostorskih aktov⁵⁹ se gozdni prostor rabi vzdržno, v gozdovih se dopušča dejavnosti, ki dolgoročno ne vplivajo na spremembe stanja gozda in kakovosti tega naravnega vira ter ne ovirajo gospodarjenja z njim, se za rabo gozdov vzpostavlja celovit sistem gozdnih prometnic, ki mora biti urejen prostorsko racionalno in v skladu z okoljskimi zahtevami, se ne sme povzročati vidnih degradacij, uničevanja naravnih vrednot in/ali erozijskih procesov, se ohranja značilne krajinske vzorce.

⁵⁹ Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04, 33/07-ZPNačrt in 61/17-ZUreP-2), Uredba o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04, 33/07-ZPNačrt in 61/17-ZUreP-2).

Pri prostorskih načrtih se na podlagi 10. oz. 11. člena ZG kot strokovne podlage upoštevajo funkcije gozdov, ki so določene in ovrednotene s stopnjami njihovega vpliva na gospodarjenje z gozdovi na kartah in popisih funkcij gozdov v GGN GGO Tolmin 2011 – 2020 ter v tem načrtu.

V skladu z 18. členom ZG so v gozdnem prostoru dovoljeni posegi in dejavnosti, ki ne zmanjšujejo rasti ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oziroma ne ogrožajo njegovih funkcij, njegovega obstoja ali namena.

+ Posege v gozd **za kmetijske namene** je potrebno usmerjati v zaraščene nekdanje kmetijske površine, ki so v začetnih stadijih razvoja gozda. Ob tem je potrebno upoštevati morebitno poudarjenost funkcij gozda pri čemer 1. stopnja poudarjenosti diktira rabo prostora, 2. stopnja pa vpliva na vrsto, intenzivnost in način poseganja v gozdni prostor. Na takšnih površinah je moč s sorazmerno malo vložka (v delu, materialu in finančnih sredstvih) revitalizirati nekdanje kmetijske površine. Poleg tega je potrebno upoštevati še naslednje usmeritve:

- v gorski gozdnati krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne postopne manjše krčitve za povečanje kakovostnih pašnih površin oz. za osnivanje površin za ekstenzivno kmetijsko rabo na erozijsko neizpostavljenih in biotopsko nespornih mestih, gozdni rob pa mora biti vrstno, oblikovno in po zgradbi strukturiran;
- v gozdnati krajini izven območja varovanih gozdov so dopustne krčitve gozdov v obsegu do 3 % obstoječe površine, pri čemer je v mikro krajinski enoti (povirje, pobočje, greben, dolinsko dno, planota ipd.) dopustno na silikatni ali zdrobljeni karbonatni kamninski osnovi skrčiti do 10 % obstoječe površine gozdov, na drugih kamninskih osnovah pa do 20 % obstoječe površine gozdov;
- v območjih urejenih planin (planinski pašniki) je dopustno skrčiti drevnine v zaraščajočih predelih, pri čemer je potrebno ohranjati funkcijsko potreben delež in razporeditev šopov in skupin, ki tvorijo ekološko in tradicionalno krajinsko oblikovno infrastrukturo; izhodišče za tak prostorski razvoj naj bi bil načrt ureditve planine ter predhodni dogovor deležnikov;
- v območjih, varovanih po predpisih o varovanju naravnih vrednot in nepremične kulturne dediščine, je izjemoma dopustno skrčiti gozdove, če je za to izdano pozitivno mnenje/soglasje pristojnih nosilcev urejanja prostora in če ne gre za gozdove prednostnih habitatnih tipov.

+ Pri posegih **za infrastrukturne namene** je poleg poudarjenosti funkcij gozdov potrebno upoštevati še učinke, ki nastanejo s trajnim spreminjanjem pogojev za rast in razvoj gozda (lokalna mikroklima, koridorski presek delovanja ekosistema,...). V prostor naj se jih umešča tako, da se:

- uporabi obstoječe koridorje s sorodnimi objekti;
- se v največji možni meri izogne gozdnim zemljiščem, območjem gozdov s funkcijami gozdov s 1. stopnjo poudarjenosti in osrednjim predelom velikih gozdnih kompleksov, fragmentaciji biokoridorjev ter oblikovnemu razvrednotenju gozdnega prostora;
- se posega le v obsegu, ki ga zahtevajo minimalni tehnični normativi za te objekte in za izvedbo gradnje;
- je zaradi težko obvladljivih vplivov gospodarjenja z gozdom v gozdnem prostoru čim manj nadzemnih odsekov;
- bo omogočen nemoten prehod prosto živečim divjim živalim⁶⁰;
- je po izgradnji zagotovljeno nemoteno gospodarjenje s sosednjimi gozdnimi zemljišči, vključno z rabo gozdov;

+ Posege **v večje strnjene gozdne komplekse** je potrebno preprečevati, zlasti kmetijsko rabo, urbanizacijo, javno infrastrukturo in druge posege, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema.

+ Vse **stanovanjske in druge bivalne objekte** je potrebno odmakniti od gozdnega roba vsaj eno sestožno višino. Ureditve in posege v gozdni prostor naj se načrtuje tako, da so objekti ter komunalne, prometne in zunanje ureditve odmaknjene od sosednjega gozdnega roba najmanj

⁶⁰ Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07).

za višino odraslih dreves sosednjega gozda. V nasprotnem primeru mora investitor prevzeti odgovornost za poškodbe na njegovem objektu, ureditvah in premičninah, ki bi jih lahko povzročili normalno gospodarjenje s sosednjim gozdom.

+ **Načrtovanje novih posegov oziroma objektov na območju poplav** je treba upoštevati usmeritve in ukrepe, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja⁶¹. Obenem se mora zagotoviti, da se z načrtovanjem novih posegov ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedba pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih

+ Na ostalih gozdnih zemljiščih (daljnovodi, rušje, ipd.) se gospodari z namensko rabo prostora. Posege mora usmerjati in evidentirati javna gozdarska služba.

+ Ob daljnovodih je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati. Pri sečnji robnih dreves je potrebno sodelovanje pristojnega pooblaščenega delavca ZGS in soglasje lastnika. Kjer je poudarjena tudi biotopska funkcija je potrebno čas sečnje prilagoditi življenjskemu ritmu posamezne živalske vrste (zlasti ogrožene), vezane na grmovne habitate.

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer posamezna izbira drevja za posek ni potrebna

Takšnih območij v GGE ni zato tudi niso prikazana na karti št.10 v prostorskem delu načrta. Za takšna območja sicer veljajo naslednje usmeritve:

- Višino in strukturo lesne mase za posek se določi na podlagi ocene ob ogledu gozda in podatkov o sestoji.
- Največja količina poseka pri posameznem odkazilu ne sme presegati 15 m³ oz. se ne sme vršiti na površini, večji od 0,2 ha.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Pri določitvi možnega poseka smo upoštevali koncept in način gospodarjenja ter stanje gozdov.

Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, gojitvenih pogojih, razmerju razvojnih faz in ciljih po RGR.

Poleg poseka v GPN v katerih so ukrepi dovoljeni, je določena tudi višina možnega poseka v varovalnih gozdovih, kjer upoštevamo poudarjenost funkcije.

Določili smo ga na podlagi preliminarnega načrtovanja z opisi sestojev, ki smo ga nato korigirali z usmeritvami po RGR, upoštevajoč usmeritve območnega načrta in poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij gozdov.

Preglednica 54/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

	Vrste poseka				Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Negovalni posek	Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in			

⁶¹ Uradni list RS, št. 67/16.

		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne			sanitarni p.			
Iglavci	m ³	19.669	19.988	0	84	0	0	39.741		
	%	49,5	50,3	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,2	71,6
Listavci	m ³	146.770	120.667	0	4.859	0	0	272.296		
	%	53,9	44,3	0,0	1,8	0,0	0,0	100,0	18,6	89,9
Skupaj	m³	166.439	140.655	0	4.943	0	0	312.037		
	%	53,3	45,1	0,0	1,6	0,0	0,0	100,0	18,7	87,1

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	4.206	2.758	0	24	0	0	6.988		
	%	60,2	39,5	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	18,5	70,8
Listavci	m³	42.004	21.188	0	2.456	0	0	65.648		
	%	64,0	32,3	0,0	3,7	0,0	0,0	100,0	17,4	84,4
Skupaj	m³	46.210	23.946	0	2.480	0	0	72.636		
	%	63,6	33,0	0,0	3,4	0,0	0,0	100,0	17,5	82,9

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	89	71	0	0	0	0	160		
	%	55,6	44,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	13,4	46,7
Listavci	m³	1.707	489	0	340	0	0	2.536		
	%	67,3	19,3	0,0	13,4	0,0	0,0	100,0	16,7	79,8
Skupaj	m³	1.796	560	0	340	0	0	2.696		
	%	66.6	20.8	0.0	12.6	0.0	0.0	100.0	16.4	76.6

Skupaj GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	23.964	22.817	0	108	0	0	46.889		
	%	51,1	48,7	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,1	71,3
Listavci	m³	190.481	142.344	0	7.655	0	0	340.480		
	%	56,0	41,8	0,0	2,2	0,0	0,0	100,0	18,4	88,7
Skupaj	m³	214.445	165.161	0	7.763	0	0	387.369		
	%	55.4	42.6	0.0	2.0	0.0	0.0	100.0	18.4	86.2

Možni posek se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem znižal za 68.133 m³ (15 %), kar je delno posledica zmanjšanja lesne zaloge in prirastka ter velikega deleža gozdov, ki so bili v preteklem desetletju sanirani zaradi naravnih ujm. Letno je možno sekati 38.737 m³. Prevladujejo redčenja drogovnjakov in pomladitvene sečnje debeljakov (skupaj 98 % vseh vrst poseka).

Zaradi posestnih, lastniških in drugih razmer, ki ovirajo intenzivnejše gospodarjenje z gozdovi in vlaganja v gozdove je potrebno razumeti možni posek kot zgornjo dopustno stopnjo poseka, ki pa v GGE v celoti gotovo ne bo dosežena, v kolikor se ne bodo bistveno spremenile socialne in pravilno-ekonomske razmere. Zato je potrebno spodbujati predvsem take vrste sečenj, ki so

naravnane k doseganju zastavljenih ciljev, t.j. redčenja, pomladitvene sečnje, nadaljevanje in zaključevanje obnove.

Obenem bo potrebno s proaktivnim pristopom spodbuditi lastnike gozdov h skupnemu organiziranju izgradnje najperspektivnejših tras gozdnih cest ter vzpostaviti proračunsko sodelovanje z lokalno skupnostjo za sofinanciranje teh projektov.

Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8).

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 55/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	10,51	0,00	0,00	10,51
Sadnja	ha	3,17	0,00	0,00	3,17
Obžetev	ha	6,34	0,00	0,00	6,34
Nega mladja	ha	4,57	0,00	0,00	4,57
Nega gošče	ha	15,31	33,91	0,00	49,22
Nega letvenjaka	ha	26,74	12,91	0,00	39,65
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	42,48	10,52	0,00	53,00
Zaščita s premazom	ha	9,51	0,00	0,00	9,51
Vzdrževanje travinj	ha	85,80	0,00	0,00	85,80

Pri gojitvenih delih prevladuje nega mlajših razvojnih faz (mladovje, drogovnjak), pri biomeliorativnih pa vzdrževanje travnikov v gozdnem prostoru.

Zelo dober pomladitveni potencial, sorazmerno majhne poškodbe zaradi objedanja, uspešno razslojevanje osebkov glede na vitalnost in težka dostopnost do pomlajenih območij (žično spravilo) narekuje racionalen pristop. Zato so načrtovana le najnujnejša dela, ki bodo prispevala zlasti k stojnosti in delno tudi kakovosti sestojev z boljšo zasnovo.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Zaradi velikega povečanja gozdnatosti v preteklosti so potrebe za ohranjanje prehranskih zmožnosti sorazmerno velike. Načrtovana so že v lovskoupravljaljskih načrtih. Kljub velikim potrebam pa je velik problem izvedba teh del, saj med lastniki zemljišč ni interesa zanje. K izvedbi največ prispevajo lovišča v GGE, ki še dodatno skrbijo za izboljšanje prehranskih zmožnosti za divjad. Izkušnje v preteklosti kažejo, da je mogoče v poprečju izvesti okoli 5 ha vzdrževanja grmišč in okoli 3 ha vzdrževanja (košnje) travnikov na leto, vendar pa letna dinamika precej niha zaradi navedenih težav pri izvedbi (ukrepi so prikazani v tabeli NGD v poglavju 6.3.2.)

Ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali ločimo na biomeliorativne ukrepe in krmljenje.

- + Vzdrževanje travinj, pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljesti divjadi. To je obenem tudi ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnivanje novih pasišč.
- + Sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje estetsko funkcijo gozdov.
- + Tudi večina gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov je namenjena izboljšanju življenjskih pogojev za živalski svet.

Poleg teh direktnih vlaganj v gozdove, je tudi pri drugih ukrepih istočasno predvideno izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev za živalski svet.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Zaradi izredno velikega javnega interesa in povpraševanja se pojavlja v tem prostoru precej izvajalcev posameznih del, ki izvajajo različne aktivnosti povezane predvsem z rekreacijsko in turistično funkcijo, zato večjega obsega posebnih dodatnih ukrepov ne načrtujemo v smislu izboljšanja ostalih funkcij gozdov.

Največ konkretnih ukrepov za vzdrževanje kulturne krajine, postavljanje infrastrukture, usmerjanje in nadzor izvajata Občina Tolmin in MO Nova Gorica, skupaj z Zavodom za turizem Dolina Soče in turističnimi ponudniki. Zato dodatnih konkretnih ukrepov, povezanih neposredno z gozdom in gozdarstvom, ne načrtujemo, razen sodelovanja pri številnih projektih, ki so tesno povezani tudi z gozdovi. Tudi sicer so vsi ukrepi, načrtovani v pričujočem načrtu, tesno povezani z večnamensko vlogo, ki jo imajo ti gozdovi, zato bo njihova izvedba zahtevna (pridobivanje zahtevnih dovoljenj in soglasij) in občutljiva (poleg tehnične zahtevnosti pri sečnjah in gradnjah moramo pričakovati tudi budni nadzor različnih javnosti).

Na območjih s poudarjeno hidrološko funkcijo je potrebno pri označevanju drevja paziti, da ne bomo ogrožali naravnih virov pitne vode, iz strug problematičnih hudournikov pa je potrebno po potrebi odstranjevati podrti drevesa in sečne ostanke.

Evidentirati in ohranjati je potrebno izjemna in estetsko zanimiva drevesa v gozdu, ki jih je bilo doslej evidentirano malo. Zaradi nizke stopnje intenzivnosti gospodarjenja in izredno visokega deleža odmrle lesne mase dodatno izločanje ekocelic ni potrebno.

Preglednica 56/D-GGC: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	Enota	Obseg
Turistična	Postavitev klopi na razglednih točkah	kom	3
Poučna	Postavitev info tabel ob izjemnih drevesih	kom	5
Lovnogospodarska	Vzdrževanje travinj in grmišč	ha	7

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Z izgradnjo gozdnih prometnic bi se močno izboljšale sečno-spravilne razmere in s tem realizacija možnega poseka. Za realizacijo možnega poseka je potrebna gradnja gozdnih prometnic na območjih in po stopnji nujnosti, kot je prikazana v spodnji preglednici.

Preglednica 57/D-GGC: Gozdni predeli, potrebni odpiranja z gozdnimi prometnicami

Gozdni predel	Odseki	Nujnost
Stržnikar – Na Griču	129,130	1
Mrak - Strmol	5	3
Zakaj – Široka draga	23	1
Kline	54,72,73,57	2
Strana - Prangerci	63	3
Slame - Senožeti	68	2
Ščura - Dolc	82b,81,80	3
Renko	92	2
Sojčar	104	3
Razazije	108,109,110b	3
Prvejk	113	3
Prevenjski vrh	123,125	2
Kovač - V Trhljih	152a	1

Drobočnik- Postaja	74	2
--------------------	----	---

V programu gradenj gozdnih cest prevladujejo rekonstrukcije starih poti in kolovozov z manjšimi popravki. Poudarek je na zgoščevanju cestnega omrežja v predelih traktorskega spravila, kar predstavlja izboljšanje spravičnih razmer (razdalja zbiranja).

V GGE so neugodne razmere za gradnjo vlak, saj prevladuje IV. kategorija hribine.

V predlogu gradenj gozdnih prometnic so večji še zaprti gozdnati predeli, ki bi jih bilo smotrno odpreti.

Za realizacijo možnega poseka bi bilo potrebno precejšnje vlaganje v gradnjo gozdnih prometnic, tako gozdnih vlak kakor tudi gozdnih ceste. Skupna dolžina potrebne izgradnje gozdnih prometnic je 32.500 m, od tega je skoraj polovica gozdnih cest. Pričakovati je, da se bo povečala gradnja v primerih sofinanciranja s strani Programa razvoja podeželja (2014-2020 in naslednji), za kar obstaja zanimanje lastnikov gozda.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11).

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM ZUNAJ NASELIJ

Posamično gozdno drevje ali skupine gozdnega drevja zunaj naselij so predvsem pomembne v dolinah, kjer je več planega sveta. Posamična ali manjša skupna drevnina je na teh območjih pomembna tako z vidika biotske raznovrstnosti kot krajinskega izgleda in klimatskih pogojev.

Zaradi izrazite mnogonamenskosti posamičnega gozdnega drevja in skupin gozdnega drevja je potrebno njihov obstoj na teh območjih v dogovoru z lastniki ohranjati in ga pospeševati. Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejkov čimbolj avtohtona in da se v ta prostor ne vnaša po nepotrebnem tujerodnih drevesnih in grmovnih vrst. Pri izbiri posameznega drevja za posek je potrebno upoštevati lego in pomen teh dreves ter najprimernejši čas za posek. Ob poteh ali v bližini naselji je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo človekovo dejavnost in potencialne obiskovalce tega prostora.

V **gozdni krajini** (Gorenja Trebuša, vršni deli doline Hotenje) pozornost nameniti vzdrževanju gozdnega roba in negozdnih površin (travniki, jase). Na teh površinah puščati posamezna avtohtona drevesa estetskih in dendroloških vrednosti. Zlasti so pomembne skupine dreves na ekstremnih rastiščih.

V **gozdnati krajini** (Loma, Šentviška planota) ohranjati posamezne estetske in dendrološko zanimive osebkke in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst in jih puščati dve proizvodni dobi oz. do fiziološke oslabeledosti. Ohranjati estetsko in uporabno vredne bukve, hraste, plemenite listavce na pašnikih. Pozornost nameniti tudi negovanju zanimivih gozdnih robov.

Zaraščajoče površine v dolini se lahko krčijo, zlasti zaradi ohranjanja vedutnih pogledov. Puščati je potrebno zanimiva drevesa, ki povečujejo krajinsko pestrost, izvajati je potrebno sečni red.

V **kmetijski in primestni krajini** (skrajni nižinski svet doline Idrijce in ob Soči) ohranjati posamezno drevje in skupine drevja, ki imajo značaj gozda ali delov gozda v poljskem okolju. Ob Soči ohranjati tesen sklep krošenj odraslih avtohtonih dreves. Vegetacijo puščati naravnemu razvoju in sekati drevje le izjemoma. Truditi se moramo za obvarovanje omejkov. Še zlasti v kmetijski krajini so usmeritve naravnane k varovanju, ohranitvi in negi habitatov živalskih vrst, ki take specialne habitate naseljujejo.

Debela drevesa (zlasti nad 100 cm prsnega premera) v gozdnem prostoru in zunaj njega je potrebno ohranjati in evidentirati.

8 EKONOMSKA PRESJOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Ekonomsko presojo smo izračunali s pomočjo programa za obdelavo podatkov potrebnih za načrt GGE. Ekonomsko presojo smo izračunali skupaj za GGE in ločeno za zasebne gozdove, ki prevladujejo.

Prihodki

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov - predpostavljeno je, da je ob realizaciji vse količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu - ter na podlagi izdelanih tablic, ki kažejo modelno strukturo sortimentov v odvisnosti od debeline drevesa, drevesa in kakovosti rastišča/tarife. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdno-lesnih sortimentov na kamionski cesti v letu 2020 (Vir: SiDG in ZGS).

Stroški

Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in gozdnih vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred. Ti povprečni parametri so gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalnatost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce).

Pri izračunu so upoštevane bruto in neto količine (m^3) gozdnih lesnih sortimentov. Pri tem sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto (m^3) v neto (m^3), in sicer 0,85 za iglavce in 0,88 za listavce.

Pri izračunu stroškov sečnje, spravila in manipulacije smo upoštevali stroške, ki jih ima SiDG.

Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneine (cene za delovni dan) po Odredbi o financiranju in sofinanciranju del iz proračuna RS. Pri materialnih stroških smo uporabili cenik ZGS za leto 2020. Obseg gozdnogojitvenih del je prilagojen tudi odpravi posledic po žledolomu.

Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGE, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po sedanjem ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest. Izhodišče za stroške za vzdrževanje gozdnih vlak je vzeto 10 % vzdrževanja gozdnih cest, glede na enako dolžino ceste in vlake.

Spodbude delno pokrivajo stroške vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Priznani strošek vzdrževanja gozdne ceste na kilometer je sofinanciran s strani države v višini 39 %.

Preglednica 58/EP1: Prikaz prihodka od lesa (€)

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokal. skupnosti	
	Skupaj	za 1 m^3	Skupaj	za 1 m^3	Skupaj	za 1 m^3
Vrednost lesa na KC	13.831.970	44	2.968.087	41	123.755	46
Strošek poseka in spravila	7.316.089	23	2.178.167	30	53.676	20
Razlika	6.515.881	21	789.921	11	70.079	26

Preglednica 59/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE

SKUPAJ GOZDNOGOSPODARSKA ENOTA	Skupaj (€)	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	16.923.812	43,69	100,0
Stroški sečnje in spravila	9.547.932	24,65	56,4
Stroški gojenja in varstva gozdov	76.620	0,20	0,5
gojenje in varstvo gozdov	73.120	0,19	0,4
krepitev funkcij gozdov	3.500	0,01	0,0
Stroški vzdrževanje gozdnih prometnic	215.600	0,56	1,3
vzdrževanje gozdnih cest	196.000	0,51	1,2
vzdrževanje vlak	19.600	0,05	0,1
Stroški skupaj	9.840.152	25,40	58,1
Dohodek (prihodek-stroški)	7.083.660	18,29	41,9
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	37.650	0,10	0,2
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	196.000	0,51	1,2
Skupaj predvidene spodbude	233.650	0,60	1,4
Stroški - spodbude	9.606.502	24,80	56,8
DOHODEK (dohodek+spodbude)	7.317.310	18,89	43,2

Okvirna ekonomska presoja pokaže skupno za GGE pozitivno razliko med prihodki od lesa (43,69 euro/m³, ki je načrtovan za posek, in skupnimi stroški (25,40 euro/m³).

Problem ostajajo zaprti deli odsekov, kjer je potrebna novogradnja krajših odcepov gozdnih cest in zgostitev sistema traktorskih vlak na katere je vezan možni posek.

V naslednjem desetletju bi morali zgostiti sistem gozdnih cest in vlak, da odpremo odseke, na katere je vezan možni posek. Potrebne novogradnje v ekonomski izračun niso zajete. Za novogradnje bi bilo potrebno pridobiti drugi vir financiranja.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

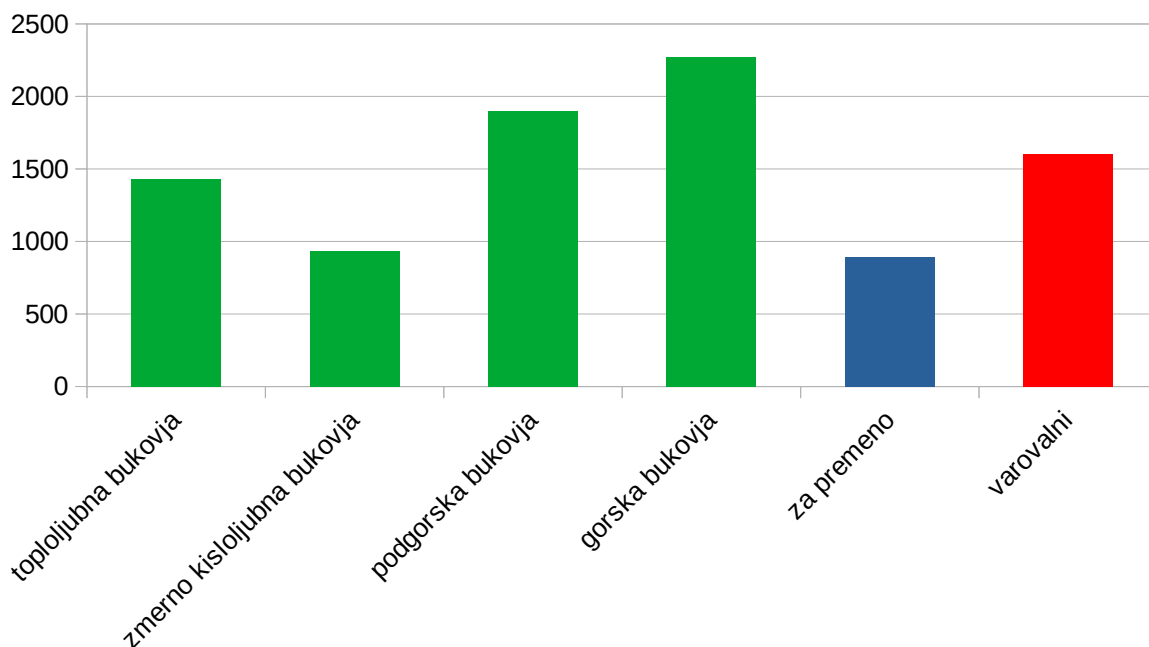
V celoti smo ohranili RGR preteklega gozdnogospodarskega načrta, ker so bili kvalitetno oblikovani. Spremeni se le RGR oddelka 81 iz 32140 v 30840. RGR smo oblikovali na podlagi osnovanih območnih RGR s prilagoditvijo predvsem rastiščnim razmeram v GGE in bistveno drugačnim ciljem (stopnja poudarjenosti funkcij gozdov, sestojna zgradba, razvojne težnje).

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št.5).

Preglednica GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od LZ			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
30140-toploljubna bukovja	1.431,38	28,2	184,6	212,8	0,61	3,76	4,37	18,4	19,1	19,0	92,6
30840-zmerno kisloljubna bukovja	935,78	40,4	231,5	271,9	1,03	5,96	7,00	21,2	22,6	22,4	87,1
31740-podgorska bukovja	1.901,93	48,0	224,7	272,6	1,10	4,82	5,92	19,3	19,5	19,4	89,5
32140-gorska bukovja	2.268,06	27,0	221,5	248,5	0,95	4,35	5,31	19,2	18,8	18,9	88,4
81740-podgorska bukovja za premeno	893,49	5,8	198,5	204,3	0,24	3,77	4,01	16,2	15,9	15,9	81,2
Večnamenski gozdovi	7.430,64	31,7	213,7	245,4	0,85	4,49	5,34	19,3	19,2	19,3	88,5
70000-varovalni gozdovi	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	12,8	13,0	13,0	68,4
Varovalni gozdovi	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	12,8	13,0	13,0	68,4
Skupaj vsi gozdovi	9.031,64	27,2	205,4	232,6	0,73	4,25	4,98	19,1	18,4	18,4	86,2

Grafikon 5/D-RGR: Površina posameznih rastiščnogojitvenih razredov v GGE (ha)

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR 30140: TOPLOLJUBNA BUKOVJA

RGR vključuje naslednje odseke: 34a, 35a, 36b, 48, 62, 63, 67a, 82b, 83, 84, 108, 109, 110b, 113, 114a, 118a, 119, 120b, 121b, 123, 124b, 125, 128, 131, 132, 133, 151, 152b, 154a, 155.

V RGR izrazito prevladujeta varovalna in zaščitna funkcija 2. stopnje poudarjenosti.

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	922,09	501,06	8,23	1.431,38
Delež (%)	64,4	35,0	0,6	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Ruscus hypoglossum</i>	9	21,01	1,5
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Anemone trifolia</i>	9	0,32	0,0
56310	<i>Ostrya carpinifoliae-Fraxinetum</i> orni	1	19,11	1,3
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	3,70	0,3
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	63,10	4,4
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. geogr. <i>Acer obtusatum</i>	5	953,00	66,6
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	166,94	11,7
60050	<i>Saxifrago petraeae-Tilietum</i> platyphylli	5	1,02	0,1
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	0,57	0,0
62110	<i>Genisto janauensis-Pinetum silvestris</i>	1	146,36	10,2
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. geogr. <i>Dentaria pentaphyllos</i>	9	55,58	3,9
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. geogr. <i>Cardamine trifolia</i>	9	0,67	0,0
	Skupaj	4,830	1.431,38	100,0

Večino toploljubnih bukovij najdemo na področju Trebuše ter Kanalskega Loma, deloma pa tudi na prisojnih legah ob Idrijci, Bači in Hotenji. Zaradi ekstenzivnega gospodarjenja v preteklosti (panjevska sečnja, paša, steljarjenje) sedanji prirastki na teh občutljivih rastiščih ne dosegajo rastiščnega potenciala.

Zgradba gozda

Prevladuje raznomen srednji gozd bukve in trdih listavcev (68,7 %), mestoma pretežno panjevskega porekla. Močno primankuje mladovij, ki jih deloma nadomeščajo pionirski gozdovi na opuščeni kmetijskih površinah. Slabša zasnova in kakovost drevja je odraz ekstenzivnega gospodarjenja v preteklosti.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	8,4	16,1	27,9	18,7	28,9	28,2	13,2	0,61	13,9
Listavci	13,9	28,4	24,9	17,8	15,0	184,6	86,8	3,76	86,1
Skupaj	13.1	26.9	25.3	17.9	16.8	212.8	100.0	4.37	100.0

Lesna zaloga in prirastek sta se v primerjavi s prejšnjim načrtom zmanjšala. Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih, medtem ko je po debelinskih razredih opazen visok delež iglavcev v najdebelejšem razredu, kar je bilo značilno že pri prejšnji obnovi načrta.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	8,9	0,1	18,2	1,0	0,0	103,1	6,0	25,0	44,9	5,6
	%	4,2	0,0	8,5	0,5	0,0	48,6	2,8	11,7	21,1	2,6
Naravno stanje	%	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	80,0	5,0	1,0	13,0	0,0

Najbolj zastopana drevesna vrsta je bukev (48,6 %), sledijo črni gaber (16,54 %), rdeči bor (5,53 %), gorski javor (4,63 %), smreka (4,19 %), lipa in lipovec (3,77 %), črni bor (3,02 %). Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun plemenitih in trdih listavcev (beli in črni gaber). Te tri skupine drevesnih vrst predstavljajo 81,4 % LZ, večji delež smreke je rezultat sadnje v preteklosti. Drevesna sestava v tem RGR je spremenjena v korist iglavcev, ki pa so slabe kvalitete.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	179,93	12,6	1.251,45	87,4	0,00	0,0	0,00	0,0	1.431,38	100,0
Skupaj vsi gozdovi	179,93	12,6	1.251,45	87,4	0,00	0,0	0,00	0,0	1.431,38	100,0

Gozdovi tega RGR niso izključno naravnega razvoja (bukev, črni gaber), zato so delno spremenjeni (31 do 70 % rastišču tuje drevesne vrste). Spremenjeni so zlasti na območjih nekdanjih kmetijskih površin in umetno osnovanih nasadih.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	4,4	27,0	31,4	3,3	47,0	50,3	7,7	74,0	81,7	30,2
30 - 49 cm	1,1	1,9	3,0	0,4	3,0	3,4	1,5	4,9	6,4	10,8
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	1,3
Skupaj	5,5	28,9	34,4	3,7	50,4	54,1	9,2	79,3	88,5	42,3

V RGR je kar 88 odmrlih dreves na ha oziroma 42,3 m³/ha, kar predstavlja 19,9 % celotne lesne mase in se je zaradi v prejšnjih poglavjih navedenih razlogov precej povečalo (52→88). Močno prevladuje odmrta lesna masa listavcev, kar je glede na razmerje drevesnih vrst razumljivo.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo zreli drogovnjaki in debeljaki (47,5 %, njihov delež je upadel iz 53,7 %), medtem ko je delež panjevec narasel (15,8→23,5 %). Čistih mladovij je malo.

Sestoji so srednjih zasnov, pomanjkljivo negovani zlasti drogovnjaki, in posledično s tesnim drevesnim sklepom (neredčeni drogovnjaki z izrazito tesnim).

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	8,45	8,0	27,3	64,7	0,0	8,0	27,3	64,7	0,0	72,7	27,3	0,0	0,0
Drogovnjak	410,86	0,0	24,4	67,8	7,8	0,5	40,7	58,8	0,0	55,6	34,6	7,6	2,2
Debeljak	269,24					9,6	63,2	27,2	0,0	46,9	43,9	7,1	2,1
Sestoj v obnovi	196,29					22,0	73,6	4,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	139,85					0,0	49,9	50,1	0,0				
Panjevec	337,01												
Grmičav gozd	2,32												
Pionirski gozd z grmišči	67,36	0,0	77,1	21,2	1,7								
Skupaj	1.431,38												

Podmladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,04	6,45	0,03	50,59	0,82	13,46	8,85	0,04	87,28
%	0,49	0,45	0,00	3,56	0,06	0,95	0,62	0,00	6,13

Sestava podmladka sovпада z deležem drevesnih vrst. Podmladek se pojavlja na 6,1 % površine. Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv. Več kot polovica je podmladka bukke.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	25,0	0,0	0,0	25,0	50,0
Bor	21	4,8	23,8	42,9	19,0	9,5
Bukev	135	1,5	5,2	16,3	32,6	44,4
Hrast	9	0,0	0,0	22,2	55,6	22,2
Pl. list.	14	0,0	0,0	35,7	42,9	21,4
Dr. tr. list.	4	0,0	0,0	0,0	25,0	75,0
Skupaj iglavci	25	8,0	20,0	36,0	20,0	16,0
Skupaj listavci	162	1,2	4,3	17,9	34,6	42,0
Skupaj	187	2,1	6,4	20,3	32,6	38,6

Kakovost lesa je slaba, večinoma prevladuje prostorninski les, le malo je sortimentov ŽII. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri bukvi in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,1
Veje/krošnja	21,3
Osutost	0,9
Skupaj	24,3

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom precej povečala (3,8→24,3 %) in je nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (17,7 %). Vzrok so poškodbe vej in krošnje zaradi žledoloma.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	4.968	9.987	190,2	4,3
Listavci	22.671	29.625	121,2	12,7
Skupaj	27.639	39.612	133,6	16,9

Možni posek je bil realiziran 133,6 %, predvsem na račun sanacije po ujmah.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0	1,50	0
Nega gošče	ha	0,68	0,00	0
Nega letvenjaka	ha	5,36	0,00	0
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	0
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	807,00	0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,30	0

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovju, ki pa niso bila izvedena, bila pa so nekatera zaradi naravnih ujm, ki niso bila načrtovana.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga, prirastek, posek
Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	1.437,58	32,0	159,3	191,3	0,56	2,60	3,16	0,16	1,61	1,78
2011	1.416,57	33,4	182,8	216,2	1,26	4,71	5,97	0,61	3,14	3,75
2021	1.431,38	28,2	184,6	212,8	0,61	3,76	4,37	0,52	3,53	4,04

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Lesna zaloga in prirastek sta zanihala navzdol zaradi naravnih ujm. Realizacija poseka se povečuje.

Drevesna sestava
Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2001 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	5,0	0,1	10,7	0,9	0,0	54,8	1,6	9,1	15,3	2,5
2011	4,7	0,1	10,0	0,6	0,0	48,7	2,5	10,7	20,1	2,6
2021	4,2	0,0	8,5	0,5	0,0	48,6	2,8	11,7	21,1	2,6

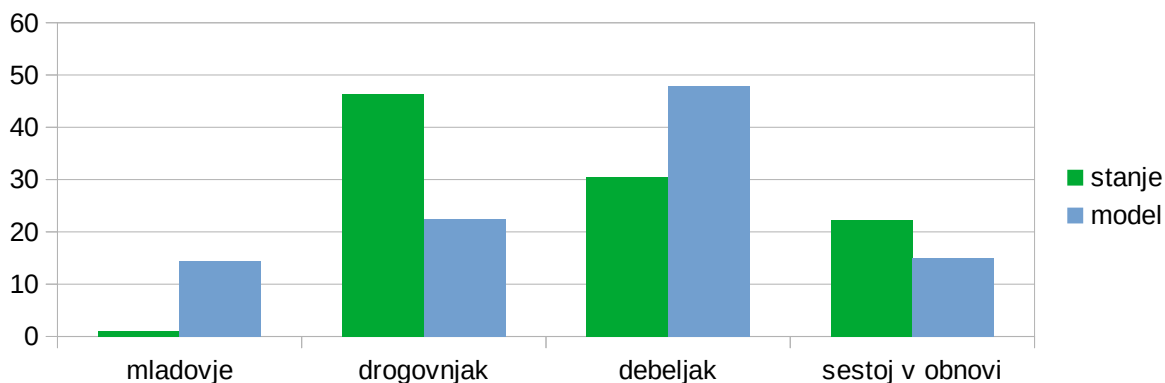
Opazno je povečanje deleža plemenitih in drugih trdih listavcev na račun zmanjšanja deleža iglavcev.

Razvojne faze in zgradbe sestojev
Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	8,45	0,6	1,0	20	14,5	128,30	-13,5
Drogovnjak	410,86	28,7	46,4	45	22,5	199,09	23,9
Debeljak	269,24	18,8	30,4	40	47,9	423,84	-17,5
Sestoj v obnovi	196,29	13,7	22,2	20	15,1	133,61	7,1
Raznomerno (sk-gnz)	139,85	9,8					
Panjevec	337,01	23,5					
Grmičav gozd	2,32	0,2					
Pionirski gozd z grmišči	67,36	4,7					
Skupaj	1.431,38	100,0	100,0	125	100,0	884,84	

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je zmanjšal delež drogovnjakov (prej višek 43,3 %, sedaj le še 23,9 %), povečal pa delež debeljakov (prej primanjkovalo 21,9 %, sedaj še 17,5 %). Popoln preobrat pa se je zaradi ujm dogodil pri sestojih v obnovi (prej jih je 8,3 % primanjkovalo, sedaj jih je 7,1 % viška).

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cili

Raznomerni in skupinsko raznodobni gozdovi buke, bora in trdih listavcev (gabri).

Ciljna drevesna sestava: smreka 3%, bor 11%, bukev 57%, hrast 6%, plemeniti listavci 7%, trdi in mehki listavci 16%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 8%, drogovnjaki 38%, debeljaki 12%, sestoji v obnovi 12%, skupinsko raznomerni sestoji 5%, panjevec 15%, pionirski gozdovi 2%.

Ciljna lesna zaloga: 216 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 419 m³/ha.

Ciljna kakovost⁶²: iglavci D1-D2 60 %, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci C-D 30%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 125 let, **pomladitvena doba** 20 let.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes prilagojeno rastiščnim razmeram in ciljni sestavi drevesnih vrst, izsekavati koše in predrastke. V goščah, takoj ko to narekujejo sestojne razmere, preidemo na pozitivno selekcijo. V sestojih, kjer ni bilo gojitvenih del, je potrebno z direktno nego pomagati samo manjšemu številu res kvalitetnih osebkov.

V drogovnjakih z zmernimi redčenji izboljševati zasnovo in negovanost ter pospeševati prehod v debeljake. Intenziteto redčenj prilagajamo konkretnim razmeram, do 22 % jakost, s pogostostjo vračanja na 10 – 15 let.

V debeljakih zadrževati prehod v sestoj v obnovi, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko, z zastorno sečnjo in naravno nasemenitvijo. Sledimo semenskim letom, zlasti v čistih bukovih sestojih. V 45 % debeljakov izvajamo redčenja z jakostjo okoli 15-17%.

Nadaljevati obnovo na 40 % površine debeljakov z jakostjo 40 % in jo zaključevati (30 % površine) zlasti tam, kjer je prisoten kvaliteten pomladek.

V pionirskih gozdovih skušamo s premenilnimi redčenji in pospeševanjem ciljnih drevesnih vrst izboljšati sestojno zasnovo, na mestih, kje je zasnova izrazito slaba, pa lahko gospodarimo tudi panjevske (na manjših površinah). Jakost redčenj naj bo do 25%.

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, ohranjamo ciljni delež smreke, upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

⁶² Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3; pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2-les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Posek in spravilo izvajamo ob upoštevanju mestoma poudarjene varovalne, hidrološke in zaščitne funkcije.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	13,2	86,8	100,0
- ciljno (%)	13,5	86,5	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	28,2	184,6	212,8
- ciljna (m³/ha)	29,1	186,9	216,0
Prirastek (m³/ha/leto)	0,61	3,76	4,37
Možni posek (m³/ha)	5,2	35,3	40,5
Možni posek (m³/ha/leto)	0,52	3,53	4,05
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	18,4	19,1	19,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	84,9	93,8	92,6
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	5.979	1.386	0	47	0	0	7.412		
	%	80,7	18,7	0,0	0,6	0,0	0,0	100,0	18,4	85,4
Listavci	m³	37.818	11.565	0	1.102	0	0	50.485		
	%	74,9	22,9	0,0	2,2	0,0	0,0	100,0	19,1	93,8
Skupaj	m³	43.797	12.951	0	1.149	0	0	57.897		
	%	75,6	22,4	0,0	2,0	0,0	0,0	100,0	19,0	92,6

Najpomembnejši ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov in zmerna pomladitev debeljakov.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	3,17	3,17
Obžetev	ha	3,17	6,34
Nega gošče	ha	0,68	0,68
Nega letvenjaka	ha	5,36	5,36
Zaščita s premazom	ha	3,17	9,51
Vzdrževanje travinj	ha	2,38	23,80

Prevladuje intenzivno ukvarjanje s sestoji prizadetimi po naravnih ujmah.

9.2.2 RGR 30840: ZMerno KISLOLJUBNA BUKOVJA

RGR vključuje naslednje odseke: 13a, 20, 21a, 22, 25a, 57, 68, 69, 70, 71, 81, 88b, 92, 95, 110a, 111, 135b, 136a, 152a, 156, 157.

S 1.stopnjo poudarjenosti je površinsko najbolj zastopana lesnoproizvodna funkcija (10 %). Na manjših površinah so zastopane hidrološka (1,5 %), f. varovanja naravne in kulturne dediščine (5 %) in poučna funkcija (0,2 %).

Z 2.stopnjo poudarjenosti izstopajo varovalna funkcija (18 %), estetska (30 %), f.varovanja naravne in kulturne dediščine (4 %) in lesnoproizvodna funkcija (60 %).

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	798,97	130,38	6,43	935,78
Delež (%)	85,4	13,9	0,7	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Ruscus hypoglossum</i>	9	61,17	6,5
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni</i>	1	4,03	0,4
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	8,61	0,9
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	3,57	0,4
60050	<i>Saxifraga petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	2,47	0,3
62110	<i>Genisto januensis-Pinetum silvestris</i>	1	14,27	1,5
62220	<i>Brachypodio-Pinetum sylvestris</i>	1	0,48	0,1
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	19,67	2,1
64210	<i>Omphalodo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Saxifraga cuneifolia</i>	11	0,75	0,1
75110	<i>Blechno-Fagetum</i>	9	140,13	15,0
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Cardamine trifolia</i>	9	680,63	72,7
	Skupaj	8,8	935,78	100,0

Večino zmerno kisloljubnih gozdov najdemo na področju Loga in Drobočnika, na severnem robu Šentviške planote, v manjši meri pa tudi na območju Gorenje Trebuše in Šebreljskega vrha.

Rastiščni indeks (SI 100) za prevladujočo združbo v gospodarskem razredu je za smreko 33,1, jelko 31,1, bor 25,7 in bukev 27,2.

Zgradba gozda

Zgradba gozda varira od razmeroma enomernih sestojev v bolj oddaljenih predelih (Četenice, Log, Trebuša, Šebrelje) do razgibanih skupinsko raznodobnih na območjih intenzivnejše kmetijske rabe (Šentviška planota, Tolminski Lom). Enomerni in enodobni so zlasti neredčeni drogovnjaki in debeljaki, medtem ko se na območjih prepleta s kmetijsko krajino pojavljajo raznomerni in raznodobni sestoji. Panjevcev in pionirskih gozdov je sorazmerno malo.

Drevesna sestava je zelo blizu naravni, nekaj več je le umetno vnešenega macesna. Skupinsko postopno gospodarjenje na temeljih nege in naravne obnove je v preteklosti izboljšalo zasnove in negovanost teh gospodarsko ne dovolj izkoriščenih sestojev.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	4,3	16,5	20,3	22,4	36,5	40,4	14,9	1,03	14,8
Listavci	10,6	24,9	25,1	22,2	17,2	231,5	85,1	5,96	85,2
Skupaj	9,7	23,7	24,4	22,2	20,0	271,9	100,0	6,99	100,0

Lesna zaloga in prirastek sta se v primerjavi s prejšnjim načrtom zmanjšala. Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih, medtem ko je po debelinskih razredih opazen visok delež iglavcev v najdebelejšem razredu, ki je v primerjavi s prejšnjim načrtom tudi opazno porasel (27,4→36,5%). Sicer je lesna zaloga dokaj enakomerno razporejena po debelinskih razredih, če izvajamo najtanjši razred.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	29,4	0,0	4,5	6,5	0,0	158,0	5,5	44,4	16,0	7,6
	%	10,8	0,0	1,6	2,4	0,0	58,2	2,0	16,3	5,9	2,8
Naravno stanje	%	0,0	2,0	2,0	0,0	0,0	75,0	12,0	3,0	5,0	1,0

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke in plemenitih listavcev. Te tri skupine drevesnih vrst predstavljajo 85,3 % LZ, večji delež smreke je rezultat sadnje v preteklosti. Drevesna sestava v tem RGR je spremenjena v korist iglavcev. Največji delež med drevesnimi vrstami zavzema bukev (58,09 %), sledijo smreka (10,81 %), lipa in lipovec (7,30 %), veliki jesen (4,45 %), gorski javor (4,24 %), črni gaber (2,53 %), macesen (2,41 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	510,86	54,6	351,35	37,5	73,57	7,9	0,00	0,0	935,78	100,0
Skupaj vsi gozdovi	510,86	54,6	351,35	37,5	73,57	7,9	0,00	0,0	935,78	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi z naravno sestavo drevesnih vrst, spremenjeni so le sestoji nastali z umetno obnovo in gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	2,1	9,6	11,7	2,1	30,8	32,9	4,2	40,4	44,6	18,3
30 - 49 cm	0,0	2,9	2,9	0,0	5,0	5,0	0,0	7,9	7,9	15,1
50 in več cm	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	1,6
Skupaj	2,5	12,5	15,0	2,1	35,8	37,9	4,6	48,3	52,9	35,0

V RGR je 53 odmrlih dreves na ha oziroma 35 m³/ha, kar predstavlja 12,9 % celotne lesne mase in se je ohranilo na ravni prejšnjega ureditvenega obdobja (54→53). Močno prevladuje odmrta lesna masa listavcev, kar je glede na razmerje drevesnih vrst razumljivo.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (52,4 %, njihov delež je upadel iz 60,7 %). Opazen je povečan delež sestojev v obnovi (12,1→18,7 %). Čistih mladovij je malo.

Sestoji so srednjih zasnov, dokaj dobro negovani, slabše drogovnjaki, ki imajo posledično tesen drevesni sklep.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	29,84	7,7	16,5	75,8	0,0	0,0	75,8	24,2	0,0	15,4	82,8	1,8	0,0
Drogovnjak	135,67	0,0	36,1	62,9	1,0	10,1	32,2	57,7	0,0	55,3	28,2	13,0	3,5
Debeljak	354,33					10,3	72,5	17,2	0,0	32,3	44,8	19,7	3,2
Sestoj v obnovi	174,57					27,4	72,1	0,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	172,43					0,0	58,0	42,0	0,0				
Panjevec	22,01												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	46,93	0,0	57,1	39,0	3,9								
Skupaj	935,78												

Podmladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	23,53	0,26	0,09	0,56	53,53	2,25	13,19	8,67	2,44	104,52
%	2,60	0,03	0,01	0,06	5,91	0,25	1,46	0,96	0,27	11,55

Sestava podmladka sovпада z deležem drevesnih vrst. Več kot polovica je podmladek bukve (51,2 %), opazen je delež smreke (22,5 %). Na slabših rastiščih se pojavlja podmladek velikega jesena, črnega in belega gabra, gorskega javorja ter nekaterih mehkih listavcev. Podmladek se sicer pojavlja na 11,6 % površine. Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka majhen.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	28	14,3	14,3	28,6	35,7	7,1
Jelka	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bor	7	0,0	42,8	42,9	0,0	14,3
Macesen	23	13,0	48,0	30,4	4,3	4,3
Bukev	116	1,7	9,5	38,8	31,0	19,0
Hrast	7	0,0	0,0	28,6	42,8	28,6
Plemeniti listav.	62	0,0	3,2	30,6	40,4	25,8
Dr. trdi listavci	9	0,0	0,0	22,2	44,5	33,3
Mehki listavci	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Skupaj iglavci	62	11,3	32,2	32,3	17,7	6,5
Skupaj listavci	199	1,0	7,0	35,7	34,7	21,6
Skupaj	261	3,4	13,0	34,9	30,7	18,0

Kakovost drevja je podpovprečna. Glede na možnosti (dobra rastišča, razmeroma dobra odprtost), bi jo lahko z intenzivno nego izboljšali. Predvsem v drogovnjakih je potrebno intenzivno redčenje.

Kakovost lesa je slaba, večinoma prevladuje prostorninski les, le malo je sortimentov ŽII. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri bukvi in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih in mehkih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	3,7
Veje/krošnja	5,0
Osutost	0,4
Skupaj	9,1

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom sicer povečala (4,4→9,1 %) a je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (17,7 %). Ta RGR ni doživel takšnih poškodb vej in krošenj zaradi žledoloma, kot drugi RGR.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	8.802	14.631	166,3	6,3
Listavci	27.163	28.472	104,9	12,2
Skupaj	35.965	43.103	119,9	18,4

Možni posek je bil realiziran 119,9 %, predvsem zaradi sanitarnih sečenj smreke.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	0,00	2,60	0,00
Priprava tal	ha	0,00	0,95	0,00
Sadnja	ha	0,00	0,95	0,00
Nega mladja	ha	4,38	0,00	0,00
Nega gošče	ha	40,06	1,80	4,49
Nega letvenjaka	ha	4,13	1,72	41,65
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,79	1,72	217,72
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,64	0,00
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,95	0,00
Zaščita z ograjo	m	0,00	96,00	0,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	19,90	0,00
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	599,00	0,00

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovjih, ki pa niso bila izvedena, bila pa so nekatera zaradi naravnih ujm, ki niso bila načrtovana.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	855,82	58,8	200,5	259,3	1,29	4,26	5,55	1,06	3,27	4,33
2011	895,06	54,9	225,6	280,6	1,63	8,37	10,00	1,48	6,55	8,03
2021	935,78	40,4	231,5	271,9	1,03	5,96	7,00	0,86	5,24	6,09

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Lesna zaloga in prirastek sta zanihala navzdol, predvsem na račun iglavcev.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2001 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	16,8	0,0	2,3	3,5	0,0	58,2	2,3	10,9	4,2	1,8
2011	15,0	0,0	1,9	2,7	0,0	55,0	2,3	15,1	5,5	2,5
2021	10,8	0,0	1,6	2,4	0,0	58,2	2,0	16,3	5,9	2,8

Opazno je povečanje deleža bukke na račun manjšega deleža smreke, ki se stalno zmanjšuje.

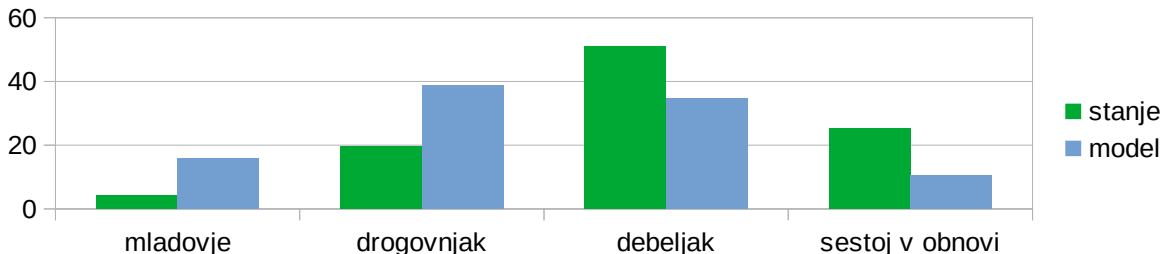
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	29,84	3,2	4,3	25	16,0	111,11	-11,7
Drogovnjak	135,67	14,5	19,5	35	38,8	269,43	-19,3
Debeljak	354,33	37,8	51,1	45	34,8	241,65	16,3
Sestoj v obnovi	174,57	18,7	25,1	20	10,4	72,22	14,7
Raznomerno (sk-gnz)	172,43	18,4					
Panjevec	22,01	2,4					
Pionirski gozd z grmišči	46,93	5,0					
Skupaj	935,78	100,0	100,0	125	100,0	694,41	0,00

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je zmanjšal delež drogovnjakov (prej primanjkovalo 6,5 %, sedaj 19,3 %), povečal pa delež sestojev v obnovi (prej presežek 5,8 %, sedaj že 14,7 %). Primanjkuje mlajših razvojnih faz.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodobni gozdovi bukke, smreke in plemenitih listavcev, s posamično primesjo hrasta in macesna.

Ciljna drevesna sestava: smreka 12,5%, jelka 0,5%, macesen 1%, bor 1%, bukev 60%, hrast 8%, plemeniti listavci 11%, trdi listavci 4%, mehki listavci 2%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 10%, drogovnjaki 25%, debeljaki 36%, sestoji v obnovi 14%, skupinsko raznomerni sestoji 11%, panjevec 2%, pionirski gozdovi 2%.

Ciljna lesna zaloga: 281 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 619 m³/ha.

Ciljna kakovost⁶³: iglavci B-C 60 %, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci A1-A2 15%, B-C 50%, ostalo prostorninski les.

⁶³ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3; pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2-les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 125 let, pomladitvena doba 20 let.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes prilagojeno rastiščnim razmeram in ciljni sestavi drevesnih vrst, izsekavati koše in predrastke. V goščah, takoj ko to narekujejo sestojne razmere, preidemo na pozitivno selekcijo. V sestojih, kjer ni bilo gojitvenih del, je potrebno z direktno nego pomagati samo manjšemu številu res kvalitetnih osebkov.

V drogovnjakih je potrebno redčenje predvsem v mlajših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (90 % površine). Jakost je od 17 – 22 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram.

Debeljake je potrebno zadržano uvajati v obnovo, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Jakost okoli 45 %. Obnovo nadaljujemo in zaključujemo na 95 % površine sestojev v obnovi, da povečamo delež mladovij. V umetno osnovanih nasadih je potrebna nega gošče in redčenje v vseh drogovnjakih z zmerno jakostjo 20 %. V pionirskih gozdovih izvajati indirektno premeno in premenilna redčenja (intenziteta do 25 %). Na mestih, kje je zasnova izrazito slaba pa lahko gospodarimo tudi panjevsko (na manjših površinah).

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, ohranjamo delež smreke (naravno, predvsem pa v nasadih), upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni. Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje (vznožja pobočij), zlasti z upoštevanjem varovalne in hidrološke funkcije.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	14,9	85,1	100,0
- ciljno (%)	15,0	85,0	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	40,4	231,5	271,9
- ciljna (m ³ /ha)	42,2	238,8	281,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,03	5,96	6,99
Možni posek (m ³ /ha)	8,6	52,3	60,9
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,86	5,23	6,09
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	21,2	22,6	22,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	83,0	87,9	87,2
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	2.966	5.018	0	20	0	0	8.004	21,2	82,8
	%	37,1	62,7	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	15.594	32.844	0	586	0	0	49.024	22,6	87,9
	%	31,8	67,0	0,0	1,2	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	18.560	37.862	0	606	0	0	57.028	22,4	87,1
	%	32,5	66,4	0,0	1,1	0,0	0,0	100,0		

Najpomembnejši ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov ter pomladitvene sečnje.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	2,19	4,38
Nega gošče	ha	21,38	40,06
Nega letvenjaka	ha	3,84	3,84

Nega mlajšega drogovnjaka	ha	0,79	0,79
---------------------------	----	------	------

Prevladuje nega mlajših razvojnih faz.

9.2.3 RGR 31740: PODGORSKA BUKOVJA

RGR vključuje naslednje odseke: 1d, 2a, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13b, 14, 15, 16, 17a, 18, 19, 21b, 23, 24, 25b, 26, 27, 28, 32a, 35c, 37, 38, 41, 85b, 89a, 90a, 91, 93a, 94a, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 107, 112, 114b, 115b, 117b, 158, 161b.

Habitatni tipi Nature 2000 so v tem RGR tisti, ki so prisotni ob Idrijci s pritoki.

S prvo stopnjo poudarjenosti so prisotne hidrološka (2%), rekreacijska in poučna funkcija na zelo majhni površini (pod 1%).

Drugo stopnjo poudarjenosti imajo varovalna (25%), lesnoproizvodna (70%), in estetska funkcija (20%).

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.673,71	214,99	13,23	1.901,93
Delež (%)	88,0	11,3	0,7	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
51220	<i>Salicetum incano-purpureae</i>	11	2,09	0,1
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Ruscus hypoglossum</i>	9	1.343,22	70,8
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Anemone trifolia</i>	9	70,34	3,7
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orn</i>	1	18,84	1,0
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	110,94	5,8
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	31,37	1,6
60050	<i>Saxifraga petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	1,85	0,1
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	0,70	0,0
61210	<i>Lamio orvalae-Salicetum eleagni</i>	1	0,28	0,0
62110	<i>Genisto januensis-Pinetum silvestris</i>	1	23,42	1,2
62220	<i>Brachypodio-Pinetum sylvestris</i>	1	1,28	0,1
62310	<i>Fraxino orn-Pinetum nigrae</i>	1	4,70	0,2
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	198,44	10,4
64210	<i>Omphalodo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Saxifraga cuneifolia</i>	11	16,40	0,9
65130	<i>Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani</i>	7	0,75	0,0
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Cardamine trifolia</i>	9	77,31	4,1
	Skupaj	8,510	1.901,93	100,0

Podgorski bukovi gozdovi poraščajo dve razmeroma strnjeni območji - na Šentviški planoti in v Gorenji Trebuši.

Zgradba gozda

Zgradba gozda varira od razmeroma enomernih sestojev v Trebuši do razgibanih skupinsko raznodobnih na Šentviški planoti. Enomerni in enodobni so zlasti neredčeni drogovnjaki in debeljaki, medtem ko se na območjih prepleta s kmetijsko krajino pojavljajo raznomerni in raznodobni sestoji. Drevesna sestava je precej spremenjena, manj je bukve, večji pa je delež iglavcev (predvsem smreke) ter plemenitih in trdih listavcev. Panjevcev in pionirskih gozdov je več kot 10 %. To so gospodarsko najpomembnejši gozdovi v GGE.

Skupinsko postopno gospodarjenje na temeljih nege in naravne obnove je v preteklosti izboljšalo zasnove in negovanost teh gospodarsko ne dovolj izkoriščenih sestojev.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m³/ha	%
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%		
Iglavci	4,6	13,9	19,5	21,9	40,1	48,0	17,6	1,10	18,6
Listavci	10,8	25,4	25,3	21,8	16,7	224,7	82,4	4,82	81,4
Skupaj	9,7	23,4	24,3	21,8	20,8	272,7	100,0	5,92	100,0

Lesna zaloga se je v primerjavi s prejšnjim načrtom povečala. Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih, medtem ko je po debelinskih razredih opazen visok delež iglavcev v najdebelejšem razredu, ki je v primerjavi s prejšnjim načrtom tudi opazno porasel (28,6→40,1 %). Sicer je lesna zaloga dokaj enakomerno razporejena po debelinskih razredih, če izvajamo najtanjši razred.

Razmerje drevesnih vrst
Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	39,7	1,1	4,3	2,8	0,0	120,6	11,1	62,8	24,4	5,8
	%	14,6	0,4	1,6	1,0	0,0	44,3	4,1	23,0	8,9	2,1
Naravno stanje	%	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun smreke in plemenitih listavcev. Te tri skupine drevesnih vrst predstavljajo 81,9 % LZ, večji delež smreke je rezultat sadnje v preteklosti. Drevesna sestava v tem RGR je spremenjena v korist iglavcev. Največji delež med drevesnimi vrstami zavzema bukev (44,20 %), sledijo smreka (14,55 %), lipa in lipovec (11,81 %), gorski javor (5,65 %), črni gaber (4,81 %), veliki jesen (4,77 %), graden (4,07 %), beli gaber (3,14 %).

Ohranjenost gozdov
Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	665,45	35,0	1.138,59	59,9	97,89	5,1	0,00	0,0	1.901,93	100,0
Skupaj vsi gozdovi	665,45	35,0	1.138,59	59,9	97,89	5,1	0,00	0,0	1.901,93	100,0

V RGR prevladujejo spremenjeni gozdovi, čeprav je več kot tretjinski del gozdov z naravno sestavo drevesnih vrst. Spremenjeni so sestoji nastali z umetno obnovo in gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah.

Odmrlo drevje
Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	6,1	15,5	21,6	2,1	37,4	39,5	8,2	52,9	61,1	23,4
30 - 49 cm	1,1	2,6	3,7	0,5	5,0	5,5	1,6	7,6	9,2	16,4
50 in več cm	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,9
Skupaj	7,2	18,4	25,6	2,6	42,4	45,0	9,8	60,8	70,6	40,7

V RGR je 70 odmrlih dreves na ha oziroma 41 m³/ha, kar predstavlja 14,9 % celotne lesne mase in se je precej povečalo v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem (50→70). Močno prevladuje odmrta lesna masa listavcev, kar je glede na razmerje drevesnih vrst razumljivo.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (59,2 %, njihov delež je upadel iz 69,0 %). Opazen je povečan delež sestojev v obnovi (12,1→22,8 %). Čistih mladovij je malo.

Sestoji so srednjih zasnov, dokaj dobro negovani, slabše mladovja in drogovnjaki, ki imajo posledično tesen drevesni sklep.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	27,98	6,2	45,7	37,2	10,9	5,8	69,1	17,3	7,8	57,8	10,8	28,4	3,0
Drogovnjak	357,72	4,8	39,5	47,6	8,1	13,6	37,6	48,8	0,0	27,9	38,6	27,0	6,5
Debeljak	768,85					12,9	53,8	33,3	0,0	8,8	64,9	20,3	6,0
Sestoj v obnovi	433,80					19,1	60,8	20,1	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	140,20					0,0	41,8	58,2	0,0				
Panjevec	73,06												
Grmičav gozd	0,90												
Pionirski gozd z grmišči	99,42	0,0	57,1	41,4	1,5								
Skupaj	1.901,93												

Podmladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	35,70	2,28	0,65	1,29	113,39	1,70	41,20	17,49	2,62	216,32
%	1,91	0,12	0,03	0,07	6,05	0,09	2,20	0,93	0,14	11,54

Sestava podmladka sovпада z deležem drevesnih vrst. Več kot polovica je podmladka bukve (52,4 %), opazen je delež smreke (16,6 %). Na slabših rastiščih se pojavlja podmladek velikega jesena, črnega in belega gabra, gorskega javorja ter nekaterih mehkih listavcev. Podmladek se sicer pojavlja na 11,5 % površine. Delež je močno narasel (prej 4,84 %). Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, katerih delež je narasel, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka majhen.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	56	5,4	14,3	44,6	28,6	7,1
Jelka	4	0,0	50,0	25,0	25,0	0,0
Bor	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Macesen	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	192	3,1	15,1	38,6	27,1	16,1
Hrast	25	4,0	20,0	36,0	24,0	16,0
Plemeniti listav.	116	0,9	8,6	40,5	26,7	23,3
Dr. trdi listavci	31	0,0	0,0	16,1	32,3	51,6
Mehki listavci	5	0,0	0,0	0,0	60,0	40,0
Skupaj iglavci	65	4,6	16,9	44,6	27,7	6,2
Skupaj listavci	369	2,2	11,9	36,6	27,6	21,7
Skupaj	434	2,5	12,7	37,8	27,6	19,4

Kakovost drevja je podpovprečna. Glede na možnosti (dobra rastišča, razmeroma dobra odprtost), bi jo lahko z intenzivno nego izboljšali. Predvsem v drogovnjakih je potrebno intenzivno redčenje.

Kakovost lesa je slaba, večinoma prevladuje prostorninski les. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri buki in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih in mehkih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	4,3
Veje/krošnja	7,9
Osutost	0,2
Skupaj	12,4

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom sicer povečala (5,0→12,4 %) a je podpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (17,7 %). Ta RGR ni doživel takšnih poškodb vej in krošenj zaradi žledoloma, kot nekateri drugi RGR.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA
Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	21.930	36.115	118,6	15,4
Listavci	50.532	48.867	76,3	20,9
Skupaj	72.462	84.982	89,1	36,3

Možni posek je bil realiziran le 89,1 %, kar je manj od povprečja v GGE. Kljub sorazmerno dobri odprtosti, lastniki gozdov niso bili zainteresirani za večje sečnje (redčenja), razen sanitarnih sečenj, še zlasti iglavcev.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	0,00	9,10	0,00
Nega mladja	ha	0,15	0,00	0,00
Nega gošče	ha	1,09	0,00	0,00
Nega letvenjaka	ha	21,94	9,50	43,30
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,00	3,00	0,00
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	0,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	9,50	0,00
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	7,15	0,00

Gojitvena in varstvena dela so bila načrtovana zlasti v mladovju, ki pa so bila izvedena v skromnem obsegu, bila pa so nekatera biomeliorativna in zaradi naravnih ujm, ki niso bila načrtovana.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV
Površina, lesna zaloga, prirastek, posek
Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	1.824,97	68,1	173,0	241,2	1,39	3,46	4,84	1,23	2,88	4,11
2011	1.921,24	61,3	200,4	261,7	2,94	6,76	9,70	1,87	5,24	7,11
2021	1.901,93	48,0	224,7	272,6	1,10	4,82	5,92	0,93	4,37	5,30

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Lesna zaloga se je povečala, prirastek je zanihal navzdol, predvsem na račun iglavcev.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2001 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	23,3	1,4	2,8	0,7	0,0	44,7	2,7	15,6	7,9	0,9
2011	19,1	0,9	2,2	1,3	0,0	43,1	3,2	19,8	8,9	1,5
2021	14,6	0,4	1,6	1,0	0,0	44,3	4,1	23,0	8,9	2,1

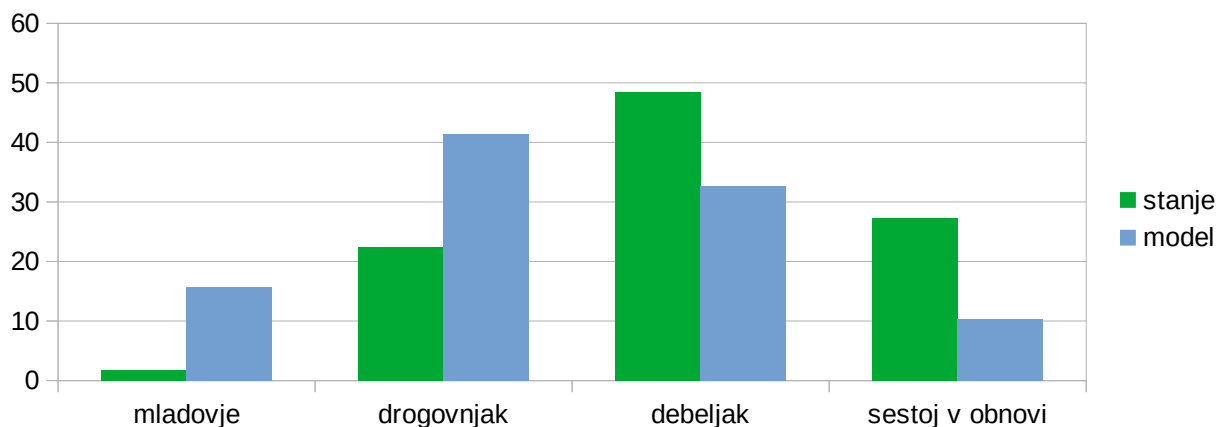
Glavna drevesna vrsta (bukev) ohranja svoj delež stabilen. Opazno je povečanje deleža plemenitih listavcev na račun manjšega deleža smreke, ki se stalno zmanjšuje.

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	27,98	1,5	1,8	25	15,7	249,37	-13,9
Drogovnjak	357,72	18,8	22,5	40	41,4	657,58	-18,9
Debeljak	768,85	40,5	48,4	45	32,6	517,80	15,8
Sestoj v obnovi	433,80	22,8	27,3	20	10,3	163,60	17,0
Raznomerno (sk-gnz)	140,20	7,4					
Panjevec	73,06	3,8					
Grmičav gozd	0,90	0,0					
Pionirski gozd z grmišči	99,42	5,2					
Skupaj	1.901,93	100,0	100,0	130	100,0	1.588,35	0

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz. Precej se je zmanjšal delež drogovnjakov (prej višek 0,7 %, sedaj primanjkljaj 18,9 %), povečal pa delež sestojev v obnovi (prej presežek 4,2 %, sedaj že 17,0 %). Močno primanjkuje mladovij.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznodobni gozdovi bukve, smreke in plemenitih listavcev, s posamično primesjo hrasta in gabrov.

Ciljna drevesna sestava: smreka 14%, macesen 2%, bor 2%, bukev 60%, hrast 3%, plemeniti listavci 13%, trdi listavci 5%, mehki listavci 1%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 8%, drogovnjaki 30%, debeljaki 35%, sestoji v obnovi 15%, skupinsko raznomerni sestoji 5%, panjevec 4%, pionirski gozdovi 3%.

Ciljna lesna zaloga: 279 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 570 m³/ha.

Ciljna kakovost⁶⁴: iglavci B-C 60 %, ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les;
listavci A1-A2 15%, B-C 50%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba 130 let, **pomladitvena doba** 20 let.

V naravnih mladovih je potrebno uravnavati zmes prilagojeno rastiščnim razmeram in ciljni sestavi drevesnih vrst, izsekavati koše in predrastke. V goščah, takoj ko to narekujejo sestojne razmere, preidemo na pozitivno selekcijo. V sestojih, kjer ni bilo gojitvenih del, je potrebno z direktno nego pomagati samo manjšemu številu res kvalitetnih osebkov.

V drogovnjakih je potrebno redčenje predvsem v mlajših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (90 % površine). Jakost je od 17 – 22 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram. Debeljake je potrebno zadržano uvajati v obnovo, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Jakost okoli 45 %. Obnovo nadaljujemo in zaključujemo na 95 % površine sestojev v obnovi, da povečamo delež mladovij.

V umetno osnovanih nasadih je potrebna nega gošče in redčenje v vseh drogovnjakih z zmerno jakostjo 20 %.

V pionirskih gozdovih izvajati indirektno premeno in premenilna redčenja (intenziteta do 25 %). Na mestih, kje je zasnova izrazito slaba pa lahko gospodarimo tudi panjevsko (na manjših površinah).

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje (turistična in rekreacijska območja, stik z naselij in prepletanje s kmetijskimi površinami), zlasti z upoštevanjem varovalne in hidrološke funkcije.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	17,6	82,4	100,0
- ciljno (%)	17,8	82,2	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	48,0	224,7	272,7
- ciljna (m ³ /ha)	49,8	229,2	279,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,10	4,82	5,92
Možni posek (m ³ /ha)	9,2	43,7	53,0
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,92	4,37	5,30
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,3	19,5	19,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	84,2	90,7	89,5
Izravnalna doba (let)			20

⁶⁴ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3; pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2-les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	6.436	11.169	0	8	0	0	17.613		
	%	36,5	63,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	19,3	84,1
Listavci	m³	32.839	49.962	0	390	0	0	83.191		
	%	39,5	60,0	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0	19,5	90,8
Skupaj	m³	39.275	61.131	0	398	0	0	100.804		
	%	39,0	60,6	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0	19,4	89,5

Najpomembnejši ukrepa sta redčenje drogovnjakov in debeljakov ter pomladitvene sečnje, kot zaključevanje obnove.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	6,12	6,12
Nega mladja	ha	0,05	0,10
Nega gošče	ha	1,09	1,09
Nega letvenjaka	ha	21,06	21,94
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	14,99	14,99
Vzdrževanje travinj	ha	2,52	25,20

Prevladuje nega mlajših razvojnih faz.

9.2.4 RGR 32140: GORSKA BUKOVJA

RGR vključuje naslednje odseke: 1a, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46, 49b, 50b, 51b, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 65, 72, 73, 80, 98, 104, 115a, 116, 117a, 129, 130, 134b, 137b, 138, 140b, 141, 146, 147, 148, 149, 150, 153, 154b.

Manjši del RGR (odd. 98) se nahaja v območju Nature 2000 (Trnovski gozd-Nanos).

Na 10 % površine je s 1.stopnjo poudarjenosti prisotna f.varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, ki z drugo stopnjo poudarjenosti zavzema 40 % površine. Z drugo stopnjo poudarjenosti so močnejše prisotne še hidrološka (skoraj celotna površina), lesnoproizvodna (70 %) in estetska (30 %) funkcija

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.836,00	426,14	5,92	2.268,06
Delež (%)	80,9	18,8	0,3	100,0

Tudi v tem RGR močno prevladujejo zasebni gozdovi.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Ruscus hypoglossum</i>	9	41,92	1,8
56310	<i>Ostrya carpinifoliae-Fraxinetum orni</i>	1	44,55	2,0
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	1,21	0,1
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	767,92	33,9
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	118,48	5,2
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	1,91	0,1
60050	<i>Saxifrago petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	8,04	0,4
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	1,40	0,1
61210	<i>Lamio orvalae-Salicetum eleagni</i>	1	2,22	0,1
62110	<i>Genisto januensis-Pinetum silvestris</i>	1	22,07	1,0
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	1.151,96	50,6
64210	<i>Omphalodo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Saxifraga cuneifolia</i>	11	106,38	4,7
	Skupaj	7,94	2.268,06	100,0

Nosilna gozdna združba tega RGR je predalpsko gorsko bukovje.

Gozdovi tega RGR so razširjeni na apnenčasti podlagi. Največje površine zavzema združba buke in lisaste mrtve koprive. Osrednje območje gorskih bukovih gozdov je severovzhodni del Šentviške planote, poraščajo tudi večino severnih pobočij nad Idrijco in Hotenjo, fragmentarno pa se pojavljajo na vseh robnih območjih GGE.

Rastiščni indeks (SI 100) za prevladujočo združbo v RGR je za smreko 32,6 in za bukev 29,1.

Proizvodna zmogljivost rastišča je 7,9 m³/ha/leto, trenutna izkoriščenost (5,3 m³/ha/leto) je pod to vrednostjo zaradi pomanjkljive nege v preteklih obdobjih.

Stanje sestojev

Gozdovi so v glavnem zdravi, le ponekod so jih prizadele naravne ujme (žledolom, lubadarji). Vse pomembne drevesne vrste se dobro naravno obnavljajo. Škode na mladovju zaradi divjadi so zaenkrat v znosnih mejah, tako da objedanje ne vpliva na zgradbo in kakovost mladovja.

Zgradba gozda

Prevladuje enomerna sestojna zgradba, ponekod tudi enodobna, glavna drevesna vrsta je bukev, ki tvori obsežne sklenjene sestoje s posamično primesjo smreke, plemenitih in ostalih trdih listavcev. Drevesna sestava je razmeroma ohranjena, od klimaksnih vrst manjkata jelka in macesen (pod 1%), preveč je trdih listavcev. Starejše razvojne faze imajo zaradi gospodarjenja v preteklosti (tudi oglarjenje) spremenjeno razmerje drevesnih vrst in slabšo sestojno zasnovo. Zdravstveno stanje je dobro, ponekod so sestoji prizadeti zaradi žleda. V pomlajencih se pojavlja naravno mlajše dobre kvalitete, bujno se pomlajujejo veliki jesen, gorski javor in bukev. Skupinsko postopno gospodarjenje na temeljih nege in naravne obnove že daje prve rezultate z izboljšanjem zasnove in negovanosti sestojev.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	7,2	17,1	25,8	20,0	29,9	27,0	10,9	0,95	18,0
Listavci	11,1	26,2	25,5	20,7	16,5	221,5	89,1	4,35	82,0
Skupaj	10,7	25,1	25,5	20,7	18,0	248,5	100,0	5,30	100,0

Lesna zaloga in prirastek sta se v primerjavi s prejšnjim načrtom zmanjšala. Bistveno večji delež lesne zaloge je pri listavcih, medtem ko je po debelinskih razredih opazen visok delež iglavcev v najdebelejšem razredu. Sicer je lesna zaloga dokaj enakomerno razporejena po debelinskih razredih, če izvajamo najtanjši razred.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	21,1	1,4	3,0	1,5	140,0	4,4	41,2	31,8	4,1
Stanje	%	8,5	0,6	1,2	0,6	56,3	1,8	16,6	12,8	1,7
Naravno stanje	%	5,0	3,0	0,0	2,0	80,0	0,0	8,0	2,0	0,0

Največje odstopanje med dejanskim in naravnim stanjem je pri bukvi, ki jo v lesni zalogi primanjkuje v glavnem na račun plemenitih in drugih trdih listavcev. Te tri skupine drevesnih vrst predstavljajo 85,7 % LZ, večji delež smreke je rezultat sadnje v preteklosti. Drevesna sestava v pogledu dejanskega in naravnega stanja med iglavci in listavci je zelo uravnotežena. Največji delež med drevesnimi vrstami zavzema bukev (56,34 %), sledijo črni gaber (9,18 %), smreka (8,49 %), lipa in lipovec (6,69 %), veliki jesen (4,65 %), gorski javor (4,00 %), beli gaber (2,39 %), graden (1,76 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.354,37	59,7	885,17	39,0	28,52	1,3	0,00	0,0	2.268,06	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.354,37	59,7	885,17	39,0	28,52	1,3	0,00	0,0	2.268,06	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni gozdovi z naravno sestavo drevesnih vrst, spremenjeni so le sestoji nastali z umetno obnovo.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	8,0	32,0	40,0	6,1	50,8	56,9	14,1	82,8	96,9	32,4
30 - 49 cm	1,2	2,6	3,8	0,0	4,5	4,5	1,2	7,1	8,3	12,8
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	9,2	34,6	43,8	6,1	55,3	61,4	15,3	89,9	105,2	45,2

V RGR je 105 odmrlih dreves na ha oziroma 45 m³/ha, kar predstavlja 18,1 % celotne lesne mase in se je precej povečalo v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem (67→105). Močno prevladuje odmrta lesna masa listavcev, kar je glede na razmerje drevesnih vrst razumljivo. Izrazito prevladuje tanjša odmrlo drevje (92 %).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev
Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	31,08	12,7	35,1	18,6	33,6	3,2	23,4	73,4	0,0	39,0	45,2	10,1	5,7
Drogovnjak	411,55	6,6	43,1	37,3	13,0	7,4	64,5	28,1	0,0	51,7	19,1	29,2	0,0
Debeljak	796,95					8,1	38,8	53,1	0,0	54,5	19,5	21,9	4,1
Sestoj v obnovi	384,07					24,0	71,8	4,2	0,0				
Raznomerno (sk-gn)	226,47					7,8	38,8	53,4	0,0				
Panjevec	330,78												
Pionirski g. z grmišči	87,16	0,0	30,9	57,0	12,1								
Skupaj	2.268,06												

Prevladujejo drogovnjaki in debeljaki (53,3 %, njihov delež je upadel iz 60,2 %), na precejšnjih površinah se pojavljajo razne oblike pionirskih gozdov (panjevci, grmišča) kot posledica zaraščanja kmetijskih površin. Opazen je povečan delež sestojev v obnovi (8,7→16,9 %) in raznomernih sestojev (7,9→10,0 %). Čistih mladovij je malo.

Zasnova je srednja, negovanost v dostopnejših predelih dobra, drugje slaba.

Podmladek
Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	36,44	4,56	0,30	109,03	0,46	25,50	18,78	1,24	196,31
%	1,63	0,20	0,01	4,87	0,02	1,14	0,84	0,06	8,77

Sestava podmladka sovпада z deležem drevesnih vrst. Več kot polovica je podmladek bukve (55,5 %), opazen je delež smreke (18,6 %). Na slabših rastiščih se pojavlja podmladek velikega jesena, črnega in belega gabra, gorskega javorja ter nekaterih mehkih listavcev. Razveseljiv je delež podmladka jelke. Podmladek se sicer pojavlja na 8,77 % površine. Delež je močno narasel (prej 3,77 %). Prisoten je zlasti v sestojih v obnovi, katerih delež je narasel, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka sorazmerno majhen.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁶⁵

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	39	0,0	12,8	43,6	33,3	10,3
Jelka	6	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bor	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	292	1,4	7,5	27,1	37,6	26,4
Hrast	4	0,0	0,0	0,0	75,0	25,0
Pl. Ist.	84	1,2	6,0	29,8	33,2	29,8
Dr. tr. Ist.	10	0,0	0,0	10,0	20,0	70,0
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	49	0,0	16,3	44,9	30,6	8,2
Skupaj listavci	391	1,3	6,9	26,9	36,5	28,4
Skupaj	440	1,1	8,0	28,9	35,9	26,1

Kakovost drevja je podpovprečna. Glede na možnosti (dobra rastišča, razmeroma dobra odprtost), bi jo lahko z intenzivno nego izboljšali. Predvsem v drogovnjakih je potrebno intenzivno redčenje. Kakovost lesa je slaba, večinoma prevladuje prostorninski les, delež sortimentov hlodovine je premajhen. Boljša kakovost je pri smreki in iglavcih kot pri bukvi in listavcih. Izrazito slaba kakovost je pri trdih in mehkih listavcih. Kakovost se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem poslabšala.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/korenčnik	5,0
Veje/krošnja	18,7
Osutost	0,7
Skupaj	24,4

Poškodovanost drevja se je v primerjavi s preteklim načrtom močno povečala (6,5→24,4 %) in je nadpovprečna v primerjavi s poškodovanostjo v GGE (17,7 %). Razlog je poškodovanost vej in krošnje po žledolomu (4,0→18,7 %).

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	12.678	33.630	162,3	14,4
LISTAVCI	52.426	58.989	95,5	25,2
Skupaj	65.104	92.619	108,5	39,6

Možni posek je bil realiziran 108,5 %, kar je nad povprečjem za GGE. Precej boljša je realizacija pri iglavcih, kar je posledica večje zainteresiranosti lastnikov za sečnjo smreke in predvsem sanitarnega poseka.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	0,00	4,00	0,00
Nega mladja	ha	0,09	0,00	0,00
Nega gošče	ha	7,39	0,00	0,00
Nega letvenjaka	ha	8,48	1,50	17,68
Zaščita z ograjo	m	0,00	48,00	0,00
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	9,30	0,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,60	0,00

⁶⁵ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Usmeritev je bila izvedba gojitvenih del v predelih z boljšimi proizvodnimi sposobnostmi rastišča in z boljšimi zasnovami mladovij, ki pa se jih ni izvedlo. Naknadno pa se je opravilo lovskogojitvene ukrepe.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 – 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	2.103,00	37,3	196,3	233,6	0,82	3,81	4,63	1,02	0,70	1,72
2011	2.282,95	41,4	219,4	260,8	1,36	6,36	7,72	1,07	4,81	5,88
2021	2.268,06	27,0	221,5	248,5	0,95	4,35	5,31	0,52	4,17	4,69

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Lesna zaloga in prirastek sta zanihal navzdol, predvsem na račun iglavcev, kar je posledica naravnih ujm v preteklem obdobju.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001 - 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	14,3	0,0	0,9	0,8	57,3	1,0	12,9	11,2	1,6
2011	13,1	0,7	1,5	0,6	51,7	1,7	16,1	13,2	1,4
2021	8,5	0,6	1,2	0,6	56,2	1,8	16,6	12,8	1,7

Glavna drevesna vrsta (bukev) je pridobila svoj delež na račun smreke. Deleži ostalih skupin drevesnih vrst so ostali skoraj nespremenjeni.

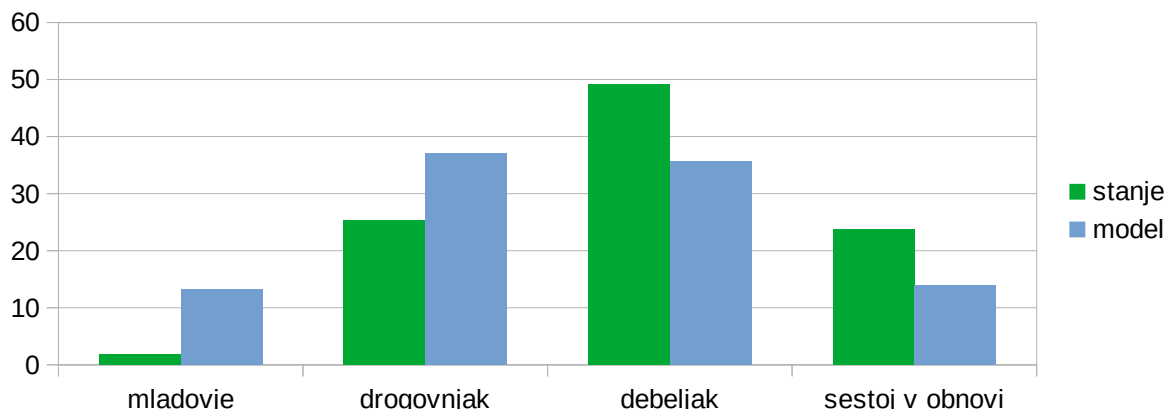
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna Površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	31,08	1,4	1,9	30	13,2	214,33	-11,3
Drogovnjak	411,55	18,1	25,3	30	37,1	602,37	-11,8
Debeljak	796,95	35,2	49,1	50	35,7	579,64	13,4
Sestoj v obnovi	384,07	16,9	23,7	20	14,0	227,31	9,7
Raznomerno (sk-gnz)	226,47	10,0					
Panjevec	330,78	14,6					
Pionirski gozd z grmišči	87,16	3,8					
Skupaj	2.268,06	100,0	100,0	134	100,0	1.623,65	0,0

Podobno kot v RGR Podgorska bukovja je izraziti presežek debeljakov in sestojev v obnovi, močno primanjkuje mladovij, pa tudi drogovnjakov.

V RGR je prišlo v zadnjem desetletju do bistvenega premika v stanju razvojnih faz, prav tako kot v RGR Podgorska bukovja. Precej se je zmanjšal delež drogovnjakov (prej višek 6,46 %, sedaj primanjkljaj 11,8 %), povečal pa delež sestojev v obnovi (prej manjko 1,74 %, sedaj presežek 9,7 %).

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture enodobnih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Enodobni ali skupinsko raznodobni gozdovi bukve, s skupinsko primesjo plemenitih listavcev, mestoma smreke.

Kjer je odprtost boljša in prevladujejo mešani sestoji, težimo s skupinsko postopnim gospodarjenjem k raznomerni zgradbi sestojev.

Ciljna drevesna sestava: smreka 9%, ostali iglavci 3%, bukev 60%, plemeniti listavci 16%, trdi in mehki listavci 12%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 6%, drogovnjak 27%, debeljak 33%, sestoj v obnovi 13%, skupinsko raznomerni sestoji 7%, panjevec 12%, pionirski gozd 2%.

Ciljna lesna zaloga: 255 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 586 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci B-C-D1 65%, ostalo drogovni, droben tehnični in celulozni les; listavci A2-B 10%, C-D 30%, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno in zastorno gospodarjenje s **proizvodno dobo** 130 let, **pomladitvena doba** 20 let.

V lažjih spravih razmerah (traktorsko spravo) izvajati sistem skupinsko postopnega gospodarjenja, v težjih razmerah (žično spravo) in v sestojih z večjim deležem bukve pa zastorno gospodarjenje.

V naravnih mladovjih je potrebno uravnavati zmes, izsekavati koše in predrastke. V goščah, zaradi velikih stroškov dela, takoj ko je to možno preidemo na pozitivno selekcijo.

V drogovnjakih je potrebno redčenje predvsem v mlajših fazah z boljšo sestojno zasnovo in na boljših rastiščih (85 % površine). Intenziteta je od 18 – 20 %, prilagajamo jo konkretnim razmeram.

V debeljakih, ki so primerni za obnovo, je potrebno pričeti s pomlajevanjem na 35 % površine, s tem bomo tudi spremenili neugodno razmerje razvojnih faz. Obnova naj poteka malopovršinsko in z naravno nasemenitvijo, le v posameznih vrzelih lahko ob izpadih naravnega mladja uporabimo dodatno sadnjo v obliki plomb. Intenziteta okoli 30 %.

V umetno osnovanih nasadih je potrebna nega gošče in redčenje v vseh drogovnjakih z zmerno intenziteto 15-20 %. V sestojih, kjer ni bilo gojitvenih del, je potrebno z direktno nego pomagati samo manjšemu številu res kvalitetnih osebkov. Na mestih, kje je zasnova izrazito slaba pa lahko gospodarimo tudi panjevsko (na manjših površinah).

Pri gospodarjenju še naprej najbolj pospešujemo bukev, ohranjamo delež smreke (naravno, predvsem pa v nasadih), upoštevamo pa obilno pomlajevanje plemenitih listavcev, ki so ob naravni izmenjavi drevesnih vrst in veliki vitalnosti zelo konkurenčni.

Pri sečnji in spravilu paziti na mestoma izrazito mnogonamensko gospodarjenje (Hotenja, Trebuša), zlasti z upoštevanjem varovalne in hidrološke funkcije.

Na ekstremnih legah ne gospodarimo zaradi poudarjene varovalne funkcije. Gospodarjenje je v celoti naravnano na naravno obnovo gozdov.

V pionirskih gozdovih gospodariti po načelih posredne premene in premenilnega redčenja.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	10,9	89,1	100,0
- ciljno (%)	12,3	87,7	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	27,0	221,5	248,5
- ciljna (m³/ha)	31,4	223,3	254,7
Prirastek (m³/ha/leto)	0,95	4,35	5,30
Možni posek (m³/ha)	5,1	41,7	46,9
Možni posek (m³/ha/leto)	0,51	4,17	4,69
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,1	18,8	18,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	54,4	96,0	88,5
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m³	6.845	4.862	0	21	0	0	11.728		
	%	58,3	41,5	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	19,2	54,3
Listavci	m³	53.842	39.930	0	897	0	0	94.669		
	%	56,9	42,2	0,0	0,9	0,0	0,0	100,0	18,8	95,9
Skupaj	m³	60.687	44.792	0	918	0	0	106.397		
	%	57,0	42,1	0,0	0,9	0,0	0,0	100,0	18,9	88,4

Najpomembnejša ukrepa sta redčenje debeljakov in zaključevanje obnove.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoj	ha	4,14	4,14
Nega mladja	ha	0,09	0,09
Nega gošče	ha	4,21	7,39
Nega letvenjaka	ha	8,09	8,36
Nega mlajšega drogovnjaka	ha	37,22	37,22
Vzdrževanje travinj	ha	3,68	36,80

Poudarek je na negi obstoječega naravnega mladovja in prvem redčenju drogovnjakov zaradi izboljšanja naravne zasnove in posledično dviga kakovosti drevja.

9.2.5 RGR 70000: VAROVALNI GOZDOVI

Varovalna funkcija, poudarjena na prvi stopnji (zaradi naklona, gozdnih združb, območja nad zgornjo gozdno mejo, erodibilne in plazljive matične podlage, plitvih tal, skalovitosti, snežnih plazov, obrečnih gozdov), je narekovala oblikovanje tega RGR.

Razširjeni so po celotni GGE. Zlasti so razširjeni na strmih pobočjih v dolinah Hotenje, Trebušnice in Idrijce. Varovalni gozdovi so izločeni večinoma v zgornjih delih strmih, ponekod tudi prepadnih severnih pobočjih, ki z okoliških planot padajo v grape. Največje sklenjeno področje se vleče od Čepovanskih vrat do Sedejskega griča v Gorenji Trebuši.

RGR vključuje naslednje odseke: 1b, 1c, 17b, 32b, 33, 34b, 35b, 36a, 47, 49a, 50a, 51a, 66, 67b, 78, 79, 82a, 85a, 86, 87, 88a, 89b, 90b, 93b, 94b, 118b, 120a, 121a, 122, 124a, 126, 127, 134a, 135a, 136b, 137a, 139, 140a, 142, 144b, 145b, 159, 160, 161a.

V RGR je območje Nature 2000 Trnovski gozd – Nanos in sicer v Govcih v Gorenji Trebuši.

Močno prevladuje varovalna funkcija s prvo stopnjo poudarjenosti, z isto stopnjo so poudarjene še hidrološka, zaščitna, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcija varovanja naravnih vrednot. Gozdovi tega RGR spadajo v habitatni tip toploljubnih gozdov mešanih listavcev.

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.109,54	465,89	25,57	1.601,00
Delež (%)	69,3	29,1	1,6	100,0

Nekoliko večji je delež javnih gozdov od povprečja za GGE.

STANJE GOZDOV

Rastišče

Največjo pestrost gozdnih združb je prav v tem RGR, v katerem so združeni gozdovi na zelo različnih rastiščih od zgornje gozdne meje do ekstremnih rastišč na strmih pobočjih in v poplavnem pasu ob vodotokih. Njihova skupna značilnost je ekstremnost rastišč in prevladujoča varovalna funkcija.

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Ruscus hypoglossum</i>	9	1,09	0,1
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Anemone trifolia</i>	9	51,30	3,2
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orn</i>	1	584,47	36,6
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	46,97	2,9
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	346,03	21,6
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	467,65	29,2
60050	<i>Saxifraga petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	13,27	0,8
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	0,59	0,0
61210	<i>Lamio orvalae-Salicetum eleagni</i>	1	0,79	0,0
62110	<i>Genisto januensis-Pinetum silvestris</i>	1	13,47	0,8
62220	<i>Brachypodio-Pinetum silvestris</i>	1	0,96	0,1
62310	<i>Fraxino orn-Pinetum nigrae</i>	1	33,59	2,1
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	37,97	2,4
64210	<i>Omphalodo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Saxifraga cuneifolia</i>	11	0,27	0,0
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Cardamine trifolia</i>	9	2,58	0,2
	Skupaj	3,97	1.601,00	100,0

Proizvodno zmogljivost rastišča 3,97 m³/ha/leto gozdovi dobro izkoriščajo (3,30 m³/ha/leto).

Rastiščni indeks (SI 100) za prevladujočo združbo v RGR je za smreko 23,3, jelko 19,9 in bukev 21,6.

Stanje sestojev

Sestoji so glede na pestrost rastišč zelo različni od dobro ohranjenih debeljakov z visoko lesno zalogo do vrzelastih grmičavih gozdov. Največ je raznomernih gozdov in grmičavih gozdov termofilnih listavcev na ekstremnih prisojnih legah. Večinoma so vrzelasti ter razen izjem dobro naravno ohranjeni, zdravi in vitalni. V višjih predelih najdemo tudi panjevske in sabljaste, nizko rastoče bukovje pragozdnega značaja, ki ima na plaziščih grmičav izgled.

Zgradba gozda

V varovalnih gozdovih lahko najdemo gozdove praktično vseh možnih zgradb in oblik. Večina jih je odraz naravnih danosti, nekatere pa je v preteklosti močno sooblikoval človek.

Gozdovi so bili zaradi ekstremnih leg že več desetletij prepuščeni naravnemu razvoju, čeprav so marsikje še vidni sledovi oglarjenja. Razgibanost zgradbe pogojujejo večinoma pester rastiščne razmere, ponekod pa tudi ujme (žledolom, vetrolomi, požari).

Naravna zgradba sestojev je deloma spremenjena. Gre za nizke, grmičave, pretežno panjevske gozdove termofilnih listavcev in bukvje, ki poraščajo strme in izpostavljene predele.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	13,0	32,4	7,9	46,7	0,0	6,3	3,6	0,17	5,1
Listavci	19,7	28,7	24,7	19,1	7,8	166,8	96,4	3,13	94,9
Skupaj	19,5	28,8	24,1	20,1	7,5	173,1	100,0	3,30	100,0

Prevladuje srednje debelo drevje, z neuravnoteženim razmerjem v korist listavcev (96,4 %). Lesna zaloga se je v primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem zmanjšala (194,3 → 173,1 m³/ha).

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	1,8	0,4	3,8	0,3	86,2	6,5	21,8	47,2	5,1
	%	1,0	0,2	2,2	0,2	49,8	3,8	12,6	27,2	2,9

Izrazito prevladujejo listavci (96,4 %). Močno prevladuje bukev (49,82 %), sledijo ji črni gaber (17,87 %), lipa in lipovec (4,49 %), gorski javor (4,32 %), graden (3,76 %), mali jesen (2,95 %), beli gaber (2,84 %), veliki jesen (2,78 %), mokovec (2,41 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	455,78	28,5	1.128,59	70,5	16,63	1,0	0,00	0,0	1.601,00	100,0
Skupaj vsi gozdovi	455,78	28,5	1.128,59	70,5	16,63	1,0	0,00	0,0	1.601,00	100,0

Prevladujejo spremenjeni (nad 30 % rastišču tuje drevesne vrste) gozdovi (70,5 %) s sorazmerno velikim deležem naravne sestave drevesnih vrst. Spremenjeni so zlasti na območjih nekdanjih kmetijskih površin (senožeti).

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,3	54,7	56,0	0,0	83,3	83,3	1,3	138,0	139,3	46,7
30 - 49 cm	0,0	2,7	2,7	0,0	11,3	11,3	0,0	14,0	14,0	22,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,3	0,0	1,3	1,3	4,1
Skupaj	1,3	57,4	58,7	0,0	95,9	95,9	1,3	153,3	154,6	72,8

Prevladuje tanjše odmrlo drevje listavcev. V RGR je rekordnih 155 odmrlih dreves na ha oziroma 72,8 m³/ha, kar predstavlja 42 % v primerjavi z vso lesno maso. Odmrta lesna masa se je povečala za 251 %.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	2,36	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	260,28	0,3	32,1	62,4	5,2	3,0	41,2	55,8	0,0	32,7	50,9	11,9	4,5
Debeljak	249,38					2,2	26,4	71,4	0,0	49,8	36,1	14,1	0,0
Sestoj v obnovi	116,08					32,0	37,4	30,6	0,0				
Raznomerno (sk-gn)	57,54					5,9	6,5	87,6	0,0				
Panjevec	796,80												
Grmičav gozd	57,59												
Pionirski g. z grmišči	60,97	0,0	83,2	6,8	10,0								
Skupaj	1.601,00												

Močno prevladuje panjevec (49,8 %), sledijo drogovnjaki in debeljaki (31,8 %). Mladovja je izjemno malo (0,15 %).

Podmladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,18	3,22	0,42	27,42	0,16	4,69	5,53	0,29	42,91
%	0,07	0,20	0,03	1,72	0,01	0,29	0,35	0,02	2,68

Podmladka je zelo malo (2,68 %). Prisoten je v naravno presvetljenih sestojih, v ostalih razvojnih fazah je delež podmladka zanemarljiv. V boljših sestojih se skoraj izključno pojavlja podmladek bukve, deloma plemenitih listavcev, na slabših rastiščih pa črnega in belega gabra ter v manjšem deležu malega jesena.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁶⁶

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bor	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Bukev	61	0,0	4,9	18,0	50,9	26,2
Hrast	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Pl. list.	10	0,0	0,0	20,0	80,0	0,0
Dr. tr. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj listavci	74	0,0	4,1	18,9	52,7	24,3
Skupaj	75	0,0	4,0	18,7	52,0	25,3

Kakovost drevja v varovalnih gozdovih nam je lahko le v orientacijo, kaj naredi narava sama. Kakovost je pričakovano slaba.

⁶⁶ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreničnik	2,4
Veje/krošnja	15,2
Osutost	0,2
Skupaj	17,8

Delež poškodovanih dreves je v rangi s povprečjem GGE. Delež poškodovanih dreves se je sicer povečal (6,2→17,8 %), zlasti vej in krošnje zaradi naravnih ujm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
iglavci	489	726	79,5	0,3
listavci	11.044	22.856	174,7	9,8
Skupaj	11.533	23.582	170,7	10,1

Možni posek je bil realiziran precej nadpovprečno (170,7 %) kot je povprečje v GGE (107,8 %), predvsem na račun previdne določitve možnega poseka.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega letvenjaka	ha	0,15	0,00	0,00
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,13	0,00
Naravni razvoj biotopov	ha	0,00	1.855,00	0,00

V preteklem ureditvenem obdobju je bilo načrtovano le eno gojitveno delo v majhnem obsegu, ki ni bilo izvedeno, bilo pa je delo v korist namena tega RGR.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	1.541,40	9,3	141,0	150,3	0,18	2,18	2,36	0,03	0,94	0,97
2011	1.584,45	5,1	189,2	194,3	0,26	4,95	5,21	0,05	1,78	1,83
2021	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	0,08	2,18	2,26

*Opomba: Naveden je načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

Površina RGR se je povečala, zaradi površin, ki so se znotraj varovalnih odsekov zarasle. Ostali parametri so, tako kot pri večini RGR zanihali navzdol zaradi naravnih ujm.

Drevesna sestava

Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drev. vrst (v %) v obdobju 2001 do 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	2,2	0,0	4,0	0,0	61,3	0,6	9,1	21,8	1,0
2011	0,9	0,0	1,6	0,1	52,0	3,1	11,3	28,2	2,8
2021	1,0	0,2	2,2	0,2	49,9	3,8	12,6	27,2	2,9

Opazno je naraščanje deleža plemenitih in drugih trdih listavcev, posledično nižanje deleža bukke. Smreka, bor, macesen ohranjajo stabilen delež.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Prioritetni cilj je trajna pokritost rastišč, vitalnost in stabilnost teh gozdov ter ohranjanje in krepitev varovalne in zaščitne funkcije.

Ukrepi so premalo intenzivni, da bi z njimi lahko usmerjali gozdove k ciljnemu stanju, zato z njimi predvsem težimo k naravnemu oz. čim bolj stabilnemu stanju gozdov in kreptvi varovalne sposobnosti upoštevajoč lokalne rastiščne razmere.

Ciljna drevesna sestava: na vsakem rastišču usmerjati razvoj sestojev k čimbolj naravni drevesni sestavi.

Ciljna zgradba sestojev: načeloma skupinsko raznodobna in raznomerna, vsekakor pa takšna, ki čimbolj stabilno zagotavlja varovalne učinke gozda.

Gozdnogojitvene usmeritve

Sečnja v varovalnih gozdovih je omejena le na dostopnejše predele in manj ekstremna rastišča. Usmerjena je zlasti v krepitev varovalne in zaščitne funkcije (pomladitev starejših debeljakov, nega drogovnjakov z namenom povečevanja stojnosti, ipd.), zlasti nad prometnicami in drugimi izpostavljenimi objekti.

V dostopnih gozdovih v višjih predelih je najbolj primerno skupinsko prebiralno gospodarjenje. V gozdovih ob Idrijci in Soči so potrebne sanitarne sečnje prezrelih iglavcev in postopna pomladitev sestojev, saj so mladi gozdovi veliko odpornejši na občasne poplave ter lažje zagotavljajo tudi zaščitno funkcijo. Redčenja obvodne drevnine naj se izvajajo v pozno poletnem ali jesenskem času izven obdobja razmnoževanja ptic. Posegi naj se izvajajo na podlagi natančnejših usmeritev pristojne organizacije za ohranjanje narave.

Prezreli gozdovi na strminah so potrebni postopne naravne obnove, vendar so ukrepi močno omejeni z dostopnostjo. Izvajati zmerna redčenja, predvsem pa sanitarno sečnjo.

Poudarek je na obnovi prestarih sestojev, zlasti na nestabilnih rastiščih. Pospeševati drevesne vrste z globokim in razvejanim koreninskim sistemom. Vsi ukrepi morajo biti usmerjeni v krepitev varovalne funkcije, ob tem pa moramo, kjer je to potrebno, upoštevati še estetsko, socialno in rekreativno funkcijo.

Vsi ukrepi morajo biti malopovršinski.

Kjer je potrebno sestoje negujemo, zlasti drogovnjake v smislu povečanja stojnosti, in uvajamo v naravno obnovo. Gradnji gozdne in druge infrastrukture v varovalnih gozdovih se je treba čim bolj izogibati; v kolikor ne gre drugače, mora biti v največji meri upoštevana varovalna funkcija.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	3,6	96,4	100,0
- ciljno (%)	-	-	-
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	6,3	166,8	173,1
- ciljna (m ³ /ha)	-	-	-
Prirastek (m ³ /ha)	0,17	3,13	3,30
Možni posek (m ³ /ha)	0,8	21,7	22,5
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,08	2,18	2,26
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	12,9	13,0	13,0
Intenziteta m. p. prirastek (%)	47,6	69,5	68,4
Izravnalna doba (let)	-	-	-

Ukrepi v varovalnih gozdovih so se določali preliminarно ob izdelavi opisov sestojev glede na konkretne gozdnogojitvene potrebe ob upoštevanju funkcij gozda, zlasti varovalne in glede na pravilne in druge možnosti.

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
Iglavci	m³	1.085	196	0	8	0	0	1.289		
	%	84,2	15,2	0,0	0,6	0,0	0,0	100,0	12,8	47,8
Listavci	m³	27.967	3.688	0	3.185	0	0	34.840		
	%	80,3	10,6	0,0	9,1	0,0	0,0	100,0	13,0	69,5
Skupaj	m³	29.052	3.884	0	3.193	0	0	36.129		
	%	80,4	10,8	0,0	8,8	0,0	0,0	100,0	13,0	68,4

Zaradi zagotavljanja funkcij gozdov so načrtovana redčenja drogovnjakov in pomladitvene sečnje starejših debeljakov ter panjevske sečnje na dostopnejših delih.

Prirastek se bo akumuliral zlasti v odročnih in manj dostopnih gozdovih, del žive lesne mase bo tudi v prihodnje še intenzivneje odmiral, kar je z vidika biotske raznolikosti ugodno (izboljšanje habitatnih razmer za nekatere ogrožene vrste ptic, ki so zajete v Naturo 2000).

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega letvenjaka	ha	0,15	0,15

9.2.6 RGR 81740: PODGORSKA BUKOVJA ZA PREMENO

Podgorska bukovja za premeno najdemo na Šentviški planoti in širši okolici Postaje.

RGR vključuje naslednje odseke: 2b, 3, 4, 9, 11, 29, 30, 31, 64, 74, 75, 76, 77, 143, 144a, 145a.

Gozdovi tega rastiščnogojitvenega razreda opravljajo zelo malo funkcij, ki bi diktirale ali vplivale na gospodarjenje. Na 1.stopnji je poudarjena le f.varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (20% površine), z drugo stopnjo poudarjenosti pa sta prisotni estetska (20%) in lesnoproizvodna funkcija (25%).

Preglednica LP: Površina RGR po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	754,12	119,33	20,04	893,49
Delež (%)	84,4	13,4	2,2	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

V ta RGR so izločeni obsežni pionirski sestoji in grmišča na opuščenih kmetijskih površinah (predvsem njivah in travnikih) ter degradirani panjevi in srednji gozdovi, ki so bili najbolj obremenjeni s steljarjenjem in pašo. Ti sestoji se nahajajo na robnih območjih, kjer so bile razmere za gospodarjenje najtežje in poteka proces zaraščanja že več desetletij. Prav zaradi rodovitnih tal in dovoljšnje količine padavin si sukcesijski stadiji sledijo zelo hitro.

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
51220	<i>Salicetum incano-purpureae</i>	11	3,61	0,4
55110	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Ruscus hypoglossum</i>	9	236,42	26,5
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Anemone trifolia</i>	9	198,43	22,2
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum omi</i>	1	132,99	14,9
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	15,34	1,7
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	1,24	0,1
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	222,09	24,9
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	59,46	6,7
60050	<i>Saxifrago petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	6,27	0,7
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	2,93	0,3
61210	<i>Lamio orvalae-Salicetum eleagni</i>	1	1,17	0,1
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	7,15	0,8
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Cardamine trifolia</i>	9	6,39	0,7
	Skupaj	6,37	893,49	100,0

Proizvodna zmogljivost rastišča je 6,37 m³/ha/leto, trenutna izkoriščenost proizvodne zmogljivosti pa je precej nižja (4,01 m³/ha/leto).

Rastiščni indeks (SI 100) za prevladujoče združbe v rastiščnogojitvenem razredu je za smreko 32,6, za bukev 29,1.

Stanje sestojev

Prevladujejo starejše faze pionirskih gozdov, ki so že nekaj desetletij prepuščene večinoma naravnemu razvoju. Tipičnih pionirskih gozdov v začetnih fazah zaraščanja je v tem RGR razmeroma malo, oziroma jih ni nič več kot v ostalih RGR. Sestojnih tipov z obsežnimi in trdovratnimi grmišči je razmeroma malo, značilen je manjši delež bukke, ki je sicer graditeljica večine gozdov v GGE in večji delež plemenitih in trdih listavcev.

Zgradba gozda

Zgradba gozda je zelo pestra. Prepletajo se območja razmeroma enomernih pionirskih gozdov z nekdanji omeji, panjevc in skupinami sajene smreke in macesna. Drevesna sestava je v tem RGR najbolj spremenjena, močno primanjkuje bukve, večji pa je delež iglavcev (predvsem smreke) ter plemenitih in trdih listavcev. Tipičnih leskovih grmišč je razmeroma malo. Interes za gospodarjenje v mlajših razvojnih fazah je majhen. Skupinsko postopno gospodarjenje na temeljih nege in naravne obnove že daje prve rezultate z izboljšanjem zasnove in negovanosti sestojev, v katerih se je dolga leta kmečko prebiral.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m³/ha	%	m³/ha	%
Iglavci	22,9	43,5	8,9	24,7	0,0	5,8	2,8	0,24	6,0
Listavci	17,4	28,5	26,3	21,6	6,2	198,5	97,2	3,77	94,0
Skupaj	17,5	29,0	25,8	21,7	6,0	204,3	100,0	4,01	100,0

Največji delež lesne zaloge je po pričakovanjih v drugem in tretjem debelinskem razredu. V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem se je LZ povečala v četrtem in petem debelinskem razredu, kar je posledica priraščanja in staranja (pionirskih) sestojev.

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m³/ha	4,1	0,2	0,9	0,6	56,2	7,2	62,2	69,0	3,9
	%	2,0	0,1	0,4	0,3	27,5	3,5	30,4	33,9	1,9

Izrazito prevladujejo listavci (97,2 %). Delež bukve, kot skupine drevesnih vrst, edino v tem RGR ni največji, in je manjši, kot je glede na rastišče njen delež. Ocenjuje se, glede na rastišča, da je močno presežen delež plemenitih in trdih listavcev na račun bukve. Sicer kot drevesna vrsta prevladuje (27,53 %), sledijo ji črni gaber (15,41 %), beli gaber (12,33 %), lipa in lipovec (10,54 %), veliki jesen (9,90 %), gorski javor (9,37 %), graden (3,54 %), mali jesen (3,21 %), robinija (2,24 %), veliki jesen (2,78 %), mokovec (2,41 %). Smreke je 2,00 %.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	116,73	13,1	607,85	68,0	168,91	18,9	0,00	0,0	893,49	100,0
Skupaj vsi gozdovi	116,73	13,1	607,85	68,0	168,91	18,9	0,00	0,0	893,49	100,0

Prevladujejo spremenjeni (31 do 70 % rastišču tuje drevesne vrste) gozdovi na območjih nekdanjih kmetijskih površin (pašniki, travniki). Ker gre pretežno za starejše pionirske gozdove so trenutno v stanju sorazmerne ohranjenosti, čeprav v njih poteka naravna sukcesija. Tudi ocena ohranjenosti teh gozdov, več kot 80 % jih je uvrščenih med ohranjene in spremenjene, potrjuje, da se gozdovi razvijajo h klimaksnim oblikam.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	0,0	35,8	35,8	0,0	51,6	51,6	0,0	87,4	87,4	34,1
30 - 49 cm	0,0	5,3	5,3	0,0	1,1	1,1	0,0	6,4	6,4	11,5
50 in več cm	0,0	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	1,1	3,8
Skupaj	0,0	42,2	42,2	0,0	52,7	52,7	0,0	94,9	94,9	49,4

Prevladuje tanjše odmrlo drevje (92 %). V RGR je 95 odmrlih dreves na ha oz. 49,4 m³/ha, kar predstavlja 24,2 % od lesne zaloge RGR in je nadpovprečno v primerjavi s stanjem v GGE. Odmrle lesne mase iglavcev, tako kot v prejšnjem ureditvenem obdobju, nismo zaznali.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,27	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Drogovnjak	259,56	0,0	13,9	85,5	0,6	0,1	33,4	66,5	0,0	12,6	19,3	68,1	0,0
Debeljak	142,03					8,6	64,5	26,9	0,0	40,6	55,3	4,1	0,0
Sestoj v obnovi	18,09					54,3	45,7	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	180,83					0,0	53,9	46,1	0,0				
Panjevec	268,43												
Grmičav gozd	0,00												
Pionirski gozd z grmišči	24,28	0,0	63,8	23,4	12,8								
Skupaj	893,49												

V zelo podobnem deležu so zastopani drogovnjaki in debeljaki (45,0 %) v primerjavi z raznomernim gozdom in panjevci (50,3 %). Čistih mladovij je malo. Zasnova je srednja, negovanost v dostopnejših predelih dobra, druge slaba, zato je sklep v tistih sestojih tesen.

Podmladek

Preglednica D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Skupaj
ha	0,09	0,07	0,05	5,25	2,45	1,21	9,12
%	0,01	0,01	0,01	0,59	0,27	0,14	1,03

Čeprav prevladuje, pa naravni pomladek bukve (57,3 %) zaradi tesnega sklepa sestojev le počasi osvaja svoje naravne površine, s plemenitimi listavci ni večjih problemov (pionirske vrste z lahкими in letečimi semeni). Pomladka je sicer izjemno malo, v primerjavi z ostalimi RGR najmanj.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁶⁷

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	31	3,2	12,9	45,1	19,4	19,4
Hrast	13	0,0	15,4	46,1	23,1	15,4
Pl. list.	40	0,0	0,0	30,0	47,5	22,5
Dr. tr. list.	20	0,0	0,0	5,0	15,0	80,0
Skupaj iglavci	3	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0
Skupaj listavci	104	1,0	5,8	31,7	29,8	31,7
Skupaj	107	0,9	7,5	31,8	29,0	30,8

Večina drevja je povprečne do slabe kvalitete, ker je veliko sestoj nenegovanih in je kvaliteta odraz naravnega razvoja. Nekoliko boljša je kakovost pri iglavcih in hrastu.

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/korenčnik	2,6
Veje/krošnja	4,2
Osutost	2,6

⁶⁷ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

Skupaj	9,4
---------------	------------

Poškodovanost drevja se je sicer povečala (3,4→9,4 %), vendar je precej pod povprečjem GGE.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
iglavci	1.879	756	55,4	0,3
listavci	9.596	6.750	34,1	2,9
Skupaj	11.475	7.507	37,6	3,2

Možni posek je bil v tem RGR najbolj skromno realiziran. Razlog za neizvršene sečnje je v slabi sortimentni sestavi, s tem povezan slab ekonomski rezultat pri izvajanju indirektnih premen.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Priprava sestoja	ha	19,88	0,00	0,00
Nega letvenjaka	ha	0,96	0,00	0,00
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,50	0,00	0,00

V preteklem ureditvenem obdobju so bila načrtovana gojitvena dela v mladovjih a niso bila izvedena.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 – 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	420,49	18,0	166,4	184,4	0,40	3,20	3,60	0,13	1,24	1,36
2011	888,80	5,0	210,1	215,2	0,29	8,06	8,34	0,10	3,36	3,46
2021	893,49	5,8	198,5	204,3	0,24	3,77	4,01	0,09	3,16	3,26

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek).

V preteklih desetletjih se je RGR spreminjal zato so direktne primerjave razvoja gozdnih fondov zlasti s tistimi obdobji nemogoče. V zadnjem obdobju je sicer opaziti, da sta LZ in prirastek zanihala navzdol. Opazna je zlasti nekdanja večja prisotnost iglavcev v deležih.

Drevesna sestava

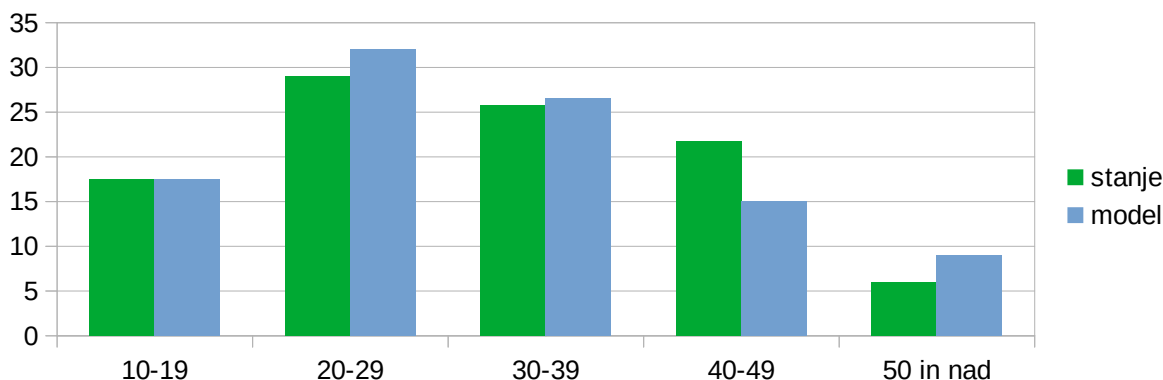
Preglednica D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001 - 2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	8,5	0,6	0,7	0,0	0,0	41,4	1,1	31,8	15,4	0,5
2011	1,7	0,1	0,4	0,2	0,0	25,4	3,3	26,6	40,2	2,1
2021	2,0	0,1	0,4	0,3	0,0	27,5	3,5	30,4	33,9	1,9

V preteklih desetletjih se je RGR spreminjal zato so direktne primerjave razvoja gozdnih fondov zlasti s tistimi obdobji nemogoče. V zadnjem obdobju je sicer opaziti porast deleža plemenitih listavcev na račun drugih trdih listavcev (gabrov).

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Grafikon D-SM: Delež lesne zaloge v RGR po debelinskih r. in primerjava z modelnim stanjem

Debelinska struktura prvih treh debelinskih razredov je dokaj usklajena z modelno (v najnižjem popolnoma), manjka najdebelejšega drevja, čeprav se je delež v tej debelinski stopnji povečal, kar nakazuje na staranje nekoč pionirskih gozdov.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko mešani raznodobni in raznomerni gozdovi buke in plemenitih listavcev, z gnezdsto do šopasto primesjo smreke, drugih trdih listavcev in posamično primesjo macesna in hrasta.

Ciljna drevesna sestava: smreka 2%, ostali iglavci 1%, bukev 51%, hrast 6%, plemeniti listavci 20%, trdi listavci 15%, mehki listavci 5%.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 5%, drogovnjak 15%, debeljak 17%, sestoj v obnovi 6%, skupinsko raznomerni sestoji 53%, panjevec 2%, grmičav gozd 1%, pionirski gozdovi 1%.

Ciljna lesna zaloga: 212 m³/ha. **Končna lesna zaloga:** 420 m³/ha.

Ciljna kakovost: iglavci B-C 40% ostalo drogovi, droben tehnični in celulozni les;
listavci A2-B 20 %, C-D 40 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 20 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Različne oblike (premenilnega) skupinsko postopnega gospodarjenja, izboljšanje sestojne zasnove, povečanje deleža buke in plemenitih listavcev s **proizvodno dobo** 110 let, **pomladitveno dobo** 20 let.

Najbolj uporabna je sproščena tehnika gojenja gozdov na osnovi nege, katere cilj je prevesti sestoje v skupinsko postopni sistem gospodarjenja. Ponekod prevladuje staro drevje, ki je ostanek posameznih osebkov ali šopov na kmetijskih površinah. To drevje nam danes služi kot semenjaki, v primeru, če gre za lepa in kvalitetno drevje pa z njimi gospodarimo kot s prihranjenici. Zaradi močnega in kvalitetnega jesenovega mladja je na delih površine RGR primerna indirektna premena.

Na najboljših rastiščih je dopustna indirektna premena, sicer pa te sestoje prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju. Kjer se pojavi interes za sečnjo, pa ni ustreznih pogojev za indirektno premene in premenilna redčenja, je možna tudi panjevska sečnja s puščanjem perspektivnih semenskih drevesnih vrst. V vseh razvojnih fazah pospešujemo predvsem bukev, deloma tudi smreko in plemenite listavce. Vsak ukrep je potrebno prilagoditi sestojnim in rastiščnim razmeram.

V drogovnjakih naj bo pogostnost vračanja 10-15 let. Jakost naj ne preseže 20%. V debeljakih je pogostnost vračanja 15-20 let, jakost naj bo do 15%.

V debeljakih je poudarek na uvajanju v obnovo, za ustrezno primes smreke v mladju je potrebno oblikovati dovolj velika pomladitvena jedra. Redčenje kvalitetnih debeljakov. Jakost svetlitvenih sečenj naj bo do 40 %, v težkih spravih pogojih do 45%.

V sestojih v obnovi je potrebno nadaljevanje in zaključek obnove, izvajati tudi nego mladja.

V raznomernih sestojih naj prevladuje nega z poudarkom na pomlajevanju.

Jakost premenilnih redčenj naj bo prilagojena sestoji in rastišču (okvirno 22 %). Indirektne premene in premenilna redčenja izvajati v sestojih z boljšo zasnovo. Pri panjevske sečnji (obhodnja 50-60 let) težiti k spremembi iz nizkega v srednji gozd, zato puščati čim več semenjakov. V grmiščih in ostalih slabih sestojih je na boljših rastiščih dopustna indirektna premena, sicer pa jih prepustimo naravnemu sukcesijskemu razvoju.

Poudarek pri negi habitatov je na vzdrževanju obstoječih travinj in grmišč.

Šibko prizadete sestoje po žledolomu boljših zasnov sanirati v prvi polovici veljavnosti načrta.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	2,8	97,2	100,0
- ciljno (%)	3,4	96,6	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m³/ha)	5,8	198,5	204,3
- ciljna (m³/ha)	7,3	204,6	211,9
Prirastek (m³/ha/leto)	0,24	3,77	4,01
Možni posek (m³/ha)	0,9	31,6	32,5
Možni posek (m³/ha/leto)	0,09	3,16	3,26
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,2	15,9	15,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	39,2	83,9	81,2
Izravnalna doba (let)			20

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	653	186	0	4	0	0	843		
	%	77,4	22,1	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0	16,2	39,2
Listavci	m³	22.421	4.355	0	1.495	0	0	28.271		
	%	79,3	15,4	0,0	5,3	0,0	0,0	100,0	15,9	83,8
Skupaj	m³	23.074	4.541	0	1.499	0	0	29.114		
	%	79,3	15,6	0,0	5,1	0,0	0,0	100,0	15,9	81,2

Najpomembnejši ukrepi so redčenje drogovnjakov, uvajanje debeljakov v obnovo, kot oblike indirektnih premen, ter panjevske sečnje.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	0,25	0,25

V naslednjem ureditvenem obdobju je v sestoji z dobrimi zasnovami predvidena priprava na pomladitev.

10 LITERATURA

Bončina, A., in ostali, 2021:	Gozdni rastiščni tipi Slovenije. Biotehniška fakulteta UL in ZGS. Ljubljana.
Buser, S., 1986:	Osnovna geološka karta – tolmač listov Tolmin-Videm. Elaborat. SGG Tolmin.
Fučka, D., 2020:	Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Most na Soči (2019-2030). Št. naloge: 5-III-1198/2-O-20/DF. ZRSVN OE Nova Gorica.
Kozorog, E., in ostali, 2011:	Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2011-2020. ZGS OE Tolmin. Tolmin.
Lah, M., Bratina, P., Žgur, Ž., 2019:	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje GGN GGE Most na Soči. ZVKDS OE Nova Gorica. Dopis št. 35106-0813-2/2020-LŽBr/Ž, z dne 26. 2. 2021.
Marušič, I., in ostali, 1998:	Krajine predalpske regije. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, 2. RS MOP Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana.
Marušič, I., in ostali, 1998:	Kraške krajine notranje Slovenije. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, 4. RS MOP Urad za prostorsko planiranje. Ljubljana.
Oblak, D., in ostali, 2001:	Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Most na Soči 2001 – 2010. ZGS OE Tolmin. Tolmin.
Oblak, D., in ostali, 2011:	Gozdnogospodarski načrt gospodarske enote Most na Soči 2011 – 2021. ZGS OE Tolmin. Tolmin.
Urbančič, M., in ostali, 2005:	Atlas gozdnih tal Slovenije. Ljubljana. Zveza gozdarskih društev Slovenije.
Veselič, Ž., in ostali, 2000:	Izhodiščni optimalni model gozdov kot podlaga za določitev optimalnih modelov gozdov po OGR. Strokovne podlage, ZGS, Ljubljana.
... 1981	Odlok o zavarovanju ogroženih rastlinskih vrst v občini Nova Gorica. Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št.10/81.
... 1990	Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov ter naravnih znamenitosti na območju občine Tolmin. Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/90, s.146-152 in 6/93.
... 1993	Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99, 67/02, 110/02, 115/06, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13, 17/14, 24/15, 9/16 in 77/16. Ljubljana.
... 2003	Uredba o habitatnih tipih. Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13. Ljubljana.
... 2004	Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15, 86/16 in 31/19. Ljubljana.
... 2004	Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06, 8/10, 46/14, 21/18, 31/18 in 82/20. Ljubljana.
... 2005	Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20. Ljubljana.
... 2009	Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16. Ljubljana.
... 2010	Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20. Ljubljana.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

TERENSKA DELA

Opisi sestojev: Danijel OBLAK.

Stalne vzorčne ploskve: Danijel OBLAK, Janez PAGON, Svit TRKMAN, Damjan VIDIC s sodelavci in praktikanti.

Meritve gozdnih prometnic: KE Tolmin.

PISARNIŠKA DELA

Ažuriranje opisov sestojev: Franc LIČER, Uroš MAVRAR.

Ažuriranje in izdelava kart: Florjan LEBAN, Jožica PODREKA.

Vnos podatkov stalnih vzorčnih ploskev: Marjan RAKAR.

Vnos podatkov opisov odsekov: Florjan LEBAN, Jožica PODREKA.

Kabinetna posodobitev sestojev: Jožica PODREKA.

Indeks gozdnih posestnikov: Florjan LEBAN, Jožica PODREKA.

Priprava in obdelava podatkov: Florjan LEBAN, Jožica PODREKA.

Besedilni del načrta: Danijel OBLAK.

Posamezna področna poglavja: Svit TRKMAN (P8).

Sodelovanje: Igor KUŠČER, Peter RAZPET, Zoran ZAVRTANIK.

Kontrola, popravki, koordinacija, oblikovanje teksta: Danijel OBLAK, Janez PAGON.

Potek dela in poraba ur pri izdelavi načrta

Večino dela opravijo inženirji, kar je posledica višanja izobrazbene strukture in zahtevnosti dela. Zmanjšuje se delež dela figurantov.

Manjša poraba ur je še zlasti pri opisih sestojev kot posledica predhodne kabinetne posodobitve sestojev karte s pomočjo Krajevne enote Tolmin (revirni gozdar z gojitvenimi načrti) ob pomoči sodobnih pripomočkov zajemanja podatkov (DOF-5, LIDAR), na terenu pa se je določilo (cca 70) in pregledalo (cca 80) le ključne sestoje zaradi določitve potrebnih ciljev in ukrepov. Posledično so bili večji učinki pri opisih sestojev, kar je predvsem posledica drugačne, racionalnejše metode dela. Tudi skupna poraba časa za izdelavo načrta je precej padla, predvsem na račun racionalnejših opisov sestojev in izostanka obnove mej ter da se je SVP iskalo na podlagi že znanih konkretnih GPS koordinat.

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta
Danijel Oblak, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje
mag. Janez Pagon, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja območne enote
Edo Kozorog, univ. dipl. inž. gozd.

V.d. direktorja ZGS:
mag. Janez Logar, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 27.5.2021

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni GGE

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	7.094,43	1.857,79	79,42	9.031,64
Delež (%)	78,55	20,57	0,88	100,00

Preglednica/F2: Površine gozdov s poudarjenimi skupinami funkcij (v ha)

OPIS	E1S1	E1S2	E1S3	E2S1	E2S2	E2S3	E3S1	E3S2	DRUGO	SKUPAJ
P1	0,00	0,00	50,99	0,00	1,79	190,07	169,13	0,00	535,98	947,96
P2	72,59	49,12	105,67	570,85	482,38	2.564,13	488,72	65,00	2.243,12	6.641,58
P3	394,38	510,32	526,35	633,12	41,83	267,21	27,19	2,00	0,00	2.402,40
Skupaj	466,97	559,44	683,01	1.203,97	526,00	3.021,41	685,04	67,00	2.779,10	9.991,94

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
30140-toploljubna bukovja	1.431,38	28,2	184,6	212,8	0,61	3,76	4,37	18,4	19,1	19,0	92,6
30840-zmerno kisloljubna bukovja	935,78	40,4	231,5	271,9	1,03	5,96	7,00	21,2	22,6	22,4	87,1
31740-podgorska bukovja	1.901,93	48,0	224,7	272,6	1,10	4,82	5,92	19,3	19,5	19,4	89,5
32140-gorska bukovja	2.268,06	27,0	221,5	248,5	0,95	4,35	5,31	19,2	18,8	18,9	88,4
81740-podgorska bukovja za premeno	893,49	5,8	198,5	204,3	0,24	3,77	4,01	16,2	15,9	15,9	81,2
VECNAMENSKI GOZDOVI skupaj	7.430,64	31,7	213,7	245,4	0,85	4,49	5,34	19,3	19,2	19,3	88,5
70000-varovalni gozdovi	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	12,8	13,0	13,0	68,4
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	1.601,00	6,3	166,8	173,1	0,17	3,13	3,30	12,8	13,0	13,0	68,4
Skupaj vsi gozdovi	9.031,64	27,2	205,4	232,6	0,73	4,25	4,98	19,1	18,4	18,4	86,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	99,98	1,1						
Drogovnjak	1.835,64	20,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	2.580,78	28,6	34,63	1,3	23,1	72,6	4,3	0,0
Sestoj v obnovi	1.322,90	14,6	617,15	46,7	12,5	52,7	31,6	3,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	917,32	10,2	4,68	0,5	60,5	13,7	25,8	0,0
Panjevec	1.828,09	20,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	60,81	0,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	386,12	4,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	9.031,64	100,0	656,46	7,3	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	99,98	8,7	30,9	46,9	13,5	3,3	51,6	43,0	2,1	41,4	44,3	11,6	2,1
Drogovnjak	1.835,64	2,5	32,0	58,4	7,1	5,6	43,8	50,6	0,0	39,9	31,6	25,8	2,1
Debeljak	2.580,78					9,4	50,6	40,0	0,0	35,8	42,6	17,8	3,1
Sestoj v obnovi	1.322,90					23,7	65,1	11,2	0,0				
Dvoslojni sestoj	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (ps-šp)	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	917,32					2,3	45,5	52,2	0,0				
Panjevec	1.828,09												
Grmičav gozd	60,81												
Pionirski gozd z grmišči	386,12	0,0	59,2	34,5	6,3								
Skupaj	9.031,64												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	5,5	16,1	20,3	22,3	35,8	8,1	18,8
Jelka	4,3	16,3	19,8	27,1	32,5	0,3	0,7
Bor	10,4	18,2	28,0	20,5	22,9	2,5	5,8
Macesen	6,2	20,6	20,2	23,1	29,9	0,8	1,9
Bukev	10,6	25,2	26,2	22,1	15,9	49,2	114,1
Hrast	19,7	29,8	21,7	17,7	11,1	2,9	6,8
Pl. Ist.	14,3	27,1	24,5	20,5	13,6	18,1	42,2
Dr. tr. Ist.	17,5	30,0	24,9	16,8	10,8	15,9	37,1
Meh. Ist.	22,8	31,0	19,7	16,8	9,7	2,2	5,2
Iglavci	6,6	16,8	21,9	22,1	32,6	11,7	27,2
Listavci	13,2	26,7	25,3	20,6	14,2	88,3	205,4
Skupaj	12,4	25,7	24,9	20,7	16,3	100,0	232,6

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	5,4	15,6	20,5	22,0	36,5	9,2	22,5
Jelka	4,6	15,6	20,1	23,4	36,3	0,3	0,8
Bor	10,1	17,0	30,7	16,3	25,9	2,5	6,2
Macesen	5,3	19,9	20,6	23,5	30,7	0,9	2,3
Bukev	9,8	25,2	26,3	22,0	16,7	49,0	120,1
Hrast	17,3	28,6	22,2	19,2	12,7	2,8	6,9
Pl. Ist.	13,5	26,8	24,5	20,8	14,4	19,0	46,5
Dr. tr. Ist.	15,6	29,1	25,2	17,5	12,6	14,2	34,9
Meh. Ist.	22,1	30,2	19,2	17,6	10,9	2,1	5,3
Iglavci	6,3	16,2	22,5	21,0	34,0	12,9	31,7
Listavci	12,1	26,5	25,4	20,8	15,2	87,1	213,7
Skupaj	11,4	25,1	25,0	20,8	17,7	100,0	245,4

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,13	0,19	0,17	0,13	0,11	14,6	0,73
Listavci	1,11	1,36	0,91	0,58	0,28	85,4	4,25
Skupaj	1,24	1,55	1,08	0,71	0,39	100,0	4,98

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m3/ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,15	0,22	0,20	0,15	0,14	15,9	0,85
Listavci	1,15	1,45	0,97	0,61	0,31	84,1	4,49
Skupaj	1,30	1,67	1,17	0,76	0,45	100,0	5,34

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	46.889	19,1											
Listavci	340.480	18,4											
Skupaj	387.369	18,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	10,51	10,51											
Sadnja	ha	3,17	3,17											
Obžetev	ha	3,17	6,34											
Nega mladja	ha	2,33	4,57											
Nega gošče	ha	27,36	49,22											
Nega letvenjaka	ha	38,50	39,65											
Nega ml. drogovnjaka	ha	53,00	53,00											
Zaščita s premazom	ha	3,17	9,51											
Vzdrževanje travinj	ha	8,58	85,80											

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni RGR

Rastičnogojitveni razred: Toploljubna bukovja - 30140

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	922,09	501,06	8,23	1.431,38
Delež (%)	64,4	35,0	0,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	6,9	13,3	25,2	20,9	33,7	4,2	8,9
Jelka	1,0	12,5	17,7	20,8	48,0	0,0	0,1
Bor	9,5	17,1	29,6	17,2	26,6	8,5	18,2
Macesen	3,3	21,7	22,8	27,9	24,3	0,5	1,0
Bukev	11,6	27,5	26,1	19,1	15,7	48,6	103,1
Hrast	25,4	31,8	16,7	16,3	9,8	2,8	6,0
Pl. lst.	15,4	27,7	23,1	19,2	14,6	11,7	25,0
Dr. tr. lst.	16,1	30,4	24,5	14,5	14,5	21,1	44,9
Meh. lst.	17,1	29,2	23,0	15,9	14,8	2,6	5,6
Iglavci	8,4	16,1	27,9	18,7	28,9	13,2	28,2
Listavci	13,9	28,4	24,9	17,8	15,0	86,8	184,6
Skupaj	13,1	26,9	25,3	17,9	16,8	100,0	212,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,19	0,14	0,14	0,07	0,06	13,9	0,61
Listavci	1,21	1,29	0,72	0,36	0,19	86,1	3,76
Skupaj	1,40	1,43	0,86	0,43	0,25	100,0	4,37

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	179,93	12,6	1.251,45	87,4	0,00	0,0	0,00	0,0	1.431,38	100,0
Skupaj vsi gozdovi	179,93	12,6	1.251,45	87,4	0,00	0,0	0,00	0,0	1.431,38	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	4,4	27,0	31,4	3,3	47,0	50,3	7,7	74,0	81,7	30,2
30 - 49 cm	1,1	1,9	3,0	0,4	3,0	3,4	1,5	4,9	6,4	10,8
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	1,3
Skupaj	5,5	28,9	34,4	3,7	50,4	54,1	9,2	79,3	88,5	42,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	8,45	0,6						
Drogovnjak	410,86	28,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	269,24	18,8	0,79	0,3	100,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	196,29	13,7	86,49	44,1	2,3	32,9	61,0	3,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	139,85	9,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	337,01	23,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	2,32	0,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	67,36	4,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.431,38	100,0	87,28	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	7,04	0,00	6,45	0,03	0,00	50,59	0,82	13,46	8,85	0,04	87,28
%	0,49	0,00	0,45	0,00	0,00	3,56	0,06	0,95	0,62	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	4	25,0	0,0	0,0	25,0	50,0
Bor	21	4,8	23,8	42,9	19,0	9,5
Bukev	135	1,5	5,2	16,3	32,6	44,4
Hrast	9	0,0	0,0	22,2	55,6	22,2
Pl. list.	14	0,0	0,0	35,7	42,9	21,4
Dr. tr. list.	4	0,0	0,0	0,0	25,0	75,0
Skupaj iglavci	25	8,0	20,0	36,0	20,0	16,0
Skupaj listavci	162	1,2	4,3	17,9	34,6	42,0
Skupaj	187	2,1	6,4	20,3	32,6	38,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	2,1
Veje/krošnja	21,3
Osutost	0,9
Skupaj	24,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	7.412	18,4											
Listavci	50.485	19,1											
Skupaj	57.897	19,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	3,17	3,17											
Obžetev	ha	3,17	6,34											
Nega gošče	ha	0,68	0,68											
Nega letvenjaka	ha	5,36	5,36											
Zaščita s premazom	ha	3,17	9,51											
Vzdrževanje travinj	ha	2,38	23,80											

Rastičnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja - 30840*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	798,97	130,38	6,43	935,78
Delež (%)	85,4	13,9	0,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,3	14,9	19,7	22,4	38,7	10,8	29,4
Jelka	16,5	0,0	16,5	33,8	33,2	0,0	0,0
Bor	5,9	18,2	21,4	19,5	35,0	1,6	4,5
Macesen	3,5	22,5	22,3	24,5	27,2	2,4	6,5
Bukev	8,7	24,3	26,2	23,0	17,8	58,2	158,0
Hrast	18,0	27,0	19,6	22,4	13,0	2,0	5,5
Pl. Ist.	13,6	25,5	23,0	21,2	16,7	16,3	44,4
Dr. tr. Ist.	14,0	27,2	24,2	18,3	16,3	5,9	16,0
Meh. Ist.	21,7	29,1	18,5	18,7	12,0	2,8	7,6
Iglavci	4,3	16,5	20,3	22,4	36,5	14,9	40,4
Listavci	10,6	24,9	25,1	22,2	17,2	85,1	231,5
Skupaj	9,7	23,7	24,4	22,2	20,0	100,0	271,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,12	0,27	0,24	0,20	0,20	14,8	1,03
Listavci	1,40	1,87	1,32	0,89	0,48	85,2	5,96
Skupaj	1,52	2,14	1,56	1,09	0,68	100,0	6,99

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	510,86	54,6	351,35	37,5	73,57	7,9	0,00	0,0	935,78	100,0
Skupaj vsi gozdovi	510,86	54,6	351,35	37,5	73,57	7,9	0,00	0,0	935,78	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	2,1	9,6	11,7	2,1	30,8	32,9	4,2	40,4	44,6	18,3
30 - 49 cm	0,0	2,9	2,9	0,0	5,0	5,0	0,0	7,9	7,9	15,1
50 in več cm	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	1,6
Skupaj	2,5	12,5	15,0	2,1	35,8	37,9	4,6	48,3	52,9	35,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	29,84	3,2						
Drogovnjak	135,67	14,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	354,33	37,8	7,21	2,0	63,5	34,0	2,5	0,0
Sestoj v obnovi	174,57	18,7	94,31	54,0	20,7	58,4	18,8	2,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	172,43	18,4	3,00	1,7	59,7	0,0	40,3	0,0
Panjevec	22,01	2,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	46,93	5,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	935,78	100,0	104,52	11,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	23,53	0,26	0,09	0,56	0,00	53,53	2,25	13,19	8,67	2,44	104,52
%	2,60	0,03	0,01	0,06	0,00	5,91	0,25	1,46	0,96	0,27	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	28	14,3	14,3	28,6	35,7	7,1
Jelka	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bor	7	0,0	42,8	42,9	0,0	14,3
Macesen	23	13,0	48,0	30,4	4,3	4,3
Bukev	116	1,7	9,5	38,8	31,0	19,0
Hrast	7	0,0	0,0	28,6	42,8	28,6
Pl. list.	62	0,0	3,2	30,6	40,4	25,8
Dr. tr. list.	9	0,0	0,0	22,2	44,5	33,3
Meh. list.	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Skupaj iglavci	62	11,3	32,2	32,3	17,7	6,5
Skupaj listavci	199	1,0	7,0	35,7	34,7	21,6
Skupaj	261	3,4	13,0	34,9	30,7	18,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	3,7
Veje/krošnja	5,0
Osutost	0,4
Skupaj	9,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	8.004	21,2											
Listavci	49.024	22,6											
Skupaj	57.028	22,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	2,19	4,38											
Nega gošče	ha	21,38	40,06											
Nega letvenjaka	ha	3,84	3,84											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,79	0,79											

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 31740*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.673,71	214,99	13,23	1.901,93
Delež (%)	88,0	11,3	0,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,6	13,5	19,5	22,0	40,4	14,6	39,7
Jelka	4,6	9,8	19,6	23,3	42,7	0,4	1,1
Bor	5,2	18,8	20,2	20,0	35,8	1,6	4,3
Macesen	3,4	13,1	18,9	23,0	41,6	1,0	2,8
Bukev	8,7	24,3	26,4	23,0	17,6	44,3	120,5
Hrast	12,4	26,7	25,0	19,9	16,0	4,1	11,1
Pl. Ist.	12,3	26,3	24,7	20,8	15,9	23,0	62,8
Dr. tr. Ist.	12,9	26,9	24,7	19,7	15,8	8,9	24,4
Meh. Ist.	27,0	31,2	15,0	18,3	8,5	2,1	5,8
Iglavci	4,6	13,9	19,5	21,9	40,1	17,6	48,0
Listavci	10,8	25,4	25,3	21,8	16,7	82,4	224,7
Skupaj	9,7	23,4	24,3	21,8	20,8	100,0	272,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,12	0,24	0,26	0,22	0,26	18,6	1,10
Listavci	1,11	1,54	1,09	0,71	0,38	81,4	4,82
Skupaj	1,23	1,78	1,35	0,93	0,64	100,0	5,92

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	665,45	35,0	1.138,59	59,9	97,89	5,1	0,00	0,0	1.901,93	100,0
Skupaj vsi gozdovi	665,45	35,0	1.138,59	59,9	97,89	5,1	0,00	0,0	1.901,93	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	6,1	15,5	21,6	2,1	37,4	39,5	8,2	52,9	61,1	23,4
30 - 49 cm	1,1	2,6	3,7	0,5	5,0	5,5	1,6	7,6	9,2	16,4
50 in več cm	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,9
Skupaj	7,2	18,4	25,6	2,6	42,4	45,0	9,8	60,8	70,6	40,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	27,98	1,5						
Drogovnjak	357,72	18,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	768,85	40,5	23,83	3,1	4,9	93,2	1,9	0,0
Sestoj v obnovi	433,80	22,8	192,49	44,4	12,2	53,7	33,3	0,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	140,20	7,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	73,06	3,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	0,90	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	99,42	5,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.901,93	100,0	216,32	11,4	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	35,70	2,28	0,65	1,29	0,00	113,39	1,70	41,20	17,49	2,62	216,32
%	1,91	0,12	0,03	0,07	0,00	6,05	0,09	2,20	0,93	0,14	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	56	5,4	14,3	44,6	28,6	7,1
Jelka	4	0,0	50,0	25,0	25,0	0,0
Bor	3	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
Macesen	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	192	3,1	15,1	38,6	27,1	16,1
Hrast	25	4,0	20,0	36,0	24,0	16,0
Pl. list.	116	0,9	8,6	40,5	26,7	23,3
Dr. tr. list.	31	0,0	0,0	16,1	32,3	51,6
Meh. list.	5	0,0	0,0	0,0	60,0	40,0
Skupaj iglavci	65	4,6	16,9	44,6	27,7	6,2
Skupaj listavci	369	2,2	11,9	36,6	27,6	21,7
Skupaj	434	2,5	12,7	37,8	27,6	19,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	4,3
Veje/krošnja	7,9
Osutost	0,2
Skupaj	12,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	17.613	19,3											
Listavci	83.191	19,5											
Skupaj	100.804	19,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	6,12	6,12											
Nega mladja	ha	0,05	0,10											
Nega gošče	ha	1,09	1,09											
Nega letvenjaka	ha	21,06	21,94											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	14,99	14,99											
Vzdrževanje travinj	ha	2,52	25,20											

Rastičnogojitveni razred: Gorska bukovja - 32140*Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.836,00	426,14	5,92	2.268,06
Delež (%)	80,9	18,8	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	5,8	18,3	22,0	21,4	32,5	8,5	21,1
Jelka	4,5	16,5	21,3	23,7	34,0	0,6	1,4
Bor	19,2	6,1	56,9	8,5	9,3	1,2	3,0
Macesen	6,0	24,2	20,9	21,1	27,8	0,6	1,5
Bukev	9,5	25,3	26,2	21,9	17,1	56,2	140,0
Hrast	18,3	29,7	21,6	17,4	13,0	1,8	4,4
Pl. Ist.	11,9	26,0	24,8	20,7	16,6	16,6	41,2
Dr. tr. Ist.	14,7	29,0	24,6	16,6	15,1	12,8	31,8
Meh. Ist.	21,1	30,1	19,8	16,8	12,2	1,7	4,1
Iglavci	7,2	17,1	25,8	20,0	29,9	10,9	27,0
Listavci	11,1	26,2	25,5	20,7	16,5	89,1	221,5
Skupaj	10,7	25,1	25,5	20,7	18,0	100,0	248,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,17	0,27	0,24	0,15	0,12	18,0	0,95
Listavci	1,02	1,41	0,97	0,61	0,34	82,0	4,35
Skupaj	1,19	1,68	1,21	0,76	0,46	100,0	5,30

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	1.354,37	59,7	885,17	39,0	28,52	1,3	0,00	0,0	2.268,06	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.354,37	59,7	885,17	39,0	28,52	1,3	0,00	0,0	2.268,06	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	8,0	32,0	40,0	6,1	50,8	56,9	14,1	82,8	96,9	32,4
30 - 49 cm	1,2	2,6	3,8	0,0	4,5	4,5	1,2	7,1	8,3	12,8
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	9,2	34,6	43,8	6,1	55,3	61,4	15,3	89,9	105,2	45,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	31,08	1,4						
Drogovnjak	411,55	18,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	796,95	35,2	1,90	0,2	68,9	0,0	31,1	0,0
Sestoj v obnovi	384,07	16,9	192,73	50,2	15,1	64,7	15,4	4,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	226,47	10,0	1,68	0,7	61,9	38,1	0,0	0,0
Panjevec	330,78	14,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	87,16	3,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.268,06	100,0	196,31	8,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	36,44	4,56	0,30	0,00	0,00	109,03	0,46	25,50	18,78	1,24	196,31
%	1,63	0,20	0,01	0,00	0,00	4,87	0,02	1,14	0,84	0,06	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	39	0,0	12,8	43,6	33,3	10,3
Jelka	6	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bor	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	292	1,4	7,5	27,1	37,6	26,4
Hrast	4	0,0	0,0	0,0	75,0	25,0
Pl. list.	84	1,2	6,0	29,8	33,2	29,8
Dr. tr. list.	10	0,0	0,0	10,0	20,0	70,0
Meh. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	49	0,0	16,3	44,9	30,6	8,2
Skupaj listavci	391	1,3	6,9	26,9	36,5	28,4
Skupaj	440	1,1	8,0	28,9	35,9	26,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	5,0
Veje/krošnja	18,7
Osutost	0,7
Skupaj	24,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	11.728	19,2											
Listavci	94.669	18,8											
Skupaj	106.397	18,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	4,14	4,14											
Nega mladja	ha	0,09	0,09											
Nega gošče	ha	4,21	7,39											
Nega letvenjaka	ha	8,09	8,36											
Nega ml. drogovnjaka	ha	37,22	37,22											
Vzdrževanje travinj	ha	3,68	36,80											

Rastičnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 70000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.109,54	465,89	25,57	1.601,00
Delež (%)	69,3	29,1	1,6	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	11,0	42,2	9,1	37,7	0,0	1,0	1,8
Jelka	1,9	22,9	17,2	58,0	0,0	0,2	0,4
Bor	13,2	27,8	6,3	52,7	0,0	2,2	3,8
Macesen	36,7	43,7	7,5	12,1	0,0	0,2	0,3
Bukev	15,7	25,3	25,7	22,8	10,5	49,9	86,2
Hrast	31,2	35,9	19,4	10,2	3,3	3,8	6,5
Pl. Ist.	21,8	29,9	24,3	17,7	6,3	12,6	21,8
Dr. tr. Ist.	23,9	32,8	24,0	14,7	4,6	27,2	47,2
Meh. Ist.	26,5	34,3	22,2	12,9	4,1	2,9	5,1
Iglavci	13,0	32,4	7,9	46,7	0,0	3,6	6,3
Listavci	19,7	28,7	24,7	19,1	7,8	96,4	166,8
Skupaj	19,5	28,8	24,1	20,1	7,5	100,0	173,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,05	0,07	0,01	0,04	0,00	5,1	0,17
Listavci	0,96	0,94	0,64	0,44	0,15	94,9	3,13
Skupaj	1,01	1,01	0,65	0,48	0,15	100,0	3,30

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	455,78	28,5	1.128,59	70,5	16,63	1,0	0,00	0,0	1.601,00	100,0
Skupaj vsi gozdovi	455,78	28,5	1.128,59	70,5	16,63	1,0	0,00	0,0	1.601,00	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	1,3	54,7	56,0	0,0	83,3	83,3	1,3	138,0	139,3	46,7
30 - 49 cm	0,0	2,7	2,7	0,0	11,3	11,3	0,0	14,0	14,0	22,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,3	0,0	1,3	1,3	4,1
Skupaj	1,3	57,4	58,7	0,0	95,9	95,9	1,3	153,3	154,6	72,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	2,36	0,1						
Drogovnjak	260,28	16,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	249,38	15,6	0,30	0,1	0,0	0,0	100,0	0,0
Sestoj v obnovi	116,08	7,3	42,61	36,7	6,9	23,8	62,1	7,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	57,54	3,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	796,80	49,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	57,59	3,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	60,97	3,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.601,00	100,0	42,91	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,18	3,22	0,42	0,00	0,00	27,42	0,16	4,69	5,53	0,29	42,91
%	0,07	0,20	0,03	0,00	0,00	1,72	0,01	0,29	0,35	0,02	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bor	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Bukev	61	0,0	4,9	18,0	50,9	26,2
Hrast	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Pl. list.	10	0,0	0,0	20,0	80,0	0,0
Dr. tr. list.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj listavci	74	0,0	4,1	18,9	52,7	24,3
Skupaj	75	0,0	4,0	18,7	52,0	25,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	2,4
Veje/krošnja	15,2
Osutost	0,2
Skupaj	17,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	1.289	12,8											
Listavci	34.840	13,0											
Skupaj	36.129	13,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega letvenjaka	ha	0,15	0,15											

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja za premeno - 81740*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	754,12	119,33	20,04	893,49
Delež (%)	84,4	13,4	2,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	20,9	37,2	10,5	31,4	0,0	2,0	4,1
Jelka	7,6	63,8	8,9	19,7	0,0	0,1	0,2
Bor	20,1	78,4	1,2	0,3	0,0	0,4	0,9
Macesen	46,5	26,2	9,2	18,1	0,0	0,3	0,6
Bukev	14,6	25,2	26,6	24,0	9,6	27,5	56,2
Hrast	20,6	30,2	23,3	20,5	5,4	3,5	7,2
Pl. Ist.	17,8	29,6	25,6	21,7	5,3	30,4	62,2
Dr. tr. Ist.	18,7	30,1	27,1	19,7	4,4	33,9	69,0
Meh. Ist.	21,3	32,4	23,6	19,4	3,3	1,9	3,9
Iglavci	22,9	43,5	8,9	24,7	0,0	2,8	5,8
Listavci	17,4	28,5	26,3	21,6	6,2	97,2	198,5
Skupaj	17,5	29,0	25,8	21,7	6,0	100,0	204,3

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,08	0,10	0,02	0,04	0,00	6,0	0,24
Listavci	1,20	1,19	0,78	0,50	0,10	94,0	3,77
Skupaj	1,28	1,29	0,80	0,54	0,10	100,0	4,01

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Vecnamenski gozdovi	116,73	13,1	607,85	68,0	168,91	18,9	0,00	0,0	893,49	100,0
Skupaj vsi gozdovi	116,73	13,1	607,85	68,0	168,91	18,9	0,00	0,0	893,49	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	0,0	35,8	35,8	0,0	51,6	51,6	0,0	87,4	87,4	34,1
30 - 49 cm	0,0	5,3	5,3	0,0	1,1	1,1	0,0	6,4	6,4	11,5
50 in več cm	0,0	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	1,1	3,8
Skupaj	0,0	42,2	42,2	0,0	52,7	52,7	0,0	94,9	94,9	49,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	0,27	0,0						
Drogovnjak	259,56	29,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	142,03	15,9	0,60	0,4	23,3	76,7	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	18,09	2,0	8,52	47,1	0,0	37,4	49,9	12,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	180,83	20,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	268,43	30,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	24,28	2,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	893,49	100,0	9,12	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,09	0,07	0,00	0,05	0,00	5,25	0,00	2,45	1,21	0,00	9,12
%	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,59	0,00	0,27	0,14	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Macesen	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	31	3,2	12,9	45,1	19,4	19,4
Hrast	13	0,0	15,4	46,1	23,1	15,4
Pl. list.	40	0,0	0,0	30,0	47,5	22,5
Dr. tr. list.	20	0,0	0,0	5,0	15,0	80,0
Skupaj iglavci	3	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0
Skupaj listavci	104	1,0	5,8	31,7	29,8	31,7
Skupaj	107	0,9	7,5	31,8	29,0	30,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo/koreninik	2,6
Veje/krošnja	4,2
Osutost	2,6
Skupaj	9,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	843	16,2											
Listavci	28.271	15,9											
Skupaj	29.114	15,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	0,25	0,25											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastništvih

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	5.984,89	33,5	213,7	247,2	0,90	4,49	5,38	19,4	19,5	19,5	89,6
VAROVALNI GOZDOVI	1.109,54	5,8	165,1	170,9	0,17	3,10	3,27	12,5	12,4	12,4	64,8
Skupaj vsi gozdovi	7.094,43	29,2	206,1	235,2	0,78	4,27	5,05	19,2	18,6	18,7	87,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	61,75	0,9
Drogovnjak	1.433,69	20,2
Debeljak	2.123,00	29,9
Sestoj v obnovi	1.157,04	16,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	744,31	10,5
Panjevec	1.175,61	16,6
Grmičav gozd	59,13	0,8
Pionirski gozd z grmišči	339,90	4,8
Skupaj:	7.094,43	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	8,8
Jelka	0,4
Bor	2,3
Macesen	1,0
Bukev	48,1
Hrast	2,9
Pl. lst.	19,7
Dr. tr. lst.	14,8
Meh. lst.	2,1
Iglavci	12,4
Listavci	87,6
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	6,4	16,8	21,5	22,1	33,2	12,4	29,2
Listavci	12,8	26,5	25,3	21,0	14,4	87,6	206,1
Skupaj	12,0	25,2	24,8	21,2	16,8	100,0	235,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	39.741	19,2											
Listavci	272.296	18,6											
Skupaj	312.037	18,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	10,51	10,51											
Sadnja	ha	3,17	3,17											
Obžetev	ha	3,17	6,34											
Nega mladja	ha	2,33	4,57											
Nega gošče	ha	9,23	15,31											
Nega letvenjaka	ha	25,59	26,74											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	42,48	42,48											
Zaščita s premazom	ha	3,17	9,51											
Vzdrževanje travinj	ha	8,58	85,80											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	1.391,90	24,7	213,9	238,7	0,65	4,51	5,17	18,9	18,1	18,2	84,2
VAROVALNI GOZDOVI	465,89	7,1	172,1	179,1	0,16	3,22	3,38	14,3	14,5	14,5	76,9
Skupaj vsi gozdovi	1.857,79	20,3	203,5	223,8	0,53	4,19	4,72	18,5	17,4	17,5	82,9

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	37,51	2,0
Drogovnjak	372,01	20,0
Debeljak	443,79	23,9
Sestoj v obnovi	162,57	8,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	167,71	9,0
Panjevec	628,25	33,8
Grmičav gozd	1,33	0,1
Pionirski gozd z grmišči	44,62	2,4
Skupaj:	1.857,79	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	5,3
Jelka	0,1
Bor	3,4
Macesen	0,3
Bukev	53,3
Hrast	2,9
Pl. Ist.	11,4
Dr. tr. Ist.	20,4
Meh. Ist.	2,9
Iglavci	9,1
Listavci	90,9
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	7,6	16,6	24,4	22,4	29,0	9,1	20,3
Listavci	14,6	28,1	25,2	18,7	13,4	90,9	203,5
Skupaj	14,0	27,1	25,1	19,0	14,8	100,0	223,8

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	6.988	18,5											
Listavci	65.648	17,4											
Skupaj	72.636	17,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	18,13	33,91											
Nega letvenjaka	ha	12,91	12,91											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	10,52	10,52											

Občinski gozdovi*Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov*

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m3/ha			m3/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	
VECNAMENSKI GOZDOVI	53,85	16,2	213,5	229,7	0,46	4,57	5,03	17,5	17,6	17,6	80,3
VAROVALNI GOZDOVI	25,57	12,7	145,4	158,1	0,37	2,80	3,18	2,2	13,8	12,9	64,2
Skupaj vsi gozdovi	79,42	15,1	191,6	206,7	0,43	4,00	4,43	13,4	16,7	16,4	76,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,72	0,9
Drogovnjak	29,94	37,8
Debeljak	13,99	17,6
Sestoj v obnovi	3,29	4,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	5,30	6,7
Panjevec	24,23	30,5
Grmičav gozd	0,35	0,4
Pionirski gozd z grmišči	1,60	2,0
Skupaj:	79,42	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	4,6
Jelka	0,1
Bor	2,2
Macesen	0,4
Bukev	36,6
Hrast	4,7
Pl. Ist.	28,6
Dr. tr. Ist.	21,3
Meh. Ist.	1,5
Iglavci	7,3
Listavci	92,7
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	9,4	39,5	12,3	13,8	25,0	7,3	15,1
Listavci	16,7	28,6	25,9	18,7	10,1	92,7	191,6
Skupaj	16,2	29,4	24,9	18,3	11,2	100,0	206,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	160	13,4											
Listavci	2.536	16,7											
Skupaj	2.696	16,4											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
06001A	29	32	27	30	32	32	24	24
06001B	24	30	25	30	29	26	29	25
06001C	24	30	25	30	29	26	29	25
06001D	30	30	27	33	31	29	28	25
06002A	30	30	27	33	31	29	28	25
06002B	31	29	27	33	29	29	28	28
06003	31	29	27	33	29	29	28	28
06004	31	29	27	33	29	29	28	28
06005	30	30	27	33	31	29	28	25
06006	30	30	27	33	31	29	28	25
06007	30	30	27	33	31	29	28	25
06008	30	30	27	33	31	29	28	25
06009	31	29	27	33	29	29	28	28
06010	30	30	27	33	31	29	28	25
06011	31	29	27	33	29	29	28	28
06012	30	30	27	33	31	29	28	25
06013A	34	36	29	34	32	33	28	27
06013B	30	30	27	33	31	29	28	25
06014	30	30	27	33	31	29	28	25
06015	30	30	27	33	31	29	28	25
06016	30	30	27	33	31	29	28	25
06017A	30	30	27	33	31	29	28	25
06017B	24	30	25	30	29	26	29	25
06018	30	30	27	33	31	29	28	25
06019	30	30	27	33	31	29	28	25
06020	34	36	29	34	32	33	28	27
06021A	34	36	29	34	32	33	28	27
06021B	30	30	27	33	31	29	28	25
06022	34	36	29	34	32	33	28	27
06023	30	30	27	33	31	29	28	25
06024	30	30	27	33	31	29	28	25
06025A	34	36	29	34	32	33	28	27
06025B	30	30	27	33	31	29	28	25
06026	30	30	27	33	31	29	28	25
06027	30	30	27	33	31	29	28	25
06028	30	30	27	33	31	29	28	25
06029	31	29	27	33	29	29	28	28
06030	31	29	27	33	29	29	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
06031	31	29	27	33	29	29	28	28
06032A	30	30	27	33	31	29	28	25
06032B	24	30	25	30	29	26	29	25
06033	24	30	25	30	29	26	29	25
06034A	31	33	28	32	31	32	26	28
06034B	24	30	25	30	29	26	29	25
06035A	31	33	28	32	31	32	26	28
06035B	24	30	25	30	29	26	29	25
06035C	30	30	27	33	31	29	28	25
06036A	24	30	25	30	29	26	29	25
06036B	31	33	28	32	31	32	26	28
06037	30	30	27	33	31	29	28	25
06038	30	30	27	33	31	29	28	25
06039	29	32	27	30	32	32	24	24
06040	29	32	27	30	32	32	24	24
06041	30	30	27	33	31	29	28	25
06042	29	32	27	30	32	32	24	24
06043	29	32	27	30	32	32	24	24
06044	29	32	27	30	32	32	24	24
06045	29	32	27	30	32	32	24	24
06046	29	32	27	30	32	32	24	24
06047	24	30	25	30	29	26	29	25
06048	31	33	28	32	31	32	26	28
06049A	24	30	25	30	29	26	29	25
06049B	29	32	27	30	32	32	24	24
06050A	24	30	25	30	29	26	29	25
06050B	29	32	27	30	32	32	24	24
06051A	24	30	25	30	29	26	29	25
06051B	29	32	27	30	32	32	24	24
06052	29	32	27	30	32	32	24	24
06053	29	32	27	30	32	32	24	24
06054	29	32	27	30	32	32	24	24
06055	29	32	27	30	32	32	24	24
06056	29	32	27	30	32	32	24	24
06057	34	36	29	34	32	33	28	27
06058	29	32	27	30	32	32	24	24
06059	29	32	27	30	32	32	24	24
06060	29	32	27	30	32	32	24	24
06061	29	32	27	30	32	32	24	24
06062	31	33	28	32	31	32	26	28
06063	31	33	28	32	31	32	26	28
06064	31	29	27	33	29	29	28	28
06065	29	32	27	30	32	32	24	24
06066	24	30	25	30	29	26	29	25
06067A	31	33	28	32	31	32	26	28
06067B	24	30	25	30	29	26	29	25
06068	34	36	29	34	32	33	28	27
06069	34	36	29	34	32	33	28	27
06070	34	36	29	34	32	33	28	27
06071	34	36	29	34	32	33	28	27
06072	29	32	27	30	32	32	24	24
06073	29	32	27	30	32	32	24	24
06074	31	29	27	33	29	29	28	28
06075	31	29	27	33	29	29	28	28
06076	31	29	27	33	29	29	28	28
06077	31	29	27	33	29	29	28	28
06078	24	30	25	30	29	26	29	25
06079	24	30	25	30	29	26	29	25
06080	29	32	27	30	32	32	24	24
06081	34	36	29	34	32	33	28	27
06082A	24	30	25	30	29	26	29	25
06082B	31	33	28	32	31	32	26	28
06083	31	33	28	32	31	32	26	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
06084	31	33	28	32	31	32	26	28
06085A	24	30	25	30	29	26	29	25
06085B	30	30	27	33	31	29	28	25
06086	24	30	25	30	29	26	29	25
06087	24	30	25	30	29	26	29	25
06088A	24	30	25	30	29	26	29	25
06088B	34	36	29	34	32	33	28	27
06089A	30	30	27	33	31	29	28	25
06089B	24	30	25	30	29	26	29	25
06090A	30	30	27	33	31	29	28	25
06090B	24	30	25	30	29	26	29	25
06091	30	30	27	33	31	29	28	25
06092	34	36	29	34	32	33	28	27
06093A	30	30	27	33	31	29	28	25
06093B	24	30	25	30	29	26	29	25
06094A	30	30	27	33	31	29	28	25
06094B	24	30	25	30	29	26	29	25
06095	34	36	29	34	32	33	28	27
06096	30	30	27	33	31	29	28	25
06097	30	30	27	33	31	29	28	25
06098	29	32	27	30	32	32	24	24
06099	30	30	27	33	31	29	28	25
06100	30	30	27	33	31	29	28	25
06101	30	30	27	33	31	29	28	25
06102	30	30	27	33	31	29	28	25
06103	30	30	27	33	31	29	28	25
06104	29	32	27	30	32	32	24	24
06105	30	30	27	33	31	29	28	25
06106	30	30	27	33	31	29	28	25
06107	30	30	27	33	31	29	28	25
06108	31	33	28	32	31	32	26	28
06109	31	33	28	32	31	32	26	28
06110A	34	36	29	34	32	33	28	27
06110B	31	33	28	32	31	32	26	28
06111	34	36	29	34	32	33	28	27
06112	30	30	27	33	31	29	28	25
06113	31	33	28	32	31	32	26	28
06114A	31	33	28	32	31	32	26	28
06114B	30	30	27	33	31	29	28	25
06115A	29	32	27	30	32	32	24	24
06115B	30	30	27	33	31	29	28	25
06116	29	32	27	30	32	32	24	24
06117A	29	32	27	30	32	32	24	24
06117B	30	30	27	33	31	29	28	25
06118A	31	33	28	32	31	32	26	28
06118B	24	30	25	30	29	26	29	25
06119	31	33	28	32	31	32	26	28
06120A	24	30	25	30	29	26	29	25
06120B	31	33	28	32	31	32	26	28
06121A	24	30	25	30	29	26	29	25
06121B	31	33	28	32	31	32	26	28
06122	24	30	25	30	29	26	29	25
06123	31	33	28	32	31	32	26	28
06124A	24	30	25	30	29	26	29	25
06124B	31	33	28	32	31	32	26	28
06125	31	33	28	32	31	32	26	28
06126	24	30	25	30	29	26	29	25
06127	24	30	25	30	29	26	29	25
06128	31	33	28	32	31	32	26	28
06129	29	32	27	30	32	32	24	24
06130	29	32	27	30	32	32	24	24
06131	31	33	28	32	31	32	26	28
06132	31	33	28	32	31	32	26	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
06133	31	33	28	32	31	32	26	28
06134A	24	30	25	30	29	26	29	25
06134B	29	32	27	30	32	32	24	24
06135A	24	30	25	30	29	26	29	25
06135B	34	36	29	34	32	33	28	27
06136A	34	36	29	34	32	33	28	27
06136B	24	30	25	30	29	26	29	25
06137A	24	30	25	30	29	26	29	25
06137B	29	32	27	30	32	32	24	24
06138	29	32	27	30	32	32	24	24
06139	24	30	25	30	29	26	29	25
06140A	24	30	25	30	29	26	29	25
06140B	29	32	27	30	32	32	24	24
06141	29	32	27	30	32	32	24	24
06142	24	30	25	30	29	26	29	25
06143	31	29	27	33	29	29	28	28
06144A	31	29	27	33	29	29	28	28
06144B	24	30	25	30	29	26	29	25
06145A	31	29	27	33	29	29	28	28
06145B	24	30	25	30	29	26	29	25
06146	29	32	27	30	32	32	24	24
06147	29	32	27	30	32	32	24	24
06148	29	32	27	30	32	32	24	24
06149	29	32	27	30	32	32	24	24
06150	29	32	27	30	32	32	24	24
06151	31	33	28	32	31	32	26	28
06152A	34	36	29	34	32	33	28	27
06152B	31	33	28	32	31	32	26	28
06153	29	32	27	30	32	32	24	24
06154A	31	33	28	32	31	32	26	28
06154B	29	32	27	30	32	32	24	24
06155	31	33	28	32	31	32	26	28
06156	34	36	29	34	32	33	28	27
06157	34	36	29	34	32	33	28	27
06158	30	30	27	33	31	29	28	25
06159	24	30	25	30	29	26	29	25
06160	24	30	25	30	29	26	29	25
06161A	24	30	25	30	29	26	29	25
06161B	30	30	27	33	31	29	28	25

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

RGR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
30140	SM	611	0,0689	0,0600	0,0523	0,0456	0,0398	0,0347	0,0302	0,0263	0,0230	0,0200	0,0174	0,0152	0,0133	0,0116
	JE	621	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	630	0,1149	0,0539	0,0300	0,0186	0,0124	0,0087	0,0064	0,0049	0,0038	0,0030	0,0024	0,0020	0,0017	0,0014
	BU	141	0,0665	0,0418	0,0292	0,0218	0,0170	0,0137	0,0113	0,0096	0,0082	0,0071	0,0063	0,0056	0,0050	0,0045
	HR	150	0,0331	0,0226	0,0168	0,0132	0,0108	0,0090	0,0077	0,0067	0,0059	0,0053	0,0047	0,0043	0,0039	0,0036
	PL	160	0,0589	0,0391	0,0285	0,0220	0,0177	0,0146	0,0123	0,0106	0,0093	0,0082	0,0073	0,0066	0,0060	0,0054
	TL	670	0,0424	0,0318	0,0255	0,0212	0,0182	0,0160	0,0142	0,0128	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0086	0,0080
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
30840	SM	611	0,0689	0,0600	0,0523	0,0456	0,0398	0,0347	0,0302	0,0263	0,0230	0,0200	0,0174	0,0152	0,0133	0,0116
	JE	621	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	630	0,1149	0,0539	0,0300	0,0186	0,0124	0,0087	0,0064	0,0049	0,0038	0,0030	0,0024	0,0020	0,0017	0,0014
	BU	241	0,0603	0,0452	0,0361	0,0301	0,0257	0,0225	0,0200	0,0180	0,0163	0,0149	0,0138	0,0128	0,0119	0,0112
	HR	650	0,0571	0,0401	0,0305	0,0244	0,0202	0,0172	0,0149	0,0131	0,0116	0,0105	0,0095	0,0087	0,0080	0,0074
	PL	260	0,0907	0,0578	0,0408	0,0306	0,0241	0,0195	0,0162	0,0138	0,0119	0,0104	0,0091	0,0081	0,0073	0,0066
	TL	670	0,0424	0,0318	0,0255	0,0212	0,0182	0,0160	0,0142	0,0128	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0086	0,0080
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
31740	SM	311	0,0519	0,0460	0,0409	0,0363	0,0322	0,0285	0,0253	0,0225	0,0199	0,0177	0,0157	0,0139	0,0124	0,0110
	JE	621	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	630	0,1149	0,0539	0,0300	0,0186	0,0124	0,0087	0,0064	0,0049	0,0038	0,0030	0,0024	0,0020	0,0017	0,0014
	BU	341	0,0558	0,0410	0,0322	0,0265	0,0225	0,0195	0,0172	0,0153	0,0138	0,0126	0,0116	0,0107	0,0099	0,0093
	HR	350	0,0418	0,0331	0,0277	0,0239	0,0211	0,0189	0,0172	0,0158	0,0146	0,0136	0,0128	0,0120	0,0114	0,0108
	PL	360	0,0509	0,0355	0,0268	0,0213	0,0176	0,0149	0,0128	0,0112	0,0100	0,0090	0,0081	0,0074	0,0068	0,0062
	TL	670	0,0424	0,0318	0,0255	0,0212	0,0182	0,0160	0,0142	0,0128	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0086	0,0080
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
32140	SM	411	0,0985	0,0825	0,0691	0,0579	0,0485	0,0406	0,0340	0,0285	0,0238	0,0200	0,0167	0,0140	0,0117	0,0098
	JE	621	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	630	0,1149	0,0539	0,0300	0,0186	0,0124	0,0087	0,0064	0,0049	0,0038	0,0030	0,0024	0,0020	0,0017	0,0014
	BU	441	0,0416	0,0311	0,0249	0,0207	0,0177	0,0155	0,0138	0,0124	0,0113	0,0103	0,0095	0,0088	0,0082	0,0077
	HR	650	0,0571	0,0401	0,0305	0,0244	0,0202	0,0172	0,0149	0,0131	0,0116	0,0105	0,0095	0,0087	0,0080	0,0074
	PL	460	0,0646	0,0448	0,0337	0,0267	0,0219	0,0185	0,0159	0,0139	0,0123	0,0110	0,0099	0,0090	0,0083	0,0076
	TL	670	0,0424	0,0318	0,0255	0,0212	0,0182	0,0160	0,0142	0,0128	0,0116	0,0107	0,0099	0,0092	0,0086	0,0080
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
70000	SM	811	0,0683	0,0596	0,0520	0,0453	0,0395	0,0345	0,0301	0,0262	0,0229	0,0200	0,0174	0,0152	0,0133	0,0116
	JE	821	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	830	0,0807	0,0425	0,0259	0,0173	0,0122	0,0091	0,0070	0,0055	0,0045	0,0037	0,0031	0,0026	0,0022	0,0019
	BU	741	0,0282	0,0240	0,0216	0,0199	0,0185	0,0174	0,0165	0,0157	0,0150	0,0144	0,0138	0,0133	0,0128	0,0124
	HR	741	0,0282	0,0240	0,0216	0,0199	0,0185	0,0174	0,0165	0,0157	0,0150	0,0144	0,0138	0,0133	0,0128	0,0124
	PL	760	0,0404	0,0303	0,0242	0,0202	0,0173	0,0151	0,0134	0,0121	0,0110	0,0101	0,0093	0,0086	0,0080	0,0075
	TL	770	0,0316	0,0228	0,0177	0,0143	0,0120	0,0103	0,0090	0,0080	0,0072	0,0065	0,0059	0,0055	0,0050	0,0047
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
81740	SM	811	0,0683	0,0596	0,0520	0,0453	0,0395	0,0345	0,0301	0,0262	0,0229	0,0200	0,0174	0,0152	0,0133	0,0116
	JE	821	0,1297	0,0860	0,0626	0,0482	0,0387	0,0320	0,0270	0,0233	0,0203	0,0179	0,0160	0,0144	0,0130	0,0119
	OI	830	0,0807	0,0425	0,0259	0,0173	0,0122	0,0091	0,0070	0,0055	0,0045	0,0037	0,0031	0,0026	0,0022	0,0019
	BU	541	0,0392	0,0294	0,0236	0,0196	0,0168	0,0148	0,0131	0,0118	0,0108	0,0099	0,0091	0,0085	0,0079	0,0074
	HR	741	0,0282	0,0240	0,0216	0,0199	0,0185	0,0174	0,0165	0,0157	0,0150	0,0144	0,0138	0,0133	0,0128	0,0124
	PL	560	0,0450	0,0338	0,0270	0,0225	0,0192	0,0168	0,0149	0,0134	0,0122	0,0112	0,0103	0,0096	0,0089	0,0084
	TL	570	0,0357	0,0250	0,0190	0,0152	0,0126	0,0107	0,0092	0,0081	0,0072	0,0065	0,0059	0,0054	0,0049	0,0046
	ML	880	0,0769	0,0492	0,0330	0,0214	0,0125	0,0052	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000

12.6 Prikaz preoblikovanja odsekov z novim načrtom GGE

Preglednica/D-SMO: Spremembe mej odsekov v zadnjem ureditvenem obdobju

Nova oznaka odseka	Stara oznaka odseka	Površina (ha)
/	/	/

12.7 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

SKDVEP,C,2	SORTIMEP,C,2	SORTIMENT,C,20	PC,N,8,2	NC,N,8,2
11	H1	Hlodovina I	77,4	64,5
11	H2	Hlodovina II	62,4	52
11	H3	Hlodovina III	44,4	37
11	O	Ostali les	24	20
21	H1	Hlodovina I	77,4	64,5
21	H2	Hlodovina II	62,4	52
21	H3	Hlodovina III	44,4	37
21	O	Ostali les	24	20
30	H	Hlodovina	36,6	30,5
30	O	Ostali les	18,6	15,5
34	H1	Hlodovina I	100,2	83,5
34	H2	Hlodovina II	69	57,5
34	H3	Hlodovina III	43,2	36
34	O	Ostali les	18,6	15,5
39	C	Celulozni les	18	15
40	H1	Hlodovina I	62,4	52
40	H2	Hlodovina II	51,6	43
40	H3	Hlodovina III	31,2	26
40	O	Ostali les	28,2	23,5
50	H	Hlodovina	57	47,5
50	O	Ostali les	20,4	17
55	H	Hlodovina	69,6	58
55	O	Ostali les	18,6	15,5
60	H	Hlodovina	96	80
60	O	Ostali les	18,6	15,5
70	D	Drva	36	30
80	P	Prostorninski I	18,6	15,5
90	H	Hlodovina	43,2	36
90	O	Ostali les	13,2	11

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin (merilo 1 : 25.000) je podana v prostorskem delu načrta

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	8.989,07	99,53
1b) Novo določene površine gozdov	213,76	2,37
1c) Novo izločene gozdne površine*	165,08	1,83
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	18,49	0,20
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	9.031,64	100,00
Površine v zaraščanju (niso gozd)	82,88	
Druga gozdna zemljišča	19,14	

* To so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali iz drugega razloga uvrščene med gozd.

** Osnova indeksa je sedanji gozdnogospodarski načrt GGE.

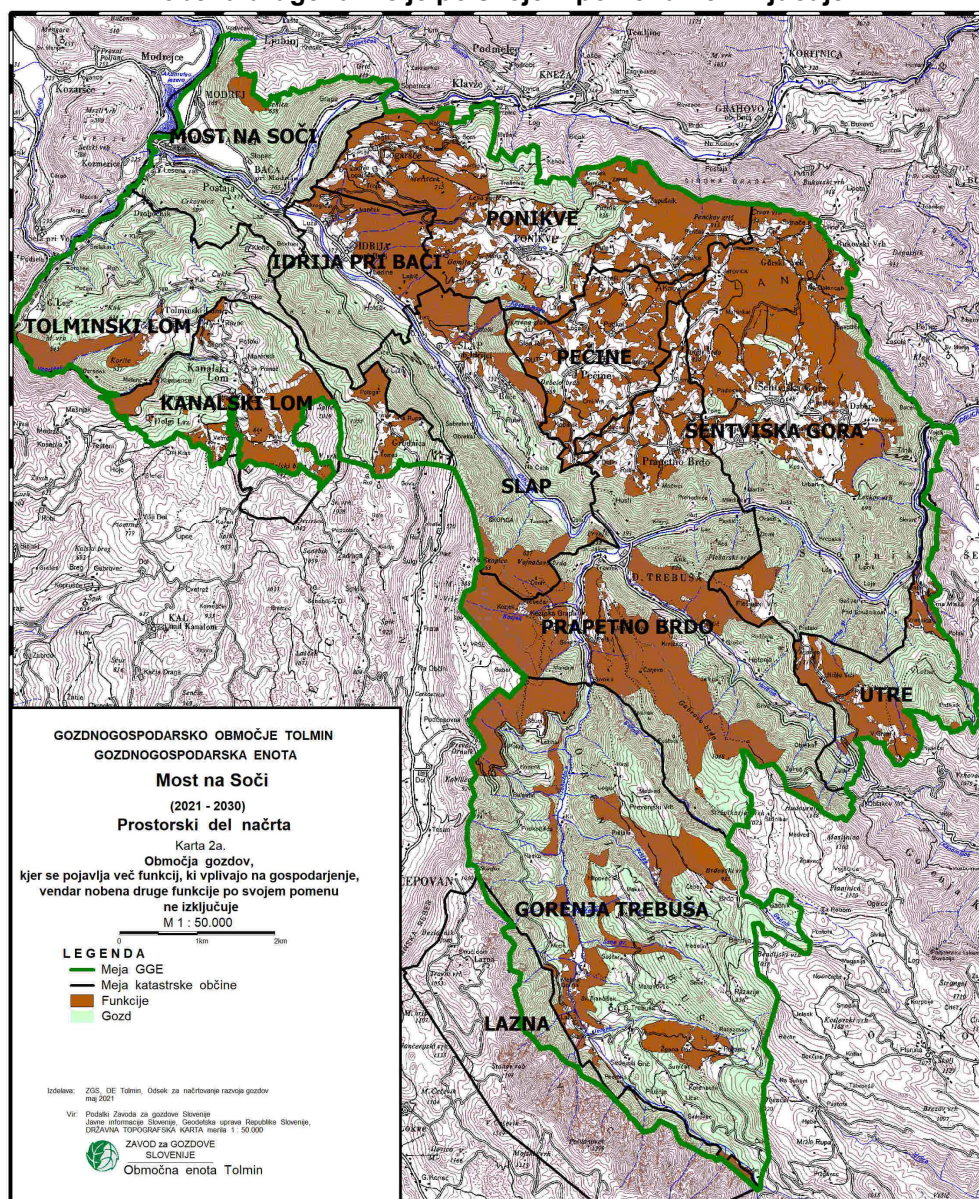
Vir podatkov za gozdne površine je digitalizirani gozdni rob preteklega načrta GGE. **Za novo določene gozdne površine** so bile na terenu s pomočjo DOF-5 določene površine, ki se skladno z 2. členom Zakona o gozdovih uvrščajo v gozd. Posebej je prikazan gozd in ostala gozdna zemljišča. Med **druga gozdna zemljišča** so uvrščena skladno z Zakonom o gozdovih površine pod daljnovodi, obore, rušje, pobočni grušči, senožeti in lazi v gozdnem prostoru. Prikazane so tudi površine, ki v preteklem obdobju niso bile uvrščene v gozd.

Za **zemljišča v zaraščanju**, ki se niso določila kot gozd, so prikazane površine, ki se kot take vodijo v uradni evidenci dejanske rabe zemljišč (Vir podatkov: MKGP – uradna evidenca rabe zemljišč).

Najštevilčnejši **posegi** v preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi kmetijstva in graditve infrastrukture. Skupna površina je majhna.

13.2 Večfunkcionalna območja

Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

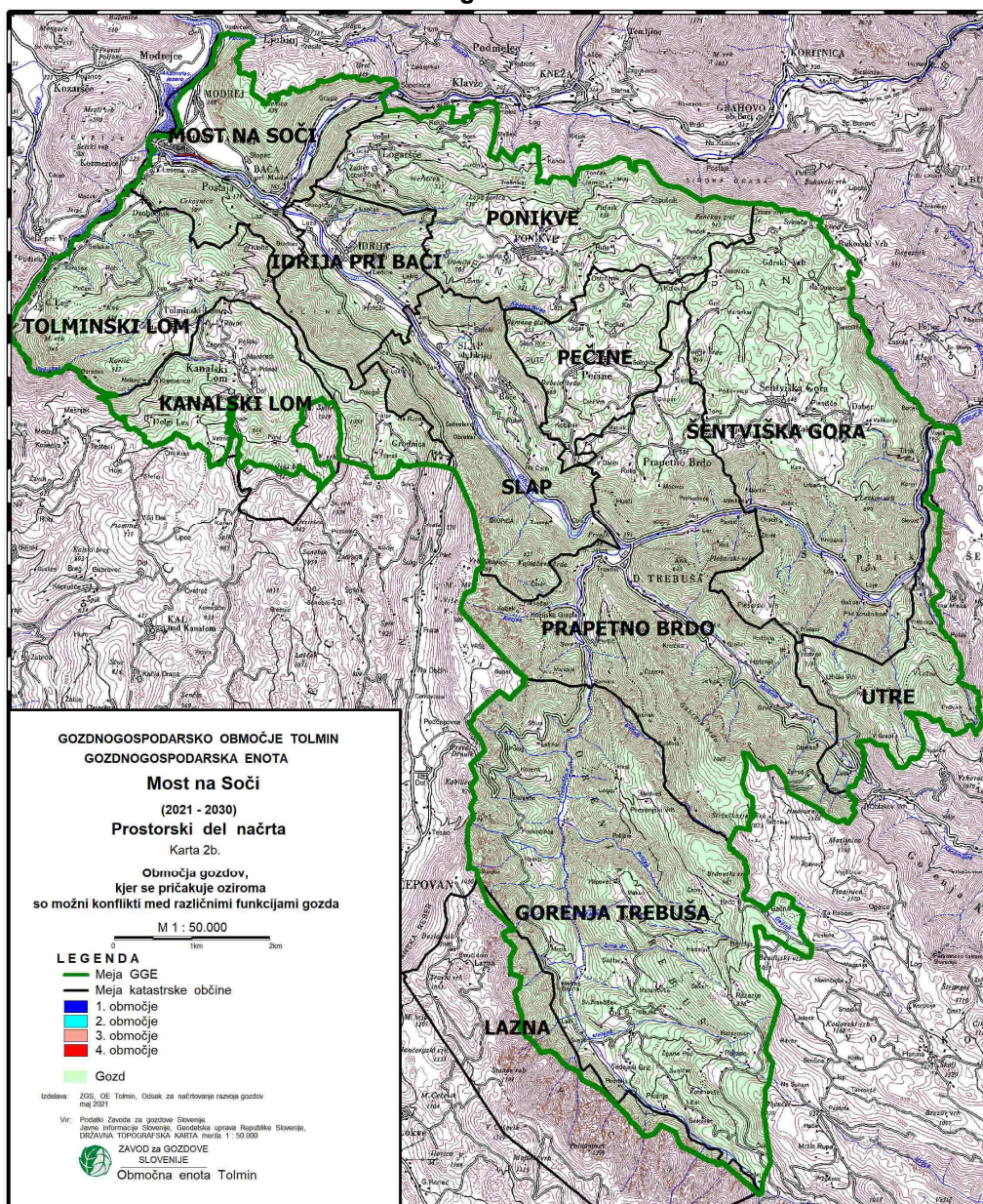
Na karti so prikazana območja, kjer so na istem območju gozdov hkrati navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, naravna dediščina, kulturna dediščina in estetska), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE gre v glavnem za prekrivanje varovalne in zaščitne funkcije na prvi stopnji ter varovalne na prvi in biotske raznovrstnosti na drugi stopnji, kar ne povzroča konfliktov.

Preglednica: Površine gozdnega prostora, v katerem se hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	3.428,63	37,96
Ostala površina	5.603,01	62,04
Skupaj	9.031,64	100,00

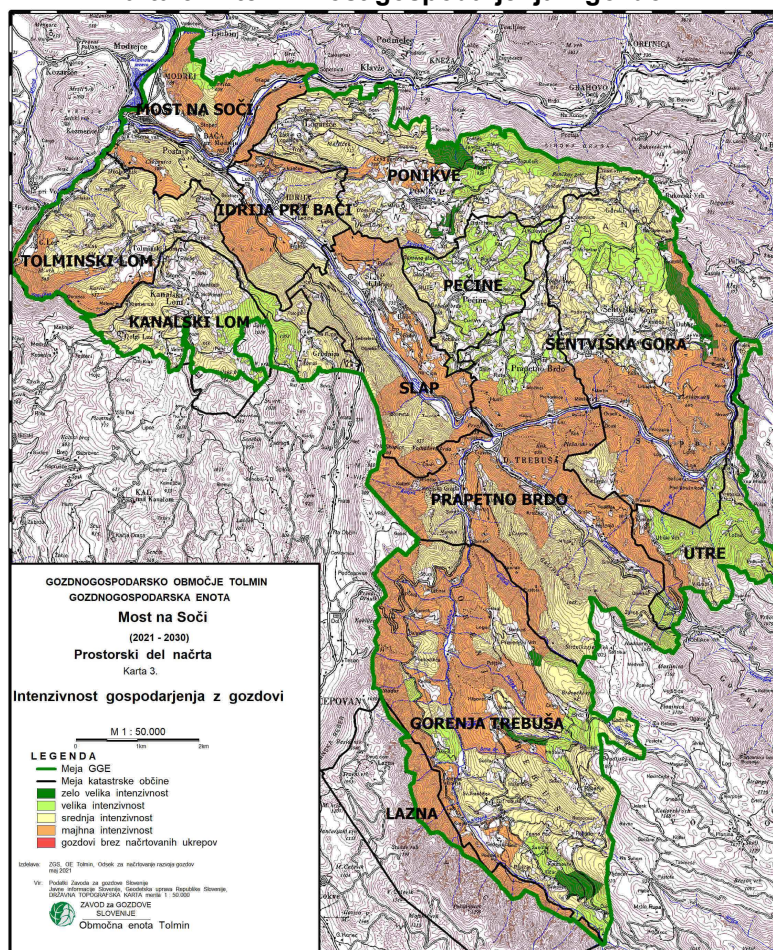
Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Takih območij, kjer so hkrati navzoče ekološke (1. in 2. stopnja) in okolju obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti v GGE ni.

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi smo določili po odsekih, pri čemer smo kot merilo upoštevali vsoto števil, ki izražajo povprečje letnega možnega (50%) in realiziranega (50%) poseka (oba v bruto m³ na hektar) ter povprečje dvakratnega obsega načrtovanih (50%) in realiziranih (50%) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

1. **zelo velika intenzivnost:** vsota obeh števil presega število 9;
2. **velika intenzivnost:** vsota števil je od 6 do vključno 9;
3. **srednja intenzivnost:** vsota števil je od 3 do vključno 6;
4. **majhna intenzivnost:** vsota števil je od 0 do vključno 3;
5. **gozdovi brez načrtovanih ukrepov.**

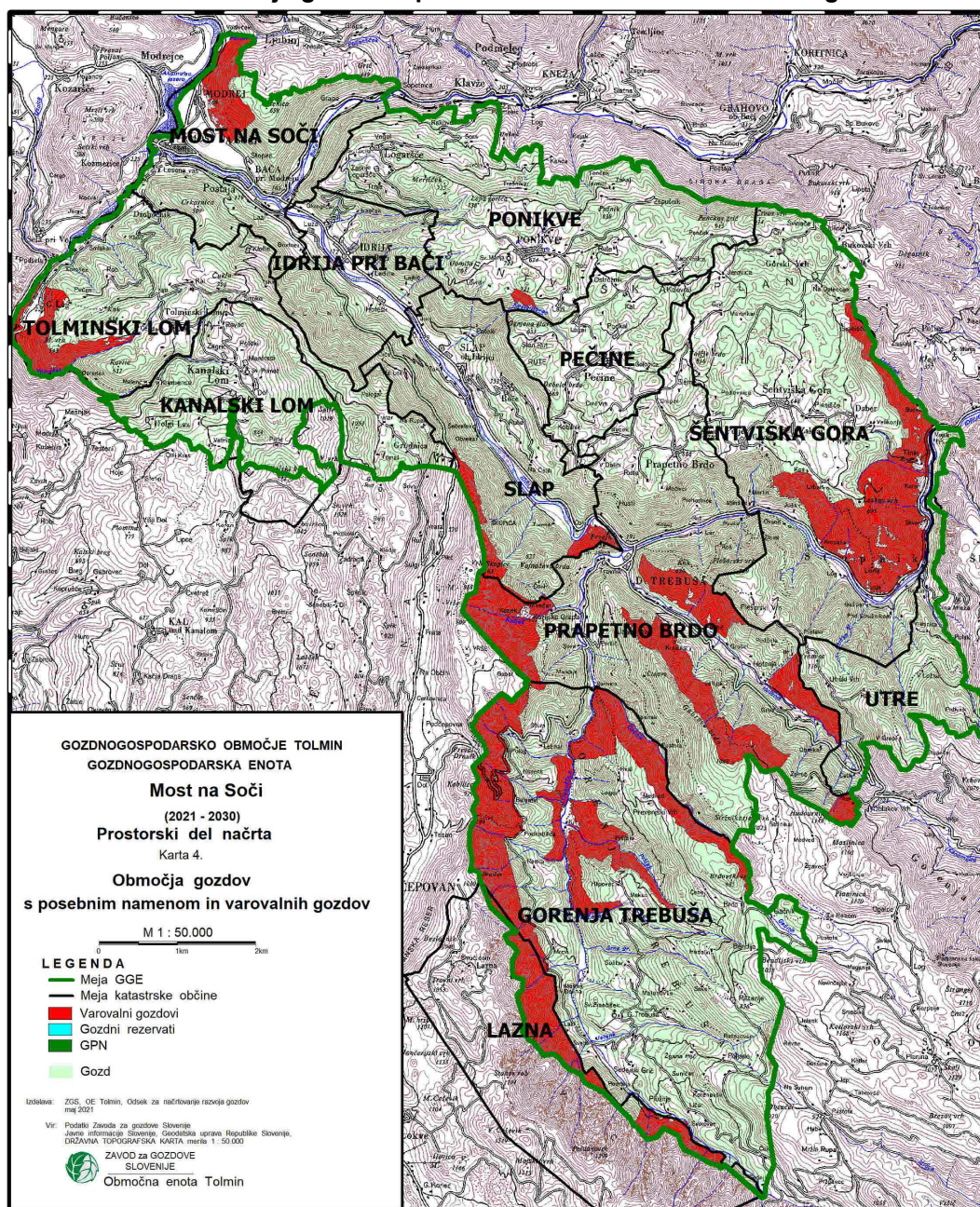
Preglednica: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	159,25	1,76
2 - velika	1.207,91	13,37
3 - srednja	3.989,31	44,17
4 - majhna	3.675,17	40,69
5 - brez načrtovanih ukrepov	0,00	0,00
Skupaj	9.031,64	100,00

Zelo velika intenzivnost je načrtovana na območju Ponikev, Dabra in v Gorenji Trebuši.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Prikaz
ana so
območ
ja
gozdo
v, kjer
pravni
režimi
dopuš
čajo
izkoriš
čanje
gozdni
h
proizv
odov
(varov
alni
gozdo
vi,
GPN –
dovolj
eni
ukrepi
, in
varova
ne
površi
ne
(GPN
–
ukrepi
niso
dovolj
eni
(gozd
ni

rezervati)), kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno – režimi ne dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov.

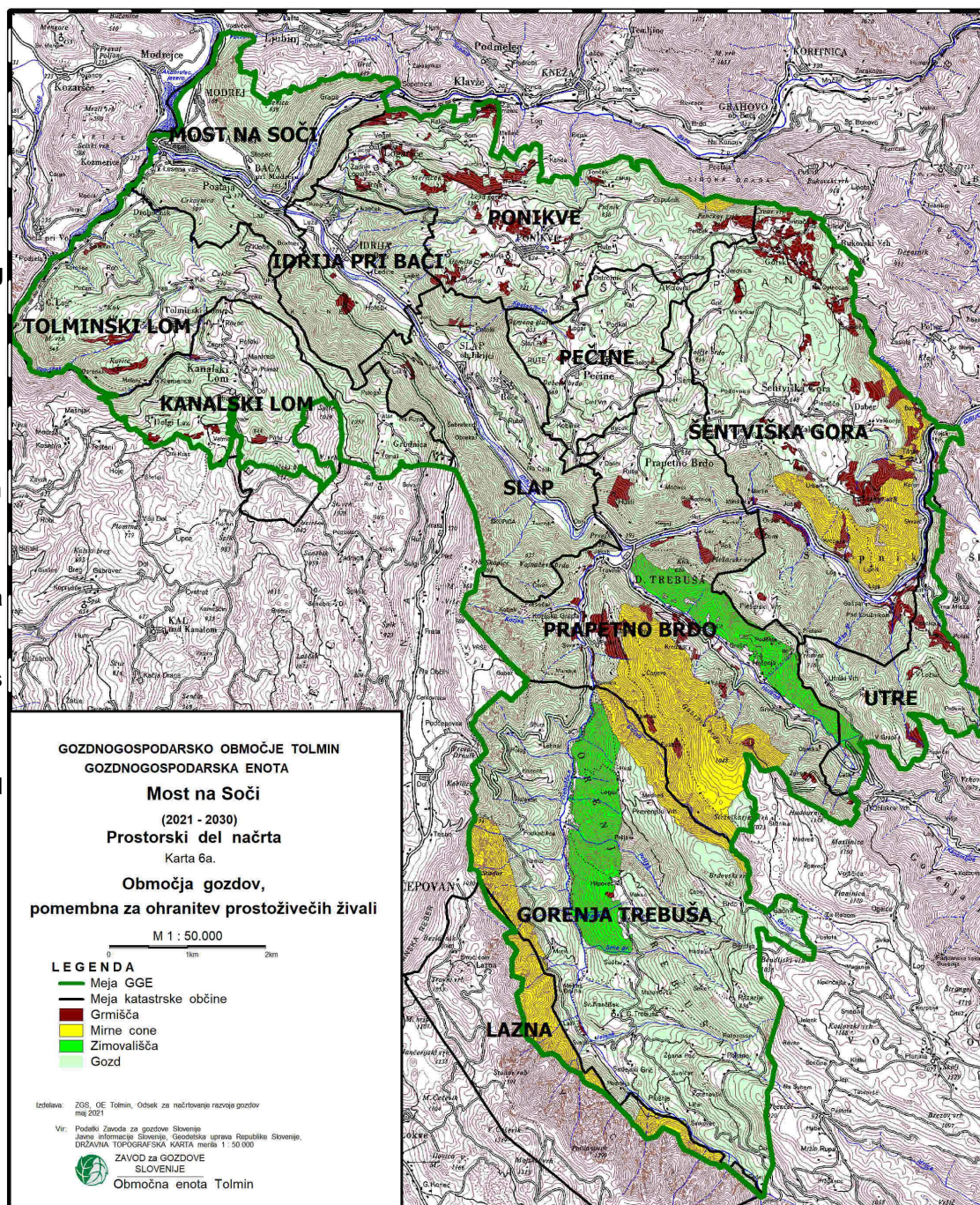
Preglednica: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v GGE

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	7.430,64	82,27
GPN, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,00
GPN, ukrepi niso dovoljeni (gozdni rezervati)	0,00	0,00
Varovalni gozdovi	1.601,00	17,73
Skupaj	9.031,64	100,00

13.5 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6a: Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

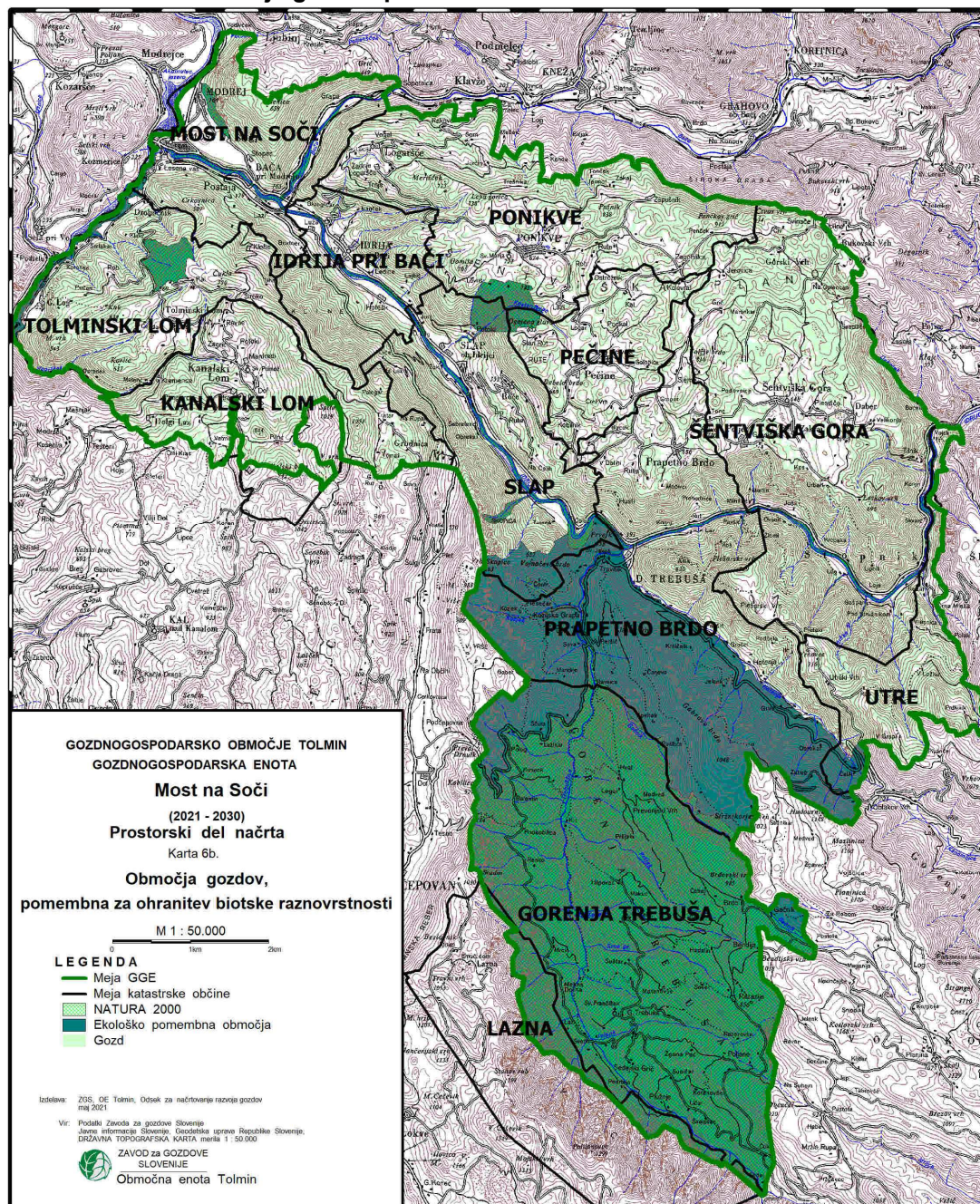

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Grmišča	386,82	4,28
Zimovališča	729,21	8,07
Mirne cone	1.041,43	11,53
Skupaj	2.157,46	100,00

Pretežni del grmišč se razpršeno pojavlja po Šentviški planoti, kjer se pojavljajo skozi desetletja zaradi opuščanja kmetijske rabe. Zimovališča so predvsem na prisojnih legah v dolinah Trebušice in Hotenje. Mirne cone so večja zaokrožena območja in se nahajajo odmaknjene od glavnih prometnic in naseljenih krajev v Govcih, Stopniku in Gabrovem brdu.

13.6 Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 6b: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Prika
zana
so
obmo
čja
NAT
URE
2000
in
Ekolo
ško
pome
mbna
obmo
čja
(EPO
)
V
NAT
URO
2000
spad
a
obmo
čja
Gore
nje
Trebu
še
(Trno
vski
gozd)

Ekolo
ško
pome
mbno
obmo

čje Idrija s Pritoki, Soča, melišča pri Modreju, jama Smaganica, Krasnica, območje velikih zveri.

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Območje NATURA2000	2.683,48	2.169,54	24,02
Območje EPO	4.056,19	3.383,76	37,47

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (priloženo v kartnem delu)

Po 83.-89 členu ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

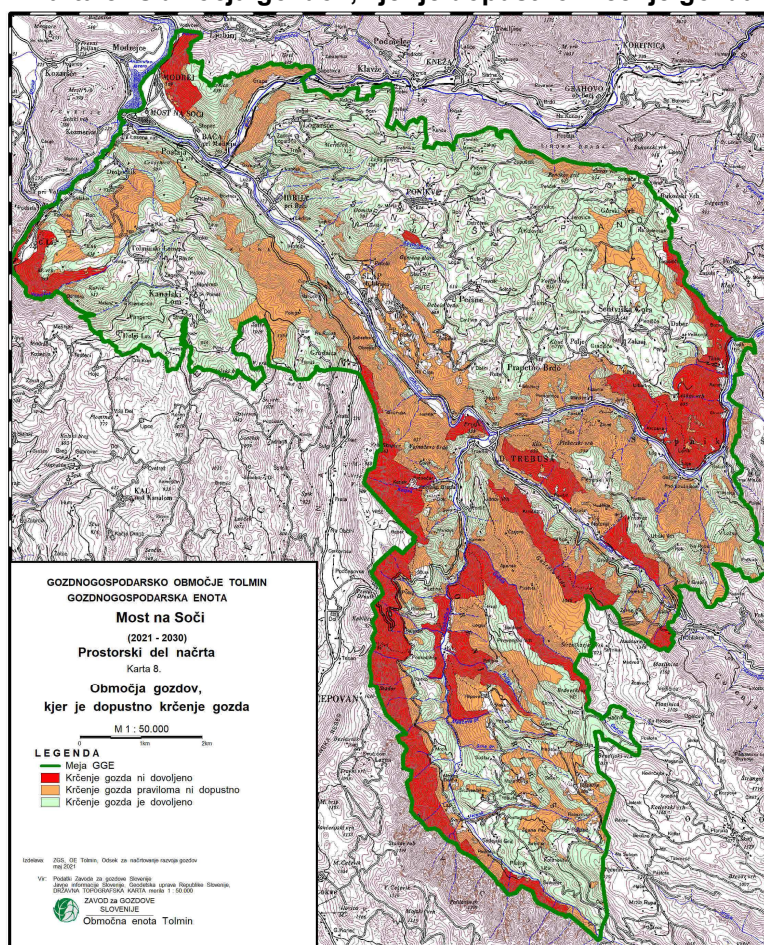
1. poplav (poplavno območje),
2. erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
3. zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje) in
4. snežnih plazov (plazovito območje).

Preglednica: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja	Stopnja	Površina v GGE (ha)
Potencialna erozijska območja	Strogi ukrepi	76,92
	Zahtevni zaščitni ukrepi	1.762,82
	Običajni zaščitni ukrepi	9.035,48
Plazljiva območja	Ni verjetnosti pojavljanja plazov	499,64
	Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	2.439,83
	Majhna verjetnost pojavljanja plazov	3.041,58
	Srednja verjetnost pojavljanja plazov	2.052,88
	Velika verjetnost pojavljanja plazov	2.671,32
	Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	1.234,32
	Majhne	5,74
Območja poplavne ogroženosti	Srednje	6,29
	Velike	9,64
	Preostale	9,12
Vodovarstvena območja	Občinski nivo	89,86
Plazovita območja	Majhna in zmerna ogroženost skupaj	156,55

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Preglednica: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež (%)
Krčenje gozda ni dovoljeno	1.601,00	17,73
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	3.085,75	34,17
Krčenje gozda je dopustno	4.344,89	48,10
Skupaj	9.031,64	100,00

Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno:

- gozdni rezervati,
- varovalni gozdovi,
- gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve (mestni gozdovi,...).

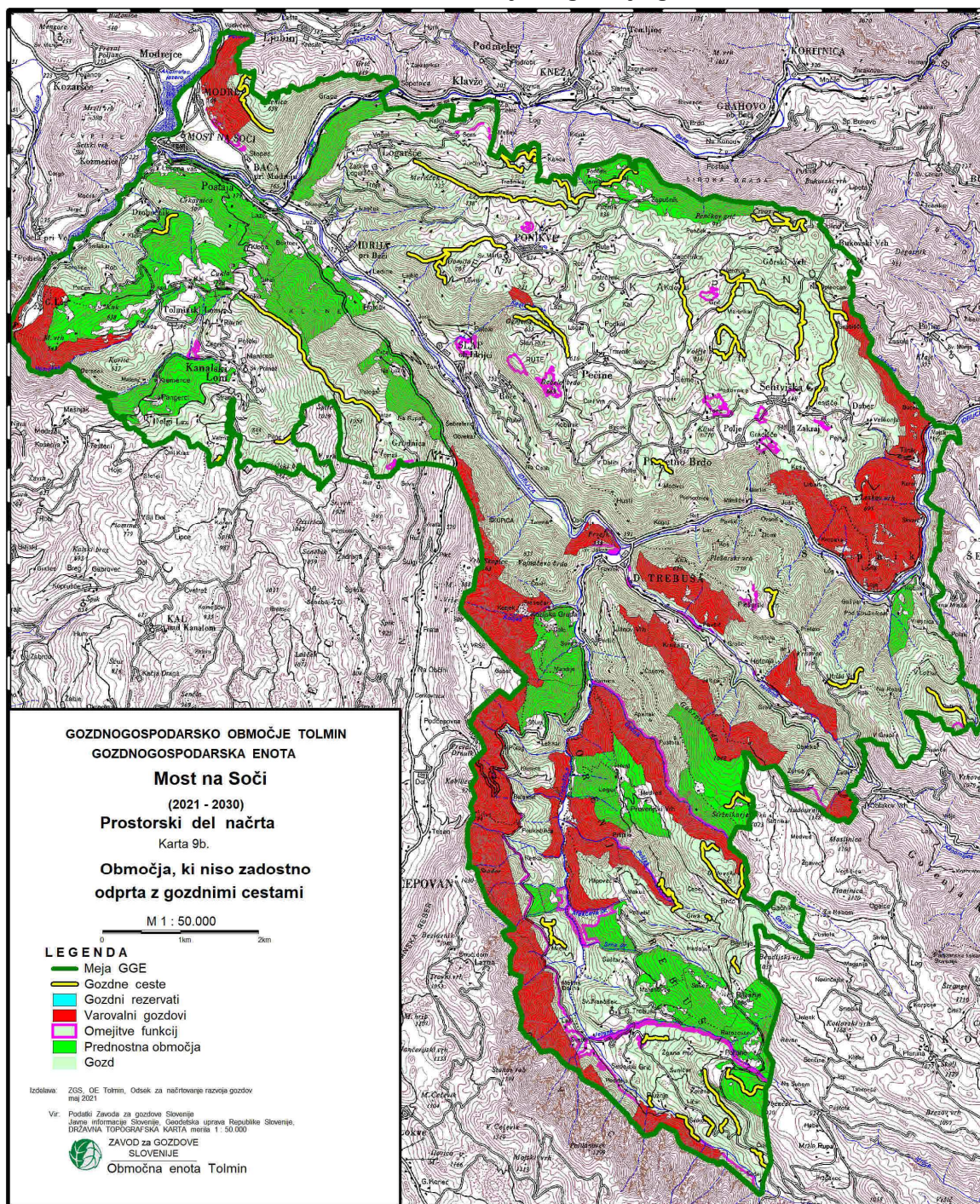
Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

- gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- gozdovi na območju gozdnih učnih poti,
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine,
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,

- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih ureditev v gozdnem prostoru

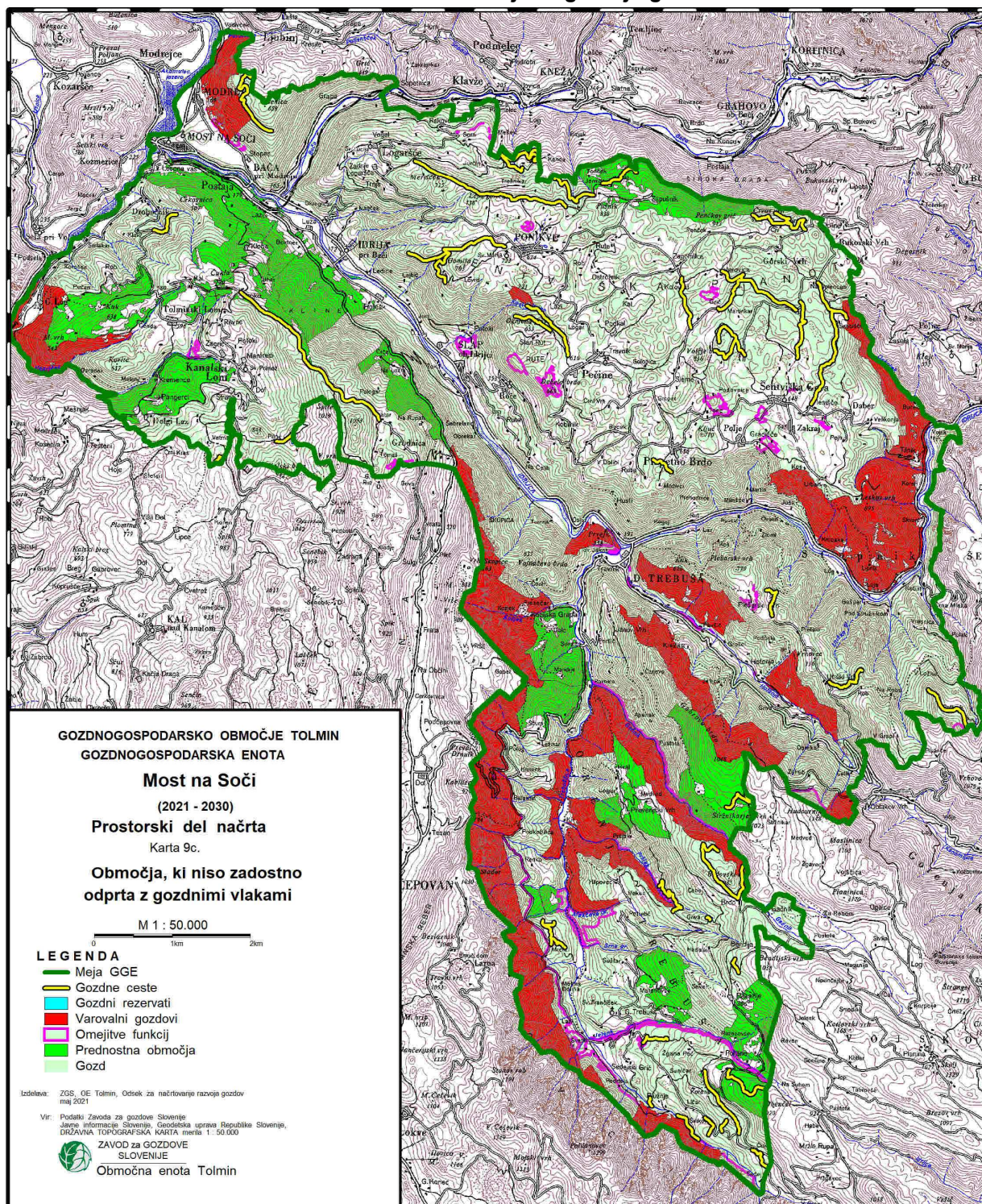
Karta 9a: Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest

Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so določena v tistih odsekih, kjer je pravilna razdalja večja od 600 m, možni posek večji od 4 m³/ha/letno in intenzivnost gospodarjenja vsaj srednja.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so: območje Tolminskega Loma, Dolenje in Gorenje Trebuše s kvalitetnejšimi gozdovi.

Karta 9b: Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak

Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so določena v tistih odsekih, kjer je naklon manjši od 35 stopinj, delež odprtosti odseka manjši od 75 % in možni posek večji od 4 m³/ha/letno.

Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so prav tako kot gozdnih cest območje Tolminskega Loma, Dolenje in Gorenje Trebuše s kvalitetnejšimi gozdovi.